AMY NEFF

CÂND TE-AM IUBIT CEL MAI MULT

LITERA

BLUE MOON

BIL!E
MGDN

AMY NEFF

CÂND
TE-AM IUBIT
CEL MAI MULT

Traducere din limba engleză
LAURA BERTEANU

„Dacă aş avea o floare pentru fiecare clipă în care m-am gândit la tine,.. aş putea să mă plimb prin grădină o veşnicie.”

ALFRED, LORD TENNYSON

CAPITOLUL 1

Evelyn

Iunie 2001

Cuvintele lui Joseph plutesc, aşteptând. Mă întind şi-i iau mâna, simţind cum mă linişteşte harta bătăturilor din palma lui, cu cuticulele murdare de pământ, pentru că a plantat bulbi în după-amiaza asta. Degetele îmi tremură în strânsoarea lui. Acolo unde ni se întâlnesc, palmele ni se udă de transpiraţie.

Copiii stau în faţa noastră, pe canapeaua lăsată. Tac. Cele două lămpi de lângă noi emit o lumină galbenă de sub abajururi. Joseph le-a aprins când s-a făcut întuneric, pentru că nimeni nu voia să întrerupă conversaţia şi să se ridice să aprindă lustra. Lumina lunii se revarsă peste cele două piane din birou, răsfrângându-se din clapele de fildeş. Ferestrele sunt deschise spre noaptea care s-a furişat în timp ce vorbeam si aerul este greu si înăbuşitor. Este deosebit de cald pentru un sfârşit de primăvară în Connecticut. Singurele sunete care se aud sunt bâzâitul ventilatorului din tavan şi ecoul valurilor de pe ţărmul Bernard, plaja de după

colţ.

Pe când copiii încă erau mici şi casa noastră încă era „Pensiunea Oyster Shell”, măsuţa de cafea era ascunsă sub puzzle-uri terminate doar pe jumătate, care înfăţişau faruri din New England. în seara asta, este îngropată sub aperitive – cubuleţe de caşcaval care au început să lucească si să se înmoaie, ciorchini de struguri cu boabele pe jumătate mâncate şi câţiva biscuiţi săraţi rămaşi stingheri pe câte un platou. Joseph mi-a spus să nu mă agit – dar Thomas venise din Manhattan si nu-l mai văzusem de la Crăciun.

Această vizită rară a fiului meu mi-a oferit pretextul să mă duc la magazinul de vinuri si brânzeturi care s-a deschis recent în oraş. Cel de vizavi de Vic's Grinders, care e acolo de când erau mici nepoţii şi Joseph le îndesa bancnote de un dolar în palmă şi-i trimitea să-i aducă sendvisuri învelite în hârtie cerată, pe care le mâneam pe plajă. Joseph a încercat să mă facă să mă răzgândesc, dar încă nimeresc drumul, chiar dacă mă mise mai încet acum. Misiunea m-a ţinut concentrată, mi-a împiedicat mintea să alunece.

Nimeni nu vorbeşte, toată lumea îl aşteaptă pe Joseph să-şi continue preambulul prevestitor de rău, să

ajungă la motivul aceste întâlniri. „Avem ceva important de discutat cu voi trei.”

Violet, mezina familiei, acum femeie în toată firea, măritată şi cu patru copii, stă între fratele şi sora ei, pe canapea, l-am refăcut singură tapiţeria, după ce copiii au plecat de acasă şi am închis pensiunea pentru oaspeţi, deşi păstrează, în mod inevitabil, petele şterse lăsate de nepoţii noştri şi pernele au început să se lase iar la mijloc.

Copiii noştri au fost crescuţi aici, la Oyster Shell, aşa cum a fost şi Joseph.

Cum am fost şi eu, într-un fel. Eu şi fratele meu, Tommy, şi Joseph, inseparabili şi năvălind constant pe uşa cu plasă, până ce mama lui Joseph, fluturându-şi şortul şi râzând, ne uşuia pe veranda din faţă, înainte să deranjăm oaspeţii.

Anii au trecut si, fără să ne dăm seama J '
când, copiii noştri au început să noteze rezervările în calendarul aglomerat, să măture podelele, să mă ajute să întind aluatul şi să tai biscuiţii pentru micul-dejun. Nepoţii noştri au dat şi ei o mână de ajutor, conducând oaspeţii în camerele lor, dând jos de pe sârmă cearşafurile albite de soare, curăţând nisipul de pe vrafurile de şezlonguri cu furtunul de grădină. Pensiunea era mereu plină, dar chipurile veneau şi plecau, asemenea bâzâitului de la radio,

un zgomot de fundal pentru viaţa pe care ne-o construiserăm.

Chiar în timp ce ne pregătim să le spunem, nu-mi pot imagina cum o să putem lăsa totul în urmă. Tot ce vreau e să începem din nou, împreună, de la capăt.

- Nu există un mod uşor în care să pot spune asta. Nu ştiu cum să încep...

Joseph se bâlbâie şi-mi strânge cu putere mâna.

Jane, cea mai mare dintre copiii noştri, îşi fixează atenţia asupra mea. Expresia ei este dificil de citit. Mai demult, îşi ascundea emoţiile în spatele coamei de păr sălbatic. Acum, este coafat profesionist, tuns până la umeri, conferindu-i o imagine care să se potrivească mai bine cu a celorlalţi prezentatori de ştiri; şi se mişcă acum cu o graţie pe care nu o avea în adolescenţă.

Trebuie să-mi întorc capul de la ea, de teamă ca expresia de pe chip să nu-mi trădeze ceea ce nu i-am spus încă.

Thomas îl priveşte fix pe Joseph, cu buzele strânse. Cât de mult seamănă! Amândoi de 1,80 şi ceva, cu constituţie de înotător, cu umeri lăţi şi trunchi îngust. Dar, spre deosebire de Joseph, care a avut părul negru până după 60 de ani, când a început să se rărească la tâmple şi să albească, Thomas a început să încărunţească de tânăr. Câteva şuviţe argintii îi sclipeau deja

sub pălăria de gală la ceremonia de absolvire de la New York University. Pare mai tras la fată acum decât de Crăciun si nu
ştiu dacă el şi Ann gătesc seara împreună sau dacă îşi mănâncă cina singur, la birou. E îmbrăcat în costum – a venit după o zi lungă de întâlniri cu alţi directori. Şi-a scos sacoul numai pentru că este înăbuşitor de cald. Până si transpiraţia îi este tinută în
frâu, limitată la linia părului, neîndrăznind să i se scurgă pe frunte.

- Eu și mama voastră...

Joseph se clatină pe marginea prăpastie! şi ochii I se umplu de lacrimi. Nu sunt sigură că o să reuşească să articuleze cuvintele.

- Ştiţi cât de mult ne iubim, cum am fost dintotdeauna unul în viata celuilalt. Si vă iubim atât de mult şi pe voi, vă rog să nu vă îndoiţi de asta... e vorba că nu ne putem imagina viaţa unul fără celălalt în acest punct...

Aproape că intervin, ca să-mi asum vina, ca să-l salvez, să nu-l las să fie el cel care să le frângă inimile. Copiii noştri, copilaşii noştri, acum mari, care odinioară mă prindeau pe după genunchi, ghemotoace de dragoste care aveau atâta nevoie de mine, mi se îngrămădeau în poală, mi se lipeau de piept, fără să fie vreodată suficient de aproape, şi care apoi se duceau la

şcoală, şi plecau de acasă, şi începeau vieţi care nu aveau nimic de-a face cu noi, îşi făceau prieteni, făceau alegeri şi greşeli, se îndrăgosteau şi ieşeau de sub vraja dragostei – sânge din sângele nostru, cu trupurile făcute din trupurile noastre, dar fiecare cu viaţa lui, doar a lui, lăsându-ne pe mine şi pe Joseph aici, izolaţi în doi, dezorientat! si uluiti de anii care au trecut r> i
peste noi fără să ne dăm seama.

Trage adânc aer în piept, adunându-şi puterile.

- Nu vrem să lăsăm ultimul capitol al vieţii noastre la voia întâmplării, cu un sfârşit trist, prestabilit. Ştiu că o să pară un şoc, mi se pare şi mie şocant să o spun, nea luat o vreme să acceptăm totul, dar considerăm că este cea mai bună decizie...

- Si decizia este...? îl îmboldeşte Thomas,
pierzându-şi răbdarea când Joseph nu mai poate continua.

- Intenţionăm să ne punem capăt vieţii peste un an. în iunie, anul viitor.

Vocea lui Joseph cedează.

- îmi pare rău – ce-ai zis? întreabă Violet, căscând ochii.

- Nu vrem ca unul din noi să moară înaintea celuilalt. Nu vrem să trăim unul fără celălalt... Vrem să avem un cuvânt de spus în ceea ce priveşte finalul poveştii noastre.

Această explicaţie e rostită pe un ton mai blând, dar vocea îi e îndurerată. încearcă din toate puterile să micşoreze greutatea pe care o punem pe inima lor, să o ascundă într-o scrisoare de dragoste.

- Ce?întreabă Thomas.

- Da, ce tot spui acolo? bolboroseşte Jane, punându-şi paharul pe masă ca şi cum s-ar putea să albă nevoie de mâini.

- Acesta va fi ultimul nostru an.

Pare ireal să-l aud pe Joseph rostind cu voce tare cuvintele, deşi eu am fost cea care i le-a spus prima: „Acesta va fi ultimul meu an”.

- Glumiţi!

Jane se uită de la unul la celălalt, căutând poanta.

- Nu glumim, zic eu, dorindu-mi cu disperare să fi fost aşa.

- Nu înţeleg, spune Violet, cu voce rugătoare.

- 0 să vă explicăm.

Mă aplec spre ei, trăgându-mă pe marginea canapelei.

- Chiar vă rog, pentru că asta mi se pare o glumă proastă.

Thomas se trage înapoi pe perne, depărtându-se de mine.

- Eu şi tatăl vostru îmbătrânim...

- Nu aveţi 100 de ani, pentru Dumnezeu! Nici măcar 80 nu aveţi, protestează Jane. Cât faceţi? 76?

La anul pe vremea asta, eu o să am

aproape 77 de ani şi Joseph o să aibă 79 – corecţii minore pe care nu vreau să le fac.

- Am spus că *îmbătrânim.* Te rog, lasă-mă să termin!

îmi stăpânesc emoţiile. Toate justificările pe care le-am repetat împreună îmi rămân acum prinse pe limbă, gâtul mi se strânge la gândul a tot ce o să pierdem, a tot ce nu o să mai avem, la durerea pe care o invităm în paradisul nostru. Thomas se foieşte, fumegând.

- înţelegem că va veni un punct fără cale de întoarcere, când poate că unul din noi va deveni de nerecunoscut pentru celălalt, când n-o să mai putem avea grijă de celălalt, când poate că nici n-o să ne mai amintim unul de altul. Şi nu putem şti când va fi acea zi, nu putem trăi la nesfârşit aşa cum suntem acum. Deja am trăit mai mult decât părinţii noştri, cu excepţia mamei mele... si stiti cu totii cât de îngrozitor a fost

asta, preţ de atâţia ani. Nu vrem să punem o asemenea povară asupra voastră, nici unul asupra celuilalt.

- Există cămine de îngrijire pentru bătrâni, tocmai din motivul ăsta! Există soluţii raţionale...

Jane încearcă să intre peste mine, dar îi dau înainte:

- Nu vrem o astfel de viaţă. Nu vrem o

viaţă trăită numai pe jumătate. Nu vrem o viaţă unul fără celălalt, spun eu, simţind că încep să nu mai am aer.

- Şi, pe bune, ce mama dracului propuneţi? întreabă Thomas, strângându-şi braţele la piept.

- Propunem un ultim an, spune Joseph. Un ultim an în care să trăim din plin, să lăsăm în urmă amintiri fericite pentru voi şi pentru nepoţi, să putem pleca pe cai mari în loc să vă lăsăm cu o amintire uscată a ceea ce am fost cândva.

- Oh, carevasăzică vă amintiţi că aveţi nepoţi? pufneşte Jane.

- Fireşte că da! Abia reusesc să rostesc cuvintele, lacrimile ameninţă să cadă. Ne am gândit foarte mult la asta.

Thomas suflă aerul pe nas, aproape râzând.

- Şi noi? Ce vă aşteptaţi să facem noi fără voi?

Când izbucnirea lui Violet nu e întâmpinată de strigăte de susţinere din partea fratelui şi surorii ei, rămâne plutind în aerul umed al nopţii dintre noi.

Ochii lui Jane alunecă între mine si Joseph, apoi se opresc mijiţi asupra platoului cu caşcaval, ca şi cum ar ascunde informaţii preţioase. O văd cum încearcă să raţioneze totul, cum

procesează lucrurile pe care i le-am spus, cum le compară cu adevărul pe care îl cunoaşte ea şi cum nu reuşeşte să găsească un motiv pe care să-l poată înţelege.

Pe chipul lui Joseph apare cel mai trist zâmbet, care alungă orice umbră de putere şi de certitudine – şi mă rupe în două.

- Vă iubim pe toţi. Vrem ca anul acesta să fie o sărbătoare, să fie plin de clipe trăite împreună, în familie.

- Sărbătoare? întreabă Thomas, parcă nevenindu-i să creadă. Sigur. Bine. Ce mai contează un milion de întrebări pe care le am – e vreunul din voi pe moarte sau ceva de genul ăsta?

îi zâmbesc uşor.

- Toţi o să murim, Thomas.
- Foarte drăguţ, mamă.
- Serios acum. Eşti pe moarte?

Jane e ca un ogar înţepenit în loc, cu urechile ciulite, încercând să prindă un foşnet în iarbă.

Mi-am promis că nu o să le spun. Nu încă.

- Mamă!

Forţa privirii lui Jane îmi provoacă furnicături pe braţe, lumina mi se pare prea puternică.

- Mamă! repetă şi Violet, luând şi ea urma.

Diagnosticul mi-a confirmat, după nenumărate teste, un nume pentru lupta mea tăcută si secretă. Un motiv.

Un hot

care îmi fură memoria, puterea de a funcţiona, care mă face de nerecunoscut, care o să mă facă să nu-i mai recunosc pe cei dragi. Rădăcinile tuturor fricilor legate într-un singur cuvânt. *Parkinson.* Medicamentele care ar trebui să mă ajute nu au efect. Boala avansează cu o agresivitate pe care doctorii nu au anticipat- o, pe care nu o pot explica.

Fac parte din acea nefericită treime de pacienţi, simt deja indicii ale demenţei care o să urmeze – un coşmar pe care îl cunosc mult prea bine. Mirosul de putregai şi de clor din azilul în care a fost mama, felul în care ţipa, aluneca dintr-un timp în altul, arunca lucrurile, nu ştia cine eram. Un sfârsit care ar fi mai dureros chiar si decât

ce fac acum.

- De ce ne mintiti?

Acuzaţia lui Jane mi se înfige ascuţit în gât.

- Nu minţim.

Mă agăţ de portiţă, prinzându-mi degetele care-mi tremură sub genunchi.

- Dar cu siguranţă nu ne spuneţi tot adevărul.

- Evelyn, cedează Joseph, poate că ar înţelege...

- Ce să înţelegem? se lansează Violet către taică-său.

- Joseph...

- 0 să afle până la urmă...

Umerii i se lasă sub povara a ceea ce a rămas nespus, şi-a consumat toate puterile ca să ajungă aici.

- Am discutat despre asta.

Rezist impulsului de a-l face să tacă, de al trage în altă cameră.

- Despre ce-aţi discutat?

Ochii lui Violet sar ca o minge de ping-pong între noi; îmi aminteşte de un copil care vrea să ştie despre ce e vorba.

- Ştiam eu! spune Jane, ridicând braţele.

- Nu am spus...

- Este incredibil!

Thomas se ridică şi se duce lângă şemineu, sprijinindu-se cu coatele de el.

’ – SPUNE-NE!

Jane apasă fiecare silabă, ca şi cum ar împunge o cheie într-o uşă încuiată.

- Evelyn...

- Nu voiam...

- Nu vă puteţi aştepta că credem povestea asta, spune Thomas.

- Mamă, ce se întâmplă?

Vocea lui Violet e încărcată de teamă.

- Ce ar putea să fie mai rău decât să ne spuneţi că tu şi tata o să vă luaţi viaţa peste un an? întreabă Jane.

Şi, în ciuda a tot ce simt, în ciuda absurdităţii întregii conversaţii – sau poate tocmai din cauza ei –, îmi înăbuş un râs

care mi se umflă în gât asemenea unui suspin.

- Să vă purtaţi cu toţii cu mine timp de un an de parcă aş fi făcută din porţelan. Asta ar fi mai rău.

Cuvintele-mi ies pe gură înainte să le pot opri, o mărturisire parţială, care este primul adevăr întreg.

- Aşadar, o să mori, spune Jane.

- Peste un an, confirm eu, disperată să revin în punctul din care am plecat.

„Un ultim an. în iunie, anul viitor.”

- Ce de rahat! spune Thomas.

- Mamă, pe bune! Cuvintele lui Jane sunt o mână întinsă care mă îndeamnă să urc în barca de salvare. Ea, mai mult decât oricine, ştie cum e să calci apa, pregătit de pericol. Chiar credeai că o să ne resemnăm?

Suflu aerul si mă ancorez în resemnarea mea. „Stadiul doi.” Cu şase luni în urmă, stadiul întâi păruse devastator. Avansează repede... în mod normal, ar putea fi luni, chiar ani între stadii, nu se poate sti. Dar la tine...” '

Acum, aş da orice să cobor iar pe treapta inferioară. Joseph are dreptate, desigur. Adăpostul pe care l-am ridicat în jurul bolii mele e făcut doar din bete si nuiele. Chiar

dacă nu aş recunoaşte acum, s-ar prăbuşi cât de curând sub presiunea lor.

- Am Parkinson. Avansează mai repede decât au prezis doctorii. Am vrut

să păstrez măcar o idee de normalitate cât mai mult timp cu putinţă, dar la felul în care stau lucrurile...

Întind mâna, şi tremuratul ei l-ar da de gol şi pe cel mai bun jucător de poker.

- Oh, mamă! începe Violet.

- Dumnezeule, oftează şi Thomas.

- Doamne, mamă! îmi pare atât de rău! Aş fi vrut să ne spui... Dar credeam... Michael J. Fox nu are Parkinson? Si el e un actor perfect funcţional, câtuşi de puţin pe moarte, spune Jane.

- Oamenii răspund în mod diferit la tratament. Doctorii mei spun că este un caz neobişnuit...

- Bine, atunci hai să vedem un alt doctor! spune Thomas. Ai cerut şi alte opinii?

- De-asta nu am vrut să vă spun. Mi-am petrecut ultimii ani lăsându-mă înţepată şi pipăită, încercând să găsesc un răspuns care să conducă spre un alt final. Dar nu există altul. Vocea mi se frânge în faţa purului adevăr, a cursului sigur şi inevitabil împotriva căruia am luptat în genunchii însângeraţi, doar ca să mă predau acum ca şi cum nu i-aş fi ţinut niciodată piept. Nu vreau să pierd timpul care mi-a rămas prin spitale, clinici şi săli de aşteptare, în timp ce voi trei căutaţi frenetic şi cu disperare cine ştie ce tratament imaginar. Aceasta este decizia mea. Diagnosticul meu nu

intră în discuţie.

- Ar fi trebuit să ne spui... te-am fi putut ajuta, insistă Thomas. Treaba asta nu te afectează doar pe tine...

- Ce putem face? întreabă Violet. Trebuie să existe ceva!

- Hei, ia staţi puţin! îi întrerupe Jane. Deci tu ai Parkinson... îmi pare rău, mamă, atât de rău, sincer... e îngrozitor. Dar aţi spus că amândoi o să... staţi aşa! Tată, tu ce ai?

- Oh, Dumnezeule! O nouă expresie de groază îi acoperă chipul lui Violet. *Tu* ce ai?

Joseph mijeşte ochii, nedumerit.

- Ce am eu?

- Ai spus că o să vă puneţi amândoi capăt zilelor, continuă Jane, stăpânindu-şi emoţiile, ca un medic care studiază o fisă.

» • > Tu ce ai?

- Eu nu am...

- Tatăl vostru a luat decizia unilaterală că moartea mea o atrage după sine pe a lui. Dacă l-aţi putea face să se răzgândească, v-as fi sincer recunoscătoare. Eu am tot încercat.

- Evelyn! mă avertizează Joseph.

- *Ce?* exclamă Thomas, frecându-si fruntea. E clar, aţi înnebunit amândoi.

- Eşti perfect sănătos? îl întreabă Jane, cu voce seacă.

- Din câte ştiu.

- Şi vrei să te omori pentru că moare mama?

- Aş prefera să trăim amândoi, dar mi-a explicat în mod clar că asta nu este o opţiune, spune Joseph, rănit şi morocănos.

Acum, nu mai avem nimic după care să ne ascundem, toate cărţile sunt pe masă, am rămas fără nici un truc în acest număr de dispariţie.

- Ce e asta? Un joc bolnav pe care v-aţi hotărât să-l jucaţi? întreabă Thomas. Cine cedează primul? Pentru că vă putem spulbera cacealmaua chiar acum.

- Nu e o cacealma, spun eu.

Deja îmi doresc să pot da ceasul înapoi, să închei seara strângându-i cu putere în braţe, asigurându-i că vom fi acolo pentru ei, la fel ca întotdeauna – o minciună pe care să o cred doar prin puterea voinţei. Ce n-as da să fie adevărat!

- Din păcate, nici în cazul meu, adaugă Joseph.

Oare chiar ar putea să o facă? Oare putem vreunul din noi să mergem până la capăt? Să le spunem, da, să îndurăm greutatea durerii şi a furiei lor, pe care le-am provocat- o doar cu câteva cuvinte... dar chiar să o *facem?*

- Nici măcar nu ştiu de unde să încep, spune Jane.

- Credeam că ai mai multă minte, tată! îl provoacă Thomas, uitându-se

urât la Joseph.

- Thomas!

Tonul meu este ferm, dar nu aspru. Ne aşteptam ca Thomas să reacţioneze asa.

Eram pregătiţi.

- Nu mă lua cu *Thomas!* pufneşte el. Cât egoism! Cum vă aşteptaţi să le explice Violet şi Jane aşa ceva copiilor?

- Ne-am gândit la asta.

Tremuratul meu, la vedere acum, mă împiedică să dau o explicaţie mai lungă. Joseph îmi strânge iar mâna, cu putere, liniştindu-mă, şi îi sunt recunoscătoare.

- Eu nu cred că aţi făcut-o, strigă Thomas. Vă purtaţi ca nişte adolescenţi amorezaţi...

- Thomas, calmează-te! Nu pot să mă gândesc, îl întrerupe Jane şi autoritatea de soră mai mare este mai puternică decât poziţia pe care o ocupă el în lumea finanţelor.

Prima noastră născută! Mi-e greu să cred că ea, deşi nu s-a măritat niciodată, ar putea fi în curând bunică la rândul ei. Fiica ei, Rain, a mărturisit că încearcă să rămână însărcinată. Un copil pe care s-ar putea să nu-l tin niciodată în braţe. Sentimentul de tristeţe îmi străpunge inima. Mi-o imaginez pe Rain într-un pat de spital, cu nou- născutul cel rozaliu la pieptul ei, cu un scaun pe care ar fi trebuit să stau eu tras lângă pat şi ea întinzându-mi

strănepotul, ca să-l iau în braţe – doar că eu nu sunt acolo. Nu voi vedea niciodată această nouă viaţă, nu-i voi simţi niciodată degeţelele strângându-se peste ale mele, nu-mi voi vedea nepoata primind secretele care ne leagă pe noi toate, mamele. Mi-am ţinut şi eu copilaşii la fel cum şi-l ţine ea pe al ei şi ar trebui să fiu acolo ca să-i arăt cum, să ofer ochilor ei obosiţi o clipă de răgaz în care să se închidă, să-i spun „Dă-mi mie copilul”, copilul pe care l-am iubit de când te iubesc pe tine, adică dinainte să ne fi întâlnit, toată viaţa mea şi chiar mai mult.

Thomas îşi îndreaptă atenţia spre sora lui mai mică.

- Violet, nu poţi fi de acord cu asta!

Mai scundă decât fraţii ei, pentru că mi-a moştenit silueta mărunţică, în vreme ce Jane şi Thomas sunt înalţi ca Joseph, Violet îmi aminteşte de păpuşile de porţelan pe care le iubea atât de mult în copilărie – cu părul ondulat, buzele pline şi cu ochii strălucindu-i de lacrimi, cu o fragilitate frumoasă şi palpabilă.

- Nu pot să-mi imaginez, vorbeşte Violet, dar vocea-i este firavă, nesigură. Dar nu cred că sunt egoişti. Este devastator să mă gândesc la asta, dar este şi... romantic, oarecum.

Thomas îşi acoperă nasul cu mâna. Stă cu capul plecat, cu ochii strâns închişi.

- Nu eşti normală, ştii asta? îşi ridică privirea spre sora lui mai mare. Jane, vrei să fii tu vocea raţiunii?

- Nu pot nici măcar să încep să procesez toate astea.

Jane răsuceşte o codiţă de strugure între degete. Trage de ea, scoţând la iveală verdele crud de sub coajă.

Nu plânge şi nu e furioasă. încearcă să înţeleagă, dar detaliile n-o s-o ajute. O decizie ca aceasta îi este mult prea străină, de neconceput – gândul de a iubi atât de mult pe cineva o sperie.

- V-aţi pierdut amândoi minţile!

Thomas clatină din cap cu o expresie întunecată.

Joseph deschide gura să-i explice, dar îl întrerup, încercând să revin la subiectul iniţial.

- în mod clar, sunteţi supăraţi şi vă înţelegem.

Chiar în timp ce vorbesc, ştiu că este nepotrivit, dar mintea mi se înceţoşează, nu poate găsi cuvintele pe care le-am exersat împreună cu Joseph, explicaţia care să îi aline, care să le aducă linişte, în ciuda tristetii.

- Supăraţi? Este o nebunie! Nu puteţi face asta.

Vocea lui Thomas i se opreşte în gât.

Continui, simţind cum mă pierd în timp ce vorbesc.

- Sunt multe de asimilat si veţi avea cu

toţii nevoie de timp. Dar, momentan, aveam nevoie să stîţi. Nu mai e nimic altceva de I I discutat.

Joseph încuviinţează din cap. îl simt privindu-mă. întotdeauna a sesizat cea mai mică schimbare în starea mea de spirit. Fruntea lui se înmoaie în centru când citeşte ce nu pot să ascund. Stomacul mi se strânge. Ceea ce acum câteva zile era doar ipotetic s-a pus acum în mişcare. Momentul a fost stabilit, clepsidra – întoarsă. Nu mai am prea multe de dat, curajul pe care l-am adunat cu efort o să mă părăsească dacă mai trag de mine, determinarea începe să mi se pară falsă şi să se spulbere când privesc în ochii copiilor noştri.
I

Seara aceasta nu face excepţie, şi Joseph ştie ce-mi trebuie, fără să fie nevoie să-l rog.

- Sperăm ca într-o zi să puteţi înţelege şi ca până atunci să aveţi încredere în noi şi în hotărârea noastră.

îmi lasă mâna şi se ridică, marcând finalul discuţiei.
r

- Aşadar, aşa stau lucrurile, nu? Gata, nu mai e nimic de discutat? Trebuie doar să avem încredere în voi?

Thomas fierbe de furie. Se uită la surorile lui, cerându-le să-l susţină, dar, cel puţin deocamdată, nu mai e suficient foc rămas pentru a asedia

castelul. Violet pare învinsă. Jane, o statuie de gheaţă.

- 0 să pierzi trenul, spune Joseph, cu voce blândă.

Thomas deschide şi închide gura şi urmează câteva clipe în care pare că s-ar
putea să protesteze sau să spună mai multe. încăperea e învăluită într-un fel de ceată, ca si cum am avea cu totii acelaşi vis r * j > t
care pare extrem de real. Thomas îşi pune sacoul pe braţ şi iese în vestibul. Joseph se duce după el, iar Jane şi Violet se ridică. Vraja s-a rupt.

Dintr-odată, pare extrem de târziu. Valurile se rostogolesc la nesfârşit – se aud din nou în spaţiul pe care-l umpluseră protestele copiilor noştri. Nu pot să mă simt rănită că Thomas nu m-a sărutat pe obraz şi nici nu si-a luat la revedere. Ne-am făcut-o cu I
mâna noastră. Şi totuşi, inima mi se strânge în timp ce-l privesc îndepărtându-se.

Jane începe să strângă vasele şi-i fac semn să nu se deranjeze. Mă ignoră şi le duce în bucătărie.

Violet se afundă lângă mine pe canapeaua cu două locuri, strângându-şi picioarele sub ea asemenea unui copil.

- îmi pare atât de rău, mamă! Pentru că ai trecut prin tot ce-ai trecut, pentru tot ce ai îndurat. E îngrozitor. Aş vrea să fi ştiut... dar nu face asta, te rog!

Văd panica strecurându-se, făcându-şi

loc prin tristeţea ei, şi sentimentul de vinovăţie pe care l-am ţinut cu greu sub control începe să se ridice la suprafaţă. Cum să le explic că moartea este ultimul lucru pe care mi-l doresc?

- Aş vrea să fie atât de simplu.

Lacrimile mi se scurg acum repede pe obraji. 0 iau în braţe, îngropându-mi emoţiile în cârlionţi! ei. îl aud pe Joseph adresându-i o ultimă rugăminte fiului nostru.

- Nu-ţi cerem să aprobi ceea ce facem. Ştiu că nu poţi. Dar, Thomas, te rog să nu dispari.

Thomas priveşte chiorâş în ochii tatălui său, apoi iese fără nici un cuvânt. Uşa de plasă se trânteşte în spatele lui.

- Discuţia asta nu s-a încheiat, spune Jane, luându-şi geanta.

Nu se uită în ochii mei, dar se apleacă şi mă îmbrăţişează înainte să iasă după fratele ei. l-a spus că o să-l lase la gară, de unde să ia ultimul tren spre New York, înainte să se ducă acasă la ea. Si-mi fac griji acum că poate n-o să ajungă la timp sau o să fie prea supărat ca să găsească peronul. Ar fi trebuit să rămână la noi, dar întotdeauna se întoarce în oraş înainte de miezul nopţii.

Joseph o conduce pe Violet şi ea îşi trece braţul pe după al lui şi rămâne o vreme în uşă, ca şi cum ar încerca să-şi

întipărească în memorie sufrageria, înainte ca aceasta să dispară. 0 să traverseze grădina în drum spre casa ei de alături, cea în care am crescut eu – mama ne-a lăsat căsuţa cu acoperiş din şindrile de cedru mie şi lui Joseph, când a murit. Mă întreb când o să-i spună lui Connor despre decizia noastră. Este un bărbat bun si o iubeşte, dar nu a învăţat niciodată să o întrebe despre tristeţea scrisă pe chipul ei.

Joseph se întoarce singur şi se aşază lângă mine, pe canapea. în sufrageria acum goală, plutesc ecourile a ceea ce s-a spus între noi.

- A mers bine.

Vocea lui pare încordată, ca şi cum ar avea nevoie să tuşească.

- Ar fi fost, oare, mai bine să nu le spunem nimic?

îmi simt inima grea. Mă gândesc la Jane răsucind întruna ciorchinele între degete, la lacrimile lui Violet, la furia lui Thomas. Eu şi Joseph am discutat dacă să le spunem sau nu, dacă era mai uman să le dăm timp să se pregătească, dacă ar fi însemnat un an de agonie. Dar ştiam costurile unui secret, iar acesta nu era unul pe care să-l pot ţine.

- A fost o lovitură grea. Au nevoie de mai mult timp.

- Sper să ai dreptate, spune el, dar nu pare convins.

- M-ai dat de gol foarte repede.

îmi şterg obrajii, fără să-i mărturisesc fiorul de uşurare care se ascunde sub furia r
mea – nu mai trebuie să mă ascund, să inventez pretexte, să fiu descoperită într-un moment umilitor.

- Ştiu, îmi pare rău... Nu părea corect, nu avea sens fără ca ei să înţeleagă totul.

- Nu eram pregătită.

Par îmbufnată, dar au rămas atât de puţine situaţii în care să mai am un cuvânt de spus.

- Eu nu sunt pregătit pentru nimic din toate astea.

Atenţia lui Joseph se îndreaptă spre canapeaua goală, prezentându-şi durerea ca pe o jertfă în faţa urmelor pe care ei le- au lăsat acolo.

- înseamnă că simţim la fel amândoi.

Stăm în tăcere, nu în tăcerea încordată de mai devreme, ci conştient! că am apucat amândoi capătul unei haltere, că suntem complici unul în decizia celuilalt. Poate că mizează pe faptul că o să mă răzgândesc sau că o să uit până la urmă această conversaţie, hotărârea mea de acum.

- Si acum? îl întreb.

- Acum, petrecem acest an împreună. Eu, tu si familia noastră. Reluăm paşii vieţii
noastre, retrăim amintirile pe care le-am împărtăşit. E tot ce vreau.

- Ştiam că asta o să spui, îl necăjesc – predictibilitatea lui este amară şi liniştitoare în acelaşi timp.

- E cel mai rău lucru pe care să şi-l dorească cineva?

Vocea nu-mi mai este uşoară când îi răspund:

- Nu, nu e. Dar tu eşti sănătos... tu mai ai timp.

- Am stat prea multe zile fără tine.

Mă aplec uşor spre el. Anii pe care i-am petrecut în Boston, anii în care el a fost plecat – amintiri atât de îndepărtate, încât par să aparţină altcuiva.

- Asta a fost tare demult. Cu siguranţă am recuperat timpul, de atunci.

- Nu o să încetez niciodată să-mi doresc să stau mai mult cu tine.

Ochii i se umplu iar de lacrimi şi realitatea se asază între noi – ne dăm seama exact ,

cât de scurt poate fi un an.

- N-o să fie niciodată de ajuns, nu-i aşa?

Bărbia îmi tremură şi Joseph mă cuprinde în braţe.

- Si tu? îmi şopteşte în ureche. Ştiu că te-
ai gândit. Ştiu că ai visat la toate lucrurile pe care le-am putea face.

- în afară de a te convinge să te răzgândeşti?

Mă trag mai departe de el şi îl privesc fix, cu ochii înroşiţi. Finalitatea unui singur an îmi vibrează prin trup. Când nu eram decât eu, nu părea atât de înfricoşător. Aveam senzaţia că aş fi putut să plutesc, lăsând doar unde care să arate că am fost acolo. Acum, este de două ori mai greu. Două pietre care se cufundă în adânc, spre necunoscut.

- Te rog, Evelyn! A fost o seară şi aşa destul de grea.

Cedez, oboseala fiind mai puternică decât raţiunea. Cedez, chiar dacă doar pe moment.

- Ştii răspunsul... Clatin din cap. Dar e o prostie. Nu e posibil, nu ştiu cum sau dacă aş putea...

Când nu continui, îmi sugerează blând:

- Concertul?

Mă uit la cele două piane din biroul luminat de lămpi. Steinwayul negru şi lucios la care doar rareori cânt. O piesă

de lux pe care tata a cumpărat-o prin anii '20, pe care îi imploram mereu pe ai mei să mă lase să o folosesc – dar sub privirea critică a mamei aveam mereu senzaţia că dansez swing într-un muzeu, că nu se cade, că sunt aproape indecentă. Prefer Baldwinul pe care Joseph l-a cumpărat la mâna a doua, cu lemnul lui cald, dat cu ulei, cu clapele îngălbenite, cu bancheta în a cărei cutie cu balamale sunt partiturile, cu perna lăsată la mijloc. Pianul la care am învăţat-o pe Jane să cânte, la care am încercat să-i învăţ şi pe Thomas, şi pe Violet, deşi de ei nu s-a lipit. La care am dat lecţii pentru începători şi am dat reprezentaţii pentru oaspeţii hotelului când copiii erau mici şi toate camerele de la Oyster Shell erau ocupate – concerte spontane în sufragerie, răsunând de muzică, perechi care dansau şi râsete.

Cel mai mare vis de pe lista mea: *să cânt cu Orchestra Simfonică din Boston.* Am exersat o viaţă întreagă şi visul acesta a fost motivul care-mi făcea inima să cânte. 0 dorinţă nepractică şi neplauzibilă, care înflorise în mine pe vremea când speram la o altă cale, pe care nu am reuşit niciodată să o amuţesc, în ciuda raţionamentelor, a logicii şi a traiectoriei pe care o luase viaţa mea. Nici măcar acum, când mă îndrept spre sfârşit. Nu recunosc nici măcar faţă de mine însămi cât de

puternic a fost întotdeauna acest vis, cât de lamentabil este acum. Ideea mea pare măruntă, egoistă, în comparaţie cu furia de pe chipurile copiilor mei. Şi totuşi, nevoia rămâne, pulsând, conştientă de ceasul care ticăie.

în schimb, spun:

- Va trebui să găsim un mod de a ne lua rămas-bun.

CAPITOLUL 2

Joseph

Iunie 1940

O tai peste câmp, spre casa lui Tommy şi Evelyn, ale cărei şindrile noi, din lemn de cedru, lucesc în dimineaţa trandafirie si

umedă de rouă. Curtea era cândva plină de copaci, acoperită de frunze căzute, de ace de brad şi de conuri cu răşină lipicioasă. Dar, acum, locul e golaş, copacii au fost smulşi din rădăcini de uragan. Iarna, pajiştea asta, ca o punte între noi, se acoperă de zăpadă şi devine periculoasă. Te păcăleşte. Ghetele noastre se afundă în noroi sau alunecă într-o parte, spărgând crusta de gheaţă. Toamna, devine aurie, iarba se usucă si-mi scrâsneste sub tălpi.

Primăvara e noroioasă la început, când

se topeşte zăpada, totul e mocirlos şi bezmetic, un haos de urme ce duc în toate direcţiile. Apoi, sunt zile ca aceasta, când soarele urcă încet pe cer, plantele înmuguresc, pământul se usucă doar ca să se ude din nou şi ploile se termină în cântec de păsări. Florile de câmp cresc inexplicabil, ţâşnind parcă din pământ, şi toată pajiştea este o explozie violet.

Aproape am ajuns la casa lor, când Evelyn iese nervoasă, trântind usa în urma ei. Tommy apare doar câteva clipe mai târziu şi strigă după ea:

- Evelyn, stai! Nu poţi să ţipi la mama şi apoi să fugi aşa.

- Şi ce-o să facă? O să mă alunge de acasă? pufneşte Evelyn, răsucindu-se pe călcâie, cu faţa spre frate-său.

- Ce se întâmplă?

Zoresc pasul ca să ajung mai repede şi Tommy încetineşte, lăsându-mă să-l prind din urmă. în faţa noastră, Evelyn se îndreptă ca vijelia spre plaja Bernard.

- Nu crezi că nu faci decât să-i demonstrezi că are dreptate? Deja crede că nu te mai controlezi.

- l-arăt eu cum e când nu mă controlez!

- Si că eşti nerecunoscătoare.

- Pentru ce să fiu recunoscătoare? Evelyn râde, parcă necrezându-şi urechilor. Pentru că o să-mi petrec următorii doi ani învăţând să fac reverenţe? Nu vreau viata ei. Stă singură în casă şi-l aşteaptă pe tata să se întoarcă de la muncă. Acelaşi lucru, în fiecare zi? O ia din nou la fugă, strigând peste umăr: Mai bine mor!

- De ce e aşa pornită? îl întreb.

- Mama o trimite pe Ev în Boston, să stea cu mătuşa Maelynn.

- Stai, ce?

Mă opresc brusc, în timp ce Tommy îi

dă înainte:

- La sfârşitul verii. Ştiu. Suntem si noi la
fel de socati ca tine.

îmi face semn să merg în timp ce încearcă să mă pună la curent cu această ciudată schimbare de evenimente.

- Nu înţeleg nimic. O trimite la *Maelynn?*
- Chiar la ea.

Din câte ştiu eu, doamna Saunders şi sora ei nu au mai vorbit de zeci de ani şi nici unul f
dintre noi nu a cunoscut-o. Maelynn a fugit de acasă la 17 ani, dar detaliile poveştii sunt neclare şi contestate, un fel de legendă de oraş mic. Se spune despre ea că e sălbatică şi nestăpânită.

Nu are sens.

- De ce ar vrea mama voastră ca Evelyn să se ducă la ea?
- Consideră că Ev are nevoie de ajutor ca să înveţe să se poarte ca o domnişoară. Şi se pare că Maelynn e profesoară la nu ştiu ce pension sofisticat pentru fete, Domnişoara Mayweather sau ceva de genul ăsta. Cică nu poţi să ajungi acolo decât dacă ai relaţii unde trebuie.

Ajunşi pe plajă, ne apropiem de Evelyn ca de un animal sălbatic, fără mişcări bruşte, si
ne aşezăm lângă ea, pe nisip. Nu ne bagă în seamă, spumegă de furie.

Tommy ia o pietricică şi, flexându-şi încheietura, o trimite peste suprafaţa apei, pe care sare o dată, de două, de trei ori.

- Ev, priveşti totul dintr-o perspectivă greşită. Asta e şansa ta să pleci din Stonybrook, să trăieşti într-un oraş adevărat, să cunoşti oameni noi. E o aventură. Eu as da orice pentru asta.

- Atunci, du-te tu în locul meu! mormăie ea.

Părul îi ascunde faţa. Este o Evelyn pe care n-am mai văzut-o. Pometţii ei, pe care soarele a presărat câţiva pistrui, sunt de obicei întinşi de un zâmbet, dar acum este încordată, trasă la faţă.

- La o şcoală plină de fete? Acu' mă duc!

Tommy îmi trage un ghiont, rânjind.

Aşezat lângă ei, mă uimeşte să constat cât de mult seamănă. Peste câteva săptămâni, o să facă 15, respectiv 17 ani – zilele lor de naştere sunt la doar două zile distanţă –, dar nu ăsta e motivul pentru care lumea îi ia adeseori drept gemeni. Au amândoi o încredere de sine care mie mi-a lipsit întotdeauna, o siguranţă a ceea ce sunt, care merge până adânc în măduva oaselor şi pe care o invidiez, o carismă care-i şi bagă, dar îi şi scoate din belele – şi pe mine odată cu ei, prin asociere.

Cât de prezenţi au fost întotdeauna

unul în viaţa celuilalt, fraţi şi prieteni la cataramă, ceva ce eu, care am crescut singur în casa mea, nu am avut niciodată. Singur, dar fără să mă simt vreodată singur, pentru că m-au asimilat ca pe o piesă care lipsea din puzzle-ul lor.

împreună, am alergat spre ţărmul mării, pe cărarea de pământ care uneori se inunda, în nopţile cu lună plină. Tommy era mereu în fruntea haitei. La sfârşitul fiecărei veri, tălpile noastre erau întărite de pietrele ascuţite şi de nisipul fierbinte. înotam până la Stânca Matelotului, o masă de pământ scufundată, care ţâşnea din apă ca să avertizeze marinarii să o ocolească, si

* I căutam pipăind chitele de midii prinse de marginile alunecoase asemenea unor ciorchini de struguri pe un lujer de viţă-de- vie. Culegeam cam cât să umplem o găleată, după care înotam înapoi, ne trânteam uzi flească pe docurile din lemn si r li rămâneam întinşi, epuizaţi, uscându-ne în soarele de la amiază. Spărgeam cochiliile cu călcâiele tălpilor goale ca să ajungem la carnea gelatinoasă din interior, albă sau portocaliu aprins, apoi luam câte un cârlig legat de un fir şi, aşezaţi unul lângă celălalt, cu trei fire atârnând între picioarele care ni se bălăngăneau, aşteptam să simţim cum trage câte un crab. Nu-mi amintesc prima noastră întâlnire, şi asta pentru

că poate nici nu a existat una – casele familiilor noastre sunt de generaţii una lângă cealaltă. Nu a existat niciodată un *înainte de* Tommy şi Evelyn, nu cu adevărat. încerc să- mi imaginez următorii doi ani fără ea, dar nu pot să văd decât urma în nisip, lângă noi, unde-i este locul.

- Fetele alea o să fie îngrozitoare!

Trasează cu un băt nişte cercuri fără noimă, între genunchi.

- Sunt sigur că n-o să fie, spun eu.

- Şi, dacă sunt îngrozitoare, dar *foarte* frumoase, să mi le aduci mie acasă, da? zice Tommy.

îl pocneşte în umăr, dar zâmbeşte.

După o vară petrecută împreună, pleacă şi n-o să se mai întoarcă decât abia anul viitor.

Eu şi Tommy ne petrecem anul la fel ca întotdeauna, împărţindu-ne timpul între şcoală, discuţii despre război şi ajutându-i pe ai mei să repare pensiunea, lovită de uraganul din '38.

Au trecut doi ani de atunci, dar amintirea e încă vie, ca o cicatrice rămasă pe ceva însemnat cu fierul încins. Acea zi de septembrie începuse cu zăpuşeală şi caniculă, cam la fel cum fuseseră mai toate zilele din acea vară. Aveam 15 ani. Eu, Tommy şi Evelyn am înotat în marea învolburată după şcoală; mama a strâns rufele de pe sârmă când a început să plouă. Apoi a venit, ca o fiinţă vie şi furioasă. Am

aşteptat să treacă strânşi cu toţii în mansardă, noi şi oaspeţii pensiunii, îngroziţi, agăţându-ne de bârnele groase şi unul de celălalt, cu obloanele bătute în cuie ca să nu fie distruse de rafalele zguduitoare şi de ploaia vijelioasă.

Apa s-a ridicat, a spart uşi şi ferestre, a culcat la pământ arţari de 100 de ani, a rupt cablurile de curent şi a scos mobila, plutind, în străzi.

Am ieşit uzi şi tremurând, înaintând prin apă şi noroi, pregătindu-ne pentru ce era mai rău. Stâlpii docului de lemn s-au rupt ca nişte scobitori, căsuţele de vară de pe malul mării au fost smulse de pe stâlpii de susţinere şi târâte înspre continent sau prefăcute în mormane de moloz.

Tommy şi Evelyn m-au găsit lângă o cadă de porţelan răsturnată şi am stat împreună, în tăcere. Mama a căzut în genunchi pe pământul negru, răscolit, a prins în mână rădăcinile unui pin smuls din grădina noastră şi a început să plângă. Tata, lângă ea, o ţinea strâns pe după umeri.

Casa familiei Saunders si-a revenit la grandoarea obişnuită în numai câteva luni de la uragan. Domnul Saunders a plătit nişte muncitori de-ai lui să îndepărteze ghipsul mucegăit de pe pereţi, să scoată covoarele şi să reconstruiască totul în timp ce el s-a dus la birou. Singura urmă rămasă de la

dezastru era curtea largă şi deschisă, care fusese înainte acoperită de copaci maturi.

La mine acasă, furtuna încă este un inamic recent. Tata e distras în timpul cinei şi priveşte camerele goale şi pereţii nezugrăviţi. La insistenţele lui Tommy, domnul Saunders i-a făcut rost lui tata de o slujbă în fabrica lui, Groton Ship and Engine Company. Mama a început să facă ture la Crucea Roşie, unde distribuie produse de primă necesitate în timp ce echipele de intervenţie ale lui Roosevelt ne curăţă străzile. Era doar ceva temporar, spunea tata, ca să putem strânge bani pentru reparaţiile de care era nevoie ca să redeschidem Oyster Shell. Dar, doi ani mai târziu, se grăbeşte spre fabrică de îndată ce e goală farfuria şi lucrează până noaptea târziu să facă mobilă din resturi de lemn. Mama se agită şi deretică prin pensiunea care nu mai e pensiune, privind cu ochi îngrijoraţi pe fereastră, către tata, a cărui siluetă se conturează în lumina becului fără abajur care atârnă jos, deasupra lui. Uneori, îi descopăr îmbrăţişaţi, atunci când ea hotărăşte că s-a făcut târziu şi păşeşte pe iarba udă de rouă ca să-l ia în pat, strângându-i în braţe mijlocul moale până-l face să cedeze.

Deşi activităţile noastre nu s-au schimbat, Stonybrook mi-a părut ciudat în aceste ultime luni fără Evelyn şi simt

tot timpul un nod în stomac, ca şi cum aş uita ceva, doar că nu-mi amintesc ce anume. Mă tot aştept să apară, cu nasul lipit de vreo fereastră sau călare pe bicicletă în spatele nostru, când ne întoarcem de la scoală. Ştiam că lui f I Tommy o să-i fie greu fără ea, dar mă surprinde cât de mult mă afectează pe mine absenta ei.

- Mai ţii minte când eram mici şi Evelyn ia fugărit pe gemenii Campbell cu crabul ăla uriaş?

Mă opresc cu pensula deasupra unui ornament nou de fereastră. în clipa în care rostesc cuvintele, ceva în mine se strânge, un nod pe care nu pot să-l desfac. Nu pot să mi-o alung din minte.

Evelyn, care purta salopetele ce îi rămăseseră mici lui Tommy, care îşi dădea capul pe spate şi deschidea larg gura când râdea, care îngenunchea în noroiul scârbos şi săpa după scoici cu mâinile goale.

Tommy râde înfundat.

- Să sperăm, de dragul tuturor, că nu sunt crabi uriaşi prin Boston.

- Crezi că o s-o trimită acasă mai devreme? Că o s-o dea afară pentru comportament necorespunzător sau ceva de genul ăsta? îl întreb eu, încercând să nu par prea interesat.

- Glumeşti? M-ar mira dacă s-ar mai întoarce vreodată acasă.

- Ce vrei să spui?

- în Stonybrook e plictiseală. Dacă m-

ar trimite pe mine la Boston, nu m-aş mai întoarce.

- Ce tot spui acolo? Evelyn iubeşte Stonybrookul.

Tommy îşi şterge fruntea cu braţul, lăsând o urmă de vopsea albă.

- *Iubea* Stonybrookul. Nu mai fusese nicăieri altundeva. Tu chiar vrei să trăieşti aici tot restul vieţii?

întrebarea asta nu mi-a trecut nici o clipă prin minte. Mă uit la pensiunea Oyster Shell, construită de străbunicii mei pe la 1800, ale cărei ziduri atinse de mucegai şi ale cărei scânduri putrezite vor fi în cele din urmă restaurate suficient cât să redeschidem. Pensiunea o să fie a mea într-o zi, o să-mi cresc familia aici, la fel cum au făcut părinţii mei şi părinţii lor. Patru generaţii de Myers pe bancul Long Island; copiii mei vor fi într-o bună zi a cincea. Cinci generaţii care să alerge pe acelaşi nisip, care să înveţe să înoate în aceleaşi valuri. Nu există nici un alt loc atât de adânc înrădăcinat în sufletul meu, nici un alt loc căruia să simt că-i aparţin atât de absolut, e singurul loc care-mi este casă.

- Stonybrookul e de ajuns pentru mine.

Nu pot să nu o remarc în clipa când coboară din tren, o rază de lumină în ceaţa cenuşie de bărbaţi în costume,

haine şi pălării. Abia când ajunge aproape lângă noi, îmi dau seama cine este. Până şi Tommy e luat prin surprindere. Se întindea să vadă, cerceta chipurile din gara din New London căutând faţa familiară cu doar câteva clipe înainte ca ea să i se arunce de gât. O aşteptam pe Evelyn. Dar fata asta – femeia asta – care pluteşte spre noi, ducând în mână valiza de piele şi zâmbindu-le pasagerilor în timp ce se strecoară prin mulţime... este o străină.

Rochia îi stă strânsă pe rotunjimile trupului şi are culoarea violetelor sălbatice care cresc pe pajiştea dintre casele noastre. Părul îi este dat într-o parte şi prins într-un fel care-i scoate ochii în evidentă. Au

puncte verzi pe care nu le-am observat niciodată până acum. Corpul ei pare atât de subţire, atât de feminin, nu doar mic. Are chiar şi tocuri la pantofii lucioşi, deşi, în toate amintirile mele, o văd desculţă. Un tren se aude în depărtare şi căldura începutului de vară devine înăbuşitoare. Pieptul mi se strânge, gura mi se usucă.

Tommy o prinde de umeri şi o ţine la distanță.

- Unde e sora mea? O răsuceşte si se uită I> teatral în spatele ei. Ce ai făcut cu Evelyn?

Tommy îmi lasă mereu impresia că e

mai înalt decât este în realitate. Gesturile lui animate, vocea puternică fac ca o încăpere să pară goală înainte să fie el în ea, însă, acum, cu Evelyn pe tocuri, cei doi fraţi sunt aproape de aceeaşi înălţime.

Evelyn chicoteşte şi simt cum râsul ei mă încălzeşte. Se întoarce spre mine şi mă prinde pe după talie. Miroase ca o floare al cărei nume nu-mi vine în minte.

- Mă bucur atât de mult să vă văd! Nici nu aveţi idee! Radiază de fericire şi ne ia pe amândoi de braţ. Ridică din sprâncene, aşa cum face de fiecare dată înainte să înceapă o poveste. Nu vă puteţi imagina ce an am avut!

Tommy încuviinţează din cap.

- Să ştii, Ev, orice-au făcut, a avut efect. Sar putea ca mama să leşine.

Evelyn îşi dă capul pe spate şi râde. O căldură ca o rază de soare se împrăştie în pieptul meu; îi simt degetele fierbinţi pe piele. Se uită la mine, apoi la pantofii din picioare şi-mi dă drumul.

- Nu te lăsa păcălit! M-am gândit să vin acasă deşucheată, dar nu voiam totuşi să explodeze. în plus, mătuşa Maelynn s-a dat peste cap pentru mine şi nu vreau să mai vină si mama cu altele. Să zicem doar că nu am fost chiar *preferata* directoarei de pension.

- De ce nu mă miră? zice Tommy.

- Cum e Maelynn? o întreb eu. Se

ridică la înălţimea imaginii pe care i-au creat-o poveştile despre ea?

- Da. Trebuie să o cunoaşteţi. E incredibilă. Ea e singura care chiar te învaţă ceva interesant. Frate! Citim Faulkner, Woolf, surorile Bronte... Observă expresiile noastre prostite. Bine, nu aveţi habar despre ce vorbesc, dar credeţi-mă pe cuvânt! E genială. Toate fetele o adoră. E greu de crezut că e sora mamei.

Tommy îşi lasă capul într-o parte, pregătindu-se să netezească relaţia dintre Evelyn şi mama lor, ca întotdeauna.

- Nu e chiar aşa rea, Ev.

Ea îl străpunge cu privirea.

- Ţie ţi-e uşor să spui. Tu eşti copilul ei preferat, un înger.

La cât de dură este mama lor cu Evelyn, se topeşte toată ca o fetiţă când fiul ei îi acordă cea mai mică atenţie şi în privirea altfel de oţel îi apare întotdeauna o sclipire.

- Asta pentru că sunt într-adevăr un înger, îi face cu ochiul. Evelyn clatină din cap, îşi trece ambele braţe prin câte un braţ de-al nostru şi, cu o politeţe exagerată, spune:

- Ei bine, conduceţi o domnişoară acasă ca doi gentlemeni distinşi ce sunteţi?

Tommy îşi duce două degete la borul

pălăriei invizibile şi-i ia valiza. Eu râd şi parcă râsul mi-e mai ascuţit decât de obicei, făcându-mă numaidecât să mă ruşinez. Simţurile mele sunt mai ascuţite, observ cât de netedă îi este pielea pe interiorul braţelor. Evelyn îşi îndreaptă umerii şi îşi împinge bărbia în faţă, având grijă să le zâmbească tuturor celor pe lângă care trece.

în nopţile care urmează, o visez, mereu în rochia violet, sau trecând printr-un câmp de flori sălbatice, sau goală, prinzându-şi flori în păr. Nu-mi amintesc nici măcar o zi în care eu şi Evelyn să fi fost singuri, însă, acum, e tot ce-mi doresc. Am nevoie să văd cât de mult s-a schimbat. Să văd dacă a mai rămas vreun loc în viata ei în care să mă potrivesc eu. Mă surprinde cât de puţin o cunosc, chiar după toţi aceşti ani în care am crescut împreună pe ţărmul aceleiaşi mări.

Deşi, adevărul fie spus, sunt recunoscător pentru perioada în care am fost despărţiţi. Nu sunt sigur ce părere o să aibă Tommy despre noile mele sentimente. Mă ruşinez gândindu-mă la visele pe care le-am avut. E cel mai bun prieten al meu, aproape un frate. Cum pot să mă aştept ca el să accepte această schimbare, această nevoie a mea de a o face pe sora lui mai mică să râdă, această dorinţă de a o ţine de mână?

Nu pot s-o invit pur şi simplu pe Evelyn la o întâlnire, fluierând după ea pe stradă, aşa cum face Tommy cu fetele din oraş. Fetele alea râd pentru că ştiu că e un derbedeu, dar tot le prosteşte. Tommy mă ia cu el ca să-i ţin de urât celeilalte fete, prietena celei pe care a pus ochii. Uneori, fetele astea se apleacă spre mine şi ne sărutăm, dar inima mea nu tresare atunci când buzele lor le întâlnesc pe ale mele.

Nici măcar eu nu ştiu sigur ce să cred. E *Evelyn!* Evelyn care se lua la trântă cu noi pe nisip, ne provoca la întrecere să vedem care scuipă mai departe şi mânca pumni întregi de mure fără să-i pese când sucul i se scurgea pe bărbie. Evelyn care cândva sărea pe mine şi mă punea să o car în cârcă, care râdea la glumele lui Tommy până o apuca sughiţul. Evelyn care acum îşi trage umerii în spate, accentuându-şi curbele sub materialul rochiei. Evelyn al cărei miros dulce mă ademeneşte ca o J vrajă, a cărei atingere îmi înmoaie genunchii. Evelyn care a venit acasă pe timpul verii, dar care o să plece înapoi la scoală.

Astăzi, e ziua liberă a lui Tommy şi trec amândoi pe la pensiune, în drum spre plajă şi insistă să trag şi eu chiulul câteva ore.

Tommy îmi aruncă un prosop în dungi.

- De dragul vremurilor bune! înainte ca Evelyn să plece iar şi să se facă şi

mai lady decât e deja.

Rânjesc prosteşte.

- N-as vrea asa ceva.

Cuvintele mele o fac pe Evelyn să râdă şi zâmbetul meu se lărgeşte, timid.

Poartă o rochie galbenă de bumbac peste costumul de baie şi ne conduce pe Stone Lane, înspre plaja Bernard. îmi imaginez momentul când o să deschidă nasturii, o să şi-o lase să-i alunece de pe umeri. Sunt recunoscător pentru intimitatea gândurilor mele, încă surprinzătoare, deşi deloc neplăcute. Ochelarii de soare îi ascund ochii şi mă gândesc la culoarea lor care se schimbă mereu si simt nevoia să ştiu I neapărat dacă acum sunt albaştri sau verzi.

Nisipul e rece sub tălpile mele în această dimineaţă, dar nu va fi astfel mult timp. Simt soarele cum îmi bate în ceafă.

Evelyn îşi aruncă ochelarii de soare pe o pătură şi se repede spre apă. Fluxul e aproape la maximum. îşi scoate rochia din mers; zboară în urma ei şi aterizează pe o grămadă de nisip. Intră în spuma mării împroşcând apă în jurul ei şi se lasă purtată de un val blând. Eu şi Tommy ne lăsăm prosoapele şi ne scoatem cămăşile, înainte să dăm fuga după ea. Mă scufund şi simt apa rece ca gheaţa pe piele, bubuindu-mi în urechi, amuţind totul, închizându-se

deasupra mea. Ies la suprafaţă; aerul năvăleşte înapoi spre mine, sunetele sunt clare şi ascuţite. Evelyn pluteşte pe spate, cu degetele roz de la picioare ieşite din apă, cu sânii ridicaţi la suprafaţă, cu faţa palidă si strălucind ca interiorul unei scoici. Când
valurile coboară, îi zăresc un crâmpei din abdomen, o semilună albă care se cufundă din nou.

Tommy a plecat. Braţele lui bronzate de la munca de pe şantierul naval se ridică şi coboară în valuri în timp ce înoată tot mai departe de noi. Aş putea să stau în picioare, dar calc apa ca să mă încălzesc lângă Evelyn, privindu-i abdomenul cum coboară şi se ridică în timp ce se lasă legănată de curentul blând.

- Mă bucur că te-ai întors.

Vorbesc încet si urechile ei sunt »
cufundate parţial în apă. Nu răspunde şi nu cred că m-a auzit. Apoi oftează, nu de frustrare sau de oboseală, ci un sunet fericit, o răsuflare atât de mulţumită, încât nu o mai poate ţine în ea.

După câteva clipe, spune:

- Și eu mă bucur că m-am întors.

Deschide ochii şi rămâne privind norii alunecând fără sfârşit deasupra noastră. Pielea i se strânge de la frig. E iunie şi apa nu a avut încă timp să se încălzească, nu e încă plăcut de

răcoritoare, ca în iulie, şi categoric nu e caldă ca apa din august. Un fir de alge arămii se apropie de coapsa ei şi îl trimit înapoi de unde a venit.

înainte să mă pot opri, îi spun:

- Mi-a fost dor de tine!

Imediat după ce vorbesc, mă cuprinde panica. E prea direct. Noi nu vorbim aşa unul cu celălalt. Poate că totuşi nu s-a schimbat. Poate s-a schimbat prea mult. Poate că n-ar trebui să spun nimic, poate ar trebui să o las să plutească împreună cu norii, uşoară si liberă.

Se ridică şi începe să calce şi ea apa lângă mine.

- Ei, haide, Joseph... Zâmbeşte şi îşi lasă capul într-o parte, cu o expresie atât de asemănătoare cu a lui Tommy, încât simt un nod de vinovăţie în stomac. Nu-mi spune că, doar pentru că m-am întors acasă arătând ca o lady, o să începi acum să te porţi ca un gentleman.

- Vreau să spun... Mijesc ochii, bucuros că soarele este atât de puternic şi poate să dea o altă explicaţie pentru roşeaţa care mia acoperit faţa. Eu şi Tommy... ne-a lipsit că nu ai fost cu noi.

- Mmm-hmm. Ridică din sprâncene. Dacă n-aş şti mai bine, aş zice că te îndrăgosteşti de mine.

Se opreşte şi mă fixează cu privirea. Văd acum că ochii ei sunt mai albaştri

azi. Deschid gura, dar din ea nu iese nici un cuvânt. Râde, întrerupând momentul care mă face să mă simt vinovat.

- Râd de tine! Relaxează-te! spune ea, apoi se scufundă în apă.

Tommy se apropie cu mişcări puternice şi egale ale braţelor. Pune picioarele pe fund când ajunge lângă noi.

- Te trezeşte o baie ca asta, ha? îsi scutură capul ca să-şi scoată apa din urechi. Gata, ieşim?

- *Aa,* nici vorbă! E incredibil. Nu mai ies niciodată.

Dă din picioare ca o sirenă, flexându-şi şi întinzându-şi tălpile. Dacă aş fi la şcoală, aş sta înăuntru si as învăţa despre ce furculiţă) J I se foloseşte la ce fel de mâncare si cum trebuie să-mi întâmpin soţul după o zi grea de muncă.

- Tu? Cu un soţ? Tommy o stropeşte cu apă. Te rog, spune-mi că nu vă învaţă aşa ceva!

- Oh, te asigur că o fac.

Evelyn ridică mâinile şi îşi strânge părul ud într-un nod la baza gâtului.

- Ei bine, ţi-a plăcut ceva măcar? A fost ceva folositor? o întreb, încercând să par indiferent.

Un cârlionţ îi evadează din coc si-mi r > înfrânez impulsul de a-l prinde între degete.

- Weekendurile cu Maelynn, astea o

să-mi lipsească pe timpul verii. Am fost peste tot, la Fenway şi la MFA, ăsta-i muzeul de artă, şi oh! Uneori, alegea un număr la întâmplare si mergeam fix atâtea statii cu tramvaiul si exploram locul în care ajungeam. E neînfricată.

- Pare mult mai tare decât aici, dacă mă- ntrebi pe mine, spune Tommy.

- Hei, nu-i aşa rău aici, zic eu.

- Din nefericire, cea mai mare parte a timpului petrecut la şcoală a fost îngrozitor. Etichetă, şi lecţii de cusut, şi cum să te îmbraci pentru fiecare ocazie, şi *beh!* Mă ia plictisul numai când mă gândesc. Singurul lucru care mă salva era că puteam să cânt mult la pian. Maelynn mi-a plătit lecţii particulare. Asta era încântător.

Nu am auzit-o cântând la pian decât de vreo câteva ori. Muzica ajungea până la mine în timp ce-l aşteptam pe Tommy pe veranda lor, în serile în care era prea târziu pentru ca Evelyn să vină cu noi. Nu intram aproape niciodată în casa lor, doamna Saunders rareori tolera haosul nostru în preajma oglinzilor ei scumpe şi a mobilei rigide, dar, uneori, când uşa era întredeschisă, o zăream pe Evelyn strălucind în lumina galbenă a lămpii. Erau practic singurele momente când maică-sa o accepta în casă, atunci când degetele îi dansau pe clape, făcând pianul negru ca smoala să vibreze sub ea. în acele momente, îmi părea o străină, cu părul pieptănat

după duş, elegantă şi concentrată si indiscutabil talentată. îmi dădeam seama

până şi eu, care nu ascultam discuri decât atunci când le punea tata; un bărbat corpolent căruia îi plăcea să danseze lipit de mama când salonul nostru era plin de oaspeţi care se legănau în ritmul muzicii şi mai târziu, când rămâneau singuri.

- *încântător?* Oh, Ev, ce ţi-au făcut acolo?

Tommy îşi acoperă faţa cu mâinile şi clatină din cap.

- Auzi şi tu! Da, cea mai mare parte a fost o tâmpenie şi am detestat fiecare moment. Dar... Rămâne asa si zâmbeşte. Oamenii...

mă tratează altfel când mă port aşa cum mau învătat acolo. Când mă îmbrac frumos

şi-mi aranjez părul. Sunt tot eu, dar nu ştiu... nu contează.

- Vrei să spui că-ţi place cum se uită acum la tine băieţii din oraş, este? Aşchia nu sare departe de trunchi.

Tommy o stropeşte iar. Simt un gol în stomac când mă gândesc că o văd şi alţi băieţi din oraş, că o observă si ei.

Evelyn stropeşte şi ea, cu putere, şi ne împroaşcă pe amândoi.

- Nu! Ei, poate... Dar, când te porţi într-un anumit fel, oamenii te tratează într-un anumit fel. Asta e tot. E plăcut.

Se ridică, ia apă în palme şi o lasă să i

se scurgă printre degete.

Tommy plescăie din limbă.

- Ei bine, chiar ai început să creşti, Ev. Eşti atât de înţeleaptă şi de cunoscătoare într- ale lumii. Sunt mândru de tine, sincer. Presupun că asta înseamnă că acum nu mai poţi... oh, ştiu şi eu... să te iei la întrecere cu noi până la Stânca Matelotului sau alte chestii de genul ăsta. N-am vrea să-ţi stricăm imaginea cea nouă...

Ridică din sprâncene.

Evelyn le ridică la rândul ei, cu ochii mari.

- E o provocare?

- Nu mi-aş permite să provoc o domnişoară...

Tommy nu apucă să-şi termine propoziţia înainte ca Evelyn să o ia din loc, pornind întrecerea. Mă iau după ea, privindu-i picioarele lucioase ieşind şi cufundându-se în apă în faţa mea. Tommy e ultimul. încă râde în timp ce vine din urmă. Tommy înoată destul de bine, dar mâinile si picioarele mele sunt mai lungi, aşa că eu sunt mai rapid. Mă împing înainte, dând din picioare, pompând cu braţele, stropind-o pe Evelyn lângă mine. Suntem unul lângă altul acum, înotăm împreună şi separat. Apa parcă este electrizată între noi şi ajungem la stânca alunecoasă, acoperită de alge, în acelaşi timp. Mâna mea se întinde să o atingă, dar o găseşte pe a ei. Ieşim la

suprafaţă şi se trage de lângă mine, îşi dă părul ud laoparte din ochi, respiră repede, cu buzele învineţite de frig.

Cuvintele lui Tommy îmi răsună în minte, formându-mi un nod în stomac: „Vrei să spui că-ţi place cum se uită acum la tine băieţii din oraş, este?” Gândurile mele urmează, fără să le dau voie: „Evelyn care sa întors pe timp de vară, dar o să plece iar”.

Apa ne acoperă umerii şi se unduieşte între noi şi simt gust de sare pe buze. Inima îmi bate cu putere, îmi simt pielea în flăcări şi îngheţată în acelaşi timp. Ochii mei îi caută pe ai ei. Sunt adânci, şi deschişi, şi sinceri, şi aşteaptă.

Mă întind iar după mâna ei şi, de data asta, nu şi-o mai trage.

*

Săptămâna următoare, îi aduc flori lui Evelyn – un bucheţel de violete sălbatice de pe pajiştea dintre casele noastre, cu petalele mov mărginite de auriu şi alb. Bat la uşă, dintr-odată jenat, acum că sunt în pragul casei ei, de simplitatea buchetului, şi mă întreb cum o să-l primească. Dar zâmbetul ei în clipa în care-mi deschide mă linişteşte, I-l întind – o ofertă, o explicaţie, o speranţă.

- Rochia aia pe care o purtai când ai venit acasă... erai atât de frumoasă... si mi-a amintit de florile astea... şi m-am gândit

că ţi-ar plăcea să le ai.

După asta, am cules violete şi le-am ascuns, ca să le descopere mai târziu, ca un cod al nostru secret – *mă fac să mă gândesc la tine.* Ceva care să o facă să zâmbească, să se gândească la rândul ei la mine. îmi plăcea să-mi imaginez că le găseşte peste tot: într-un borcan pe treptele de la intrare, în buzunare, presate între paginile cărţii ei preferate.

Săptămânile au trecut cu priviri furate şi manifestări discrete de afecţiune.

Braţul ei atingându-l pe al meu, genunchiul meu lipit de al ei sub masă, degetele noastre împreunate pe întuneric, în timp ce trupul îmi pulsează, parcă nevenindu-i să

creadă: *vrea si ea.* Fiindcă nu ştiam cum *1* I avea să reacţioneze Tommy, ne temeam să scoatem secretul nostru la lumină, să-i spunem pe nume, chiar şi unul faţă de celălalt, să-l facem real, să ne lăsăm purtaţi de el.

Vara abia începea, dar întotdeauna îşi atinge potenţialul maxim în jurul zilei de naştere a lui Tommy şi a lui Evelyn, imediat după 4 Iulie. Anul acesta, ca să sărbătorească împlinirea a 16, respectiv 18 ani, doamna Saunders face o excepţie şi-mi dă voie să vin la masă – friptură de porc cu cartofi atât de moi, că-i poţi sfărâma cu furculiţa si

tort cu cremă de lămâie.

în timp ce aprinde lumânările, Tommy plescăie din limbă.

- Până si de ziua mea încerci să acaparezi toată atenţia.

Evelyn îl împinge în joacă.

- Fii serios! Am fost cel mai frumos cadou pe care l-ai primit vreodată de ziua ta.

Tommy zâmbeşte larg şi suflă în lumânări împreună.

După aceea, ne ducem pe plajă să privim apusul de soare. Artificii rămase de ieri, de la 4 Iulie, încă pocnesc din când în când, luminând cerul tot mai întunecat cu izbucniri de roşu si auriu. Se face răcoare si

Evelyn îşi strânge braţele la piept şi trebuie să fac un efort să mă opresc să n-o trag lângă mine. Aş vrea să am la mine o haină pe care să i-o ofer, dar până şi gestul ăsta iar părea deplasat fratelui ei şi ar declanşa clopoţei de alarmă.

Tommy se ridică, lăsând o urmă mototolită pe pătură, între Evelyn şi mine, şi scoate din buzunarul de la spate sticla de argint a tatălui său.

- Ce-ar fi să animăm puţin petrecerea asta?

la o sorbitură lungă, se înfioară şi i-o întinde lui Evelyn.

Ea o duce la nas şl se trage în spate.

- Miroase oribil.

- Nu mirosi! Bea! la, Joseph!

îmi întinde sticla de whisky şi eu iau o duşcă.

Tommy aprinde ţigara care-i atârnă între buze.

- Haide, Ev, ai făcut 16 ani! Nu-mi spune că o lady nu are voie să bea.

îşi mişcă picioarele, îngropându-şi, apoi scoţându-şi gleznele din nisipul rece.

- Zău, trebuie să renunţi la povestea asta cu mine fiind o lady. Sunt la fel.

- Oh, dar nu eşti la fel! o necăjeşte el şi îmi ia sticla.

O candelă romană îi luminează trăsăturile copilăroase care devin dintr-odată parcă din piatră.

- Nu-i aşa, Joe?

Evelyn se încordează lângă mine.

- Mie mi se pare aceeaşi Evelyn.

Ridic din umeri, dar vocea-mi patinează şi ochii îmi sunt pironiţi la genunchi.

Tommy mai ia o gură lungă, apoi trage din ţigară, savurând tăcerea încordată. Clatină
din cap.

- Ascultaţi, voi doi! N-am nimic împotrivă. Serios. Vreau doar să-mi mărturisiţi.

- Hei, poate ar trebui s-o iei mai încet.

Arăt spre sticlă şi Tommy se trage în spate.

- Abia am început... Ascultă, Joe, eşti cel mai bun prieten al meu şi, dacă vrei să fii cu sora mea, e-n regulă. Dar aş fi

preferat să vii la mine ca un bărbat si nu să te furişezi si

să o săruţi pe întuneric.

Tommy nu se uită la noi, nu pare nici măcar furios. Vocea-i este goală, dezamăgită.

- Nu ne-am sărutat! chiţăie Evelyn şi vocea ei sună ca o roată de bicicletă care se dezumflă.

Este adevărat, dar, tehnic, nu e o explicaţie.

Urmează o pauză umplută de pocnetul artificiilor de culoarea smaraldului si de

murmurul constant al valurilor. Silueta lui Evelyn se conturează în lumina lunii şi aş vrea să ştiu la ce se gândeşte, ce ar vrea să spun, să fac. Tommy îşi aruncă în nisip ţigara Lucky Strike fumată numai pe jumătate. Briza îmi ridică părul pe braţe, dar trupul îmi arde din cauza acuzaţiei aduse, a adevărului din ea. Toate momentele în care am crezut că suntem discreţi, ascunşi... Evident că ştie.

Sunt un prost. Un trădător şi un prost.

Trag adânc aer în piept.

- Am vrut să-ţi spun, sincer, dar nu ştiam cum o să reacţionezi. Nu voiam să mă

urăşti sau să o iei razna. Nu voiam să ne »
interzici să ne vedem. Voiam să... Aşteptam momentul potrivit, voiam...

O las aşa, rămas fără scuze.

- Credeai că o să vă interzic să vă vedeţi?

I

Tommy râde şi chiar şi în umbră pot să văd furia cuprinzându-l, ca un huruit mocnit. Da' cine sunt eu, taică-său?

Coboară sticla de whisky, care rămâne atârnându-i între degete.

Mă bâlbâi, cuprins de nesiguranţă.

- Nu ştiu... Eşti cel mai bun prieten al meu, voiam să te respect.

Tommy se împunge cu arătătorul în piept.

- Mă respecţi spunându-mi! Nu furişându- te pe la spatele meu. Ai idee ce ciudat mam simţit lângă voi doi? întinde braţul spre plajă. Crezi că nu vedeam ce se întâmplă?

Evelyn se grăbeşte să intervină, încercând să vorbească pe un ton lejer:

- Tommy, tu erai mereu cu ochii pe câte o fată. încearcă să râdă. Sincer, n-am crezut că o să observi vreodată.

îşi răsuceşte o buclă pe deget, un gest de agitaţie, care, în ciuda tensiunii, îmi face stomacul să mi se strângă de dorinţă. Nu există cale de întoarcere – şi, chiar dacă ar exista, n-as vrea să mă întorc.

Ridic mâinile cu palmele spre el, într-

un gest de capitulare.

- îmi pare atât de rău, Tommy! Sincer.

Tommy aşteaptă parcă o eternitate, apoi scoate un oftat adânc, dramatic.

- Ştiu că-ţi pare. Eşti un om bun, Joe. Dacă eşti atât de nebun încât să vrei să fii cu Ev, sunt şi eu atât de nebun cât să te las. Voiam doar să dăm cărţile pe faţă. Sincer, n-am nimic împotrivă. Se opreşte, mă priveşte adânc în ochi şi mă avertizează: Atât timp cât te-nsori cu ea.

Evelyn înlemneşte. Eu simt cum mi se cască gura şi îngaim:

- Nici măcar n-am vorbit despre...

- Of, frate, glumesc! Tommy râde cu zgomot, dându-şi capul pe spate. Frate, da încordaţi mai sunteţi! Hai, beţi de-aici, o să vă mai relaxeze!

Râdem amândoi, un râs eliberator. Este ca şi cum am fi ieşit din adăpostul nostru pregătiţi de furtună şi am fi găsit, în schimb, soare.

Tommy ridică sticla furată de whisky într- un toast.

- Pentru Joseph şi Evelyn! Să trăiţi ani mulţi şi fericiţi împreună, mereu îndrăgostiţi!

Ne priveşte rânjind, apoi duce sticla la gură.

0 trecem de la unul la altul, simţim toţi cum lichidul ne arde gura, ne ameţeşte, ne face să râdem prosteşte şi, în cele din urmă, ne eliberează,

înceţoşând cerul nopţii până nu mai putem distinge stelele.

Odată ce Tommy ştie, restul verii este mai frumos decât am visat. Nu suntem excesiv de afectuoşi unul cu celălalt în faţa lui, dar nu mă pot abţine să nu o ţin de mână pe Evelyn, să nu îi dau laoparte părul din ochi.

Tommy clatină din cap şi ne spune că suntem două turturele, apoi începe să se uite după câte vreo fată care să-i distragă atentia.

Tommy lucrează în cele mai multe zile pe şantier, aşa că eu şi Evelyn suntem adesea singuri. Vine să mă vadă la pensiune, în timp ce dau zor să termin lista pe care mi-a lăsat-o tata – să înlocuiesc podeaua stricată, grinzile putrezite, şindrilele smulse de pe acoperiş. Nu mă deranjează munca – mintea mi se goleşte de orice altceva atunci când meşteresc, repar şi şlefuiesc. Mi-e uşor să muncesc cu mâinile si mă mândresc cu treaba bine făcută si mă bucur să dau ceva casei care va fi a mea într-o bună zi. Simt că în felul ăsta ajung parte din istoria ei, aşa cum am văzut că au făcut tata si tatăl lui de când tin eu minte. Si nu mă supăr niciodată când mă întrerupe.

Uneori, Evelyn citeşte pe o pătură pe iarbă, undeva în apropiere, sau se urcă pe o scară şi-mi dă uneltele, înainte să

o ştergem şi să petrecem după-amiaza împreună, înotând şi stând la soare pe nisipul cald.

în această după-amiază, stăm întinşi pe ponton, căutând imagini în norii de deasupra noastră. Părul lui Evelyn e umed şi ciufulit de vânt, mâna mea este pe coapsa ei. Să-i ating pielea este deopotrivă incitant şi reconfortant, ca şi cum am stat dintotdeauna aşa, ca şi cum relaţia noastră n-ar fi fost niciodată altceva decât ce este acum. Mă întorc spre ea şi privirea mea absoarbe fiecare detaliu, cum îşi priveşte un pictor modelul, artistul-muza.

- Ce faci?

Roşeşte când mă întreabă.

- Vrei să ştii? o întreb, rusinându-mă dintr-

odată – n-am ce-i face când se uită asa la mine.

- Da, vreau.

- încerc să-mi întipăresc în memorie imaginea ta la 16 ani.

Mă cutremur când recunosc, *16 ani,* că vreau să o văd la fiecare vârstă şi să pun deoparte imaginea de acum, pentru mai târziu. Să caut cândva prin amintiri exact momentul acesta, această parte a vieţii noastre împreună. Caietul pus bine sub ea, în care sunt notate visurile ei cele mai secrete. Locurile pe care vrea să le vadă,

aventurile pe care vrea să le trăiască, ideile care i se învârt prin cap de când a cunoscut-o pe Maelynn. Visuri despre care mi-a spus, dar pe care nu m-a lăsat încă să le citesc, pe care le scrie întinsă pe burtă pe ponton, privindu-mă cum înot. 16 ani, cu pielea întinsă şi netedă, cu cicatricea micuţă de pe cot, de când a alunecat şi i-a intrat o aşchie din puntea pontonului, într-o vară, trupul ei – o plută pe care aş putea să mă îndepărtez, să mă las purtat spre fericirea pe care o simt.

Se ghemuieşte în mine, îşi apasă obrazul pe umărul meu gol. îi ating fruntea cu buzele şi simt părul gâdilându-mi gâtul.

- E ciudat cum nu e deloc ciudat. Nu crezi?

- Noi doi? o întreb.

- Noi doi.

- Am senzaţia că asa a trebuit dintotdeauna să fie. Când o spun, simt că e adevărat, ca şi cum o parte secretă din mine ar fi ştiut mereu. Ca si cum destinul ne-ar fi fost hotărât dinainte si ne-ar fi aşteptat doar să-l ajungem din urmă. Nu-i asa?

- întotdeauna am sperat că aşa o să fie, spune Evelyn.

Stomacul mi se răsuceşte, imaginându- mi-o imaginându-şi.

Şoptesc:

- încă un an si o să te întorci acasă definitiv şi o să poţi să faci orice... Ce vrei să fii, Evelyn?

Zâmbeşte şi ridică bărbia, privindu-mă.

- Nu ştiu... Vreau să fiu ca Maelynn, o femeie care să fi văzut lumea, care să aibă poveşti de spus, l-ai auzit vreodată pe pianiştii care călătoresc şi dau concerte?

Clatin din cap.

- Maelynn mi-a povestit despre ei. Oamenii ăştia sunt plătiţi ca să cânte la pian într-o orchestră, poţi să-ţi imaginezi? Poate asta. Sau poate o să mă fac pilot şi o să zbor oriunde o să vreau.

- Nu poţi să fii pilot! o necăjesc.

Ea ridică dintr-o sprânceană.

- De ce? Pentru că sunt femeie?

Râd, uluit de ea, de felul în care înţelege totul, mai puţin propriile limite.

- Pentru că ţi-e frică de înălţime!

Plescăie din limbă, fără îndoială amintindu-si de câte ori s-a codit să sară din punctul cel mai înalt de pe Stânca Matelotului.

- Oh, carevasăzică, acum, ştii totul despre mine, Joseph Myers?

încet, spun:

- Ştiu câte ceva.

- Ei bine, dacă eşti aşa deştept, tu ce vrei să fii?

- Al tău.

Inima-mi răsună cu putere, asemenea picioarelor noastre goale pe potecă, toţi anii petrecuţi împreună îmi aleargă prin piept în clipa în care îi trag bărbia spre mine şi, pentru prima oară, o sărut.

CAPITOLUL 3

Jane

Iunie 2001

Stau în faţa mamei în birou, lângă biblioteca plină de fotografii înrămate şi de romane, aşezată la pianul Steinway. Cu luciul lui negru caracteristic, este cel la care preferam să cânt în copilărie, din nici un alt motiv decât din dorinţa de a fi altfel decât mama, care se aşeza mereu la Baldwin. Au trecut zeci de ani de când nu mi-a mai dat lecţii, de când nu am mai cântat deloc, dar, neavând un pian al meu, mă simt atrasă de camera aceasta ori de câte ori trec pe la ei. Când stau pe băncuţa asta, îmi amintesc cum, cu ani în urmă, m-am îndepărtat atât de mult, încât eram sigură că n-aveam să mai vorbesc niciodată cu părinţii mei, cu atât mai puţin să mă mai simt vreodată învăluită de siguranţa şi confortul acestei încăperi. Nu pot să stau lângă aceste două piane şi să mă simt pierdută prea

mult timp. Mă regăsesc în miile de atingeri ale degetelor mele pe clape, pe măsură ce coloana mi se lungea şi picioarele îmi creşteau suficient cât să ajungă la pedale, cu mama lângă mine, muzica fiind singurul loc în care ne puteam întâlni întotdeauna.

Nu-mi dau voie să mă uit la ea, să calculez toate felurile în care s-a schimbat deja şi pe care, cumva, nu le-am văzut până acum. Acele schimbări minuscule pe care le-am pus pe seama unei îmbătrâniri fireşti. Nu am suficient curaj cât să înfrunt adevăratul vinovat, cel de neînduplecat, diagnosticul la care ar trebui să mă concentrez, care m-ar trânti în genunchi dacă nu as fi atât de uluită de reacţia lor. Nu I
când este mult mai uşor să înfrunt flinta
I
umană câtuşi de puţin perfectă care este mama mea, să mă cufund în anii în care neam luptat şi să scot din ei un scut cu care să acopăr ceea ce aş putea să simt, ce ar trebui să simt. Nu pot să fiu generoasă cu ea în clipa de faţă, nu pot să-i ofer condoleanţe, fără să accept astfel că, într- un fel, ar putea exista o justificare a felului ei de a gândi. Nu când au luat hotărârea fără noi, fără să ne dea voie să prezentăm şi să argumentăm un caz diferit. Nu când *un*

an este atât de arbitrar, când ar putea avea încă mult mai multi. Nu când căutarea de *t*
detalii, informaţii, perioade, toate elementele pe care le adun de obicei pentru a-mi forma o imagine completă, ar conduce spre concluzia că *mama mea moare.* în schimb, cânt game cu mâna stângă, nereuşind să oprim memoria musculară care se activează din subconştient.

I

- Şi? Despre ce aţi vorbit? încă o bombă pe care să o aruncaţi?

E prima oară când o văd, când îi văd pe amândoi – deşi, în mod convenabil, tata are treabă în grădină şi ne-a lăsat singure aici – din ziua în care au făcut anunţul ăla ridicol, pe care ni l-au prezentat într-un pachet frumos, servindu-ne cu aperitive şi întrebându-ne ce mai e pe la muncă înainte să ne întindă bomba care să ne explodeze în braţe.

I

Thomas a fost tăcut, închis în el, când l- am dus la gară în noaptea aia. Nu vorbim în mod regulat, programele noastre – eu înregistrez în studio dis-de-dimineaţă şi fratele meu lucrează până la Dumnezeu ştie ce oră din noapte – ne obligă să luăm legătura de cele mai multe ori de sărbători si de zile de naştere. Asa că a fost un soc

I 4 4 *t*

când m-a sunat a doua zi după-amiaza

I

ca să-mi ceară să-i oprim pe părinţii noştri înainte de a fi prea târziu. în mod evident, am acceptat. Nu-i putem lăsa să meargă până la capăt cu povestea asta. Pe mama nu acum, nu încă, cel puţin. Pe tata, niciodată. Dar ei au fost întotdeauna asa legaţi unul de celălalt, dependenţi unul de altul şi o parte din mine nu e surprinsă că sau gândit la un astfel de final. 0 lume în care sfârşitul unuia să însemne sfârşitul

pentru amândoi. Pare exact genul de lucru pe care să-l facă ei şi, când i-am spus asta, Thomas mi-a închis telefonul.

- Ne-ai evitat în ultima vreme, spune mama, pe un ton precaut.

în mod normal, vin să-i văd în fiecare săptămână sau la două săptămâni, dacă nu cumva am foarte mult de lucru. Dar nu am mai trecut pe la ei din acea seară, deşi am vorbit de câteva ori la telefon, scurt, când am crezut că eram pregătită să-i sun. Până când le-am auzit calmul forţat, vocile încărcate de îngrijorare când, la rândul lor, au întrebat: „Dar tu cum eşti?” ca şi cum nu ei ar fi fost motivul pentru care aş fi putut să fiu nu tocmai bine. Am analizat situaţia din sute de perspective diferite, am încercat să mă pun în locul lor. Mi-am imaginat că mă apropii eu de 80 de ani, că primesc un diagnostic de boală debilitantă şi am găsit acelaşi răspuns de fiecare dată. Nu s-au gândit până la

capăt, nu complet.

Şi n-o s-o facă.

- Cum mă evită tata acum pe mine? Mă uit pe fereastră la tata, care stă în genunchi, lângă răsadul de crini tigraţi, cu o grămadă de buruieni smulse lângă el. Ştie că sunt aici.

- Eu l-am rugat să ne lase câteva minute.

- Ca să poţi să mă faci să mă simt vinovată?

- Mă aşteptam ca Thomas să se îngroape în muncă, să ne ţină la distanţă o vreme. Dar, sinceră să fiu, sunt mirată de tine.

Simt cum mi se aprinde furia, cea mai sigură dintre emoţiile care mă macină.

- Nu prea cred că ai dreptul să fii surprinsă de ceva în momentul ăsta, mamă.

- Ai dreptate. Mă gândeam doar că o să ai întrebări.

- Am stat să mă gândesc, spun eu. Apoi, auzindu-mi tonul răutăcios, adaug: îmi pare rău! Nu-mi pot imagina cât de greu este pentru tine. Nu încerc să spun că nu e mare lucru, nu vreau să fiu insensibilă, pentru că, *Dumnezeule, e* groaznic, mamă! Dar este... mult.

Adevărul este că am pedepsit-o şi vrea să o recunosc. Am pedepsit-o pentru că e mai uşor decât să admit că mă trezesc zvâcnind din vise în care ea se uită la mine şi nu mă mai

recunoaşte. Am pedepsit-o pentru că eu am fost nevoită să-i spun totul fiicei mele, Rain, să răspund la întrebări la care nici eu nu aveam răspunsuri. Să-i spun mai întâi că bunica e foarte bolnavă, apoi că amândoi bunicii ei intenţionează să-si pună capăt zilelor din cauza asta. Eram chiar mai tânără decât este Rain acum când am avut-o. Este singurul meu copil şi n-am avut niciodată secrete una fată de cealaltă.

Oricât de greu mi-a fost să-i spun, oricât de iresponsabil mi s-a părut să transmit mai departe idioţenia asta, mi-ar fi fost imposibil să nu o fac. As simţi ceva t apăsând între noi ori de câte ori aş vorbi cu ea, rozându-mă pe dinăuntru, îndemnându- mă să-i spun totul, să o pun la curent. Şi am vrut să-i spun lui Rain înainte să afle de la verişorii ei, nu voiam să primească vestea la telefon, trunchiată şi măcelărită, ca orice poveste împărtăşită în familie. Aşa că am fost fortată să admit că nu ştiu dacă vorbesc serios sau nu, dar că, momentan, trebuie să-i credem pe cuvânt. Eu am fost cea care a trebuit să o tină în braţe când lacrimile de nedumerire şi durere anticipată i-au acoperit obrajii, eu am stat cu ea până după miezul nopţii, analizând o decizie pe care nu puteam să o justific sau să o înţeleg. M-am gândit să-i pun pe părinţii mei faţă în faţă cu nepoata lor cea mare, să o

privească în ochi şi să-i spună cuvintele devastatoare, convinsă că ar fi fost o palmă care să-i trezească la realitate, poate chiar un motiv care să-i facă să se răzgândească. Dar cea care ar fi suferit cel mai mult ar fi fost Rain, fiindcă ar fi învătat atunci o lecţie dură despre părinţii mei, un fapt pe care eu l-am acceptat cu mulţi ani în urmă, şi anume, că întotdeauna o să se iubească unul pe celălalt ceva mai mult decât te iubesc pe tine.

- Gândeşte-te atunci, spune mama, ca şi cum ea ar fi cea rezonabilă.

Ea, care mi-a lăsat cu bunăvoinţă timp şi spaţiu în aceste ultime două săptămâni, aşteptând să vin eu la ea, când eu ar fi trebuit să fiu binevoitoare si să mă ofer să o ajut, să o întreb cum se simte, de ce are nevoie. Până când a ajuns la concluzia că a

aşteptat suficient şi mi-a cerut să vin la ea, mi-a spus că trebuia să discute ceva cu mine fată în fată. Si eu am o întrebare.

Vreau să ştiu ce anume li s-a întâmplat părinţilor mei la bătrâneţe de au devenit atât de melodramatici, pentru că anunţurile astea protocolare şi importante încep să fie prea mult pentru mine.

- Ei? Ce era atât de important că nu puteam discuta la telefon?

Ştiu că ar trebui să fiu sumbră, dar nu pot să intru-n joc. Mă simt detaşată de trup. Este epuizant să discut despre asta, să mă port ca şi cum faptul că o să-şi ia viaţa peste un an este o opţiune reală şi raţională, singura ei opţiune, când nu este. Nu poate să fie.

- Marcus mai are relaţii la *Boston Globe?*

mă întreabă mama.

îmi înăbuş impulsul de a o întreba dacă a tras ceva pe nas. Ţinând cont de istoricul nostru, comentariul ăsta nu ar amuza-o. Dar, cu siguranţă, ar fi trebuit să înceapă cu o retractare a planului lor bizar de a pune în scenă o versiune de *Romeo şi Julieta* cu protagonişti de vârsta a treia. Sau ar putea cel puţin să-mi ofere mai multe explicaţii, un context, informaţii pe care să pot să le verific, numele doctorilor, rezultatele testelor, opţiunile de tratament. Nu m-a chemat aici doar ca să mă întrebe o

prostie despre Marcus. Despre Marcus, pe care nu l-au întâlnit decât de vreo câteva ori si

I

niciodată cu permisiunea mea. Au dat peste el la postul de televiziune când au venit să mă viziteze la prânz şi mama, mereu incredibil de evidentă, îmi dădea ghionturi şi punea tot felul de întrebări şi-l invita să vină cu noi. Este întotdeauna foarte amabil si refuză politicos, pentru că e prezentator de ştiri şi e plătit să fie plăcut şi carismatic. Ştie că eu hotărăsc dacă si când să mi se alăture. Iar eu nu sunt pregătită.

Poate că n-o să fiu niciodată pregătită. Am cele mai proaste gusturi în materie de bărbaţi, în asemenea măsură, încât nici nu merită să încerc. De câte ori mă apropii de cineva, jur că stric totul. Marcus e bun pentru mine în momentul de faţă. E aproape perfect. Nu are nici o fostă soţie, nu are copii, traumele cele mai mari din viaţa lui aparţin altor oameni, sunt ororile pe care lea văzut în anii în care a lucrat ca reporter de război. Nu sunt decât bagajele mele în relaţia noastră, dar eu am suficiente pentru doi. De unde suntem acum, nu o putem lua decât în jos. Şi la ce bun? Uită-te la părinţii mei!

Şi la mătuşa Maelynn. Dacă de asta e nevoie pentru iubirea adevărată, dacă asta poate să-ţi facă, atunci s-o păstreze ei. Marcus vrea mai mult, e răbdător, dar şi-a exprimat clar

intenţiile, însă eu îl asigur că e mai uşor asa, nimeni nu are nevoie să se
implice prea mult, nimic nu trebuie să devină stânjenitor la muncă şi nici unul din noi nu e nevoit să stea prea mult timp cu părinţii celuilalt. Iar mama cu siguranţă nu are dreptul să-mi pună întrebări personale.

Trag aer în piept, făcând un efort să mă stăpânesc.

- De ce întrebi?
- Am un fel de ultimă rugăminte.

Trag o strâmbătură şi simt cum îmi înţepenesc degetele.

- Fii serioasă! Tu şi tata n-o să faceţi pe bune asa ceva.
- Ăsta e planul, cel puţin pentru mine. Tatăl tău e imposibil, dar ai putea încerca să-l faci să se răzgândească.
- Sub nici o formă...

Mă întrerupe.

- Crezi că Marcus cunoaşte pe cineva la Orchestra Simfonică din Boston, de când a lucrat la *Globe?*

Clatin din cap, fiindcă nu pot să cred că poate fi atât de încăpăţânată.

- Chiar credeţi că o să vă lăsăm să faceţi
asa ceva?
- Am nevoie de ceva de la tine, Jane.
- Iar eu am nevoie ca tu si tata să nu mai vorbiţi ca doi nebuni!

Ridic din umeri în semn că nu o să discut despre asta. Fusese pregătită să mintă prin omisiune, să ascundă

motivul real, iar asta e ca un fir de sârmă ghimpată care mă taie de câte ori încep să mă înmoi puţin. Dacă a crezut cu adevărat că e posibil să-şi ascundă simptomele, atunci fie ne crede idioţi, fie renunţă mult prea repede. Poate că mai are încă ani multi de viată de calitate ᵢ ᵣ
de trăit. Nu o învinovăţesc că nu vrea să mai trăiască dincolo de punctul ăsta. Nu vreau să o văd suferind, nici complet
pierdută fată de sine însăsi. Nici eu nu as I f J ₜ
vrea să ajung aşa, nu cred că există cineva care să-şi dorească asta. Dar nu înţeleg de ce ar alege o dată la întâmplare în care să sfârşească totul, fără să vadă măcar cum merg lucrurile. Iar asta nu se apropie nici măcar pe sfert de cât de uluită sunt de reacţia tatălui meu. Mă bulversează, nu mă lasă să reacţionez ca un om normal la
I
diagnosticul foarte real al mamei mele. Cu îngrijorare, cu tristeţe, cu teamă pentru viitorul ei, pentru modul în care ne afectează pe noi toţi – chestie care, sincer, mă enervează la culme. Cumva, ne face pe noi trei să părem băieţii răi, insensibili la rugămintea ei, egoişti chiar că ne gândim la noi în astfel de momente.

Acestea fiind spuse, a fost o surpriză când tata a lăsat să scape un indiciu vizavi de starea ei. în mod normal,

părinţii mei sunt impenetrabili, fac front comun până în pânzele albe. M-am îndoit cândva de nivelul lor de devotament, m-am îndoit de tot ce ştiam. Suntem într-un loc mult mai bun acum, suntem într-un loc bun de mulţi ani. Au tot ce au muncit o viaţă întreagă să aibă – unul pe celălalt, familia lor – şi au scăpat de greutatea de a conduce Oyster Shell. Nu are nici un sens să renunţe la toate astea, să profite chiar şi cu o zi mai puţin. Dar ştiu că ar face orice unul pentru celălalt. Chiar dacă asta înseamnă să detoneze o bombă pe insula pe care au trăit întotdeauna şi să ne lase pe noi să facem curăţenie după.

Dacă situaţia n-ar fi atât de sumbră, ar fi amuzantă. Eu am ajuns să fiu persoana raţională din familie? Mama si tata si-au i r pierdut minţile, Thomas stă bosumflat ca un copil mare şi nici nu vreau să încep să vorbesc despre Violet, singurul om de pe faţa planetei care poate să vadă latura romantică din orice, mai puţin din propria căsnicie. Mă scoate din minţi. încă îi venerează pe părinţii noştri de parcă ea ar fi copil şi ei adulţii şi este incapabilă să privească cu ochi critic orice acţiune a lor. I- am spus că planul lor este plin de hibe şi că o să dea înapoi când lucrurile o să devină prea reale. Nu e de acord, e convinsă că au ştiut întotdeauna că nu pot trăi unul fără celălalt, că probabil s-au

înţeles cu ani în urmă să facă ceva de genul ăsta. A spus că nu şi-l poate imagina pe unul fără celălalt şi că poate că e mai bine aşa, ca să nu rămână unul singur, cu inima frântă. în momente ca astea, încep să cred că poate nu am fost singura din familie care a abuzat de droguri.

- E important, insistă mama.

îmi ia o clipă să-mi dau seama că încă vorbeşte despre orchestră, că pentru ea *asta e* important în clipa de faţă.

Mă reped la ea ca un taur încolţit.

- La fel e si asta!

Dacă vrea s-o facem, putem s-o facem.

Se opreşte, în felul ăla exagerat al ei la care recurge când vrea să sublinieze că ne aude. Am senzaţia că mă ia de sus, mai ales acum.

- Vreau să cânt cu Orchestra Simfonică din Boston. întotdeauna am vrut. Şi încep să rămân fără timp.

- *Alegi* să rămâi fără timp. înţeleg când spui că starea ta se înrăutăţeşte rapid şi îmi pare rău, sincer, dar să alegi o dată şi să nici nu încerci măcar să rezişti atât timp cât poţi... Mă opresc. Conversaţia asta e absurdă.

- Vreau să cânţi cu mine.

- Doar nu vorbeşti serios!

- în orchestră. Vreau să fii acolo, cu mine.

Insistenta ei mă face să râd. Cu cruzime.

- în primul rând, nici măcar nu am habar dacă Marcus are ce sfori să tragă. în al doilea rând, n-am mai cântat într-un concert de ani întregi.

Mint, desigur. Marcus are relaţii puternice în Boston, a crescut în Roxbury şi este un fel de vedetă locală. A fost primul afro-american care a câştigat Premiul Worth Bingham pentru un reportaj de investigaţii. A petrecut ani buni la *The Boston Globe,* intervievând frecvent politicieni şi diplomaţi la televiziune înainte ca un atac de cord la 36 de ani să-l facă să pună la îndoială ritmul alert în care avansa cariera lui, să părăsească definitiv Bostonul şi să aleagă o viaţă mai liniştită pe coasta din Connecticut. Probabil că n-ar fi nevoie decât de un singur telefon şi oraşul ar sări în picioare. Concertul e altă poveste. Nu mint că au trecut ani de când n-am mai cântat la un asemenea nivel, dar întrebarea ei m-a făcut să mă întreb dacă as mai J putea.

- Nu uiţi niciodată.
- De ce ai nevoie de mine?
- Mă tem că nu o s-o pot face singură.

îmi las privirea să cadă pe mâinile ei, care tremură pe clape, şi cărămizile slăbesc în zidul pe care l-am construit.

- De ce nu mi-ai spus?

întrebarea lui Thomas din acea seară: „Este vreunul din voi pe moarte?”

Nu poate fi adevărat.

- Ca să mă protejez pe mine, presupun. Oftează. Dar acum ştii de ce am nevoie să preiau controlul aspra timpului care mi-a mai rămas, să-mi împlinesc visul ăsta înainte să fie prea târziu. Trebuie să înţelegi.

Alege să joace cartea asta, trăsătura noastră comună. Forţa care m-a împins în nopţile târzii în care studiam jurnalismul în timp ce lucram cu normă întreagă la bancă şi o creşteam singură pe Rain. Nu e vina mea că n-a apucat să-şi împlinească visul, dar înţeleg de ce vrea s-o facă. Eu şi mama mea, cum ne necăjea întotdeauna bunica, nu suntem niciodată mulţumite. E o critică pe care o port ca pe o insignă de onoare.

Unii spun că sunt intensă. Nepotolită. Pot să-mi spună cum vor, aşa am ajuns departe. Mama mai puţin, dar ea are alte priorităţi decât mine. Căsnicia, pentru început.

Zâmbeşte.

- Nu vrei să ştii ce am interpreta?

- Nu am acceptat încă şi tu deja ai ales partitura. Eşti incredibilă!

Ce tupeu are femeia asta! Dar, parcă vrând să-mi facă în ciudă, curiozitatea nu-mi dă pace.

- Aşadar, ai de gând să accepţi?

- Depinde. Mă uit la ea pentru prima oară, întreaga conversaţie este atât de absurdă, încât mă las dusă de ea, urmând iepurele alb în Tara Minunilor.

Ce ai ales?

- „Concertul pentru pian numărul 10” al lui Mozart, pentru două piane.

Scoate partitura de sub bancheta cu balamale şi o pune în faţa mea.

- Nu am terminat de discutat despre asta.

Dar încep să mă joc cu notele, găsindu-mi ritmul, şi simt cum umerii mi se relaxează pe măsură ce muzica se desfăşoară în faţa mea. 0 amintire se ridică din proprie voinţă la suprafaţă, un Crăciun din adolescenţă, chiar înainte să plec de acasă, când mă certam constant cu mama. Tata a venit cu ideea să-i facem o surpriză şi să-i cântăm *Have Yourself a Merry Little Christmas.* Să cântăm împreună, un cadou siropos la care numai el e în stare să se gândească. A desemnat-o pe Violet, care a acceptat numaidecât, să ne recruteze. L-am rugat să mă lase să interpretez ceva mai interesant, care chiar să reprezinte o provocare. Thomas, fireşte, a fost greu de convins.

Am repetat săptămâni întregi, mult mai mult decât ar fi fost necesar, în timp ce mama era plecată să dea lecţii. în dimineaţa de Crăciun, tata, Thomas şi Violet au cântat în timp ce eu interpretam melodia la pian, strânşi în pijamale în jurul meu, cu bradul alături si cu hârtia în care fuseseră ambalate cadourile împrăştiată peste tot. Au cântat fals şi a sunat aproape

îngrozitor, dar au încercat. Mama abia dacă a mai putut vorbi după aceea, mulţumindu-ne printre lacrimi.

Nu m-am mai gândit la asta de ani întregi, uitasem aproape complet până acum. Nu sunt sigură ce anume m-a făcut să-mi amintesc, dar mi se ridică un nod în gât în timp ce mă uit la partitura lui Mozart.

Nu ştiu ce o să aducă anul acesta sau ce o să hotărască părinţii mei. Dar ar putea fi un mod de a trage de timp. Ceva pe care săI aştepte cu entuziasm, care să le distragă atenţia, un ţel spre care să se îndrepte – să cântăm împreună în Orchestra Simfonică din Boston. Ceva pe care să-l dăruiesc mamei mele, un vis pe care nu şi l-a împlinit niciodată, pentru tot ce mi-a iertat. Ceva pe care să-mi-l dăruiesc mie însemi, o parte din mine pe care am lăsat-o să se ofilească, o amintire a armoniei dintre noi, de la început. 0 amintire pe care să o păstrez în inima mea dacă ceea ce spun ei este adevărat, dacă, în ciuda a ceea ce cred şi în ciuda protestelor noastre, la sfârşitul acestui an, ei într-adevăr n-o să mai fie.

CAPITOLUL 4

Evelyn

Iunie 1942

Trenul o porneşte din South Station, ducându-mă înapoi în Stonybrook după al doilea an în care am fost plecată, ultimul meu an la Şcoala de Fete a Domnişoarei Mayweather. îmi sprijin fruntea de geamul rece de sticlă. Bărbatul din fata mea citeşte un ziar mototolit pe a cărui primă pagină este o fotografie cu fete care fac reclamă la obligaţiuni de război, cu eşarfe pe piept şi pălării cloş. Privesc pe geam cum tonurile de cenuşiu si maro ale Bostonului sunt *r*f înlocuite treptat de verde şi albastru, pe măsură ce intrăm în peisajul de ţară, unde cerul se vede liber.

Trupul îmi vibrează cu o energie nepotolită. Cu cât mă apropii mai mult, cu atât mai greu îmi este să fiu în orice altă parte decât acasă. Cabina e plină de fum gros de ţigară şi tânjesc după briza mării, după corul cicadelor în mlaştină pe timpul nopţii, după nisipul ud care să-mi acopere picioarele goale. Dar, acum, mai e ceva, un strat de tristete sub entuziasmul meu. O las în urmă pe Maelynn, las lecţiile de pian şi contururile unei vieţi noi pe care începusem să o colorez. Profesorul de la Conservatorul din Boston, Sergey, un rus renumit pentru zgârcenia cu care face un compliment, a spus cândva că *am potenţial.* Aşa că las în urmă şi posibilitatea de a avea un loc acolo anul viitor, intervenţia pe care s-a oferit să o

facă în numele meu. Si serile târzii în care
sufrageria lui Maelynn e ticsită de scriitori, artizani si muzicieni si eu stau cocoţată pe
canapea şi le absorb poveştile, ameţită de nectarul lor. Şi listele pe care m-a încurajat să le fac, cu visuri care mi s-au părut prea caraghioase ca să le arăt oricui altcuiva în afara ei şi a lui Joseph. *Să-mi înmoi picioarele în Oceanul Pacific. Să vizitez Târgul Mondial. Să merg călare pe un elefant.* Lista din Boston pe care am făcut-o împreună şi pe care a lipit-o de oglinda din baie. Entuziasmul cu care bifam ceea ce reuşeam să facem de pe ea: *plimbarea cu barca pe The Charles, vizită la mumiile egiptene din Muzeul de Arte Frumoase, alune sărate în Fenway Park.* Străzile din Boston ticsite de oameni elegant îmbrăcaţi, care se îndreaptă spre o ţintă anume. Libertatea de a urca în tramvai în Brookline şi de a merge oriunde vreau, de a colinda ore în şir, vibrând de posibilităţi.

Dar să rămân ar însemna să alung viaţa pe care am lăsat-o în urmă. Când mi-am luat la revedere de la Joseph, la sfârşitul verii trecute, a fost unul dintre cele mai grele lucruri pe care le-am făcut vreodată. Ne-am sărutat si lumea s-a învârtit si a I
amuţit în jurul nostru, până când eram

sigură că urma să pierd trenul. îl iubesc de când pot să-mi aduc aminte. Probabil pentru că nu era deloc ca mine sau ca Tommy – zgomotoşi şi plini de bravadă şi de glume. Joseph era o piatră netezită de valurile noastre, ca o pietricică de pe ţărm pe care o iei în buzunar, ca să te calmeze.

Ştiam despre întâlnirile la care se ducea şi despre fetele pe care le săruta. Nu i-am arătat niciodată ce simţeam. Eu aveam mereu genunchii juliţi şi părul ciufulit, nu se gândea la mine în felul ăsta. îmi acordase întotdeauna atentie, asa cum ar face un

frate, şi între noi se formase o prietenie, pentru că eram doi sateliţi care orbitau în jurul aceleiaşi planete, dar, până vara trecută, nu *se uitase* niciodată cu adevărat la mine. Niciodată asa – ca si cum as fi fost

un vis din care nu voia să se mai trezească, urmărindu-mă cu o privire care era ca o atingere fizică. 0 simţeam şi când eram cu spatele la el. Când m-a sărutat prima oară, inima mi-a sărit din piept şi i-am simţit separat fiecare bătaie.

Anul a trecut cu scrisori trimise de la unul la celălalt si cu vizite scurte furate de sărbători. Cu câte un rămas-bun luat aproape imediat după bun-venit şi cu durerea constantă cu care aşteptam următoarea scrisoare, următoarea vizită, următorul sărut. Oriunde as fi fost, eram

împărţită în două. în Stonybrook îmi lipsea agitaţia Bostonului, în Boston îmi lipseau braţele lui Joseph şi sentimentul acela de apartenenţă, că sunt acasă.

Trenul se opreşte hurducăind în Union Station şi inima mi se strânge. îmi iau geamantanul şi îl trec peste scaun, grăbindu-mă printre pasageri până ies pe culoar. îmi umflu părul, aranjez o agrafă şi înjur în sinea mea că s-a turtit pe partea pe care mi-am sprijinit capul în tren. Mă aplec afară din vagon şi-i zăresc pe Joseph, cu un cap deasupra mulţimii, şi pe Tommy lângă el, amândoi îmbrăcaţi în cămăşi cu mânecă scurtă, încheiate complet şi băgate în pantaloni. De data asta, alerg mai întâi la Joseph, îmi las geamantanul să cadă şi sar în braţele lui. Mă ridică, şi ne sărutăm, uitând să mai respirăm şi simt cum mă umple, cum mă completează.

- Hai, gata, potoliţi-vă! râde Tommy ducându-şi o mână la ochi, cu o ţigară atârnându-i între buze.

Mă desprind din braţele lui Joseph şi-l strâng cu putere pe Tommy.

- Cum a fost al doilea an? Eşti şi mai lady acum decât atunci când ne-ai părăsit?

- Oh, da, fireşte. îmi ies graţia şi eleganţa prin urechi, spun eu, cu un rânjet pe toată fata si o reverenţă exagerată.

- Ei bine, eşti frumoasă. Joseph mă

prinde pe după talie şi mă sărută din nou, înainte să se întindă după valiza mea abandonată. Bun-venit acasă!

Acasă. Cuvântul pare ciudat, fluid.

Când ajungem la Oyster Shell, Joseph trage Fordul tatălui său pe alee şi mergem împreună spre intrare. Nu pot să-mi stăpânesc entuziasmul că suntem iar împreună, mi-am imaginat reuniunea noastră iar şi iar, gândul la ea m-a susţinut pe linia de plutire de fiecare dată când simţeam că mă scufund în singurătate în anul care a trecut.

- E asa o uşurare să ştiu că ne-am luat
pentru ultima oară rămas-bun. în sfârşit, putem fi din nou toţi împreună. Definitiv, spun eu, cu un zâmbet pe toată faţa, uitându-mă mai întâi la Joseph, apoi la Tommy, aşteptându-i să văd că dau din cap aprobator, că zâmbesc.

Dar chipurile lor sunt sumbre. Tommy priveşte în faţă. Joseph îşi coboară ochii în pământ.

- Ce e? Mă opresc brusc. Ce? Tommy, te duci tu acum la şcoala domnişoarei
Mayweather? îl şicanez, râzând.

Expresiile lor nu se schimbă şi mă opresc în loc, ca un bolovan în mijlocul pârâului.

- Ce se petrece?

- Vrei să-i spui tu? îl întrebă Tommy, împingând bărbia spre Joseph.

Expresia de pe chipul lui mă sperie,

parcă e aceeaşi mască pe care o văd la fratele meu, o copie sumbră.

- Ce să-mi spună?

Le strâng mai tare braţele. Muşchiul lui Joseph pulsează sub degetele mele şi-mi mut atenţia spre el.

- *Joseph,* ce să-mi spui?

Se uită la mine cu privirea încărcată de tristeţe când o întâlneşte pe a mea.

- Ne-am înrolat.

îmi trag mâinile de pe braţele lor ca şi cum ar fi din sârmă ghimpată, mintea mi se înceţoşează, învăluind fericirea care m-a

purtat spre casă.

- Nu se poate...

Tommy caută ceva prin buzunare, un pretext ca să evite să se uite la mine.

- Am făcut-o. A trebuit.

- Nu *trebuia* să faceţi nimic. Nici măcar nu

recrutează băieţi de 19 ani.

Simt că mi s-au înmuiat picioarele.

Joseph îmi ia mâna şi şi-o lipeşte de piept, sub mâna lui.

- E doar o chestiune de timp.

- Nu ştiti asta!

Ochii mi se umplu de lacrimi şi clipesc furioasă.

Tommy îşi aprinde o ţigară Lucky Strike.

- Ev, am vrut să facem ceva care să conteze. Tu mai mult decât oricine ar trebui să înţelegi. Nu am vrut să

aşteptăm până o să ne forţeze. Suflă un nor subţire de fum.

Haide, înţelegi! Pe tine te-au trimis la oraş în ultimii doi ani.

Clatin din cap.

- Nu. Nu e acelaşi lucru. La scoală nu riscam să mor!

Tommy ridică din sprâncene şi îmi zâmbeşte pieziş.

- Nici măcar de plictiseală?
- Nu e amuzant, Tommy!

Flutură dintr-o mână, ca şi cum nu ar fi ceva important.

- Nu o să murim.

Să moară. Cuvântul îmi face picioarele să mi se clatine. Vreau să mă cert cu el, să strig întrebările care mi se învârt prin minte, dar nici un cuvânt nu-mi iese pe gură. Stau încremenită în loc, cu braţele bălăngănindu- mi-se pe lângă corp.

- Ei bine, vă las singuri. Sunt convins că aveţi multe de discutat, zice Tommy şi îmi strânge braţul, după care o ia peste câmpul verde, plin de buruieni şi de flori sălbatice, lăsându-ne pe treptele înclinate din faţa pensiunii.

Stăm unul lângă celălalt, fără să vorbim şi fără să ne atingem. Cerul este albastru, fără nici un nor; briza caldă si soarele mă

neliniştesc. Tânjesc după adăpostul nopţii, după ropotul sumbru al ploii, vreau să mă ghemuiesc cu genunchii

strânşi la piept, singură într-o cameră cenuşie. Joseph învârte între degete un nasture care-l atârnă de la cămaşă.

- Cum ai putut?

Ochii încep să mi se umple de lacrimi. îmi concentrez privirea pe pantofii cu toc marca Mary Jane şi le hârşâi tălpile de scândurile de lemn ale verandei.

Joseph îşi freacă între ele încheieturile degetelor, atât de tare, încât sunt aproape sigură că-l doare.

- Nu ştiu ce să spun... Ştii cum e Tommy, n-a vrut s-o lase baltă, l-am spus că ar trebui să aşteptăm, să mai vedem ce se întâmplă, dar el tot zicea că trebuie să fim bărbaţi si că o să se înroleze cu sau fără

mine. Nu puteam să-l las să plece singur... si nici tu n-ai fi vrut să o fac.

Mă prăbuşesc pe treptele din faţă, smulgându-mi părul din cap.

- Cum pot să-mi iau iar rămas-bun de la tine? De la voi amândoi? Dacă se întâmplă ceva?

Joseph se aşază lângă mine, cu degetele prinse între genunchi. Piciorul lui e la câţiva centimetri de al meu, dar nu îl apleacă spre

mine si simt spaţiul dintre noi ca si cum

i-as I

simţi atingerea.

- Nu ştiu. Iau foarte în serios treaba asta.

Ştiu ce-ar putea să însemne. Dar trebuie să înţelegi... e ca un frate şi

pentru mine. Mă doare gândul că trebuie să te părăsesc, dar nu mi-as ierta-o niciodată dacă lui i s-ar

întâmpla ceva în timp ce eu aş fi în siguranţă acasă.

Lacrimi fierbinţi încep să cadă şi trag adânc aer în piept când Joseph mă sărută pe obraz şi braţele lui puternice mă cuprind uşor.

- Te rog, nu plânge!

Mă uit în ochii lui pentru prima oară şi văd conturul neregulat al propriei reflexii în adâncul lor ruginiu.

- Când plecaţi?
- Peste două săptămâni.
- *Două săptămâni?*
- Nu avem de ales.
- Dar am venit acasă special ca să fiu cu tine! zic implorator.
- Ce vrei să spui? mă întreabă Joseph. Şcoala s-a terminat... ai venit acasă pentru că s-a terminat.
- Era o poziţie, poate, nu ştiu dacă aş fi obţinut-o, la Conservatorul din Boston, dar am refuzat, pentru că ar fi însemnat încă patru ani...
- Ce tot spui acolo?

Se trage în spate, cu sprâncenele împreunate într-o expresie nedumerită.

- Puteam să rămân acolo. Ce să caut eu aici dacă tu n-o să mai fii?
- Pentru că aici trăim noi... spune Joseph. Şi o să mă întorc atât de repede, că nici n-o să-ţi dai seama că am fost plecat şi o să ne reluăm viata

de acolo de unde am lăsat-o.

Plâng fără să mă mai ascund acum, cu vocea încărcată de emoţie, plâng pentru tot ce-am pierdut şi tot ce-aş mai putea să pierd.

- Cum ne mai luăm încă o dată rămas- bun?

îmi mângâie obrajii cu degetele mari, îmi şterge dungile lăsate de rimei în timp ce bărbia îmi tremură în palma lui.

- Nu ne luăm. Nu o să-ti iei niciodată rămas-bun de la mine. Nu pentru totdeauna.

Mă tine strâns si mă las pe umărul lui si
rămân aşa până sunt calmă şi cămaşa lui e udă si murdară de la lacrimile mele.

Dimineaţa în care Joseph şi Tommy pleacă e mohorâtă şi plouă mocăneşte. Long Island e ascunsă în ceaţă, plaja Bernard a fost înghiţită de apă. Tommy îşi îmbracă uniforma. Tata îsi ia rămas-bun cu
un salut milităresc, mama îl sărută pe obraz, cu chipul sclipind de mândrie. Batista pe care o strânge în mână e doar de decor, e cât se poate de uscată. Eroul local pleacă să devină erou adevărat.

îl luăm pe Joseph de la Oyster Shell şi o găsim pe mama lui plângându-i pe umăr, pe verandă. Joseph se apleacă şi o îmbrăţişează si ea îi strânge

materialul uniformei atât de tare, încât rămâne mototolit când el se îndreaptă. Tatăl lui, la fel de înalt, dar robust ca un grizzly, îl cuprinde într-o îmbrăţişare.

- Să nu faci pe viteazul, ai auzit? Să vii acasă. Şi să-l aduci pe Tommy cu tine.

Are ochii împăienjeniţi, ca şi cum i-ar fi frecat cu putere ca să-şi şteargă lacrimile sau ca şi cum n-ar fi dormit – ori poate amândouă.

Părinţii lui Joseph sunt mai în vârstă decât ai mei, cu pielea ridată şi părul încărunţit. S-au chinuit multi ani să aibă un copil, aşa că, atunci când Joseph a venit pe lume, s-au agăţat de el. Mama lui îl strângea mereu în braţe, taică-său îl ridica pe umerii lui lăţi când eram mici, după care îl lansa cu un pleoscăit în apă. Sunt afectuosi cu el si unul cu celălalt, chiar si după ce a crescut. Când îi privesc luându-şi rămas-bun, simt cum se trezeşte în mine durerea pe care am încercat să o îngrop în aceste două săptămâni cât am fost împreună. Imagini înceţoşate de momente fericite, dar întinate de îngrijorare, zile trăite parcă pe apucate, o ultimă cină.

La gară nu suntem doar noi trei. Tommy şi Joseph stau în faţa mea în hainele lor kaki, cu şepci, haine şi

cravate.

încojuraţi de un tablou sumbru de iubite, soţii şi mame purtând rochiile şi pălăriile cele mai bune, ude şi agăţându-se de o ultimă îmbrăţişare, de un ultim sărut, de cuvinte menite să liniştească, dar care nu conving.

0 altă zi de iunie, ca atâtea alte zile de vară pe care le-am petrecut împreună.

Doar că azi nimic nu-i ca în alte zile, când era soare, si cerul era albastru, si noi eram liberi. Simt schimbarea ca pe o fisură într-un os, o durere care se adânceşte cu timpul.

Tommy se sprijină de o coloană, suflând inele de fum în timp ce-i priveşte pe ceilalţi urcând în tren.

- O să ne-ntoarcem atât de repede, că nici n-o să apuce să ţi se facă dor de noi. Cu farmecul meu si cu fata lui Jo, îi facem noi pe nemţi să se predea.

Zâmbeşte până la urechi si mişcă din sprâncene.

încerc să-i răspund cu aceeaşi încredere, dar îmi simt maxilarul încordat.

- Aveţi grijă de voi, amândoi! Vocea nu-mi tremură. Lacrimile m-au consumat cu o noapte în urmă, dar s-au oprit dimineaţă, lăsându-mă extenuată.

Tommy, te rog să nu faci vreo prostie!

Râde în timp ce suflă ultimul fum şi stinge ţigara cu vârful ghetei.

- Nici prin cap nu-mi trece.

Mă forţez să zâmbesc. Simt efortul în obraji.

- Ne vedem când vă întoarceţi. Te iubesc, frăţioare!

- Şi eu te iubesc, Ev!

Mă strânge cu putere în braţe şi haina de lână aspră mă zgârie sub bărbie. Simt cum mi se întorc lacrimile şi înghit cu greu. E chiar înaintea zilelor noastre de naştere.

Cum o să mai sărbătoresc fără ei?

- Joe, mă duc să prind nişte locuri. Ne vedem acolo!

Ia ambele bagaje şi Joseph îl priveşte urcând în tren şi încuviinţează din cap, înainte să se întoarcă spre mine.

- Te rog, ai grijă de el! Aveţi grijă unul de celălalt!

Mă bâlbâi, acum că Tommy e în tren, acum că într-adevăr pleacă.

- O să am. Evelyn...

îmi prinde bărbia şi nu pot să întorc capul.

Buzele alea care au petrecut atât de mult timp depărtându-le pe ale mele, căldura lor moale şi posesivă. Maxilarul peste care mi- am trecut vârfurile degetelor în după-amiezi leneşe, încercând să prind totul, să memorez totul. Ochii aceia căprui şi adânci care

mă privesc atât de intens acum, încât îmi pot vedea conturul neclar reflectându-se în ei, dezarmându-mă ca o oglindă într-o oglindă, lăsându-mă să privesc la nesfârşit în cea mai adâncă parte din mine.

- 0 să fac tot ce pot ca să ne întoarcem acasă, la tine.

- Promite-mi!

Vocea îmi tremură, mă trădează.

Faţa lui Joseph se schimonoseşte, iar el închide ochii, de parcă ar fi cuprins de durere.

- Nu-ţi pot promite asta... 0 să fac tot ceo să pot...

- Promite-mi, Joseph! Dacă-mi promiţi, nu poţi să-ţi încâlci promisiunea... poate o să vă tină în siguranţă... lasă-mă să încerc să vă ţin în siguranţă.

încep să plâng atunci. Ştiu că nu are nici un sens, dar nu mă pot opri, îi tot dau înainte despre promisiuni, în timp ce picioarele îmi tremură şi el mă ţine aproape si simt cum mă liniştesc în braţele lui

I ﬁ

solide.

- îţi promit, îmi şopteşte, cu buzele atingându-mi urechea. Se trage puţin în spate, în aşa fel încât aproape că ni se ating nasurile. Te iubesc, Evelyn!

Orice brumă de putere care mi-a rămas dispare la aceste cuvinte, spuse pentru prima oară, şi trenul fluieră în aerul umed şi plin de fum, în timp ce

ultimii pasageri rămaşi pe peron se grăbesc să urce. Am rămas mută, inima-mi strigă, dar este prinsă, nu reuşesc să-mi descleştez limba. Vreau să-i spun. Vreau să-i spun „Şi eu te iubesc”, dar acea fracţiune de secundă în care eziţi înainte să te arunci de pe o stâncă mă imobilizează. Nu pot să-i spun la revedere si te iubesc în aceeaşi suflare.

Dacă nu-i spun şi eu, va trebui să se întoarcă acasă ca să audă. Va trebui. Mă smulg cu greu din adăpostul braţelor lui, conştientă de dârele umede de pe obraji, de iritaţiile pe care haina de lână mi le-a lăsat pe piele, pete roz care mi-au apărut pe claviculă.

„Şi eu te iubesc, Joseph.” Dar nu pot s-o spun.

în schimb:

- întoarce-te acasă, da? întoarceţi-vă amândoi!

Ochii lui îi cercetează pe ai mei, implorând o întrebare la care n-o să răspund. Ochii aceia ca o oglindă... dar trenul fluieră iar şi eu îl sărut, mângâindu-i părul de sub şapcă, şi-l împing spre scări cu ceva ce seamănă cu un scâncet:

- întoarce-te la mine!

Apoi, a plecat. Rămân acolo, golită. Bag mâna în buzunar după o batistă şi găsesc violete, catifelate sub degetele mele. Rămân mângâind petalele din buzunar cu degetul mare, până când nu

mai pot vedea nici măcar conturul vag al trenului şi chiar şi după aceea.

Ce se remarcă la zilele de când au plecat Joseph şi Tommy? Mă dor încheieturile. Mă dor încheieturile şi simt o apăsare în piept. Număr zilele care se târăsc ca nişte alge în timpul fluxului, încerc să ne păstrez pe toţi trei în mine, să mă păstrez pentru viaţa pe care o vom avea aici din nou, după ce războiul se va termina. îmi petrec timpul cântând la pian, scriind scrisori şi cosând paraşute. Umplem o sală întreagă la The Arnold Factory, o construcţie de cărămidă din oraş unde a fost cândva o scoală, femei care-si aşteaptă iubitii, fraţii si fiii ascunse în spatele maşinilor de cusut, împărtăşindu- şi între ele îngrijorările şi veştile de pe front. Unele dintre fetele împreună cu care am mers la scoală înainte să mă duc la pensionul domnişoarei Mayweather par mult mai mari de 18 ani, au fruntea încreţită de nelinişte. Ne recunoaştem temerile fiecăreia, dar nu şi spaima colectivă, sansele atât de mici ca toti băieţii noştri să se întoarcă. Fiecare pierdere este devastatoare şi, când ofer condoleanţe, mă simt vinovată pentru că în sinea mea sunt recunoscătoare că telegrama pe care a primit-o altcineva nu a fost

trimisă la uşa mea şi mă rog cu egoism să fiu scutită de a simţi vreodată această durere.

Când cos paraşute simt că fac ceva concret. Spun: „Poftim, ţine-te de asta, lasă- mă să te ajut să zbori”. în visele mele, paraşutele pe care le cos se umflă ca nişte nori, ca nişte meduze, dar, când ajung pe pământ, sunt întotdeauna goale.

Joseph îşi semnează scrisorile „Cu dragoste”. Eu le semnez pe ale mele „A ta”. Sunt a lui. Si chiar îl iubesc. L-am iubit dintotdeauna. Suficient de mult cât să nu i-o spun într-o scrisoare, să nu trimit această speranţă peste ocean. îmi rezerv aceste sentimente, le mărturisesc în pagini pe care nu le trimit niciodată, în rânduri încărcate de dor pe care nu reuşesc să le duc la poştă. îi scriu şi lui Tommy, îl necăjesc cu veşti din Stonybrook, chestii de genul: „Toate fetele drăguţe din oraş muncesc în spitale”. El îmi răspunde, tot glumind: „în cazul ăsta, poate mă las rănit înadins”.

Păstrez scrisorile lui Joseph în noptiera de lângă patul meu, împreună cu petale de flori de mult uscate. Uneori, iau florile în mână şi, deşi sunt fragile, le trec dintr-o palmă în alta. îmi place să le simt atingerea pe piele, îmi place să mi-l imaginez pe Joseph ţinându-le când erau moi, ştiind că palmele lui au fost

ultimele care le-au atins înainte să le strecoare în buzunarul meu.

îmi place să citesc prima scrisoare pe care mi-a scris-o Joseph. A ajuns la mine la săptămâni după ce au plecat, săptămâni pe care le-am petrecut în cea mai mare parte de una singură.

Mă aşez pe pontonul unde ne-am sărutat prima oară, ascult valurile spărgându-se şi o citesc iar si iar. Ce tare se aud valurile! Mult mai tare când sunt singură.

Dragă Evelyn,

Mă gândesc mereu la felul în care ne-am luat rămas-bun. Nu ştiu ce să cred... cuvintele pe care nu le-ai spus, felul în care m-ai împins, îndepărtându-mă.

Ştiu că eşti puternică; poate te-ai temut să- mi spui ce simţi. Te-ai temut să nu te facă să pari slabă. Dar să ştii că vreau ca dragostea mea să te ţină puternică. Nu trebuie să fii puternică singură.

Am vorbit serios atunci şi aşa va fi întotdeauna. Te iubesc şi nu ar fi trebuit să aştept până în ultima clipă să ţi-o spun. Am vrut să-ţi spun de nenumărate ori... pe ponton, în ocean, când eram împreună pe nisip.

Dar nu am făcut-o, pentru că nu voiam să pară că îmi iau rămas-bun. Dar, când a sosit vremea să plec, nu

am putut să mă despart de tine fără să-ţi spun. Nu m-am lăsat entuziasmat de moment, dacă asta crezi.

Nu trebuie să-mi spui ce simţi tu. Poate că nu sunt momentul si stilul tău. Dar am încredere că, atunci când o să mă întorc, totul o să fie ca înainte. Am încredere că vom continua să creştem în dragostea noastră şi că aceasta va trece orice test la care o vom supune. Chiar şi aceste clipe când suntem despărţiţi. Chiar şi războiul.

în scrisorile mele, n-o să-ţi scriu despre ce se întâmplă aici. Te rog, nu-mi cere să o fac. Nu are nici un rost să-ţi faci griji pentru ceva ce nu poţi schimba.

Nu vreau să irosesc aceste pagini povestindu-ţi scene de violenţă, vreau, în schimb, să le umplu cu dragoste. Te rog, umple-le şi tu la fel pe ale tale şi trimite-mi- le! E tot ce-mi trebuie ca să mă aducă înapoi acasă.

Cu toată dragostea mea,

Joseph

Fac aşa cum mă roagă. Umplu paginile cu iubire, dar fără să folosesc cuvântul.

îi povestesc despre pian, despre

evadarea pe care mi-o oferă. Degetele mele dansează într-o dulce coregrafie, creând ceva diferit de mine, dar parte din mine, pentru că notele vibrează adânc înăuntrul meu chiar şi după ce mă îndepărtez. îi povestesc despre paraşute, despre baloturile nesfârşite de mătase. Gândurile îmi evadează la fiecare cusătură, întorcându-se până la vremea când eram copii, ca nişte instantanee care mi se proiectează în minte. Tommy scoţând din apă o meduză transparentă, care nu înţeapă, şi aşezându- mi-o în palmă. Joseph cocoţat pe dig, cu piciorul meu în poala lui, cu fruntea încruntată în timp ce extrage o bucată de scoică ascuţită, care mi-a intrat în deget. Toţi trei sărind de pe Stânca Matelotului, cufundându-ne în adâncurile reci ca gheaţa. Tommy şi Joseph căţărându-se mai sus, ca să sară chiar din vârf, în timp ce eu strig şi îi încurajez din valurile de dedesubt.

îi spun cum cos iniţialele *T.S.* şi *J.M.* în colţul fiecărei paraşute înainte să fie împachetată. Cusături mici care trec neobservate si de care ştiu numai eu. Dar o fac de fiecare dată fiindcă sunt motivul pentru care cos şi sper că le vor aduce noroc bărbaţilor care o să le folosească.

Nu-i spun despre petale, nici că mă gândesc la felul în care i-au atins pielea. Nui spun cum visez cu ochii

deschişi la Boston, la vibraţiile tramvaiului sub tălpi, la labirintul de clădiri din piatră maronie care mă făceau să mă simt atât de mare si totodată atât de mică. La străzile şerpuitoare, pavate cu piatră, care mă lasă să mă pierd şi să mă regăsesc, imaginându- mi un alt fel de viitor, doar pentru mine. La termene-limită si sanse ratate, la o altă viaţă furată de război, la un răspuns pe care nu-l voi şti niciodată, la fata pe care am lăsat-o în urmă.

Asta o să-mi amintesc din această perioadă în care suntem despărţiţi. Nostalgia, muzica, petalele, mătasea paraşutelor, scrisorile trimise parcă pe aripile vântului, cu speranţa că vor ateriza în siguranţă.

CAPITOLUL 5

Joseph

Iulie 2001

Valurile sunt înalte, se revarsă peste ponton când ne ocupăm locul obişnuit, aşteptând ca nepoţii şi copiii noştri să sosească treptat, în cursul dimineţii.

4 Iulie a fost acum câteva zile, a căzut într-o zi de miercuri, un moment care extinde si diluează sărbătoarea – cerul

a bubuit şi a pocnit în fiecare noapte preţ de o săptămână. Cutiile de carton în care au fost artificiile sunt împrăştiate peste tot pe dunele de nisip.

Nepoata noastră cea mai mare are *TJ* de ani, e singurul copil al lui Jane, Rain. A fost prima dintre nepoţii noştri care s-a căsătorit, vara trecută, cu Tony Sanducci, un italian mic şi îndesat care lucrează pentru tatăl şi bunicul lui la Sanducci's Auto Body, undeva pe Boston Post Road. Au închiriat un apartament în oraş, aşa că ajung repede la noi, cu şezlongurile în dungi pe umeri. Jane, care şi-a terminat segmentul de dimineaţă al ştirilor locale, e cu câţiva paşi în urma lor. Când ajung în dreptul nostru, Rain îşi lasă şezlongul să cadă si mă cuprinde într-o îmbrăţişare lungă şi puternică.

Ştie.

Şi iat-o din nou, acea strângere de inimă, sentimentul mocnit de remuşcare, tremurul de vinovăţie pentru durerea pe care am adus-o în paradisul nostru. Chiar şi ziua de azi, când sărbătorim cea de-a 76-a aniversare a lui Evelyn, este cufundată în tristete.

Violet şi Connor îşi aşteaptă cele două fete mai mari să ajungă cu trenul pentru sărbătoarea din weekend. Molly are 23 de ani şi s-a stabilit în Providence după ce a terminat

facultatea la Roger Williams, iar Shannon, de 20 de ani, locuieşte pe timpul verii în Brighton, unde face practică la Muzeul de Ştiinţe, îmbogăţindu-şi CV-ul înainte să înceapă ultimul an la Universitatea din Boston. Apar înainte de prânz, cărând lăzi frigorifice cu sucuri şi mâncare – Violet, Connor şi toţi cei patru copii ai lor: Molly şi Shannon, împreună cu Ryan, în ultima lui vară acasă înainte să înceapă facultatea, şi cu Patrickîn urma lor, cu 11 ani mai mic decât sora lui cea mare, un accident fericit în vârstă de 12 ani, total absorbit de consola portabilă. O ascunde când mă vede, ruşinat.

Alte îmbrăţişări lungi, chipuri care arată ca nişte prosoape stoarse prea tare. Aştept întrebări care nu sosesc, privirile lor îndurerate mă urmăresc si atunci când închid ochii. Decizia noastră pândeşte ca o umbră alungită, încărcând momentul cu melancolie. Violet clipeşte ca să-şi alunge lacrimile când Connor se apleacă spre Evelyn şi o întreabă cum se simte. Jane priveşte peste apă, pierdută în gânduri. Absenţa lui Thomas este evidentă, un steag roşu care-i marchează dezaprobarea.

Rain îşi trage scaunul lângă mine.

- Bunicule, spune-ne poveşti de când era mama mică. Ştii, cum făcea mereu câte-o prostie...

Jane râde înfundat.

- Cât timp ai la dispoziţie?

- Ştii toate poveştile, îi spun.

- Vreau să le aud din nou, zice ea, lăsându-şi capul pe umărul meu.

Pentru că e ziua lui Evelyn, încercăm cu toţii să uităm sau să ne prefacem. Mâncăm sendvişuri înfăşurate în celofan, cu chipsuri cu sare şi oţet şi cireşe din pungă, scuipând sâmburii în nisip.

Cerul albastru e nesfârşit deasupra noastră, marcat din când în când de nori subţiri, ca urmele lăsate de un avion cu reacţie. Un planor trece pe deasupra noastră, făcând reclamă la homar proaspăt, la 14,99 dolari pe kilogram, la Hal's Seafood Shack. Soarele ne încălzeşte după fiecare baie, uscându-ne costumele în timp ce stăm întinşi pe prosoapele ţepene, luate direct de pe sârmă, alungând tristeţea pe care o simţim cu toţii grea precum o piatră.

Când fluxul se retrage, pe nisipul ud începe un meci de fotbal, şi nepoţii se murdăresc în clipa în care, în mod inevitabil, se iau la hartă. Mă forţez să mă ridic. Vreau să mă joc cu ei, cu toţi nepoţii mei, să ne jucăm încă o dată aici, toţi, împreună.

„Este ultima oară?”

Evelyn stă înclinată pe şezlong lângă mine, cu părul prins la spate şi uscat. A ales să nu intre în apă când s-a trezit azi- dimineaţă şi nu s-a simţit sigură pe

picioare nici pe uscat.

- Te simţi în stare să faci o plimbare? o întreb.

- Ia-o înainte! îsi umbreşte ochii cu mâna.

Mă distrez grozav privind.

0 iau pe urmele familiare, evitând coloniile de melci şi de crabi pustnici. Sunt întâmpinat cu urale când mă apropii, nepoţii îmi zâmbesc, plini de noroi pe piept, pe coapse şi pe umeri.

- Hei, nu tăbărâţi pe un om bătrân! Ridic mâinile, prefăcându-mă că mă predau. Dar putem să aruncăm niţel mingea de la unul la altul.

Ryan zâmbeşte şmechereşte si clăteşte mingea în apa care vine spre noi – fâşia de nisip a început deja să se micşoreze –, apoi mi-o aruncă. E ultima lui vară înainte de facultate, este aproape adult, tot ce eu am lăsat în urmă lui i se aşterne înainte. Ne aşezăm într-un cerc larg şi aruncăm mingea de la unul la celălalt, prinzând-o şi ferindu- ne pe rând, rememorând amintiri care au devenit deja folclor de familie după ce au fost spuse şi repetate de atâtea ori, până ce apa ne trece de glezne şi ne trimite înapoi.

în spatele şezlongurilor, Evelyn a ascuns o cutie cu sticle goale de vin şi câteva borcane bine spălate, împreună cu nişte carnete şi pixuri adunate de prin sertarul cu de toate. „Trimite un

mesaj într-o sticlă.”

Un rând dintr-o veche listă de visuri readusă la lumină, o listă pe care sperăm să o terminăm înainte de sfârşitul acestui ultim an. Visuri şi mici plăceri pe care vrea să le simtă pentru o ultimă oară, cum ar fi căpşunele pe care le-am mâncat direct de pe tulpină, mici cât unghia degetului mare, roşii si încălzite de soare. Budincă de ciocolată şl cartofi prăjiţi săraţi. Prima muşcătură dintr-o nectarină coaptă. Să doarmă cu fereastra deschisă către aerul verii.

Cel mai mult, zile ca aceasta.

Evelyn ne dă fiecăruia câte o sticlă, ne împarte hârtie şi pixuri, şi copiii îngenunchează în apropiere, aşteptând să scrie pe rând pe braţele de lemn ale şezlongurilor sau unul pe spatele celuilalt.

Mă prefac că trag cu ochiul la pagina lui Evelyn şi ea mă pocneşte cu pixul, râzând.

- Nu copia de la mine!

Aşa că scriu singurul lucru la care mă pot gândi, *J&E,* ca şi cum aş cresta iniţialele noastre în scoarţa unui copac, o mărturie, o dovadă – *am fost aici.*

Rulăm hârtiile ca pe nişte pergamente, le băgăm în sticle şi le sigilăm şi traversăm împreună nisipul, intrăm în apă până la genunchi, în ultimele raze de soare. Evelyn numără invers de la trei si aruncăm

I mesajele cât putem mai departe, vedem sticlele aterizând în apă, apoi reapărând la suprafaţă şi dispărând purtate de curent.

- Ştiţi că cel mai probabil o să ajungă înapoi pe plaja noastră, nu? spune Jane.

- Trebuia să strici tu momentul! oftează Violet.

- Cele mai multe lucruri ajung înapoi de unde au plecat, scumpo, o necăjeşte Evelyn, lovindu-si soldul de al lui Jane. Dar tot merită să le laşi să-şi găsească propriul drum.

Toată lumea se întoarce acasă să se cureţe înainte de cină. Copiii se ceartă care să folosească duşul din curte. Eu şi Evelyn rămânem în urmă, nu vrem să ratăm partea noastră preferată din zi.

Momentul în care celelalte familii si-au strâns lucrurile, când soarele se scufundă si o briză uşoară alungă căldura care a rămas pe pielea noastră bronzată. Mâine, ţărmul va fi din nou presărat de umbrele colorate ca nişte bomboane, dar, în clipa asta, suntem singuri.

Tânjesc după zile nesfârşite ca aceasta, când valurile se retrag lăsând în urmă nisipul care se întinde de-a lungul ţărmului asemenea unui braţ deschis. Când trag adânc în piept aerul greu şi sărat. Când puloverele se încheie la nasturi şi prosoapele se pun pe genunchi, când plaja e nemişcată si nu se aude decât murmurul

mării. Am petrecut nenumărate seri aici cu Evelyn, privind soarele apunând pe cerul reflectat în oglinda apelor.

Valurile vin şi se retrag, stârnindu-mi amintirile.

Jane cu codiţe, picurând nisip umed printre degete ca să formeze un castel.

Violet făcând roata prin apa de la mal, strigându-ne să ne uităm la ea.

Thomas retras, aruncând cu pietre în apă de la marginea pontonului.

Evelyn fugărindu-i pe copii, ridicându-i în braţe în timp ce râde spre cer. Strângând în găleţi de plastic crabi verzi prea mici pentru a fi mâncaţi, pe care îi aruncă apoi la loc în mare. Arătându-le cum să-i ţină cu degetul mare şi arătătorul între picioarele din spate ca să nu poată să ciupească, cum să-i întoarcă pe spate ca să vadă de ce sex sunt după formele dungilor de pe burtă.

Nepoţii îndreptându-se spre Stânca Matelotului, patru capete roşcovane urmând Steaua Nordului personificată de verişoara mai mare, Rain. Pluta uriaşă pe care au ancorat-o, după care s-au jucat de-a Regele Muntelui, bătându-se să câştige poziţia şi aruncându-se unul pe celălalt în apă. Ţipetele lor ajung până la noi, care stăm pe şezlonguri şi citim, vorbim sau ne lăsăm furaţi de câte un pui de somn, feriţi de soare de umbrela înclinată.

Evelyn oftează, mulţumită.

- Ce zi frumoasă a fost! încuviinţez din cap.

- Aproape perfectă.

Mă uit la faţa ei brăzdată de riduri, de petele pe care vârsta i le-a adus pe obraji, întreaga noastră viaţă a fost ca o serie de
căsnicii mai scurte, legate de asemănările dintre ele, dar diferite. Familiare, dar schimbate. Nici în căsnicie nu a fost niciodată a mea, nici măcar acum, când ne îndreptăm spre sfârşit împreună. Nu a aparţinut niciodată nimănui, doar sie înseşi, iar eu nu i-am aparţinut nimănui altcuiva decât ei.

- Ţi-e frică? o întreb.

Bâjbâim prin crezuri nedefinite, agăţându- ne vag mai degrabă de speranţă decât de religie, de o legătură cu lumea noastră pe care o simţim în adâncul oaselor, dar pe care nu o numim niciodată. Religia creştină în care am fost crescuţi a fost un tunel
îngust care s-a prăbuşit, a cărui intrare a fost blocată de câte un nou bolovan cu fiecare pierdere.

Se opreşte.

- Mi-e frică pentru copii, de felul în care o să-i afecteze. Mă tem că nu sunt pregătită. Mi-e teamă că poate o să vreau să mă răzgândesc.

Când va veni ziua, nu ştiu dacă o să putem merge până la capăt. Dacă o să putem să-i îmbrăţişăm pe cei dragi şi să

plecăm de lângă ei ştiind că va fi pentru ultima oară. Dar asta este alegerea pe care am făcut-o din cauza întrebării care ne-a adus aici si care încă mă bântuie. Va fi acesta ultimul an în care Evelyn va putea să se păstreze aşa cum este acum sau ar putea avea încă mulţi ani la fel?

Mâna îi e subţire si fragilă într-a mea si o strâng cât pot de uşor.

- Putem să ne răzgândim în orice clipă, Evelyn. Nu e nimic care să ne oprească.

- *Tu* poţi. Şi ar trebui.

- Te rog, nu spune asta ca şi cum aş avea cu adevărat de ales!

Nu mă cert cu ea. Motivaţia din spatele alegerilor fiecăruia din noi este un punct sensibil pentru celălalt. în schimb, caut confort, caut motivele pe care le port ca pe un talisman atunci când, în momente liniştite, simt că mă cuprinde îndoiala.

- Nu va fi *pentru totdeauna,* dar cel puţin o să fie cum vrem noi. Cel puţin nu va trebui să ne luăm la nesfârşit rămas-bun.

îi sărut încheieturile umflate ale degetelor, care tremură în mâna mea.

- Noi suntem norocoşi, îi murmur.

Zâmbeşte şi ridurile i se adâncesc în jurul buzelor. Vocea-i e aproape o şoaptă:

- Cred că am fost întotdeauna.

Nori roz se întind la orizont. Bancul Long Island este calm, cu suprafaţa poleită cu roz şi atât de nemişcat, încât ar putea fi o extensie a cerului înflorit. Rămânem aşezaţi până ce soarele coboară prea jos ca să mai aibă putere să încălzească, până ce ziua se încheie, cu promisiunea altor zile calde ce o să vină şi care, în mod previzibil şi indiscutabil, se vor sfârşi prea curând.

Mai târziu, acasă, uşa se deschide şi ecoul a două rânduri de paşi străbate din vestibul până în bucătărie – o pereche de pantofi eleganţi pe gresie, celălalt, sunetul distinct al tocurilor. Thomas si Ann sunt aici. Jane mă priveşte ridicând din sprâncene, apoi se uită la ceasul din colţ în timp ce, fără nici un cuvânt, pune rulourile pe masă. 0 aud cât se poate de clar. E sâmbătă, au avut toată ziua la dispoziţie şi tot au ajuns în ultimul moment.

Evelyn îsi şterge mâinile pe sort si îsi abandonează lingura într-o cratiţă cu sos, dând fuga să-i întâmpine cu un sărut – uşurarea pe care o simte răbufneşte în manifestări de afecţiune. Nu l-am mai văzut f pe Thomas şi nu am mai vorbit cu el de când i-am spus, luna trecută. Cele patru mesaje pe care i le-am lăsat au rămas fără răspuns – într-unul erau detalii despre seara asta.

îl îmbrăţişez pe Thomas în treacăt,

însă el se grăbeşte să se retragă, şi spun:

- Mă bucur că aţi reuşit să ajungeţi amândoi.

îşi culege o scamă de pe mânecă.

- Da, scuze! A apărut ceva la muncă şi nu suferea amânare.

Mă las pe spătarul scaunului meu din capătul mesei.

- E sâmbătă, Thomas.

Thomas îşi scoate haina şi o pune pe spătarul scaunului său, de cealaltă parte a mesei fată de mine.

- New Yorkul nu se opreşte sâmbăta, tată.

- Jur că nici eu n-apuc să-l văd niciodată, dacă te face să te simţi mai bine!

Ann mă îmbrăţişează cu un braţ si-mi întinde o sticlă. Braţele ei sunt ca nişte rămurele sculptate, rochia elegantă i se aşază frumos pe silueta subţire, părul blond este drept şi strălucitor. Este aproape la fel de înaltă ca Thomas si are tot atât de mult succes ca el. Este directorul unei agenţii de publicitate din Manhattan, şi birourile lor sunt la doar câteva străzi distantă, întotdeauna ne aduce ceva de la oraş când vine la masă, brânzeturi fine, lichior de import, patiserii sofisticate. Ne-au scos la cină la Windows on the World când am duso pe Rain să vadă o piesă pe Broadway, când a împlinit 16 ani. Pe Evelyn a luat-o puţin ameţeala din

cauza înălţimii si Rain se » I , , >
ridica întruna de la masa elegantă ca să-şi lipească palmele de geam, minunându-se de oraşul ca de jucărie care se desfăşura sub ea, o miniatură infinită.

Accept sticla de vin roşu si-i mulţumesc.

- Ştiu că sunteţi amândoi ocupaţi, dar e o zi importantă. Şi plaja a fost foarte frumoasă. Mi-ar fi plăcut să fi fost acolo.

- Ei bine, suntem aici acum, nu?

Thomas este evident distant fată de mine.

- Cum merge cina, mamă?

- Puneam chiar acum masa. Ati venit la

»
fix! spune ea fericită, aranjând tacâmurile care erau deja aşezate.

- Cum te simţi, cred că asta a vrut să întrebe, îl corectează Ann, întorcându-se spre Evelyn cu tandreţe. Cum te simţi?

- Mai bine, acum, că sunteţi amândoi aici, îi strânge braţele lui Ann. Dar să nu vorbim despre mine, se răceşte mâncarea.

Ceilalţi membri ai familiei se asază la J
t
masă şi atacăm farfuriile aburinde, lihniţi după ziua petrecută la soare. Violet şi Connor stau separaţi, cu copiii între ei. Când s-au cunoscut, aproape că împărţeau un singur scaun. Nu cred că au schimbat mai mult de câteva

cuvinte azi. Violet ca să comenteze că Patrick are nevoie de cremă solară; Connor ca s-o întrebe dacă vrea sendvis cu şuncă sau curcan din lada frigorifică. Relaţia lor este susţinută de copii şi de logistica unei locuinţe comune. Nu-i putem lăsa aşa, suspendaţi deasupra prăpastie!, fără să ştim dacă o să găsească o priză de susţinere, fără să le oferim o coardă de care să se prindă. Mi-a plăcut întotdeauna Connor. De la prima strângere de mână, mi-a lăsat impresia unui bărbat sincer, constant în povestea lor de dragoste fulgerătoare şi-n logodna imediată. încă îl plac pe Connor. încă ţin cu el.

După ce toată lumea s-a săturat şi conversaţia se îndreaptă spre muncă, spre şcoală şi planuri de vară, mă ridic pentru un toast. Cu paharul de vin în mână, privesc masa masivă din lemn de pin, cu scaune de toate felurile aduse de prin toată casa, mă uit la toţi cei strânşi cot la cot în jurul ei. Vasele sunt pline cu porc la cuptor şi sos, porumb, cartofi gratinaţi, sote de fasole verde. Un vas de unt ciobit este trecut din mână în mână, la fel şi recipientele de sare şi piper în formă de bărcuţe cu vele. Uşa bufetului din spatele mesei este întredeschisă, lăsând să se vadă grămada dezordonată de jocuri de societate şi puzzle-uri. Feţele lor sunt întoarse spre mine, furculiţele şi

cuţitele s-au oprit, pe fereastră pătrunde o briză blândă, casa noastră este un bec singuratic în beznă.

- Evelyn, îmi este greu să cred că a trecut încă un an. împlineşti 76 de ani azi şi încă eşti la fel de frumoasă ca la 16, atunci când ai urcat în trenul ăla. Nu cred că ne-am fi putut vreodată imagina tot ce ne-au adus anii pe care i-am petrecut împreună. Mă opresc şi înclin capul spre restul familiei. Toată bucuria pe care voi *toţi* ne-aţi adus-o. Mă întorc la Evelyn. îti mulţumesc că ti-ai petrecut viaţa cu mine. A însemnat totul. Te iubesc! Aniversare fericită!

Paharele se ciocnesc, felicitările răsună în jurul meu. Evelyn, cu ochii strălucind de emoţie, spune:

- Mulţumesc!

0 lacrimă alunecă pe obrazul lui Jane, primul nostru copil, fiica noastră independentă şi stoică. Mă gândesc la California, la perioada ei de sălbăticie, când nu era decât mâini, picioare, păr şi furie. Numi amintesc când am văzut-o plângând ultima oară. Scutură din cap, sfidătoare.

- Nu faceţi asta!

Toată lumea amuteste.

Violet, mereu grăbită să-şi arate cărţile, suspină cu zgomot. Odată, când era mică, a găsit un ou de sticlete în iarbă, departe de cuib. L-a înfăşurat

într-un prosop şi l-a ţinut într-o cutie lângă pat. 0 auzeam cântându-i noaptea, dar el nu a eclozat niciodată.

Lacrimile pe care le-a vărsat când l-a îngropat mi-au frânt inima. Lacrimile lor de acum aproape că mă fac să renunţ la tot. Vreau să le alung durerea, să scot puiul din ou, să eliberez pasărea să zboare.

- Este iraţional, mârâie Thomas.

Ann îl loveşte peste braţ.

- încetează! Nu e momentul.

- Ei bine, dacă e să ne luăm după ei, nu mai avem prea mult timp.

- E viata noastră. Decizia noastră.

Evelyn vorbeşte uşor – poate prea uşor.

- Chiar vrei să avem discuţia asta în fata copiilor?

- Nu e vorba doar despre viaţa voastră. Ne afectează pe toţi. Inclusiv pe ei.

Thomas arată cu furculiţa înspre nepoţii care au coborât privirea în farfurie.

Evelyn cedează:

- E adevărat. Violet, Connor, sunteţi de acord cu asta?

Violet încuviinţează din cap.

- Sunt deja adulţi şi orice o să spuneţi o să ajungă şi la Patrick, fie că ne place, fie că nu. E important să audă de la voi.

Thomas intervine, cu vocea rece ca gheaţa:

- Cum o s-o faceţi?
- De ce trebuie să întrebi asta?

Connor vorbeşte pentru prima oară, cu accentul lui de Boston pronunţat, privindu-l pe Thomas cu sprâncenele roşcate împreunate.

Thomas se apleacă spre el.

- Pentru că, dacă s-au gândit *la toate,* vreau să ştiu. Cum?
- Nu fi morbid, Thomas!

Violet e albă la faţă. Nepoţii tac. Nu se mai aude nici râcâitul furculiţelor pe farfurie. Patrick, care a crescut cu fraţi mult mai mari decât el, a fost întotdeauna târât în conversaţii pentru care era mult prea tânăr, dar acum mă întorc spre el, temându- mă că ceea ce o să urmeze o să fie prea intens pentru un copil de 12 ani, chiar şi pentru el. Are obrajii îmbujoraţi şi ţine privirea plecată. Mă îngrijorează amintirea cu care o să rămână din seara asta. Felul în care această discuţie o să-i formeze perspectiva faţă de viaţă şi moarte, în care decizia noastră o să-l marcheze, o să-l schimbe – şi pe fraţii lui mai mari la fel. Şi pe Rain.

- E o întrebare corectă, spune Jane.
- N-o să se întâmple prin magie. Va trebui să faceţi ceva. Si cineva va trebui să vă găsească după aceea. Se oferă cineva?

Thomas se uită la surorile lui. Asa mă

gândeam şi eu. Se întoarce spre noi. Avem nevoie de mai multe informaţii dacă este să fim implicaţi.

- Pastile, Thomas, bine? Sunt pastile pentru asta. Poate să ne ia o ambulanţă. Nu trebuie să fie traumatizant.

Tonul lui Evelyn e sec, controlat.

- Nu există un mod plăcut în care să o spunem. Ştim ce înseamnă. Ştim că vouă vi se pare o nebunie...

- Crezi?

Thomas bea lung din vin.

- ... Dar tot va trebui să trăiti fără noi într-o bună zi şi cel puţin în felul ăsta ne putem pregăti şi putem să profităm la maximum de timpul petrecut împreună.

- Dar de ce să stabiliţi o dată? Dacă *chiar* nu vreţi să trăiti unul fără celălalt – chestie care e o altă problemă, o să ajungem şi la ea de ce nu aşteptaţi să se ducă mai întâi unul din voi înainte să vă faceţi felul?

- Zău aşa, dragule, copiii! îl mustră Ann.

- Despre *asta* e vorba aici! Ce, n-am voie so spun?

- Durerea aproape că m-a omorât odată. Vocea lui Evelyn este fermă. Se opreşte, ezită. Nu sunt de acord cu decizia tatălui vostru, dar pot s-o înţeleg. Nici eu nu-mi pot imagina viaţa

fără el.

- Am pierdut atât de mult... Ştiu exact în ce mă bag, spun eu. Mă întind şi-i iau mâna. „Stadiul doi.” Şi nu aş putea suporta să te pierd.

- Dar asta e viaţa. Oamenii mor, oamenii găsesc o cale să meargă mai departe, spune Jane.

- Poate că aşa e, Jane. Dar eu *nu vreau* să trăiesc fără mama voastră. Ea nu vrea să trăiască fără mine. La naiba, nu e nici o garanţie că n-o să mor eu primul, din senin, şi s-o las singură în timp ce boala ei avansează. Dacă nu facem asta... Dacă lăsăm soarta să hotărască, am putea fi văduvi ani buni, poate chiar zeci de ani, dacă vreunul din noi ajunge să trăiască atât de mult ca bunica. „Văduvi zeci de ani!” Gândul mă spintecă până la os, îmi readuce convingerea în hotărârea luată. îmi dă forţă să-i asigur, fără să mă împotmolesc. Nu are nimic de-a face cu cât de mult vă iubim pe toţi, vă rog să ştiţi că vă iubim foarte mult. Dar voi aveţi viaţa voastră, separată de a noastră, si viata voastră va continua. Viata mea şi viaţa ei – arăt spre Evelyn – au fost *mereu* întrepătrunse. Am cunoscut această lume numai cu mama voastră în ea. 0 lume fără ea, sincer, nu este o lume în care să vreau să mă trezesc. Te rog, Thomas, încearcă să înţelegi!

Chipul lui e ca săpat în piatră,

gândurile şi temerile noastre apasă greu pe masă.

- Eu cred că e chiar frumos, ciripeşte Violet, ştergându-şi ochii cu un şervet de hârtie. Că se iubesc atât de mult!

Connor, tăcut în celălalt capăt al mesei, învârte între degete suportul de farfurie din dreptul lui.

- Nu începe iar cu asta!

Thomas îşi aruncă mâinile în aer, exasperat.

Jane îl întrerupe:

- E o idee frumoasă, dar e de rahat!
- Mamă! o previne Rain, înfiorându-se.

Jane îi dă mai departe:

- îmi pare rău, dar nu. Eu nu cred că viaţa vi se termină atunci când unul din voi nu mai este. La naiba, eu sunt singură şi sunt perfect în regulă. De ce să nu continui să trăieşti pentru tine? Mamă, cum rămâne cu tot ce ti-ai dorit să faci?

Evelyn încuviinţează din cap.

- Pentru asta e anul acesta. De-asta concertul simfonic este atât de important şi am nevoie de ajutorul tău. Nu pot s-o fac fără tine.

- Dar ai putea avea încă mulţi ani! bolboroseşte Jane. Şi, dacă unul din voi ar muri înaintea celuilalt, tot aţi avea multe motive să trăiti.

- Mulţumesc!

Thomas loveşte cu palma în masă, speriind-o pe Ann, care este vizibil

încordată lângă el.

- Dar moţiunea aia, Moarte cu Demnitate, pe care au votat-o în Oregon? Acum câţiva ani? întreabă Jane. Mamă, dacă ai aştepta până să fii cu adevărat bolnavă, toţi te-am susţine atunci. Nici unul dintre noi nu vrea să te vadă suferind, evident.

- Am luat în calcul toate opţiunile înainte să mă hotărăsc. Nu mă duc în Oregon, nici în Elveţia, nicăieri departe de casă. 0 să mor. Şi vreau să se întâmple aici.

- Şi, desigur, intervin, eu nu m-aş califica dacă Evelyn ar urma procedura-standard. în felul nostru, suntem siguri că putem pleca împreună.

- Sigur că nu te-ai califica! Tu nu eşti pe moarte!

Thomas aproape că râde.

- Moartea nu e singurul lucru care ne ucide, fiule, spun eu şi întreaga masă amuteste.

- N-o să vă mai cunosc, copii. Asta-i o certitudine. N-o să mă mai cunosc pe mine însămi. Nu vreau să mă deteriorez într-o persoană pe care să n-o mai recunoaşteţi. Cum a fost cu mama... cum a ajuns la final... în cea mai mare parte a timpului, nu avea idee cine eram. Nu vreau să fiţi atât de

epuizaţi de povara grijii mele, încât moartea să vină ca o uşurare. N-o să vă las să treceti prin asta.

- Dar pari foarte bine, mamă, o

imploră Violet. Dacă peste un an o să fii tot aşa, nu vrei să mai aştepţi să vezi?

- Iau hotărârile acum, când am mintea limpede. E singurul fel în care pot fi sigură că o să am puterea să merg până la capăt. Dacă o tot amân, n-o s-o fac niciodată. 0 să fie întotdeauna încă o zi, doar *încă o zi,* pentru care să merite să trăiesc.

Vocea îi cedează. Sunt uşurat că au aflat J despre diagnosticul lui Evelyn, chiar dacă ea nu ar fi vrut să le spună. A zis că nu voia să se poarte altfel cu ea. Dar n-a fost asta. Când le-a spus, a devenit real. Nu e ceva pe care să-l poată alege peste un an, ceva pe care să-l poată controla. E ca atunci când te întâlneşti cu hoţul în casă si ştii că nu poţi face nimic să-l opreşti.

- Nu vă pot proteja, deşi tare aş vrea... Evelyn se poticneşte. Boala mea nu o să dispară si nu o să fiu mai bine. Ştiu că e greu să vă imaginaţi, dar voi o să fiţi în regulă. Toţi.

- Nu ştii asta, se smiorcăie Violet.
- Ba da, ştiu, o asigură Evelyn.

Apoi îşi îndreaptă atenţia spre Jane. întotdeauna mi-am dorit să-mi trăiesc viata asa cum vreau. Si moartea mea? E acelaşi lucru. Evelyn ridică bărbia spre Thomas şi ochii i se îmblânzesc. Şi, dragule, nu-

ţi cer voie – nu o să mă răzgândesc.

Familia amuteste din nou.

Evelyn se uită la chipurile plecate, care studiază farfuriile din faţă. Zâmbeşte, cu o clipire jucăuşă în ochi.

- Gata cu mutrele triste! E ziua mea. Si sărbătorim. Se ridică si se lasă cu toată greutatea pe masă. Ştiţi ce? Nu am apucat încă să înot.

Thomas ridică privirea, şocat.

- Ce?
- M-ai auzit. Să mergem!

Se întoarce şi se îndreaptă spre uşa din faţă fără nici un alt cuvânt, lăsând plasa să se bălăngănească în balamale în urma ei.

Toată lumea se uită la resturile de pe masă, neştiind ce să facă.

Ridic din umeri si mă salt ca să mă duc f
după ea.

Afară, adie o briză caldă şi şchiopătez când încerc să o ajung din urmă, fiindcă piciorul îmi dă de furcă la o oră atât de târzie. Aud uşa de plasă scârţâind în spatele nostru, o dată, de două, de trei ori, printre pocnetele îndepărtate de artificii. Evelyn îmi zâmbeşte larg şi ochii îi strălucesc în lumina lunii.

- Eşti sigură? o întreb.

Durerile ascuţite de care s-a plâns în ultima vreme mă îngrijorează, la fel şi încetineala, tremuratul... Cât de rapid ar putea continua să progreseze? Poate că, dacă are mai multă grijă, o să

reziste mai mult.

- Nu am prea multe de pierdut, nu?

Poate că are tot dreptul să fie nesăbuită.

Coborâm pe întuneric aleea îngustă din faţa casei, pavată cu cochilii strivite, de la care şi-a luat numele pensiunea. îi întind lui Evelyn braţul meu sigur, dar ea se face că nu vede, un refuz subtil pe care îl aştept chiar înainte să-i ofer ajutorul.

Nu avem nevoie de lumină. Urmăm scrâşnetul familiar de sub tălpi, cărarea care dă în Sandstone Lane, mărginită de trandafiri înfloriţi înmiresmaţi, drumul care se curbează înspre est, înspre mare, trecând pe lângă stejari uriaşi şi dune acoperite de stuf chinezesc, până ajungem la cotitura pe care scrie „Plaja Bernard” şi oceanul ni se deschide în faţă, făcându-mi inima de fiecare dată să uite să-mi mai bată o clipă. Cunosc drumul ăsta aşa cum o cunosc pe Evelyn, viu şi complet.

împreună, ajungem la mare în vreme ce anturajul nostru vine confuz în urmă.

- Nu o lăsaţi pe bunica să v-o ia tuturor înainte!

- Mamă, nu. Nu e... N-ar trebui... începe Violet.

- Si te mai întrebi de ce nu voiam să vă spun? o necăjeşte Evelyn şi vocea-i tremură ca la o glumă ştiută numai de

ea, amuzată că cineva i-ar putea spune ei să nu facă ceva.

Se sprijină de umărul meu şi-şi scoate pantofii, îşi afundă degetele în nisipul rece.

Apoi, se duce singură spre apă şi îi dau drumul. Nu are nevoie de mine acum, în momentul ăsta este propria lumină călăuzitoare. O privesc până când este aproape învăluită de întuneric, cu stele sclipind deasupra, cu luna reflectându-se în apă în cercuri strălucitoare şi unduitoare.

într-o astfel de noapte, gândurile îmi alunecă spre propriii părinţi. Nu eram pregătit, voiam să împart atât de multe cu ei, voiam să vadă atâtea. Nu aş fi fost niciodată pregătit pentru un ultim rămas- bun, deşi am ştiut întotdeauna, cel puţin în teorie, că avea să vină. Copiii trebuie să-şi îngroape părinţii, asta e ordinea firească a lucrurilor. Nu le pot opri durerea tot aşa cum nu-mi pot opri propria moarte; cel mai bun lucru pe care-l pot face este s-o amân.

Dar să o pierd pe Evelyn, să pierd fiinţa care-mi face inima să-mi bată sau să o văd ofilindu-se până nu mai rămâne decât o păpuşă de cârpă din femeia care a fost odată, o pianistă care să nu-şi mai poată folosi degetele ca să creeze muzica pe care o iubeşte, sau să aştept până când n-o să mă mai recunoască, până o să înceteze cu totul să mai fie Evelyn, să umblu singur pe

holurile casei noastre... asta ar fi imposibil de îndurat.

Câţi ani am mai putea avea împreună, dacă am lăsa totul în voia stelelor?

îmi amintesc că am avut mai multi ani împreună decât majoritatea oamenilor şi se pare că va trebui cumva ca asta să fie îndeajuns.

Nepoţii noştri trec pe lângă noi ţipând şi chiuind, complet îmbrăcaţi, şi sar de pe doc. Jane vine şi ea, trăgându-mă de cot înainte să fugă după copii. Rain şi Tony vin în viteză după ea şi sar de pe doc în tandem. Evelyn a intrat în apă până la genunchi când ajung la ea, a trecut de pragul lin şi sunt recunoscător că marea este atât de calmă aici, cu o intrare blândă ca într-un lac, pe care nu o găseşti acolo unde oceanul e deschis şi valurile se izbesc cu putere. Tivul cămăşii ei se mişcă purtat de curentul subtil, apa e rece ca gheaţa şi fundul se simte neregulat sub tălpile mele. Violet se duce după copiii ei şi Connor o urmează, aruncându-se ca ghiuleaua spre suprafaţa aproape neagră a apei. Numai Thomas şi Ann rămân pe ţărm.

Chipul lui Evelyn străluceşte.

- Să mergem la ei, ce zici?
- Te-as urma oriunde.

îmi ia braţul întins şi mergem mai departe în apă, plutind în adâncurile familiare scăldati de lumina lunii.

Jane îi strigă fratelui ei:

- Thomas si Ann! Haideţi si voi!

Vocea lui Thomas bubuie:

- Sunteţi nebuni cu toţii. Zău aşa, mamă, o să te-alegi cu o pneumonie.

- E iulie! Hai lângă nebuna de maică-ta! îi strigă Evelyn, la rândul ei.

Nepoţii aclamă.

- Nu pot să cred că facem asta.

Thomas şi Ann vin spre noi, scoţându-şi cu grijă pantofii. Thomas îşi suflecă pantalonii şi intră amândoi în apă până la jumătatea gambelor.

- Eşti fericită?

Jane si Violet îsi zâmbesc cu subînţeles, se aruncă spre Thomas şi-l prind de genunchi. Se reped la Ann, şi ea fuge, stropind prin apă, dar ele sunt mai rapide şi curând o doboară şi pe ea.

Ies la suprafaţă, scuipând apă şi râzând şi lăsându-se, în sfârşit, pradă jocului.

Luna pe trei sferturi străluceşte cu putere asupra apei din jurul nostru, luminând cu străfulgerări de roşu, verde şi auriu aerul încărcat de râsete, de pleoscăit de apă, de bubuitul artificiilor din depărtare. Şi Evelyn e în centrul întregului tablou. Mi se strânge stomacul fiindcă ştiu că baia asta o să o coste, ştiu ce o să urmeze a doua zi, dar ea nu se gândeşte la ziua de mâine. Oceanul o leagănă murmurându-i un cântec de leagăn, copiii şi nepoţii noştri gravitează pe lângă ea, ca nişte licurici,

ca nişte peştişori argintii adunaţi la suprafaţă, particulele de praf dansează în razele lunii, cerul nopţii e senin, presărat cu stele.

CAPITOLUL 6

Joseph

Mai 1944

Îmi simt uniforma de lână udă de transpiraţie pe spate, lipită de picioare. Ferestrele Plymouth-ului oliv sunt deschise spre aerul cald şi sărat, dar eu simt gheaţă în piept, o gheaţă grea, care mă râcâie în timp ce înaintăm prin oraş. Estuarul Long Island se deschide în faţa mea. E la reflux, calm şi strălucitor, dar nu reuşeşte să mă aline câtuşi de puţin.

Timpul a devenit un ecou straniu cât am fost plecat. Amintirile aruncate de colo-colo prin mintea mea timp de doi ani au revenit distorsionate, într-o voce pe care nu o mai recunosc. Acele zile leneşe si înceţoşate de t t fl
pe plaja Bernard aparţin unui complet alt om. Unui băiat care nu ştia nimic despre război. Un vis. Cosiţele umede ale lui Evelyn pe pieptul meu în timp ce stăm împreună la soare devin sângele ud şi lipicios care curge din braţul cuiva, îmi alunecă pe spate, în pământ.

Mirosul de mosc şi de apă sărată si murmurul valurilor sunt învăluite de duhoarea prafului de puşcă şi a cărnii expuse, de strigătele oamenilor.

în timp ce maşina înaintează, totul e la fel cum îmi amintesc. Nisipul se întinde pe toată lungimea ţărmului. Pontonul din lemn, reconstruit, unde am sărutat-o prima oară pe Evelyn, rămâne gol până la bârnele de susţinere atunci când se trage apa. Stânca Matelotului sclipeşte în soarele după- amiezii.

Drumul de pământ, pământ pe care mi l- am râcâit de atâtea ori de pe tălpi în copilărie, înainte să merg la culcare, ridică nori de praf în urma mea, cotind pe Sandstone Lane, înspre casă. Totul e neschimbat.

Doar că nimic nu mai este la fel.

Prea repede am ajuns, trecând pe lângă locul în care a fost cândva panoul care semnaliza pensiunea Oyster Shell şi care este acum doar un stâlp gol la capătul aleii din faţa casei noastre – pancarta a fost smulsă în timpul uraganului. Nu a fost niciodată găsită, deşi ani întregi m-am aşteptat să apară prin nisip, acoperită de alge uscate sau înţepenită sub vreun colţ de stâncă. Tata a spus că o să facă una nouă, dar pensiunea a fost închisă de atunci. Ce rost mai avea o pancartă care să anunţe un loc pe care l-au luat valurile? Intenţionau să redeschidă, într-o zi, dar

asta era acum şase ani, înainte de Pearl Harbor, înainte ca eu şi Tommy să ne înrolăm.

Maşina se zgâlţâie pe alee şi scrâşnetul cauciucurilor pe scoicile sparte care mă anunţă că am ajuns acasă îmi cască un gol în stomac. încerc să-i mulţumesc J sergentului Allan, un om trimis de armată, dar nu reuşesc decât să înclin din cap, înainte să cobor de pe bancheta din spate. Gâtul îmi este încleştat si sudoarea mi se I J
strânge sub şapcă, aşa că îmi scot şapca şi o pun sub braţ. Piciorul drept îmi pulsează de durere, rănile sunt bandajate, dar încă proaspete. Mă folosesc mai mult de stângul, lăsându-mi o parte mai mare din greutate pe acesta. Nu e un mers de erou. *Erou.* Cuvântul are parcă gust de plumb pe limba mea. înaintez şchiopătând, încet, sperând ca printr-o minune să nu ajung niciodată la verandă. Nu ştiu dacă au primit încă vestea, dacă o telegramă a ajuns înaintea mea.

Uşa de plasă se deschide cu un scârţâit şi Evelyn dă fuga afară şi îşi aruncă braţele în jurul meu, lăsând-o să se bălăngănească în urma ei. Mă îmbrăţişează şi mă sărută, îi simt mâinile pe faţă, pe gât. Trupul îmi e amorţit, nesigur în îmbrăţişarea ei. Priveşte în jur, îşi dă seama că sunt doar eu. Doar eu, singur. Nu apare o a doua maşină de după cotitură, nu coboară nimeni după mine. Face un pas

înapoi şi-mi citeşte pentru prima oară expresia.

- Evelyn...

întind mâna spre braţele ei şi-i ating încheietura. Se smuceşte. Plymouth-ul care m-a adus a dispărut, singurul semn că a fost aici fiind scrâşnetul cauciucurilor, huruitul motorului care se pierde în depărtare.

- A fost si el rănit. Vine cu altă maşină.

Vocea ei este fermă, controlată, privirea – fixată într-a mea.

Nu pot să vorbesc. Gura mi se deschide, dar gheaţa mi se strânge în jurul inimii, înfigându-şi marginile ascuţite în ea. Este o durere pe care n-am mai experimentat-o niciodată – să-i văd ochii încetosându-se, să o privesc înţelegând ce nu pot să-i spun, realitatea pentru care nu am cuvinte.

- în telegramă au spus că a fost rănit. Amândoi aţi fost răniţi. Spune-mi! *Joseph,* spune-mi că vine în curând, că e pe drum! Vocea îi devine un şuierat în timp ce mă loveşte cu pumnii în piept şi părul i se desprinde din agrafe. Spune-mi! La naiba, spune ceva!

îi prind din nou încheieturile şi o trag spre mine. Privirea mi se înceţoşează când ochii mi se umplu de lacrimi. îmi îngrop faţa în gâtul ei şi tot ce pot să spun este:

- îmi pare rău... îmi pare atât de rău!

Mă lasă să o ţin câteva clipe, apoi

trupul îi înţepeneşte în braţele mele. îşi îndreaptă spatele, îşi trage umerii şi se îndepărtează de mine. Ochii ei sunt nişte nori întunecaţi r i
care nu reflectă nimic – nu iubire, de-abia recunoaştere. Alunecă spre fata mea si r I j >
sunt mai albaştri azi decât i-am văzut f vreodată.

Vocea-i este doar o şoaptă.

- Mi-ai promis.

Gheata se răsuceşte, colturile pătrund
si t t' t l l
mai adânc.

- Evelyn...

Parcă nu ar fi vocea mea.

Se retrage cu spatele fără să-şi ia ochii de la mine. Privindu-mi chipul de la stânga la dreapta, ca şi cum ar citi ceva scris acolo. Ceva scris într-o limbă pe care nu o poate înţelege, ceva îngrozitor. Se întoarce şi întind mâna după braţul ei, dar şi-l smulge din strânsoarea mea şi fuge de lângă mine. Soarele străluceşte; ochii îmi înoată în f' lacrimi, movul şi verdele îşi pierd contururile în faţa mea, ca într-un tablou suprarealist, în timp ce Evelyn aleargă prin câmpul plin de violete înspre casa ei.

Casa *ei.*

A ei.

Partidele de înot din timpul nopţii sunt salvarea mea. Mă furişez pe plaja Bernard când nu pot să dorm, când îmi simt inima ca un şurub strâns prea tare. Este singurul loc în care pot să respir,

atunci când mă cufund în adâncurile reci.

Cerul este atât de negru deasupra mea, încât e aproape o nouă culoare, universul străluceşte si e infinit. în Italia, nu erau stele ca astea. Aerul era plin de fum şi de praf de puşcă, de funingine gri, de cenuşă de la clădirile prăbuşite. Când îmi amintesc, gâtul mi se contractă, oxigenul nu-mi mai ajunge în plămâni. 0 femeie prăbuşită în uşă, cu capul dat pe spate, inert. Fiul ei ţipând, acoperit de noroi. A fost real? E real ce trăiesc acum?

Mă trezesc înainte de răsărit, agitat, cu perna udă şi mirosind a mare. Ies şchiopătând în câmpul dintre casele noastre. Evelyn încă lucrează în oraş, unde coase paraşute, dar apoi se ascunde în camera ei. Nici un semn din partea ei, doar draperiile trase până dimineaţa.

Vreau să o întreb dacă mai coase iniţialele noastre în mătase; dacă o lasă inima să o scrie pe una fără cealaltă, dacă, atunci când le omite pe amândouă, rana i se adânceşte, înainte de culcare, aprinde lampa, un pătrat mic de lumină gălbuie care ştiu că e fereastra ei, şi se mişcă prin cameră. Fereastra pe care aruncam bileţele cu mesaje şi locuri secrete în care să ne întâlnim, cu o

viaţă în urmă. Se uită şi ea înspre pensiunea distrusă şi se gândeşte la mine?

Nu a vorbit cu mine din acea primă zi. Nici măcar la înmormântare, când greutatea sicriului îmi apăsa pe umăr şi junghiurile îmi străpungeau piciorul la fiecare pas, iar trupul în uniformă băgat înăuntru nu era Tommy, nu putea fi. Doamna Saunders în faţa bisericii, strângând în mână un şerveţel mototolit, cu faţa îndurerată, recitind rugăciunile. Domnul Saunders stoic, strângând mâinile tuturor. Evelyn mută, acoperită de o rochie largă şi neagră, ca un ecou al goliciunii din mine, în timp ce-l coborau, cu o tristeţe săpată atât de adânc pe chipul ei, încât îi schimba trăsăturile. Două figuri de ceară, doi străini, de nerecunoscut. Unul coborât să se odihnească sub cel mai negru pământ, celălalt rămas gol pe dinăuntru, în picioare, la marginea mormântului.

Armata m-a lăsat la vatră din cauza şrapnelului care mi-a sfârtecat piciorul, care m-a lăsat cu şchiopătatul ce-i face pe oameni să se holbeze, să-şi coboare privirea cu milă sau, mai rău, să-mi mulţumească. Nu am nici cea mai mică dorinţă să mă implic, acum, că sunt acasă. Nici la şantierul naval, nici la adunat de metal reciclabil; am dat deja tot ce aveam. Tot ce vreau e să rămân în Stonybrook pentru totdeauna, să

înot, să las apa rece să-mi acopere pielea, aşa cum făcea înainte să plec şi cum o să facă întotdeauna. Doctorii mi-au spus să o iau uşor, că am avut noroc că mai pot să merg, că o să şchiopătez tot restul vieţii. Nu pot să accept asta, o amintire constantă a acelei zile. Asa că înot, dau din picioare prin valuri, savurez durerea până când frigul şi înţepăturile ca de ace mă amorţesc.

I

Dar zilele si nopţile îmi sunt înceţoşate de i I > tt gânduri legate de ea.

Evelyn sugând sarea de pe o buclă udă din părul ei. Evelyn ţinându-mă de încheietura mâinii şi îndreptându-mi degetul spre forme din nori. Evelyn punând o floare după urechea ei mică, în formă de scoică.

Prima oară când m-am întins să-i iau mâna, la Stânca Matelotului. Prima oară când mi-a arătat lista ei, stând turceşte pe pajiştea înţepătoare, paginile pe care le umpluse cu cerneală şi cu visuri. Prima oară când am sărutat-o, întinşi pe doc. Prima oară când i-am spus că o iubesc. Lacrimile din ochii ei în timp ce trenul se îndepărta. Cum s-a uitat la mine, cu chipul întunecat, atunci când m-am întors singur.

Pleacă la muncă în fiecare dimineaţă si în fiecare dimineaţă culeg violete şi i le duc. 0 amintire, o ofrandă, o rugăminte. Stau în locul în care aleea ei

pavată cu piatră se întâlneşte cu Sandstone Lane, cu un bucheţel lipit de piept, cu inima zvârcolindu- mi-se ca un peşte prins în plasă. Când ajunge lângă mine, i le ofer. Mă priveşte absentă, nu cedează.

- 0 să fiu aici în fiecare zi, până o să vorbeşti cu mine, spun.

Nu mai are nimic din atitudinea de altădată, e ca o bulă plutitoare care s-a spart, a încetat să mai existe.

Cu o expresie de nepătruns, refuză să mă privească în ochi înainte să cotească pe stradă şi să meargă mai departe. îşi potriveşte totuşi pasul după al meu, aşa încet si chinuit cum este.

Mergem împreună, aerul dintre noi e încărcat de incertitudine si tăcere.

Când ajungem la Arnold Factory, dispare în spatele porţilor de fier fără să dea vreun semn că a remarcat că am fost acolo.

în dimineaţa aceasta, ca în toate de până acum, culeg din nou florile micuţe, arunc frunzele ca nişte urechi de elefant si strâng » I un buchet de petale catifelate. Dar, de data asta, mă ţin în spate ca să observ dacă absenta mea este remarcată sau dacă sunt doar o fantomă lângă ea.

Uşa ei se deschide şi ea e acolo, în uniforma ei simplă şi ternă, cu părul prins într-un coc strâns la baza gâtului. Coboară treptele de la intrare cu ochii plecaţi în pământ, la fel ca în fiecare zi.

Ridică privirea doar când ajunge la intersecţia cu strada şi văd umbra unei dezamăgiri, o uşoară întoarcere a capului înainte să-şi continue drumul.

A ezitat. Mă aştepta.

Mă grăbesc, piciorul mă doare de la efortul de a o ajunge din urmă. Gamba îmi arde şi flăcările mi se ridică până în piept, durerea e ca un fulger care a lovit o bucată de metal, dar împing mai departe.

- Evelyn! o strig când e cu câţiva paşi în faţă.

Se întoarce şi se opreşte surprinsă, permiţându-mi să o ajung din urmă. Suficient de aproape cât să o Iau în braţe, dacă m-ar lăsa.

- Nu plec nicăieri. Nu trebuie să vorbeşti, doar ascultă! Te rog, nu pleca!

îi întind violetele, respirând greu. Privirea îi alunecă spre mâna mea. Se opreşte, o să refuze. Apoi, însă, îşi pune degetele subţiri în jurul tulpinilor, zgâriindu-mi uşor pielea, ca gâdilatul unui fir galben de piciorul- cocoşului pe care mi l-a plimbat cândva peste gât. Sâsâind, pentru că-i lipsea un dinte de lapte, mi-a spus atunci:

- închide ochii! Dacă te mişti, eşti moale

ca untul la soare.

Un joc de copii, o amintire uluitoare prin vivacitatea ei.

Nu mă aşteptam să se oprească şi acum discursul pe care-l exersez în

fiecare zi în timpul plimbărilor noastre tăcute iese grăbit si amestecat:

- Nu arfi trebuit să-ţi fac promisiunea aia. încercam să te protejez, să las totul bine înainte să plec. Dar nu am putut să o ţin, şi asta mă sfâsie.

Vocea îmi tremură, mâinile-mi sunt goale şi inutile pe lângă corp, dorindu-şi cu disperare să se întindă spre ea, să se asigure că e reală.

- Nu am fost acolo când s-a întâmplat. Dacă aş fi fost, poate... Nu ştiu, poate că ceva ar fi fost diferit... Ochii îmi înoată în lacrimi. înainte de acest moment, totul era amorţit. îl văd pe colonel venind să-mi dea vestea. Văd bandajele de pe picior. îi văd buzele mişcându-i-se şi sunetul e înfundat, ca şi cum aş fi sub apă – mă înec, sunt mort. Simt totul, apoi nu mai simt nimic. Cu Evelyn în faţa mea, totul se reporneşte în mine şi mă străduiesc din răsputeri să scot cuvintele înainte să mă afund iar. As vrea să pot schimba lucrurile. Aş vrea să fi fost eu. Şi mie mi-e dor de el. Te rog, spune-mi că înţelegi! Spune-mi...

Florile cad pe pământ nişte ca beţe de chibrituri scăpate dintr-o cutie şi ea se întinde spre mine. îmi îngrop faţa în gâtul ei şi eliberarea pe care mi-o oferă atingerea ei îmi ia toată forţa şi plâng, tremurând, pentru că nu pot să schimb nimic şi pentru că e bine să cedez, în sfârşit, pentru că tot ce mi- am dorit de

când am plecat a fost să fiu iar în braţele ei.

îmi şopteşte ferm în ureche în timp ce umerii îmi zvâcnesc din cauza suspinelor:

- Să nu spui niciodată asta! Am vrut să vă întoarceţi amândoi.

0 strâng cu putere, atingerea ei mă doare şi mă vindecă deopotrivă.

- De ce n-ai vrut să mă vezi? Aveam nevoie de tine, Evelyn.

Se trage puţin şi nasurile noastre sunt la doar câţiva centimetri distantă. Mă priveşte lung, văzându-mă pentru prima oară de când m-am întors acasă. Şi în privirea ei e puţină căldură.

- Cum puteam? Cum puteam să mă uit la tine si să nu-mi amintesc de el?

- Dar nu pot să te pierd şi pe tine.

Stomacul mi se strânge când mă gândesc la mama. Tumoarea pe care i-au găsit-o în timp ce eu eram plecat şi care creşte rapid si o slăbeşte. Nopţile în care tata păşeşte de colo până colo, privind pe fereastră fără să vadă nimic. Pensiunea care nu mai e pensiune decât cu numele, rămasă nezugrăvită şi cu ferestrele camerelor de oaspeţi bătute în cuie. Nu intenţionaseră să-mi spună despre gâlma care i-a apărut într-o parte, despre ce se tem că ar putea să însemne, dar am dat peste ei în timp ce

erau aşezaţi la masa din bucătărie. Tata plângea în palmele întinse ale mamei. Şi Evelyn nici măcar nu ştie. Pare imposibil să nu trecem prin asta împreună.

Vocea lui Evelyn mă aduce înapoi, aproape o şoaptă.

- Nu pot... Joseph, e prea mult.

Briza aduce miros de iarbă acoperită de rouă, de pământ. îi flutură tivul fustei şi îşi strânge braţele la piept, ca să se apere de frig. Rezist impulsului de a întinde mâinile spre ea. Dacă nu putem naviga prin lumile noastre, inimile ni se vor mai recunoaşte în acest nou întuneric?

Ne putem găsi calea prin atingere? îi cercetez chipul, unde unghiuri definite au luat locul obrajilor ei plini şi trandafirii. Spun:

- Te iubesc!

îşi ridică privirea spre mine şi ochii albaştri-gri îi sunt plini de lacrimi.

- Plec.

Şi parcă o rafală puternică de vânt vine după aceste cuvinte şi le poartă spre mare.

- Ce ai spus?

Clatină din cap.

- Plec din Stonybrook. Definitiv. Poate când o să se termine războiul, poate mai curând. Nu pot să mai stau aici, nu are rost, totul îmi aminteşte de el.

- Spune-i numele!

Disperarea mi se ridică în voce ca valurile care cresc.

- Ce?

Trupul ei tresare, speriat.

- Spune-i numele! Nu i-ai rostit numele de când ţi-am spus, nu l-am auzit nici măcar o dată.

- De ce să-l spun? şuieră ea. Am senzaţia că îl urlu. Am aşteptat doi ani să vă întoarceţi amândoi acasă. *Doi ani.* La ce-mi foloseşte să-l spun? Ce se schimbă?

- Cum poţi să pleci dacă nu poţi nici măcar să o spui?

Se apleacă în spate şi-mi aminteşte de coada ridicată a unui scorpion.

- De ce faci asta?

- Pentru că nu poţi să fugi. Nu poţi să ignori ce simţi, să mă ignori pe mine şi să pretinzi că nimic nu s-a întâmplat.

Gâfâi acum, gâfâi din cauza efortului pe care-l fac ca să ţin în mine toată dragostea, şi furia, şi durerea, să nu le las să se reverse. Fug în stradă înainte să fie împuşcat, fug cu trupul lui, cu trupul lui viu, care respiră. Fug printre gloanţele care zboară prin aer şi mă feresc de fiecare dintre ele, fug peste ocean acum, cu valurile ridicate ca nişte trepte, împingându-mă înainte, către plaja Bernard, către Stonybrook, către această viaţă, de aici, pe care am trăit-o împreună. Această viaţă pe care acum trebuie să o duc, cumva, singur.

- Pot să fac orice vreau.

Faţa-i e ca de piatră. Braţele care m-au cuprins sunt acum strânse la pieptul ei.

Trag aer adânc, precaut.

- Da, poţi. Poţi să pleci, poţi să fugi, dacă asta e cu adevărat ceea ce vrei. Dar te rog să nu o faci, te rog să rămâi cu mine!

Mă opresc şi-mi simt gâtul parcă însângerat.

Pensionul domnişoarei Mayweather, ordinul unei mame de a părăsi oraşul. 0 tumoare care creşte, care-şi forţează drumul în afară. Recrutarea, pândind ameninţătoare. Un glonţ, un şrapnel, sfâsiind carnea. Viata mea, învârtindu-se scăpată de sub control, ciocnindu-se cu a ei.

- Trebuie să plec. Nu pot să stau aici.

Vocea îi e rece, străină chiar.

- Atunci, plec cu tine.

Apa se ridică, pierd aer. îmi frec încheieturile într-o mişcare nervoasă.

- Nu vreau să faci asta. Nu înţelegi?

- Am nevoie de tine. Ştiu că si tu ai nevoie

I *I*

de mine.

Scena alunecă în depărtare, totul devine mai mic, întunecat şi neclar pe margini.

- Lângă *tine* nu pot să fiu. Nu-i vorba despre aici, despre locul ăsta. Ochii îi cad pe violetele împrăştiate pe alee. Credeam că o să fie de-ajuns să fim

împreună. Dar viaţa pe care am aşteptat-o nu mai este... Nu pot să rămân prinsă aici, dorindu-mi să putem reveni la felul în care eram înainte. Trage aer în piept. Ar trebui să ne luăm rămas-bun.

întind mâna spre ea şi-i simt obrazul fierbinte în palma mea. Ochii îi sunt afundaţi, trăsăturile ascuţite.

- Ţi-am spus că n-o să-ţi iei rămas-bun de la mine. Nu pentru totdeauna.

îşi întoarce uşor bărbia, ferindu-şi privirea. 0 singură lacrimă îi scapă dintre gene şi alunecă pe degetul meu.

- Ştiu că si tu mă iubeşti.

11 I

- Trebuie să plec.

Se trage în spate şi contactul se rupe ca o vestă de salvare luată de valuri. Apa se ridică, clipocind în jurul meu.

Simt locul în care lacrima ei mi-a atins pielea. Cu gâtul sugrumat, o întreb:

- Mă iubeşti, nu-i aşa?

Ochii i se umplu de lacrimi în timp ce mă priveşte, implorându-mă.

- Nu mă mai aştepta... dimineaţa! Te rog!

- Evelyn...

O ultimă privire, frumuseţea ei bântuită ca un tăiş, mă despică în două. Se întoarce şi, cu un pas care ştie că e prea rapid ca să-l pot egala, se îndepărtează.

0 lună mai târziu, fereastra întunecată a lui Evelyn îmi dă răspunsul. Nici o

lampă aprinsă nu mai anunţă că se pregăteşte de culcare şi, după trei nopţi, e clar că s-a mutat, că a plecat din Stonybrook, a plecat de lângă mine. Nu mai sunt decât câteva zile până la aniversările lor. Tommy ar fi împlinit 21 de ani. Bubuitul artificiilor de 4 Iulie se transformă în tir de artilerie când mă ascund singur în camera mea, reflexiile de lumină din fereastră sunt avertismente de retragere. Fumez un cartuş întreg de ţigări aşteptând să înceteze exploziile, apoi vomit până ce nu mai am nimic în stomac.

în cea de a patra zi, mă aventurez pe veranda din faţa casei ei şi gândurile-mi sunt un teren minat. „Dacă n-o s-o mai văd niciodată? Dacă mă urăşte? Dacă o să r întâlnească pe altcineva?”

Doamna Saunders întredeschide usa din I fată. Ochii îi sunt înfundaţi în orbite, pielea – întinsă pe obraji.

- Bună ziua, doamnă Saunders. Evelyn e aici?

Mă priveşte cu neîncredere, ca şi cum aş fi cumva implicat într-o farsă răutăcioasă.

- Stiti unde s-a dus?

- Nu mi-a spus. M-am gândit că poate ştii tu.

- S-a dus înapoi în Boston, poate? Ştiţi cum să dati de ea?

- Nu ştiu, nu mi-a spus. Tot ce ştiu e că nu mai e nici ea. Acum, pleacă, te

rog! Nu mai e nimeni aici pentru tine.

Se retrage şi închide uşa.

Nu m-am simtit niciodată deosebit de binevenit în casa familiei Saunders, dar asta-i ceva nou. Asta nu a fost o dorinţă de a păstra casa curată, de a evita agitaţia într- un decor fragil. Prezenţa mea e o lovitură crudă a sortii, eu sunt soldatul care s-a întors, fiul ei – nu. De câte ori am aşteptat aici, chiar aici, pe a doua treaptă, lângă balustrada cu crăpătura subţire făcută de o minge de baseball scăpată de sub control? Acum însă, oamenii pe care-i aştept pe veranda asta nu mai trăiesc în această casă. Nu mai aleargă desculţi spre Sandstone Lane, nu mai sar în valuri pe plaja Bernard.

N-o să mai traverseze câmpul spre pensiunea noastră, nici n-o să mai sară de pe Stânca Matelotului, n-o să mai existe aici deloc, decât în visuri şi în amintiri.

Sunt în derivă.

Plutesc prin următoarele luni care se târăsc ca nişte ani. în mine se dă o luptă pe care n-o s-o câştig. *Nu mă vrea.* Avem nevoie unul de celălalt. *A spus că e dureros să mă vadă.* Suntem făcuţi să fim împreună. *Mi-a cerut să o las în pace.* N-o să ne vindecăm niciodată despărtiti.

Noaptea, mă lupt cu un soldat care-mi

apare în vise, înalt ca mine, cu faţa lui Tommy şi ochii îndureraţi ai tatălui meu – nu pot să-l înving. Mă sugrumă până mă trezesc.

în dimineaţa după ziua în care Evelyn mi-a spus să nu o mai aştept, am lăsat un ultim bilet, ascuns într-un bucheţel de violete, într- un borcan de sticlă aşezat pe treptele ei. „Faptul că pleci n-o să mă facă să încetez să te iubesc.” Nu mi-a răspuns. Nici măcar nu sunt sigur că l-a văzut şi, chiar dacă da, nu a schimbat cu nimic lucrurile. Câteva săptămâni mai târziu, a plecat.

Ceva în mine se frânge asemenea unei balamale mult prea solicitate, fragmentele se împrăştie. Săptămâni, luni trec fără să observ. Plutesc fără ţintă înspre locurile care poartă esenţa ei, a lui Tommy. Fumez şi mai mult. Mă gândesc să înot până la Stânca Matelotului la reflux şi să mă leg de un colţ ieşit în afară până ce apa o să se ridice deasupra mea.

Trebuie să plec. Nu există viaţă pentru mine aici fără ea.

Aş urma-o oriunde.

Urc în trenul spre Boston cu geamantanul în mână, urmând o adresă de pe o scrisoare veche, pe care Evelyn mi-a trimis-o acum câţiva ani. „Şcoala de Fete a Domnişoarei Mayweather, 239 Walnut Street, Brookline, Massachusetts.”

Evelyn nu e în cartea de telefon, aşa că încep cu cea mai bună pistă pe care o am şi sper că o cunosc încă suficient de bine cât să pot să-i iau urma.

La prima vedere, iau pensionul drept un muzeu, o clădire din cărămidă cu multe ornamente, cu coloane greceşti albe şi o usă uriaşă. O secretară încruntată mă
întâmpină când întreb de Maelynn, apoi mă trimite să aştept în faţa biroului directoarei, o încăpere care miroase a vechi, cu multe cărţi şi canapele din piele. Când soseşte Maelynn, e mai măruntă decât mă aşteptam – în povestirile lui Evelyn este o zeiţă puternică şi înfocată, o femeie care umple o încăpere întreagă. în realitate însă, e foarte apropiată de statura şi dimensiunile lui Evelyn. Poartă un costum cu pantalon bleumarin şi pe chip îi apare o expresie cunoscătoare când îmi face semn să mă apropii, înclinând din cap în semn de comandă cu încrederea unei femei care rareori este refuzată.

- Aşadar, tu eşti acel Joseph despre care am auzit?

Ridică din sprâncene şi asemănarea cu Evelyn mă ameţeşte.

Mă reped să răspund:

- Da, doamnă. Am venit să mă însor cu ea, dacă mă vrea. Am venit în oraşul ăsta cu intenţia să o găsesc. Vă rog, nu ştiu de unde să încep.

Mi-aş dori o introducere mai puternică, care să fie pe măsura siguranţei ei de sine, aş vrea să fiu un peţitor galant, nu un băiat de la ţară cu o rugăminte firavă.

- Ei bine, mie nu mi se pare cine ştie ce plan. Sprâncenele i se ridică, debusolându- mă din nou. Ascultă, nu cred că ar fi corect să te las să dai buzna în casa noastră fără permisiunea ei. Se opreşte. Cu siguranţă nu ar fi corect să-ţi spun că lucrează ca secretară pe Boylston Street sau că-şi cumpără prânzul la douăsprezece şi jumătate în piaţeta micuţă de vizavi de Copley Square Hotel. Nu ar fi câtuşi de puţin corect să-ti dau aceste informaţii, deşi

ii I i * i

tare mult mi-aş dori să te ajut. îmi face cu ochiul şi spune: A fost o plăcere să te cunosc!

Apoi îmi întoarce spatele şi pleacă, lăsând uşa biroului să se bălăngănească în urma ei.

Sunt uluit de cât este de uşor. Am plecat din Stonybrook de doar câteva ore; mi-am imaginat că o să caut neîncetat, că o să mă abat de la drum, că o să mă rătăcesc. Au trecut trei luni de când am văzut-o ultima oară pe Evelyn.

Luni pe care le-am pierdut în durerea mea, îngrijind-o pe mama, care a căzut la pat, gândindu-mă la modalităţi de a-i recâştiga inima lui Evelyn, doar ca să

mă fac singur să renunţ la fiecare idee. Şi acum, sunt prea aproape, cu un plan şi o locaţie pe o hartă care mă conduce spre ea. Sunt îngrozit de teama că o să fugă, că dintr-odată Bostonul n-o să mai fie suficient de departe, că o s-o forţez să se retragă. M-am convins singur în timpul cât am fost despărţiţi că şi ei îi e dor de mine. Dar, dacă m-am înşelat, dacă mam amăgit singur pentru că îmi doream cu disperare să fie aşa?

După ce am ajuns până aici, mă îndrept grăbit spre staţia de tramvai Brookline Village, cu geamantanul încă în mână şi dojenindu-mă că nu mi-am găsit mai întâi un loc în care să stau, cel puţin o noapte, că apar în faţa ei cu bagajul făcut, ca şi cum hotărârea mea de a rămâne ar depinde de răspunsul ei. Dar sunt hotărât să ajung în Copley Square cât încă am curaj. Singurul lucru mai rău decât să o găsesc ar fi să nu o găsesc, aşa că mă rog ca Maelynn să aibă dreptate.

Tramvaiul soseşte şi bag capul înăuntru.

- Mă scuzaţi, ajunge pe Boylston Street?

Vatmanul mârâie:

- Ajunge.

Si mă zoreşte să urc împreună cu ceilalţi. ƒ > I !

Dau câteva monede pentru un bilet, înaintăm greoi pe şine prin oraş, zgâlţâindu- ne la fiecare oprire, în timp

ce tramvaiul se goleşte şi se umple, se umple şi se goleşte. Simt cum spaţiul din jur se strânge. Prind mânerul de piele ca să rămân în picioare, haine, şi pălării, şi coate, şi umeri presează în mine în timp ce încerc să mă gândesc la ce să-i spun când o s-o văd. „Nu ştiu cum să trăiesc în Stonybrook fără tine.”

„Nu ştiu cum să trăiesc fără tine.”

Nimic nu pare că sună cum trebuie. Nimic nu transmite exact ce am eu nevoie să o fac să înţeleagă. Nu acţionez din slăbiciune sau disperare. Nu mai sunt violete pe care să i le ofer, doar frunzele aurii de octombrie. Nu vreau să aduc ceva care să simbolizeze schimbarea. Vreau să ştie că sunt constant precum marea, cu valurile ei care se ridică şi cad, rostogolindu-se spre eternitate. Aşa că va trebui să fiu doar eu. Eu si cuvintele pe care nu reuşesc să le găsesc.

Piaţa de vizavi de Copley Hotel e plină de postere care declară: „Mâncarea e o armă, nu o irosiţi!” şi „Ajutaţi la câştigarea războiului pe frontul din bucătărie”. Mă plantez lângă intrare şi mă sprijin de cărămida aspră concentrându-mă de cealaltă parte a străzii. Nu ştiu din ce parte o să vină. Vântul de toamnă biciuie steagurile de pe hotel şi, în ciuda hainei şi a pălăriei mele de lână, trebuie să-mi suflu în palme ca să le încălzesc. Mirosul de

pâine proaspătă şi de mezeluri mă ademeneşte ori de câte ori uşa se deschide lângă mine. Stomacul îmi chiorăie. Am fost prea agitat ca să iau micul-dejun. Minutele se târăsc până când ajung să fiu sigur că am ratat-o, sau că nu sunt în locul în care trebuie, sau că Maelynn m-a trimis intenţionat în altă parte.

Apoi, ca un miraj, ca o farsă a ochilor, Evelyn apare.

Poartă o rochie verde cu mâneci lungi, până sub genunchi. Părul îi e lung şi prins în agrafe, ca să-i lase faţa liberă, contrastând cu cocul înalt din timpul verii. îi zâmbeşte portarului de la Copley Square Hotel când trece pe lângă el, un gest politicos, nu vesel. Apoi, priveşte în ambele sensuri şi traversează spre mine. Mâinile îmi sunt transpirate, aşa că le îndes în buzunare. îmi simt trupul electrizat. Se apropie de piaţetă, dar nu m-a observat. îi deschid usa si se întoarce să-mi mulţumească – sunt doar un străin cu pălărie de lână apoi se opreşte şi gura i se deschide când îmi observă chipul.

- Joseph!

- Bună, Evelyn!

Un bărbat agitat într-un pardesiu maro stă în prag şi ne dăm laoparte ca să-l lăsăm să treacă.

- Ce cauţi aici?

- Mă bucur să te văd!

Faţa îi e mai plină decât atunci când

am văzut-o ultima oară. Are ceva străpungător de adult, acum că a făcut 19 ani. Rochia împrumută ochilor ei o tentă de smarald, o pădure pe care îmi doresc cu disperare să o explorez.

Când o revăd, aici, mă simt de parcă aş fi dat peste ea într-o altă viaţă, ca şi cum am putea să ne naştem din nou şi să ne întâlnim pentru prima oară în faţa acestei pieţe, şi totuşi, chiar şi atunci ne-am cunoaşte unul pe celălalt. Chiar şi străini, sufletul meu ar recunoaste-o exact asa cum

o înţeleg acum, într-un mod antic şi absolut. Tot ce vreau e să o strâng în braţe, dar mă abţin, nu ştiu cât de adâncă îi mai este rana, dacă s-ar învineţi ca o piersică prea coaptă în strânsoarea mea.

- Cum m-ai găsit?

- Maelynn.

Buzele ei moi, buzele alea pe care le-aş recunoaşte peste ale mele în întuneric, sunt încă depărtate într-o expresie de neîncredere, aşa că adaug:

- Ţi-am spus că nu o să încetez să te iubesc doar pentru că pleci. îmi lipseşti atât de mult! Am nevoie să fiu lângă tine, cu tine. 0 să mă mut aici dacă asta vrei, o să fac orice e nevoie.

Clatină din cap.

- O să te muţi aici... ca să fii cu mine? Oh, Joseph...

- Nu vreau să te sperii. Ştiu că e cam mult să apar aici, dar nu am ştiut cum

să dau de tine sau ce altceva să fac...

- Nu ştiu ce să spun...

- Ti-a fost dor de mine sau... viata asta aici... asta-ţi doreşti? o întreb, disperat să primesc un răspuns care să nu mă sfâsie în două.

- Nu e atât de simplu.
- Poate să fie.
- Aş vrea să ai dreptate.

- 0 să plec, îţi jur! 0 să te las în pace pentru totdeauna dacă într-adevăr asta vrei. Dar am nevoie să ştii că, dacă există cea mai mică şansă să mă iubeşti, o să fiu aici.

Trage adânc aer în piept. Apoi mă priveşte cu acei ochi hipnotici de sirenă pe care i-aş urma bucuros spre pieire.

- Bine.
- Bine?
- Da, bine.

Umbra unui zâmbet.

- E bine că eşti aici.
- E bine şi dacă luăm prânzul împreună?

Râde, surprinzându-ne pe amândoi, şi încuviinţează din cap.

- Da, şi asta ar fi bine.

Mâncăm împreună un sendviş cu şuncă pe pâine cu coajă groasă cumpărat din piaţa care e un amalgam de măsline în saramură, şi mezeluri, şi brânzeturi nobile, un sanctuar de delicatese care am crezut că a dispărut odată cu războiul. Sunt obişnuit cu

bucăţi de carne tare de vită în tocană, fursecuri făcute cu sirop de porumb, conserve de fasole cultivată în grădinile de război[1]. Aici însă, pe cartele de raţie poţi cumpăra mâncare cu gust de pace.

Cumpărăm ce ni se alocă şi savurăm prânzul, atunci şi în fiecare zi după aceea. 0 înţelegere tacită pe care o păstrăm şi după ce încep să vând costume la Filene's, prima mea slujbă care nu are legătură cu pensiunea. Am fost angajat mulţumită doamnei Moretti, o văduvă cu ochi blânzi din tramvai, care a observat că şchiopătam şi m-a întrebat dacă servisem pe front. Mi-a oferit dormitorul liber din casa ei; îl păstrase pentru fiul ei, alt soldat care nu se mai întorsese. Şi mi-a scris numele Filene's pe o bucată de hârtie cu o adresă şi mi-a spus să întreb de Sal, managerul de acolo. Când ne-am cunoscut, acesta mi-a privit cu îndoială beteşugul şi m-a întrebat cu un pronunţat accent italian:

- Pari un băiat bun... dar va trebui să stai mai tot timpul în picioare, să te ocupi de clienti. Poţi să faci fată?

Mi-am lăsat greutatea pe piciorul rănit, acceptând durerea, şi i-am jurat că pot. A încuviinţat din cap, cu pielea încreţită întinzându-i-se într-un zâmbet, şi mi-a spus că avea nevoie de un vânzător pentru costume şi că puteam să încep numaidecât.

Odată ce încep să muncesc, sar pe linia principală ridicată la staţia Downtown Crossing şi iau metroul trei staţii până la Back Bay şi apoi fug de acolo până în Copley Square, unde Evelyn mă aşteaptă cu jumătate de sendviş pentru mine, jumătate pentru ea. Nu avem decât vreo câteva minute împreună, dar merită efortul ca să-i văd zâmbetul în clipa în care mă zăreşte de cealaltă parte a străzii, crăpături în carapacea pe care şi-a format-o ca să mă tină la distantă.

Stăm înghesuiţi pe o bancă, strângându- ne sendvişurile cu degete îngheţate, şi Evelyn spune:

- Ştii că pot să bat la maşină de două ori mai repede decât celelalte fete? Pentru că am cântat atâţia ani la pian.

- Poate că o să înceapă să te plătească de două ori mai mult.

Râde.

- Da, sigur. Poate atunci o să-mi permit iar să iau lecţii. îmi e dor.

- Poţi să o convingi pe Maelynn să-ţi facă rost de un pian? Atunci, ai putea exersa pe cont propriu.

- Si unde să-l ţinem? Abia avem loc noi
două şi a fost şi aşa prea generoasă că m-a lăsat să stau cu ea.

Mă gândesc, dar nu spun: „Ai deja un pian care te aşteaptă acasă”.

- Pot să te întreb ceva?

Mestecă privindu-mă în ochi, atentă

să nu accepte o întrebare la care poate n-o să vrea să răspundă.

- Ce te-a făcut să te răzgândeşti? în ziua aia când am apărut din senin... nu eram sigur că o să vrei să mă vezi.

- Sincer? Mototoleşte hârtia cerată, îşi bagă mâinile în mănuşi. în fiecare zi de când am plecat... de fiecare dată când ieşeam de la muncă, o parte din mine spera, cumva, că o să fii acolo.

Nu spun: „Ai ştiut întotdeauna unde să mă găseşti”.

Tratez onestitatea ei cu grijă, o conversaţie pe care o pun bine pentru mai târziu, când o să fim pe un teren ceva mai solid. Zilele noastre trec aşa, oscilând între ce suntem dispuşi să spunem şi ce nu putem spune, ce împărtăşim unul cu celălalt şi ce păstrăm ascuns în noi.

îi mărturisesc că nu-mi place în mod deosebit să vând costume, dar banii sunt buni şi orarul îmi convine. Mă gândesc să răspund la anunţuri în care se caută reparatori sau să mă interesez la vreunul dintre hoteluri, dar postul de la Filene's pare mai uşor decât să alerg după umbre ale vieţii pe care am lăsat-o în urmă. Când am reconstruit Oyster Shell, nu am avut niciodată senzaţia că am o slujbă, fiindcă munceam pentru mine, dar, dacă sudoarea mea ar fi pierdută pe clădirea altcuiva, m-aş simţi la fel de gol ca atunci când împăturesc batiste de buzunar. Evelyn

îşi face griji pentru timpul pe care-l petrec mergând prin oraş şi stând în picioare în magazin, din cauza piciorului meu – şchiopătatul marchează până şi aceste momente fericite drept *după.* Ridic nonşalant din umeri şi-i spun că trebuie să mă forţez dacă vreau să devin mai puternic, în afară de piciorul meu, nu vorbim despre război, sau despre Tommy, sau despre Stonybrook, sau despre părinţii noştri; aici, în viaţa aceasta nouă, nu e nevoie. Nu există elemente care să ne trezească pe neaşteptate amintiri dureroase, nici un miros sau sunet familiar care să ne transporte acasă. Bostonul miroase a gaze de eşapament, a străini în metrou, a ploaie pe străzi. Nici un iz de aer sărat, sau de pământ proaspăt, sau de mâl rămas după reflux.

Aici, o putem lua de la început.

Obrajii lui Evelyn sunt trandafirii, mâinile în mănuşile fără degete strânse pe punga de hârtie maro, un capăt al franzelei expus în aerul nopţii. Ghetele noastre lasă urme în fleşcăiala de pe trotuarul pavat cu piatră.

Rearanjez alimentele din braţe, ameţit, distras de ea. Căciula tricotată i s-a tras într-o parte şi-i văd lobul urechii, curbat şi roz de la frig. Ninge în timp ce ne îndreptăm spre casa lui Maelynn, o construcţie colonială închiriată, de pe Walnut Street, prin Brookline Village, care e îmbrăcat în

ghirlande la amurg. Străzile sunt pustii şi tăcute; toată lumea e înăuntru, cuibărită la gura unui foc ce trosneşte. Părul ei este presărat cu punctişoare albe; simt impulsul să fur un fulg şi să-l simt cum mi se topeşte pe vârful degetului.

Evelyn cea de altădată ar începe o bătaie cu bulgări sau s-ar trânti pe pătura albă, făcând îngeri de zăpadă cu mâinile şi picioarele. Această Evelyn nu face nici una, nici alta, dar merge cu capul sus, cu bărbia ridicată.

Asta în sine e o victorie, pentru că, în spatele umerilor drepţi, este ghemuită sub cea mai groasă plapumă şi-l plânge pe Tommy. Nu sunt dezamăgit; este doar o ajustare, o schimbare pe care trebuie să o accept. Şi o accept. învăţ că cei care am fost cândva nu sunt întotdeauna cei care vom deveni.

0 amintire se strecoară asemenea unui fuior de fum, ultima dimineaţă a lui Tommy în Stonybrook. Fără nici un cuvânt, şi-a pus geamantanul pe raftul de deasupra şi s-a aşezat pe scaunul de tren, lângă mine. Şi-a trecut mâinile peste pantaloni ca să întindă cute invizibile de pe uniforma apretată. A întors capul şi a privit silueta lui Evelyn, din ce în ce mai mică pe măsură ce trenul se îndepărta. Aerul era încărcat de abur şi de cărbune ars şi, cu voce sugrumată, el a spus:

- Dacă se întâmplă ceva, o să ai grijă

de ea!

Am încuviinţat din cap şi ne-am continuat drumul în tăcere, privind-o pe fata pe care o iubeam amândoi făcându-se din ce în ce mai mică şi dispărând.

Momentul acela m-a bântuit după ce Tommy a murit, felul în care arăta atunci, prima oară când l-am văzut temându-se.

Nu mi-a fost uşor să plec din Stonybrook şi, în timp ce merg lângă Evelyn, chiar şi într-o seară ca asta, când totul pare bine, când aerul e rece, dar nu e ger, când simt miros de foc de lemn si văd fumul
ridicându-se pe hornuri, când toată lumea e cuibărită înăuntru, la căldură, simt în paşii mei un ecou al vinovăţiei. Pentru că am
abandonat-o pe mama şi l-am părăsit pe tata, care-i aducea cina la pat în fiecare seară în timp ce ea se topea şi tumoarea creştea. Stătea lângă ea, pe marginea patului, uitând să mănânce şi el. îi aduceam pahare de apă rece, îl îndemnam să bea, dar le găseam pline în fiecare dimineaţă, cu un inel ud lăsat pe noptiera din lemn. Şi totuşi, părinţii mei au ştiut că vorbesc serios când le-am spus că trebuia să plec şi, pentru a doua oară, m-au îmbrăţişat de rămas-bun. Mi-am înghiţit un suspin când am simţit coastele mamei acolo unde fusese întotdeauna un loc moale pentru

mine, o îmbrăţişare ca într-o pernă care mirosea a făină, a rufe albite de soare şi a acasă.

Astăzi, în zăpadă, la două luni după ce neam reîntâlnit, mă minunez din nou de frumuseţea lui Evelyn. Fulgii cad tăcuţi, aşezându-i-se în păr şi pe umeri. îşi sprijină punga pe un şold, ca şi cum ar fi un copil. Ninsoarea nu s-a oprit de zile întregi şi Evelyn a început să se îngrijoreze că o să rămână fără mâncare dacă nu fac provizii. Eram în vizită la cină, Maelynn a servit un preparat cu macaroane uscate – gătitul nu se numără printre talentele el aşa că mam oferit să dau fuga până la piaţă şi Evelyn a insistat să vină cu mine.

Mă surprinde uitându-mă la ea şi îmi zâmbeşte, timid, ca şi cum de-abia ne-am fi cunoscut. încerc să îngheţ timpul, să nu uit niciodată felul în care arată acum, în această clipă, cu obrajii îmbujoraţi, zâmbind sfios, cu vântul jucându-i-se în păr. Sunt pierdut un moment atunci când ea se opreşte si îsi mută punga în asa fel încât să
o ţină cu un braţ.

- Joseph... Un fulg îi aterizează pe gene şi ea continuă: Sunt atât de fericită că eşti aici!

îi dau o şuviţă rătăcită după ureche, uitând de mine şi de distanţa pe care, fără să ne vorbim, am respectat-o până acum, dorindu-mi cu disperare să-i simt pielea lipită de a mea, şi emoţia mă

copleşeşte.

- Doamne, cât eşti de frumoasă! Nu ti-am spus pentru că nu am vrut să te sperii, dar nu mă pot abţine. Eşti atât de frumoasă şi sunt atât de îndrăgostit de tine!

îmi pune mănuşa de lână umedă pe obraz si mă sărută. Mă sărută si e la fel ca înainte de război, înainte să fiu şchiop, înainte de Tommy, înainte ca totul să devină atât de apăsător.

Se îndepărtează cu o expresie visătoare pe care aş vrea să o împachetez ca pe un cadou, ca să îl pot deschide iar şi să o sărut din nou. Lăsăm cumpărăturile să alunece pe pământ, fără să ne pese că pungile o să se ude şi o să se rupă, fără să ne pese că mai avem mult de mers. Mă sărută si ea si am aşteptat atât de mult momentul ăsta si tot ce vreau e să o sărut iar şi iar, la nesfârşit.

îşi lasă capul pe spate şi zâmbetul ei are o umbră de tristete.

- îţi mulţumesc că nu m-ai abandonat!

îmi lipesc fruntea de a ei.

- N-aş fi putut nici dacă aş fi vrut.

- Te iubesc, Joseph! îmi pare rău că mi-a luat atât de mult să-ţi spun, dar te iubesc. Te-am iubit dintotdeauna.

0 cuprind în braţe şi o ridic. îmi îngrop faţa în gâtul ei, copleşit de cuvintele pe care le-am aşteptat atât de mult, de sentimentul în care am crezut întotdeauna, dar pe care ea nu mi l-a mărturisit niciodată. Părul ei îmi gâdilă obrajii şi şoptesc:

- Mărită-te cu mine!

Nu spune nimic şi mă dezlipesc din îmbrăţişarea ei, temându-mă că am mers prea departe, că o să fugă. Buzele îi sunt depărtate într-o expresie de surpriză, aceeaşi cu care m-a întâmpinat în faţa pieţei.

De data asta, ochii îi înoată în lacrimi.

- Vorbeşti serios?

încuviinţez din cap, ameţit de privirea ei.

- Niciodată în viata mea nu am vorbit mai

serios. Mărită-te cu mine, Evelyn!

Sare şi îşi aruncă braţele în jurul meu atât de repede, încât mă dezechilibrez şi cad în zăpadă, răsturnând una din pungile de cumpărături când ne rostogolim amândoi peste ea. Evelyn aterizează peste mine şi mă sărută acolo, în zăpadă. Strada e pustie şi felinarele licăresc, în timp ce noaptea se instalează în jurul nostru. Sunt atât de fericit – am putea fi oriunde; am putea fi absolut nicăieri. Există o singură Evelyn şi-i simt greutatea deasupra mea, buzele ei şi fulgii din păr.

- Da.

Mă sărută şi o căldură mi se împrăştie în piept, iar promisiunea ei e o vatră care devine casa noastră.

CAPITOLUL 7

Evelyn

August 2001

Se aude scârţâitul uşii de plasă deschizându-se şi vocile lui Rain şi Tony umplu încăperea. Au apărut pe neaşteptate, cum fac adeseori, fiindcă vestibulul casei noastre este o uşă turnantă pentru copiii şi nepoţii noştri, care ne strigă câte un „Salut!” înainte să dea iama la frigider sau să înhaţe câte un şezlong în drumul lor spre plajă.

Toţi, în afară de Thomas, care se ţine la distanţă, care se poartă ca un musafir atunci când vine, mai distant acum ca niciodată.

în seara asta, Rain curăţă si taie castraveţi pentru cină în timp ce Tony dispare ca să-l ajute pe bunicul soţiei lui să repare o chiuvetă care curge. Amândoi sunt prezenţe permanente. Tony ajută la reparaţii şi îşi oferă braţele puternice, Rain munceşte lângă Joseph, în grădină.

A învăţat-o să identifice buruienile, să taie vârfurile florilor trecute, cum să susţină o wisteria căţărătoare legând-o cu sfoară de araci. Se simte la locul ei în casa în care a fost crescută până când Jane şi-a găsit echilibrul. Oyster Shell este casa ei; a fost întotdeauna casa ei, la fel cum a fost întotdeauna a mea.

Ne aşezăm la masă, dar, înainte să ne umplem farfuriile, Rain explodează:

- Nu pot să mai aştept! Avem veşti!

Joseph lasă bolul de salată şi eu pun cleştele înapoi pe platoul cu pui, oferindu-le întreaga noastră atenţie.

- Sunt însărcinată! spune Rain, chicotind ca o fetiţă.

Tony zâmbeşte mândru şi sărim să-i îmbrăţişăm si să-i felicităm. Mi se pare imposibil că are 27 de ani şi un copil îi creşte în pântec. Era ea însăşi doar un bebeluş, bolborosind între gleznele mele în timp ce arunca nisipul dintr-o găleată de plastic.

- în câte săptămâni eşti? o întreb, cu răsuflarea tăiată de emoţie.

- Abia am aflat, spune ea, radiind. Nici nu am ajuns încă la doctor, dar am făcut cinci teste. Ştiu că cei mai multi oameni nu spun de la bun început, dar... ţinând cont de situaţie...

încuviinţez din cap şi obrajii mi se înroşesc de ruşine. întreaga familie

simte presiunea timpului.

- Când e termenul?

Vocea lui Joseph e încărcată de bucurie în clipa în care-i trage scaunul lui Rain şi-i face semn să se aşeze.

I

- în mai, spune ea şi zâmbetul îi păleşte.

Mai. Cu o lună înainte să ne luăm adio. Un strănepot pe care abia o să-l cunoaştem, care o să intre în această lume atunci când noi o s-o părăsim. Un nou-născut pe care o să-l putem ţine în braţe o clipă, dar căruia no să-i auzim primul cuvânt, n-o să-i vedem primii paşi; n-o să vedem copilul în care va creşte, n-o s-o vedem pe Rain transformându-se în mamă. Burta ei din ce în ce mai mare ne va aminti constant de toate bucuriile la care renunţăm. îmi va f

aminti de tot ce-i răpesc lui Joseph pentru că-mi este frică. 0 pierdere colosală, ce nu poate fi măsurată. Un nou crater mi se deschide în piept, adânc şi dureros.

- M-am gândit că, dacă ştiţi, poate că... Se uită în jos, fără să-mi întâlnească privirea. Poate că o să vă dea un motiv să rămâneţi.

Gâtul mi se contractă, zâmbetul meu trist e o ofertă modestă.

- As vrea să fie atât de uşor.

i r

- Hai să nu mai vorbim despre asta acum, ce ziceţi? spune Tony. Singura mea misiune deocamdată este să-mi

fac soţia

însărcinată fericită. în seara asta, sărbătorim.

- De acord, spune Joseph, aproape prea entuziasmat.

- Poţi să faci ceva pentru mine? Rain îşi pune palma pe abdomenul încă plat. Poţi să faci o păturică pentru bebeluş? Ca aceea pe care ai făcut-o pentru mine?

Rain avea mai mult de un an când Jane a venit cu ea din California, nu mai era bebeluş, dar a târât păturica aia peste tot după ea, până când marginile roz au început să se destrame şi încă mulţi ani după aceea.

- Sigur! Sigur că pot! spun cu falsă încredere, sperând să fie adevărat.

Şi o îmbrăţişez, îi îmbrăţişez pe amândoi, pe mamă şi pe bebeluş, cât mai pot, poate în singurul fel în care o s-o fac vreodată. Copilul lui Rain nu e încă format, nu are picioruşe şi degeţele, este momentan doar o aglomerare de celule, simţit doar prin lipsa menstruaţie!. Craterul din mine se lărgeşte. Nouă luni în care să crească, nouă luni în care să-mi iau rămas-bun.

Câteva zile mai târziu, acul îmi tremură în mână şi ratează bucata de bumbac galben pastel, o dată, de două ori, de trei ori, şi ridic privirea, recunoscătoare că Joseph nu a observat. Nu vreau să mă întrebe dacă

sunt bine.

Bine în comparaţie cu ce? încerc să mă concentrez la ceea ce fac, îmi folosesc degetarul ca să forţez acul prin material şi ata se încurcă.

Am probleme cu vederea, uneori, am senzaţia că privesc printr-un balon de săpun, lumina se reflectă şi se întinde în unde distorsionate de culorile curcubeului, schimbându-se si alunecând în fata mea.

Clipesc, încerc să dau înapoi, dar pasajul e prea îngust, ţinta mea prea nesigură, aşa că va trebui să-l tai, să-l rup.

Sufrageria e inundată de lumina dură a dimineţii, încă o zi dogoritoare de august, care sigur o să ne alunge spre ocean până la prânz, o pauză pe care o aştept cu nerăbdare. Să plutesc pe spate, fără greutate, cu ochii deschişi spre cerul de un albastru intens, înainte de plimbarea cu barca din Mystic Seaport pe care Joseph a planificat-o pentru diseară. *Călătorie spre asfinţit,* un vis hollywoodian, două pahare de vin, briza în păr, altcineva la cârmă în timp ce culorile pălesc înspre amurg. Mă împotrivesc dorinţei de a dormi până atunci. Joseph s-a cufundat într-un fotoliu, cu ochelarii de citit lăsaţi jos pe nas, cu capul acoperit de părul alb din ce în ce mai rar. Construit la fel ca tatăl lui, solid ca trunchiul unui stejar, a început să se veştejească; pielea ca

hârtia creponată îi atârnă pe muşchi, stomacul îi e un săculeţ moale. E imposibil de spus dacă mai seamănă cu domnul Myers la vârsta asta. Are cu 20 de ani mai mult acum decât avea tatăl lui când a murit.

Telefonul sună si sunt recunoscătoare pentru întrerupere. Inima îmi tresaltă când răspund.

-Alo?

- Bună dimineaţa, mamă!

E Violet. '

- Vin la voi în curând. Tata mă aşteaptă?

- Citeşte ziarul, nu te grăbi!

în această dimineaţă de duminică, fiul ei cel mic, Patrick, are antrenament la baseball, şi Ryan, luând-o pe urmele surorii lui mai mari, Shannon, e plecat la sesiunea de orientare pentru studenţii din primul an de la Universitatea din Boston. Asta înseamnă că Violet şi Connor au rămas singuri acasă, dar ea vine aici, preferă să plivească grădina decât să petreacă timp cu soţul ei. Recunosc în ea un tipar îngrijorător. Are 45 de ani şi încă se învârte pe lângă noi, dornică să ajute, să-şi joace rolul. A renunţat la meseria de profesor când s-a născut Molly şi alege să-şi petreacă zilele cu noi, învârtind într-o oală în bucătărie în locul meu sau ghemuită pe pământ, lângă Joseph.

- Dar, dacă e Connor acasă, să nu te

simţi obligată să vii. Sau adu-l şi pe el!

- Nu, el are treabă pe aici. Ne vedem curând!

Pun telefonul încet înapoi în furcă. Nu-mi dau seama că am rămas cu privirea pironită asupra lui până când Joseph ridică ochii pe deasupra ziarului.

- Nu era Thomas, presupun?

Clatin din cap şi rezist impulsului de a forma numărul. Thomas nu a fost niciodată genul care să ne sune el pe noi, dar mi-a returnat întotdeauna apelurile între şedinţe sau când prindea un moment liber la birou; conversaţiile noastre au fost mereu grăbite, dar consistente. De când i-am spus despre planul nostru, nu a mai sunat nici măcar o singură dată înapoi.

- 0 să se dea pe brazdă, spune Joseph şi tonul lui calm îmi sporeşte frustrarea.

- De câte ori a trecut pe acasă de când i- am spus? De două ori?

Creierul meu procesează amintirile din ultimele două luni, îmi simt mintea ca un set nou de cărţi de joc, încă lipite între ele. Momente din anii trecuti îmi revin în „
minte – un joc de alba-neagra în care reuşesc întotdeauna să găsesc regina. Dar amintirile recente sunt ţepene, lucioase, şi castelul pe care încerc să-l construiesc se prăbuşeşte, cărţile se împrăştie.

Fruntea lui Joseph se încreţeşte; crede că ar trebui să ştiu.

- A trecut pe acasă o singură dată de când i-am spus, de ziua ta. Am mers cu toţii să înotăm, îţi aminteşti?

Desigur. Noaptea aceea în care toată lumea a intrat în apă, cu luna strălucind deasupra, când viaţa era frumoasă. Amintirea e puternică, odată ce-şi găseşte locul. Spuma valului de un albastru aproape negru care se revarsă pe nisipul rece. Thomas pleoscăind în apă după ce a fost târât de surorile lui, o stridie deschisă, în care sclipeşte o perlă micuţă de copilărie, joacă si surprindere.

- 0 dată...

Privesc pe fereastră soarele filtrat de grădina lui Joseph, o simfonie de culori vii, note liniştitoare de lavandă, crini tigraţi îndrăzneţi şi strălucitori, tufe solide de hortensii de un albastru adânc.

- Ştiam că n-avea să înţeleagă, dar chiar asa?

Joseph dă o pagină de ziar.

- Ştii cum e el. E felul lui de a se proteja.

- Nu ştiu cum reuşeşte Ann.

Privirea îmi alunecă pe fotografia înrămată de la nunta lor – Ann tine în mână un buchet de cale şi se retrag pe culoar, ea cu o expresie sfioasă, el cu mândrie reţinută. în ziua nuntii lor, salonul a fost ticsit de colegi de muncă şi de asociaţi de afaceri. Când s-au dus

să-i salute pe cei de la mese, Ann i-a lăsat cotul lui Thomas şi şi- a trecut degetele printre ale lui. El s-a întors spre ea cu faţa radiindu-i şi a sărutat-o. Fericirea ei, tandreţea lui erau atât de intime, încât am întors capul spre porţiile de tort mâncate pe jumătate de pe mese. Am ştiut întotdeauna că tine la Ann, ştiam că si

ea ţine la el, relaţia lor avea sens, dar atunci a fost prima oară când am zărit adâncimea afecţiunii lor private.

Joseph îşi împătureşte ziarul în poală şi sper că nu o să vină la mine; atingerea lui ar slăbi o valvă pe care fac mari eforturi să o ţin închisă. Dar Joseph rămâne aşezat, împreunându-şi vârfurile degetelor.

- Cred că are senzaţia că, dacă ar suna, ar însemna că ne susţine decizia. Trebuie

I să rezolve singur asta.

- Uneori, îmi vine să-l zgâlţâi, ştii ce zic? Râd, o explozie forţată de aer. Sunt îngrijorată, timpul e limitat... nu ştiu, îmi fac griji pentru toţi, încă sunt lucruri pe care nu le-am pus la punct, chestiuni importante...

Privirea îmi alunecă peste zecile de fotografii înrămate. Nepoţii în genunchi, în piramidă pe nisipul plajei; Rain şi Tony dansând la nunta lor; Jane, Violet şi Thomas, siluete şterse în pijamale, lângă pomul de Crăciun.

Joseph se opreşte cu o expresie pe care i- am văzut-o si altă dată, o secure care mă despică în două cu dragostea ei.

- Ştii că, dacă ar exista ceva pe care să-l pot face pentru tine, aş face, nu?

- Ştiu.

Ochii mi se îmblânzesc; sentimentul de vinovăţie bolboroseşte în mine si urcă iar la suprafaţă, pentru că sunt egoistă, pentru că nu sunt mai puternică, pentru că nu sunt dispusă să înfrunt orice o să vină.

- Şi eu ce pot să fac pentru tine?

- Rămâi puternică pentru mine! Vocea lui are o notă răguşită, emoţia începe să-l cuprindă. Rămâi cât poţi de puternică, până în iunie!

Violet soseşte în pantaloni scurţi de blugi si cu tricoul decolorat de la Universitatea Tufts, cu părul prins într-un nod dezordonat la spate. Ies după ea, cu lucrul după mine, şi mă aşez pe banca de lemn pe care Joseph a construit-o într-un an pentru aniversarea noastră, ca să pot să-i ţin companie. Deja a început să sape şi separă crinii de toamnă cu o lopată de metal, replantându-i în chite mai mici, ca să înflorească. Tulpinile de floarea-soarelui se înaltă ca nişte turnuleţe lângă el, ca nişte vecini băgăcioşi care-i

supraveghează munca – căldura verii târzii le prieşte de minune. Am învăţat că grădinăritul înseamnă mult mai mult decât să plantezi seminţe şi să uzi plantele, este o luptă constantă cu buruienile, cu îngrăşămintele şi cu tăiatul care mie, personal, mi se pare epuizantă.

Dar nu şi lui Joseph. El este constant în grija lui, răbdător cu elementele pe care nu le poate controla. Joseph nu aşteaptă nici o recunoaştere pentru munca depusă, fericirea lui constă în a privi plantele înflorind pe cont propriu.

Grădina se întinde pe o suprafaţă de un acru între uşa noastră din spate şi casa lui Violet, în care am crescut eu, în care a trăit mama până ce a fost găsită umblând fără ţintă prin cartier, dezorientată, ceea ce ne-a fortat să o trimitem la un azil. Tata murise mult mai devreme, în urma unui atac de cord, şi ea a rămas să înfrunte aproape singură drumul prin demenţă, spre moarte.

îmi imaginez că aerul din jur miroase a pământ, şi a polen, şi a tot felul de miresme îmbătătoare, dar şi mirosurile au devenit o amintire, o poartă închisă. Niciodată nu mi- am imaginat că sugestia mea de a amenaja puţin curtea o să se transforme în aşa ceva.

Când am închis pensiunea, Joseph nu-şi mai găsea locul. Paşii îi erau goi fără zdrăngănitul cheilor din buzunar, fără

clinchetul constant al unei gospodării suprasolicitate. Se învârtea pe lângă mine în timp ce cântam la pian, făcea comentarii când găteam, gustând roşiile tocate sau băgându-şi degetul în aluatul de prăjituri. Lam implorat să-şi găsească ceva, orice, care să fie al lui. Atât de des îmi dorisem să avem mai mult timp împreună în vreme ce ne vedeam separat de treabă în vârf de sezon, imaginându-mi zile petrecute pe plaja Bernard ca acelea din adolescenţă. Dar, fără Oyster Shell care să-i ocupe timpul, devenise sâcâitor şi obositor, ca un ghimpe în coaste. Pajiştea stătea de mult timp neatinsă, acoperită de trifoi şi folosită doar din când în când pentru câte un meci de crichet. Uneori, mi-o imaginam ca pe o grădină întinsă şi, pe măsură ce frustrarea mea creştea, ideea a început să prindă contur.

Puteam să i-o cer ca pe un cadou pentru mine, dar care să fie, în secret, ceva pentru el. A fost de acord cu sugestia mea într-o seară în timp ce stăteam împreună în pat, deşi îi simţeam jena ca o rană supurând în timp ce se chinuia să mărturisească adevărul – anume, că nu ştia cum să-si petreacă tot timpul cu care se trezise dintr- odată la dispoziţie.

Ca să transforme pajiştea într-o grădină, Joseph a trebuit mai întâi să îmblânzească violetele sălbatice.

Creşteau fără rezervă începând cu primele săptămâni ale lunii mai, până ce întregul câmp exploda în nuanţe de mov. Florile fragile ascundeau forţa rădăcinilor de dedesubt; se împrăştiau cu ardoarea buruienilor, sufocând totul în cale. Erau frumoase şi totuşi, fără răutate sau intenţie, puteau sugruma ca să supravieţuiască. Le-a închis într-un ţarc, ca să le salveze, un răzor protejat unde să poată înflori. Cât timp l-am privit, nu m-am putut gândi la nimic altceva decât la felul în care apărea în fiecare dimineaţă la uşa mea, strângând violete în mână. Mă întrebam dacă se gândea şi el la asta, în timp ce încerca să se descurce cu îngrăşământul şi uda plantele mai mult decât trebuia. M-am temut că nu era deloc ce-mi dorisem, că alerga după fantome, a lui Tommy sau a părinţilor lui, sau după viata de altădată.

Curând însă, a devenit mult mai mult decât o favoare pentru mine. S-a interesat ce flori cresc cel mai bine în New England, ce sortimente preferă umbra şi care soarele, cum să organizeze însămânţările în aşa fel încât să avem mereu plante înflorite. Venea acasă cu vrafuri de cărţi si le citea mult timp după ce eu adormeam. A făcut răzoare care să-i reprezinte pe fiecare dintre copiii noştri. Margarete,

cu speranţa şi inocenţa lor, pentru Violet. Virtutea lavandei ca să-l reprezinte pe Thomas. Tăria de caracter a gladiolelor pentru Jane. Pe măsură ce au trecut anii, a curăţat spaţiu pentru o grădină mai mare, a plantat un vis bulb cu bulb.

I-a luat pe fiecare dintre nepoţii noştri cu el şi i-a lăsat să-şi aleagă floarea, gura- leului, cârciumărese, crăiţe, liliac, ciuboţele, bujori, crini de zi, irişi, ca să creeze o tapiserie de culori.

A început cu violete. Totul a început cu violete. Acum, este un paradis, o grădină secretă acoperită de rouă, o grădină a iubirii si a familiei noastre.

Joseph şi Violet stau îngenuncheaţi, unul lângă celălalt, pe pământ. Mă întreb chiar acum, în timp ce lucrează, dacă ea deja îi simte lipsa aşa cum eu, proaspăt căsătorită, îi simţeam lipsa lui Joseph chiar în timp ce stăteam în braţele lui.

Cine o să aibă grijă de ea când noi n-o să mai fim?

Violet smulge o rădăcină încăpăţânată, apoi se opreşte să-şi dea părul laoparte de pe faţă cu încheietura mâinii. Este evident epuizată.

- Tată, poţi să te opreşti o clipă? Trebuie să vorbesc cu voi amândoi.

Expresia ei este îndurerată. întotdeauna copilul nostru popular, vibrant, lumina noastră strălucitoare. Nu sunt sigură unde a dispărut, nu o

mai regăsesc în femeia aceasta cu ochi obosiţi. Se îndreaptă şi se aşază lângă mine, pe bancă, şi bea cu sete dintr-un pahar de ceai cu gheaţă, umed de la condens.

Joseph simte greutatea din cuvintele ei. îmi dau seama din felul precaut în care se ridică, atent la cum se mişcă, ca şi cum orice gest brusc ar putea declanşa o explozie de lacrimi.

- Ştim că e greu, încep eu, preîntâmpinându-i temerile.

Violet clatină din cap şi spune repede:

- Cred că vreau să divorţez.

Ochii mi se măresc şi privesc cu coada ochiului la Joseph. Dacă e surprins, o ascunde mai bine decât mine. Violet s-a sprijinit întotdeauna pe noi, şi-a împărtăşit gândurile părinţilor ei pentru că şi-a pierdut multe dintre prietenele pe care le-a avut cândva, copiii şi soţii luând locul serilor în care stăteau la taclale si dormeau una

acasă la cealaltă. Ştiam că au probleme; căsnicia ei s-a erodat în modul obişnuit, în acelaşi fel în care pietricelele devin nisip – imperceptibil, fără permisiune. Dar nu aveam idee că s-a ajuns atât de departe.

Violet continuă:

- Nu ştiu... Am crezut că o să fie altfel. Căsnicia. Credeam că, dacă ne iubim, o să fie suficient. Când ne-am logodit, eram atât de fericiţi şi atât de tineri, şi s-a întâmplat atât de repede, şi

asta a fost cu atât de mulţi ani în urmă, şi nu ştiu... nu a fost niciodată cum mi-am imaginat. încerc să-i răspund, dar îi dă înainte, cu voce grăbită şi răsuflarea tăiată: Si am crezut că trebuie să

accept viaţa aşa cum este... dar, când ne-aţi spus despre planul vostru, am... începe să plângă şi lacrimile i se rostogolesc în goană pe obraji. Am simţit atât de multe lucruri. Am fost îngrozită că o să vă pierd pe amândoi, încă sunt, şi nu mi-a venit să cred, dar cel mai mult am simtit invidie...

Cuvintele ei devin greu de descifrat, din cauza suspinelor. Invidie pentru că nu cred că soţul meu mă iubeşte atât si nu cred nici > f
că eu aş putea face asta pentru el şi tot ce mi-am dorit vreodată a fost să am ce aveţi *r* voi şi am crezut că o să găsesc asta lângă Connor şi am crezut că o să pot să aştept până pleacă toţi copiii de acasă, dar nu pot. Vreau finalul cu *fericiţi până la adânci bătrâneţi* şi nu vreau să mai pierd nici o secundă.

Se opreşte brusc, respirând greu, şi îşi şterge nasul cu tivul tricoului.

Simt transpiraţia strângându-mi-se la subraţ. Am crăpat o vază deja delicată. Violet, cea mai mare apărătoare a iubirii. Nu credeam că în vocabularul ei există cuvântul *divorţ.*

Joseph vorbeşte primul:

- Ştiu că tu si Connor v-ati îndepărtat...

- Dar asta nu înseamnă să arunci

totul, îl întrerup eu, găsindu-mi cuvintele, amintindu-mi vechile mele întrebări, bătălii purtate cu ani în urmă.

- Căsnicia nu e întotdeauna uşoară, Violet, pentru că viaţa nu e uşoară. Nu orice iubire e o dragoste pentru care merită să lupţi, dar gândeşte-te la familia pe care aţi construit-o, la parteneriatul dintre voi. Iubirea voastră merită.

- Văd cum sunteti tu si tata. Nu a trebuit
niciodată să faceţi vreun efort ca să vă iubiţi.

- Au existat ani grei şi pentru noi, crede- mă! Nu ştii totul despre căsnicia noastră...

Au fost momente în care viata a făcut să
nu ne fie deloc uşor.

îmi doresc din tot sufletul să înţeleagă, să descifreze mesajul meu ascuns. Un secret din trecut iese la suprafaţă, apăsător. 0 zi în care aproape că am lăsat totul în urmă.

- Ai vorbit cu el? o întreabă Joseph, deşi putem ghici amândoi răspunsul.

- Ar trebui să-si dea seama că nu sunt fericită.

- Sunt sigur că-şi dă seama, dar s-ar putea să nu ştie din ce motiv sau ce-ar putea să facă, spune Joseph.

- Dar nici măcar nu ştiu cum să-i explic, nu ştiu cum am ajuns aici... Nu

mai e scânteia aia pe care o simţeam la el, la viaţă, totul e atât de... E din nou prea agitată şi nu-şi găseşte cuvintele, prinsă în propriile emoţii.... De banal şi de plictisitor.

Văd ambivalenţa şi dezamăgirea formându-se în ea, centrate în jurul lui Connor. Connor care nu a făcut niciodată nimic greşit, atât doar că a ajuns un soţ sigur şi banal. Iar banalitatea pentru Violet este o trădare în sine.

- Uneori, e mai uşor să te concentrezi la

ceea ce lipseşte decât la toate lucrurile care merg bine. Sunt foarte conştientă de ecoul cuvintelor mele, aş vrea să mă pot întoarce în timp şi să-mi spun mie însemi toate

astea. Dar felul în care v-ati iubit? Nimeni nu J putea nega, odată ce vă vedea împreună. A fost o forţă cosmică. Să vă clădiţi o viată

împreună pe temelia acestei iubiri, să începeţi o familie... din asta sunt făcute *adevăratele* poveşti de dragoste. Poate că nu mai pare la fel ca la început. Aveai 21 de ani, scumpo. E normal.

Ruşinea mă arde, istoria se repetă. 0 greşeală pe care aproape că am făcut-o eu.

Joseph îşi şterge o urmă de noroi de pe braţ şi aprobă:

- Lucrurile au fost tensionate între mine si mama ta după război, dar, dacă

am fi renunţat pentru că era greu, nu am fi trăit niciodată cele mai frumoase momente din căsnicia noastră, senzaţia de apropiere pe care o capeţi după ce ai fost testat şi ai ieşit învingător.

Violet suspină.

- îl mai iubeşti? o întrebă blând Joseph.

Violet îşi şterge lacrimile de pe obraji.

- E un om bun şi un tată minunat, dar neam înstrăinat atât de mult...

- Vorbeşte cu el! 0 cuprind cu braţul pe după umeri, aşa cum ar fi trebuit să mă las cuprinsă atunci, ca să eliberez tot ce legasem atât de strâns în mine. Spune-i ce simţi, de ce ai nevoie! S-ar putea să dureze şi să nu fie simplu, dar voi aveţi ceva pentru care merită să luptaţi.

Am nevoie să vadă, deşi mă tem că va fi nevoie să ne piardă pe noi ca să înţeleagă cât de rară este dragostea pe care au găsit- o ea şi Connor. Nu e ceva pe care să-l rupi ca pe o buruiană. Angajamentul real are nevoie de cultivare. Nu e vorba despre fluturii din stomac sau despre puseul de adrenalină. Nu e magie, nu e praf de zână, altceva susţine scânteia. Stabilitatea de-a lungul timpului face ca totul să fie frumos.

Violet începe iar să plângă.

- Dar cum o să pot? Dacă voi n-o să mai fiţi? Cu cine o să vorbesc? Mă tem

că nu o să înţeleagă. Voi sunteţi singurii care înţelegeţi...

îşi ascunde chipul, şi umerii îi tresaltă de suspine şi acum ştiu că nu este câtuşi de puţin vorba despre Connor.

- Ştiu, scumpo. O să fie în regulă. O să fii bine.

O liniştesc ca pe un copil şi simt cum hotărârea mi se clatină. Soarele dogoreşte, materialul pentru păturica bebeluşului lui Rain stă grămadă pe banca de lemn, Violet tremură în braţele mele, totul e presat sub greutatea unui termen-limită, a tot ce o să pierdem. Greutatea celor pe care-i lăsăm în urmă.

CAPITOLUL 8

Evelyn

Mai 1945

Stabilim o ceremonie simplă la Arlington Street Church, în mai. Aleg o rochie albă

până la genunchi şi Joseph cumpără un costum negru cu reducerea lui de angajat. Tin în mână un buchet de violete si ochii lui

Joseph sclipesc în timp ce plutesc spre el, în acordurile imnului *Ave Maria,* cântat la orgă. Părinţii lui sunt în rândul

din faţă, radiind de fericire, lângă mătuşa Maelynn şi prietenii noştri. Părinţii mei au refuzat invitaţia, dând vina pe călătoria dificilă, ca şi cum Bostonul nu ar fi fost la o distantă de doar câteva ore cu trenul, ci într-o cu totul altă lume. „Pentru ei”, a spus Joseph împăciuitor, „e un oraş mare. Poate că lor aşa li se pare”. Pretextul lor doare, dar nu chipurile lor sunt cele pe care mi-aş fi dorit cel mai mult să le văd, ci zâmbetul ştrengăresc, bărbatul în costum care mă aşteaptă la capătul culoarului în visele mele. „Ar trebui să fie aici.” Joseph mă sărută când preotul ne declară sot si soţie şi pe obraji îmi cad lacrimi deopotrivă de bucurie si de tristete. Bucurie că va fi întotdeauna al meu şi tristeţe pentru că va exista întotdeauna un mic vid în fiecare moment fericit pe care-l vom trăi.

Când mă întinde pe patul din apartamentul nostru, este prima oară pentru amândoi. Deşi am încercat să-l ademenesc de multe ori de-a lungul anilor, Joseph nu a cedat atingerilor şi şoaptelor mele, nici măcar într-o seară când miezul nopţii ne-a prins pe plaja Bernard, cu picioarele mele încolăcite în jurul lui. în seara asta, nu ezită. îmi coboară bretelele de pe umeri, îmi mângâie clavicula cu vârfurile

degetelor, apoi cu buzele. Rochia îmi alunecă în jurul gleznelor şi trag de nodul cravatei de la gâtul lui până i-l desfac şi haina îi cade grămadă pe podea. îi desfac nasturii de la cămaşă, scoţându-i la iveală părul negru de pe piept. Mâinile lui se plimbă pe corpul meu până ce rămân goală, desfăcându-mi sutienul şi trăgându-mi ciorapii şi chiloţii peste genunchi, peste glezne, până ajung pe jos. îşi împinge pantalonii şi lenjeria până la glezne, fără să- şi desprindă privirea de la trupul meu, apoi se apasă în mine. Mă sărută şi nu mă pot gândi decât la pielea lui pe pielea mea şi la cât de gingaş pare totul, ca o atingere de petale. Apoi, simt o durere ascuţită, dar alunecă înspre altceva, spre ceva nou, şi mă face cumva să vreau să plâng şi să râd, dar apoi se termină şi greutatea lui e deasupra mea, bărbia mea pe umărul lui şi faţa lui în părul meu şi parcă am uitat să mai respirăm. îmi sărută obrajii şi mă întreabă dacă sunt bine, şi eu râd, un chicot spontan, pentru că, prima oară după mult timp, chiar sunt.

Câteva luni mai târziu, ne sună tatăl lui şi vocea îi tremură.

- Vino acasă, fiule! S-a dus.

Stonybrookul retrezeşte în mine o durere pe care am crezut-o îngropată. Joseph s-a întors o dată la fiecare lună de când a plecat – şi a găsit-o pe mama

lui din ce în ce mai rău la fiecare vizită –, dar eu nu am putut îndura. Străzile erau pline de fantome.

Când îl vedem, tatăl lui Joseph e o umbră a bărbatului de altădată, îmbrăcat în costumul lui cel mai bun, dar pustiit şi slab, ca manechinele din magazinul lui Joseph.

îi vedem în treacăt pe părinţii mei la înmormântare, când vin să-şi exprime condoleanţele. După ce a murit Tommy, mă aşteptam ca mama să se întoarcă spre mine, am sperat ca tristeţea noastră comună să fie o limbă pe care, în sfârşit, să o înţelegem amândouă; în schimb, durerea s-a transformat într-un pumnal, fiecare zi petrecută în tăcere săpând o rană şi mai adâncă. Tata s-a îngropat în muncă, mama dormea toată ziua şi fuma pe verandă toată noaptea.

Când m-a văzut că-mi făceam bagajele, sa ascuns în dormitorul ei. Nu m-a întrebat unde mă duceam sau cum putea da de mine. Furia mea iese la suprafaţă în clipa în care ne apropiem de ei, în mulţimea care începe să se retragă din curtea bisericii. 0 provoc să vorbească prima, să sfârşească impasul dintre noi.

Tatăl meu face un pas în fată si mustata lui mormăie nişte felicitări pentru nunta noastră. în mod evident, se simte stânjenit.

- Părinţii lui Joseph au reuşit să

ajungă, chiar dacă mama lui era bolnavă, spun eu – o acuzaţie, nu o informare.

Mama încuviinţează din cap.

- Am auzit. Ne pare rău pentru pierderea suferită, Joseph.

Nici unul nu ne invită să rămânem peste noapte la ei, presupunând, pe bună dreptate, că o să stăm cu domnul Myers, o preferinţă care sunt sigură că le convine.

Familia pe care mi-am dorit-o e acum a mea.

Când îl părăsim din nou pe tatăl lui Joseph, am senzaţia că ne îndepărtăm de o insulă pustie, ştiind că-l lăsăm singur pe ţărm. în tren înapoi spre Boston, Joseph îşi lipeşte capul de fereastra aburită din cauza frigului.

- Nu vreau să mă mai întorc acolo... e prea mult, spun.

Joseph nu spune nimic; vina pe care o poartă pentru că s-a înrolat împreună cu Tommy şi s-a întors acasă fără el e o ancoră pe care o trage după el peste tot, oricât de mult aş încerca să-l alin. Acum, asta. Un ultim an în care Joseph n-a fost lângă mama lui, un rămas-bun pe care n-a apucat să şi-l ia. Tatăl lui, rămas singur, fără familie şi fără o pensiune pe care să o întreţină. Totul ca să fie cu mine.

Un sacrificiu, o rană deschisă.

Mă gândesc la scrisorile pe care mi le-a scris când era peste ocean. Un vraf

semnat „Cu dragoste”; plicuri pline de dorinţă, de speranţă pentru viitor. Mă gândesc la borcanul de pe veranda mea, plin de violete, flori pentru fata care eram odinioară. La biletul dinăuntru: „Faptul că pleci n-o să mă facă să încetez să te iubesc”. Nici o întrebare, nici o pretenţie. 0 declaraţie, fără să ceară nimic de la mine. Aproape că a fost mai rău aşa, tăcerea mea – un răspuns crud, când tot ce mi-am dorit a fost să alunec într-o viaţă nouă, unde durerea să nu mă poată găsi. Devotamentul lui a fost un dar când nu mai aveam nimic, un punct de stabilitate pe care aş vrea să ştiu cum să i-l ofer acum lui – celui care a renunţat la tot pentru mine.

întorşi în apartamentul nostru, stăm întinşi unul lângă celălalt, sprijiniţi pe coate, şi-mi trec degetele peste cicatricea lui, explorând pentru prima oară liniile frânte.

- Ce s-a întâmplat?

Nu l-am întrebat niciodată. Este înţelegerea noastră tacită, nu vorbim niciodată despre război.

- 0 bombă a explodat în timpul unui raid, eram în Roma... cu o zi înainte să fie împuşcat Tommy.

Ochii i se strâng de durere şi nu mai spune nimic. Am aflat detaliile despre moartea lui Tommy mai târziu, proviziile pe care le transporta unitatea lui, capcana în care au intrat, glonţul

din stomac, doctorii care au spus că o să-şi revină, infecţia ca un venin de şarpe care l-a răpus mai târziu.

- Ce ai simtit?

- Nu-mi amintesc nimic. M-am trezit bandajat.

- Nimic?

- Nimic.

Poate că încearcă să mă protejeze. Sau poate că într-adevăr nu-şi aminteşte momentul, nu-si aminteşte durerea, mirosul de carne arsă, nici măcar sunetul exploziei, în mintea lui e doar o întindere albă, ca o hartă netrasată pe care refuză să o exploreze.

- Eu am omorât-o, spune el, şi vocea îi tremură.

- Nu spune asta!

- Am omorât-o când m-am înrolat, şi-a făcut atât de multe griji şi totul s-a strâns în ea si a omorât-o.

încep să plâng, durerea lui e atât de intim a mea.

- Şi am părăsit-o iar, când ştiam că e pe moarte, am abandonat-o... şi acum, l-am abandonat pe tata...

- Vino aici!

Mă întorc spre el şi-l lipesc de mine, îi simt obrajii uzi pe piept. îl ţin în braţe în timp ce plânge şi repetă întruna o scuză, nu pentru mine, dar pe care o aud, şoptită parcă în eter.

- îmi pare rău... îmi pare atât de rău!

Am plecat din Stonybrook ca să alerg

după o viaţă mai mare, dar, când Joseph a venit după mine, s-a micşorat în jurul nostru. întreaga noastră lume există între aceşti pereţi şi în acest pat, o saltea subţire în apartamentul nostru micuţ de pe Tremont Street, într-o clădire cu camere de închiriat plină de emigranţi şi de bebeluşi care plâng. Mă trezesc în sunet dulce de trompete, saxofoane şi chitare. Muzica jazz pătrunde prin fereastra deschisă ca mirosul unei prăjituri de-abia scoase din cuptor şi plutesc între somn şi veghe fără să-mi dau exact seama care parte este un vis. Noaptea, ne ţinem strâns în braţe, temându- ne că altfel unul din noi va fi răpit de lună, în zori. Joseph a devenit singura mea mângâiere şi eu – a lui.

Asta pare să-l aline, dar pe mine mă sperie că îl iubesc atât de mult. încă ceva ce pot să pierd. Nu ştiu cum să descriu ce simt, doar sunt momente, notiţe pe o pagină, care se strâng ca să creeze ceva frumos şi unic al nostru. Braţul lui peste abdomenul meu în somn. Cearşafuri subţiri, mototolite între picioarele noastre. Bărbia lui aspră care mă zgârie când mă sărută ca să mă trezească din somn. Trupul meu mişcându-se peste al lui dimineaţa, al lui peste al meu, transformând în iubire fericirea noastră, şi furia noastră, şi durerea noastră. Ne strecurăm în spaţiul în care nimic

altceva nu există, ne prăbuşim şi ne agăţăm unul de celălalt, ca să nu dispărem. Stăm întinşi unul lângă celălalt şi mă uit la hainele lui Joseph care atârnă în dulap şi mă simt mai bine să-i văd lucrurile amestecate cu ale mele, hainele lui lângă rochiile mele, cravatele atingându-mi bluzele. Uneori, dacă lucrează până mai târziu la magazin, îmi trec degetele peste cămăşile lui, trag în piept mirosul de săpun şi de mosc de pe guler, ca şi cum aş încerca să-mi aduc aminte că locuieşte aici. Că o să r se întoarcă acasă, la mine.

Joseph mă surprinde cu bilete la Orchestra Simfonică din Boston de aniversarea noastră. Mărturiseşte că a ascuns monede în tocurile ghetelor din dulapul nostru timp de luni întregi, economisind ca să poată plăti intrarea. îi sar în braţe si mă învârteşte în cameră si, pentru prima oară după foarte mult timp, râdem ca şi cum nu am fi spulberaţi pe dinăuntru.

în noaptea reprezentaţiei, Joseph şi-a pus din nou costumul şi eu port o rochie sclipitoare pe care am împrumutat-o de la Marjorie, colega mea de la muncă, şi luăm metroul până la staţia Symphony. Este imposibil să nu avem senzaţia că intrăm într-un loc sacru în clipa în care păşim în sală. Până şi Joseph, care nu a interpretat o notă în toată viaţa lui, este

redus la tăcere de sanctitatea locului. îmi strânge mâna, la fel de pătruns ca mine în timp ce ne facem loc prin mulţime ca să ne găsim locurile. Loji aurite îmbrăcate în catifea de culoarea vinului asigură o privelişte de ansamblu asupra orchestrei, statui de marmură sunt expuse în alcovuri decorative. Sunt culoare accentuate de covoare roşii, moi, şi uşi de ieşire vişinii, altfel totul este sclipitor de alb. Suntem uluiţi de ţevile orgii masive, nişte trunchiuri aurii uriaşe, care ajung până la tavan, atât de sus, încât par să se întindă direct spre rai. Sculpturi strălucitoare conturează scena, formând un scut sofisticat cu numele *Beethoven* inscripţionat la mijloc.

I-l arăt lui Joseph şi-i fac semn unui uşier să se apropie.

- Mă scuzaţi, sunt curioasă: de ce e l • Beethoven singurul nume gravat pe margine?

Domnul cu păr argintiu se uită peste ochelari ca să mă privească în ochi.

- Este o poveste extraordinară, domnişoară. Designerii originali au vrut să aducă un omagiu celor mai buni muzicieni, cei a căror valoare va fi întotdeauna recunoscută. Dar singurul nume asupra căruia au căzut toti de acord a fost cel al lui

Beethoven, aşa că restul plăcuţelor pe care le făcuseră pentru a onora artiştii au rămas goale.

îmi zâmbeşte larg, aprecierea comună pentru simfonie fiind ca un cod între noi, un club căruia aş putea să-i aparţin.

- Mulţumesc! îi spun zâmbind. Este prima oară când venim aici.

- Aveţi noroc. în seara asta, interpretează „Concertul pentru pian numărul 10” al lui Mozart. Aranjamentul dublu este spectaculos.

Se îndreaptă şi ajută o altă femeie să-şi găsească locul.

Muzica clasică a fost fundalul tinereţii mele; mama plutea prin foaierul casei noastre întâmpinându-i pe asociaţii tatei în timp ce eu stăteam cocoţată pe scări, cu ochii închişi, încercând să surprind notele discrete din spatele zumzetului discuţiilor şi al clinchetului porţelanurilor.

Dar este prima oară când aud muzica aşa cum a fost ea intenţionată si mă simt copleşită. E ca si cum m-as fi bălăcit într-o băltoacă ani în şir, înainte să descopăr marea.

Lacrimile îmi alunecă pe faţă când sunetele pianului de concert ne înconjoară şi ceva în mine se crapă, şi lumina pătrunde prin schimbarea tectonică minusculă a tristetii mele.

După spectacol, îi ţin braţul lui Joseph în timp ce ne plimbăm prin oraş şi noaptea se lasă în jurul nostru. Amintirile mă poartă cu ani în urmă –

cum mă îndreptam spre tramvai la apus, cu Maelynn, după prima mea lecţie de pian la Conservatorul din Boston. Cu braţul într-al meu, mi-a spus atunci: „Evelyn, ştii că ai putea fi pianistă de concert, nu? Eşti atât de talentată si ar fi un mod minunat de a călători prin ţară, de a vedea California, poate chiar lumea întreagă, de a începe să împlineşti visurile de pe lista ta.”

Ideea sclipeşte iar în interiorul meu. Să fac parte din Orchestra Simfonică din Boston ar însemna să exist în muzica însăşi, să stau în centrul universului, o melodie a Căii Lactee, un cor de planete legănându-se şi învârtindu-se după cadenţa soarelui meu.

în timp ce eu şi Joseph ne dezbrăcăm ca să ne băgăm în pat, nu pot să scap de entuziasmul care m-a cuprins, asemenea unui lucru amuzant pe care ţi-l aminteşti într-un moment nepotrivit şi care zvâcneşte la limita suprafeţei. în timp ce el adoarme, şoptesc:

- 0 să cânt cu ei într-o bună zi.

Şi rămân trează, cu acordurile concertului în urechi, visând la puterea muzicii atât de aproape, cu zumzetul constant dinăuntrul meu oglindit şi răsunând în aerul care pulsează; o explozie de culoare şi de lumină, emoţie pură cuprinsă în cântec.

Săptămâna trecută, am primit vestea că moartea a venit şi după tatăl lui. Doamna Myers avea 55 de ani când a murit, iar el a rezistat doar unsprezece luni fără ea şi a murit la 56. Nu a avut nici un simptom şi nici o problemă evidentă de sănătate. A murit de inimă rea.

Vina năvăleşte în acele crăpături ale minţii mele care nu sunt deja ocupate de pierdere. Părinţii mei sunt amândoi în viaţă, dar nu vorbim niciodată. Atâta apăsare şi totuşi eu nu am decât 21 de ani şi Joseph – 23. E cu putinţă ca, în urmă cu cinci ani, să ne fi sărutat pentru prima oară, cu ochii la norii care zburau deasupra noastră?

Gândurile îmi alunecă în timp ce-i privesc chipul scăldat de luminile oraşului, care pătrund prin fereastra noastră. îmi dau voie să mi-l amintesc pe Joseph cel de dinainte de război, înainte să fie şchiop. Joseph la 18 ani, cu umerii lăţi, cu pielea bronzată, cu părul des ciufulit de vânt, cu o mână pe coapsa mea în timp ce stăm întinşi unul lângă celălalt pe plaja Bernard.

A fost tăcut de când a aflat şi mă sperie să mă gândesc cum îl va afecta pierderea aceasta. Primele două l-au adus mai aproape de mine, şi-a ascuns durerea adânc în curbele trupului meu, dar, de data asta, pare diferit. Pierderea tatălui său, un om care a trăit doar ca să conducă pensiunea Oyster Shell şi

să-şi iubească soţia şi fiul, îl lasă pe Joseph în derivă, un matelot fără busolă şi fără lumina lunii. Mă dezbrac timidă în seara asta, întrebându-mă dacă ar prefera să rămână singur cu gândurile lui, aşa cum am avut eu nevoie să fiu singură cu durerea mea.

Când mă strecor sub pătură, mă trage spre el dintr-o singură mişcare şi sunt lipită de el, atingându-i tibia cu degetele de la picioare când suntem faţă în faţă. Mă cuprinde cu braţele pe după spate, mă ridică deasupra lui. Apoi, nu se mişcă, nu mă sărută. Mă tine strâns si mă agăţ de marginea stâncii lui, prea speriată ca să-i dau drumul, simţind toată tristeţea, toată durerea presată între trupurile noastre şi alunecând încet în aerul nopţii.

Joseph stă întins pe pat, treaz, cu cearşafurile aruncate laoparte în noaptea sufocantă a oraşului. A fost nervos toată seara, îl doare piciorul. îl simt cum mocneşte şi mă întorc spre el.

- Ce s-a întâmplat?

Ochii îi sunt pironiţi în tavanul vizibil în strălucirea galbenă a lampadarelor.

- Urăsc apartamentul ăsta.
- Te rog, nu începe!
- Vreau o casă. Vreau să mă duc acasă.

Clatin din cap, pregătindu-mi argumentele obişnuite.

După ce a moştenit pensiunea, Joseph a ajuns să fie bântuit de goliciunea ei.

- Viaţa noastră e aici. Slujbele noastre, prietenii noştri, mătuşa Maelynn... totul.

Este o apărare şubredă, în cel mai bun caz. Colegele cu care am început să mă împrietenesc au plecat ca să-şi întemeieze familii, s-au mutat din oraş în Newton sau

* >

Quincy. Fete mai tinere le-au luat locul la maşinile de scris, vorbăreţe si neobosite.

» ' ti

Maelynn se întoarce dintr-un oraş nou cu câte un nou iubit parcă de fiecare dată când mergem să o vedem, abia ţinută cât de cât în loc de postul de la Şcoala de Fete a Domnişoarei Mayweather. Maelynn, o piesă cu o formă ciudată care refuză să-si găsească un loc, tolerată de şcoală pentru că este o scriitoare recunoscută, un trofeu pe care-l scot la înaintare. Legătura ei cu Bostonul este din ce în ce mai subţire si o

» I

briză ademenitoare ar fi îndeajuns ca să o ia de aici.

Când e în oraş, ne invită pe la ea şi, uneori, ne ducem şi îmi doresc cu disperare să regăsesc sentimentul pe care îl aveam când locuiam la ea, când stăteam cu genunchii strânşi sub mine pe canapeaua ei în timp ce întreţinea pictori şi poeţi, trăgând în piept fumul şi

poveştile lor. Potenţialul pe care îl aveam în ochii lor la 17 ani. Maelynn lângă mine, mirosind a mentă si a ceva ce nu puteam defini; noptiera ei plină cu sticluţe chihlimbarii cu uleiuri, garantând pentru mine, nestemata ei preţioasă, o pianistă care avea să ajungă departe, suficient de talentată cât să ia lecţii private la Conservator.

Dar nu am mai fost să o vedem de luni întregi. Dăm vina pe faptul că Brookline-ul este prea departe, mai ales după o zi lungă de muncă. Dăm vina pe trafic, pe mijloacele de transport care au mereu întârzieri. Nu-i spun cum mă simt acum în preajma prietenilor ei, cum e să îmi dau seama că nu mai sunt interesantă pentru ei, doar o stenografă de 20 şi ceva de ani din South End, cum ciulesc urechile căutând o conversaţie mai interesantă.

- Viaţa noastră e în Stonybrook, spune Joseph, aproape implorându-mă.

- Nu mai este.

- Dar ar putea fi.

Mă întorc cu spatele la el, cu faţa spre perete.

- Nu face asta, te rog! E târziu.

îmi atinge coapsa.

- Ştiu că eşti speriată.

- îmi place viaţa noastră aşa cum e, spun eu, fără să mă conving nici măcar pe mine.

Viitorul pe care mi l-am imaginat că-l voi avea, plin de muzică, de explorări şi

de aventuri, s-a stabilit în monotonia dactilografiatului, a coatelor lipite din tramvaie, a zilelor de chirie şi a pieţelor aglomerate. Nu mai am nici timp, nici bani, nici energie să-mi doresc mai mult decât să-mi ridic picioarele la sfârşitul fiecărei zile. Maelynn a făcut ca totul să pară atât de strălucitor, de uşor, ea a văzut lumea la vârsta mea, a avut bărbaţi care au luat-o pe sus si au dus-o la Londra si în Grecia, l-a lăsat acolo, întorcându-se cu eşarfe de caşmir, şi cu vase pictate manual, şi cu poveşti despre escapadele ei. Nu mi-a explicat niciodată de unde avea bani pentru călătorii sau din ce-si câştiga existenta la acea vreme, iar eu nu am întrebat-o, la fel cum nu aş fi întrebat un magician ce ascunde în mânecile hainei. Era tânără si frumoasă si lumea era a ei. *Putea* fi atât de simplu, nu?

Pentru Maelynn, poate. Dar eu unde am ajuns cu adevărat? în singurul oraş în care am fost trimisă cu forţa si în care am rămas, clădindu-mi alături de Joseph o jumătate de viaţă care ne-a schimbat pe amândoi.

Stonybrookul înseamnă răsărituri purpurii şi amurguri indigo, flori de câmp şi valuri întinzându-se pe ţărm.

Bostonul e cărămidă şi piatră maro, grămezi de noroi pe străzi, o senzaţie de lipsă de permanenţă care mă lasă cu

un sentiment de nelinişte. Si totuşi, în orice r / / *
clipă aş putea să iau trenul până la capătul liniei şi să o iau de la început.

Să mă întorc în Stonybrook înseamnă să mă întorc acolo pentru totdeauna, înseamnă să deschidem pensiunea Oyster Shell, să creştem a cincea generaţie Myers pe acelaşi ţărm, viaţa la care se aştepta Joseph, viaţa la care a renunţat când a venit după mine aici. Viaţa ştearsă de Pearl Harbour, de fumul gros şi înecăcios al trenului care se îndepărtează, şi soţii, fiice şi mame strânse pe lângă aparatele de radio, şi infecţia lui Tommy răspândindu-se, si nu s-a mai întors acasă, si am uitat cum să respir de una singură, şi nu mai era pensiunea Oyster Shell, doar o casă mare şi goală, şi doamna Myers murea, şi domnul Myers a devenit un schelet ambulant, şi erau toate astea doar un vis? Eram pierdută şi cădeam şi am alergat înspre singurul loc în care mă simţisem vreodată în siguranţă, apoi însă, ca printr-un miraj, Joseph era acolo, şi m-a luat în braţe şi m-a întins pe ceea ce a devenit patul nostru, şi împreună ne-am afundat în tristeţe până ce, ca nişte mânji, ne-am ridicat în picioare, dar aceste picioare au pierdut drumul spre casă, am împins Stonybrookul cât mai departe în mintea noastră până când a încetat să mai existe. Cum poate exista pensiunea Oyster Shell fără ei? Cum o să-i umplem

încăperile scăldate în soare când tot ce-mi doream eu era să trag obloanele?

Se ridică brusc, arătând în jur, prin întuneric.

- Ţie-ţi place asta? Abia dacă ne permitem apartamentul ăsta de rahat şi avem o casă cu şapte dormitoare care ne aşteaptă. Joseph nu vorbeşte niciodată urât. Hai să o vindem! Dacă nu ne mai întoarcem, de ce să o păstrăm? mă întreabă el, cu voce sugrumată.

- Nu putem s-o vindem.
- Ce vrei de la mine, Evelyn?
- Nu ştiu.

îmi ridic genunchii la piept.

- înţeleg ce înseamnă să ne mutăm înapoi, şi tu nu vrei copii, dar... Face o pauză. Dacă am porni o familie, am putea conduce pensiunea împreună... şi, dacă neam întoarce într-un loc pe care îl iubeşti, ştiu că te-ar face atât de fericită...

Expresia îmi devine încordată.

- Crezi că nu vreau copii?
- Nu vrei niciodată să vorbim despre asta.
- Pentru că mă sperie de moarte.

îmi muşc interiorul obrazului, mă joc cu o ață care iese din cearşaf, orice numai să nu las lacrimile să se reverse. Să păstrez această uitare, această viaţă alternativă, acest loc în care amintirile nu pot să mă găsească.

- Oh, scumpo, vino aici!

întinde braţele spre mine şi mă trag lângă el, închizând spaţiul dintre noi, căldura înăbuşitoare comprimată ca un acordeon.

îmi şterg nasul cu dosul palmei.

- Dar dacă avem un copil şi se întâmplă ceva? Nu pot să mai pierd pe încă cineva... nu pot.

- Nu ne putem ascunde aici la nesfârşit, îmi dă un cârlionţ laoparte din ochi. Dar dacă-ti e doar frică... Si mie-mi este. Poate

să ne fie frică împreună. Face o pauză. Ce vrei?

Trag adânc aer în piept, îmi schimb poziţia ca să-l privesc în ochi şi rostesc cuvintele care mi se învârtesc în cap de luni bune, pe care mi-a fost frică să le recunosc chiar si fată de mine însămi.

- Vreau un copil.
- Vrei?

De câte ori trec pe lângă o mamă care împinge un cărucior, simt un puseu de invidie pe care-l împing înapoi, îl închid cum se închide un oblon pe timp de furtună, văd un copilaş care arată ca Joseph, alergând pe ţărmul cu valuri care încă-mi cântă ca să mă adoarmă, locul căruia îi aparţinem amândoi.

- Vreau să mă duc acasă.

îl cuprind cu braţele pe după gât şi Joseph mă ridică deasupra lui, îngropându- şi faţa în părul meu.

- Ştiu că o să fim foarte fericiţi.

Mulţumesc, Evelyn, te iubesc atât de

mult!

Dar, în timp ce mă sărută, nu simt decât teama năvălind şi umplându-mi pieptul, ca un curent puternic care mă fură.

CAPITOLUL 9

Thomas

Septembrie 2001

Maşina pe care am închiriat-o, un Audi argintiu, miroase a ţigări şi a ceva artificial, cu aromă de lămâie, care emană din brăduţul atârnat de oglinda retrovizoare. Cerul este aproape absurd de albastru, şi deschid ferestrele ca să las să pătrundă aerul curat în clipa în care ies de pe autostradă. Nu pot să sufăr maşinile închiriate, trebuie să mă obişnuiesc de fiecare dată cu alte cadrane şi alte butoane, să caut orbeşte manetele care-mi reglează scaunul, dar nu are rost să deţii o maşină în Upper East Side. I-am spus lui Ann că neam putea permite, fără doar şl poate. La naiba, probabil că Goldman mi-ar da o maşină dacă i-as cere. Dar e mai uşor să închiriem una în rarele weekenduri în care dispărem în nordul statului sau

atunci când mergem să vedem specialişti, cum se întâmplă azi.

îi spun lui Ann că trăim în New York. Oamenii vin *aici* ca să caute cei mai buni doctori. Dar ea a găsit nu ştiu ce neurolog pe lângă Greenwich, specializat în migrene, şi, în sfârşit, am cedat şi mi-am mutat vreo câteva întâlniri. 0 tot amân de ani în sir. Am urcat atât de repede, sunt cel mai tânăr director executiv din istoria companiei, muncesc pe brânci 80 de ore pe săptămână, aş fi mai îngrijorat dacă *nu* aş avea dureri de cap. Cine are timp să-şi ia o zi liberă ca să se ducă în Connecticut pentru nişte teste? Doar ca să aflu că nimeni nu poate să-mi spună ce-i cu mine. Sau că am o problemă, dar nimeni nu ştie cum s-o rezolve. Cum ar fi murmurul cardiac.

Sau cum a fost cu ovulele lui Ann. Atâtea săli de aşteptare, luni după luni de ace, vertebrele ei ieşite în evidentă când stă aplecată peste chiuveta cu picior din baia noastră, cu spatele la mine, pregătită pentru impact. Felul în care mă urăsc de fiecare dată când împing acul în carnea ei, ştiind că injecţia este înfiorător de dureroasă, hormonii agitaţi, mă urăsc pentru că o pun să treacă prin toate astea doar ca să fie devastată atunci când embrionul nu se prinde. Pentru ce? An după an de

încercări. Chipul lui Ann încordându-se când colegii bine intenţionaţi o întreabă când o să facem
copii. Nopţile în care-mi tin în braţe soţia
zguduită de plâns, încercând să acceptăm realitatea că n-o să se întâmple pentru noi.

Şi eu am sperat să avem copii, dar, mai mult decât atât, am vrut ca Ann să fie mamă, să-i dau tot ce-şi doreşte. Ştim cupluri care au adoptat, care au aşteptat pe liste ani în şir, care au avut începuturi false, mame naturale care s-au răzgândit.

în cele din urmă, Ann a fost cea care a hotărât să ne oprim. Nu mai putea suporta, ne chinuiserăm destul. Am păstrat lupta pentru noi, am lăsat oamenii să presupună ce voiau, durerea noastră – o povară pe care am purtat-o singuri. Ne-am dedicat, în schimb, muncii noastre, unul celuilalt, hotărâţi să profităm din plin de viaţa pe care ne-am construit-o, de libertatea pe care ţi-o poate aduce o viaţă fără copii. Nopţi târzii la birou fără să cauţi cu disperare bone, ieşiri la câte un pahar după orele de lucru, escapade cu avionul în Hamptons. Comentăm despre felul în care carierele colegilor noştri au stagnat după ce li s-au schimbat priorităţile, despre prietenii noştri acum epuizaţi şi de nerecunoscut. Ne-am sărbătorit promovările cu sticle scumpe

de vin şi cu sushi proaspăt, lucruri de care nu ne-am fi putut bucura dacă ar fi fost însărcinată, premii de consolare pe care ni le oferim unul celuilalt, motive pentru care n-a fost să fie.

Uneori însă, îmi imaginez ce-ar fi putut să fie. Ann ţinând de mânuţă un copilaş care arată ca ea în miniatură, arătând cu degetul spre focile de la grădina zoologică din Central Park. Alergând după verişorii lui pe plaja Bernard.

Ann ar semăna întrucâtva cu mama mea, ar fi, evident, la conducere, în timp ce eu aş fi trimis undeva în fundal, la fel ca tata. Nu m-ar deranja. Ann a fost născută să conducă o companie, o familie, lumea. A plecat din Midwest de îndată ce a putut, momentul când a fost primită la NYU reprezentând biletul ei către o viaţă nouă. Sa mutat în căminul de vizavi de mine, ne-am cunoscut făcând schimb de haine la spălătoria de pe colţ, care duhnea a şosete ude si a mâncare chinezească. Ne-a unit jena că nici unul din noi nu ştia mai nimic despre locul în care ne aflam şi ne-am ţinut de urât în timpul sesiunilor de studiu maraton din bibliotecă.

New Yorkul părea să fie al meu, ca mine. Organizarea unui oraş minuţios planificat, liniile de metrou, oamenii deplasându-se cu un scop, cât de uşor era să ajungi dintr-un loc în altul, să-ţi găseşti drumul, şi m-am îndrăgostit de

Ann, de forţa cu care naviga pe propriul drum. Nu exista nimic care să mă ţină în Stonybrook. Nu mă interesa să moştenesc pensiunea Oyster Shell şi, adevărul fie spus, părinţii mei nu au insistat asupra acestui aspect cu nici unul dintre noi. Sperau că aveam să mă îndrăgostesc de vreo fată din oraş, îndemnându-mă mereu să ies să mă distrez sâmbătă seara. Dar eu ştiam despre iubire doar că e un motiv pentru care oamenii rămân într-un loc, că se măsoară în ceea ce sacrifici pentru ea. Nu mi s-a părut niciodată să merite. Până la Ann.

Am fost împreună aproape cinci ani până să o cer de soţie. Nu am avut niciodată vreo clipă de îndoială că ea era aleasa, nu am simtit nevoia să mă văd si cu alte fete ca să fiu sigur. Dar părinţii lui Ann sunt divorţaţi. Ea si surorile ei au crescut sărind dintr-o casă în alta în weekenduri si în vacante, asa că nu era sigură că mai credea în instituţia căsătoriei. Prin urmare, am aşteptat, am lăsat-o pe ea să conducă. 0 bucată de hârtie care să ne lege din punct de vedere legal nu era importantă pentru mine, eram devotaţi unul celuilalt atât de mult cât pot fi doi oameni. Apoi, sora ei mai mică s-a măritat, o nuntă mare în Boise. Nu m-am gândit niciodată la Ann ca la genul de fată care să aibă nevoie de

permisiune pentru a face ceva, cu atât mai puţin când venea vorba despre ceva atât de important precum o căsătorie, dar asta a fost nunta surorii ei pentru Ann, cu bufetul ei plin de mâncare mediocră din Midwest, domnişoare de onoare în rochii bufante si o formaţie exagerat de entuziastă.

Permisiunea de a face propriile noastre greşeli, de a încerca. A băut o tonă de şampanie si mi-a mărturisit că voia si ea să se mărite, că simţea că ar putea, că ar trebui.

A doua zi dimineaţă, trează şi hotărâtă, mi-a spus că încă era adevărat. Practic, ea m-a cerut pe mine. Am cumpărat inelul weekendul următor.

Am intrat în căsnicia noastră cu ochii larg deschişi. La un moment dat, oricât ar fi de greu, trebuie să fii realist; visurile nu se împlinesc doar pentru că aşa vrei şi nimic nu durează la nesfârşit. Planul ăsta pe care l-au scornit părinţii mei e atât de aberant! în acelaşi fel în care iubirea e idealizată în cărţi şi în filme, prezentată drept ceva pentru care merită să mori, iubirea dovedită prin sacrificiu. E o laşitate deghizată în devotament.

Iubire înseamnă să îi fac injecţiile, petele roşii si inflamate rămase de la ac, înseamnă

să ştiu că aş putea trăi fără Ann pentru că ea ar vrea să merg mai departe mai degrabă decât să mă martirizez în numele ei.

Ar fi mult mai puternici dacă nu ar hotărî să dispară, dacă ar stoarce ultima picătură din viaţa pe care o au împreună.

Pornesc radioul, încercând să-mi redirecţionez gândurile acum că mă apropii de cabinetul doctorului. Singurul lucru care- mi lipseşte la condus este să ascult ştirile; au un efect calmant, diferit de a citi un ziar împăturit în timp ce mă înghesui în metrou. BlackBerryul meu începe să piuie, probabil vreun analist care are nevoie să verifice ceva. Sau alt mesaj vocal de la mama.

Ann spune că nu pot să îi evit la nesfârşit, că asta n-o să rezolve nimic si nici n-o să-i facă să se răzgândească. Dar sunt furios că ne-au pus în poziţia de a fi conspiratorii lor. Nimic la toată povestea asta nu e în regulă. Nu sunt şocat, îi ştiu cum sunt. Jane a spus în mare cam acelaşi lucru, deşi nu am vrut să o ascult cum îi lasă să scape atât de uşor. Am vrut să fie furioasă, asa cum sunt eu, încordată şi gata de luptă, ca Jane de altădată. Dar nu greşeşte, este, într-adevăr, ceva la care să te aştepţi din partea lor.

Relaţia lor m-a făcut să mă ruşinez în timp ce cresteam. Felul în care mama

se aşeza la tata în braţe după cină sau stătea între genunchii lui pe un singur prosop, pe plajă, în loc să păstreze o distanţă decentă, ca nişte părinţi normali.

Jane e convinsă că mama e cea pe care trebuie să o facem să se răzgândească şi că tata o să se dea după hotărârea ei, oricare va fi aceea. Şi probabil are dreptate. Tata a fost întotdeauna moale când a venit vorba despre mama, l-am ţinut o teorie întreagă într-o seară, când eram tânăr, i-am spus că era ţinut în lesă sau ceva de genul ăsta, o frază pe care o auzisem de la unul de la şcoală, fără să înţeleg pe deplin ce însemna, dar pe care am repetat-o pentru că mi se părea de efect. S-a oprit din ce repara şi s-a uitat la mine, mai serios decât îl văzusem vreodată. „Mama ta a renunţat la multe pentru mine, fiule. Ca să vină înapoi, ca să vă crească pe voi aici, ca să redeschidem pensiunea. Nu am uitat asta niciodată. N-ar trebui să uiţi nici tu.”

Nu i-am înţeles atunci, nu am înţeles felul în care se puneau reciproc mai presus de fericirea personală. Şi acum, mor unul pentru celălalt. Aş face orice pentru Ann, orice în afară de asta. Nu pot să aprob hotărârea lor şi, în clipa asta, mă simt cumva complice şi numai pentru că le cunosc planul.

Şi exact asta am încercat să-i spun lui Violet, dar ea e chiar mai rău decât părinţii noştri. Caută justificări, încearcă să mă convingă să profit la maximum de timpul care ne-a rămas, ca şi cum eu aş fi cel care a pornit ceasul. Credeam că o am pe Jane de partea mea. Le are ea pe ale ei, destule, dar măcar este logică. Cel puţin aşa am crezut, până când mi-a trimis o invitaţie la un spectacol, peste patru luni, în ianuarie, la Orchestra Simfonică din Boston. Mi-a spus că un coleg de-al ei, Marcus, a venit cu ideea unui eveniment comunitar, „un spectacol pentru a-i scoate în evidenţă pe pianiştii locali”, iar ea şi mama se vor număra printre cei mulţi care vor urca pe scenă. Marcus a aranjat totul, ne-a luat tuturor bilete, l-a menţionat numele – chiar şi faţă de mine, şi noi de-abia vorbim – mai des decât e normal pentru un simplu coleg. Aşa că, evident, se culcă cu el. Jane e ciudată când vine vorba despre relaţii şi nu e treaba mea. Nu mă interesează ce face, atât timp cât nu creează iar probleme pentru familie. Dar mişcarea asta m-a şocat. De obicei, este de neclintit, mai ales când vine vorba despre mama.

Nu vreau ca mama mea să sufere, fireşte că nu. Urăsc toată povestea asta. Diagnosticul ei. Durerea pe care ne-a ascuns-o. Faptul că boala unei mame poate să învrăjbească. Furia care

nu mă lasă să fiu lângă ea, lângă ei amândoi, pentru că ne- au forţat să alegem. Gândul de a o pierde treptat, în lucruri mărunte, mai degrabă decât deodată... dar doctorii nu au puteri paranormale, nu pot prezice viitorul şi, uneori, trupul răspunde în feluri la care nu te aştepţi.

Ar putea apărea noi tratamente, teste clinice, medicamente experimentale. Eu şi Ann am încercat până ce era să ne frângem, am întins speranţa la maximum, ne-am agăţat până şi de cea mai palidă umbră, până când nu a rămas nimic. Numai aşa mai puteam trăi cu noi înşine. Nu poţi şti ceti rezervă viitorul cu adevărat dacă înăbuşi
speranţa din faşă. Nu pot să cred că Jane îi face pe plac, că-i îndeplineşte o ultimă dorinţă pe baza unei date a morţii pe care mama a ales-o la întâmplare. Nu ştiu, după mine, singurul avantaj pe care-l aveam în faţa lor era să fim uniţi în povestea asta, să facem un front comun care să le condamne decizia, iar acum mă simt cu desăvârşire
lipsit de orice putere.

încă o serie de bâzâituri la telefon. Am amânat întâlnirea, ce să fie atât de urgent încât să nu poată aştepta câteva ore până când mă întorc? încerc să mă uit la ecran si
ratez ieşirea, arunc telefonul în
consolă şi îl ignor în timp ce sună,

întorcând în loc, aşa că nu aud tot ce spune crainicul.

Avion... izbit în World Trade Center...

Frânez fără să vreau, dau mai tare. *Ce dracu?*

- ... S-a întâmplat ceva absolut devastator. Am primit mai multe rapoarte neconfirmate despre un avion care ar fi intrat în Turnurile Gemene. încercăm să obţinem mai multe informaţii. Dintr-unul din
turnuri iese un fum gros, scena este alarmantă privită de jos, încercăm să ne dăm seama ce s-a întâmplat. Tot ce ştim deocamdată este că un avion care zbura la o altitudine mai joasă decât cea normală pare să fi intrat în centrul unuia din turnuri.

Trag pe dreapta. 0 sun pe Ann şi primesc un mesaj de eroare: *Abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm încercaţi mai târziu.* Sun iar. *Abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm încercaţi mai târziu, abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm încercaţi mai târziu.* Sun la birou. *Abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm încercaţi mai târziu, abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm încercaţi mai târziu.* 0 sun iar pe Ann. Nimic.

întâlnirea mea din dimineaţa asta. Chiar în turnul ăla. Amânată.

„La dracu'! La dracu’, la dracu', la dracu'!”

Mă cuprinde panica. „Era beat

pilotul?” Mâinile îmi tremură pe volan.

îi cunosc pe câţiva dintre oamenii ăştia, bietele lor familii...

încerc să inspir adânc, sunetul radioului este acoperit de bătăile inimii mele. Ann e în oraş. Eu sunt bine. Sunt aici, cumva, în maşină.

Am scăpat ca prin urechile acului. „Dumnezeule!” Mă trec fiorii.

Apoi, loveşte al doilea avion.

Aproape că smulg uşa din balamale când o trântesc de perete. Mama şi tata sar de pe canapea, televizorul e dat la maximum. Intru alb la faţă şi nesigur pe picioare şi mă aplec şi o strâng pe mama în braţe cât pot de tare. Bolborosesc printre suspine:

- îmi pare rău, mamă! îmi pare atât de rău!

Aproape că se prăbuşeşte sub greutatea mea, şocată de tot ce se întâmplă.

Mă întorc spre tata şi îl cuprind, disperat.

- Tată, m-am purtat îngrozitor cu tine. îmi pare atât de rău!

- E-n regulă, fiule. E-n regulă. Nu ştie ce să spună şi vorbeşte încet, bătându-mă pe spate. Eşti bine, slavă Domnului! Am crezut că o să ne pierdem minţile, nu reuşeam să dăm de tine. Unde e Ann?

Mă retrag împleticindu-mă, încerc să le explic în timp ce-mi masez fruntea.

- Nu ştiu. Nu pot să dau de ea. Au căzut toate reţelele. Nu ştiu.

Simt că-mi cedează picioarele. Mă prăbuşesc pe măsuţa de cafea, cu capul în mâini.

- Nu înţeleg. Cum de eşti aici?

Clatin din cap.

- Ann... m-a tot bătut la cap să mă duc să văd un specialist, nu departe de-aici. Am tot avut dureri mari de cap în ultima vreme, dar nu mi-am făcut timp să merg la un control. Dar ea s-a tot ţinut de mine. Mi-a făcut o programare în dimineaţa asta... Ar fi trebuit să fiu în Turnul de Nord azi. Mi-am reprogramat întâlnirea pentru mâine. „Pentru că Ann nu a vrut să mă piardă.”

- Oh, Thomas!

Mama se prăbuşeşte lângă mine.

- Şi, când am auzit la radio, am încercat să mă întorc în oraş, la Ann, dar la ştiri spun că totul este blocat. Trenurile, podurile, nu se poate intra. Au picat toate reţelele de telefonie. începe să mă cuprindă panica. Respir întretăiat, nesigur. Nu ştiu unde este, dacă e în siguranţă... Nu puteam să fiu singur, nu ştiam ce să fac. Aşa că am venit aici... Cred că am apăsat acceleraţia la maximum tot drumul. Nu ştiu nici măcar dacă am oprit la vreun semafor. Nu-mi amintesc.

Vocea tatei cedează şi el mă cuprinde

cu un braţ.

- Ne bucurăm tare mult că eşti aici!

Tragedia se reia iar şi iar la televizor, imagini ireale pe care mintea mea nu reuşeşte să le înţeleagă. Fumul iese din birourile în care ar fi trebuit să fiu eu, învăluind Turnurile Gemene. Mama îmi strânge mâna. Când am ţinut-o ultima oară de mână pe mama? Nu ştiu ce se întâmplă, dar sunt îngrozit. Sunt îngrozit şi simt cum mi se contractă gâtul, nu pot să mai respir. „Ann.”

Privim textul urlând din partea de jos a ecranului: „Avioanele au intrat în World Trade Center”. Privim, înlemniţi. Nimic nu are sens. Echipele de ştiri de la faţa locului încearcă să lege crâmpeie de informaţii, dar nu există răspunsuri, şi măştile jurnaliştilor se dezintegrează. Plâng în faţa camerelor, regulile după care jucam cândva s-au spulberat. Nu pot să mă gândesc decât la soţia mea, îmi muncesc mintea să-mi amintesc unde avea întâlnirile programate pentru azi, poate mi-a spus ceva, un amănunt care să-mi mai potolească panica.

Nu văd decât turnurile prăbuşite, molozul şi cenuşa care umplu străzile. Fumul negru şi gros care se ridică. Cerul albastru nesfârşit, pătat.

Privim cum Turnul de Sud se prăbuşeşte în cenuşă si fum.

Simt ţipătul ridicându-mi-se în gât, dar

nu iese nici un sunet. Mâna mamei zboară în dreptul gurii deschise. Tata nu se mişcă, înmărmurit de urgia de pe ecran. Pe masă este o vază cu floarea-soarelui culeasă din grădină, cerul care se vede prin fereastră e încă lipsit de nori şi imposibil de albastru.

Sun pe mobilul lui Ann, sun la ea la birou, iar şi iar, deşi ştiu că nu o să prind legătura, furios pe mine însumi că sunt atât de departe, că nu pot decât să apăs nişte taste nenorocite când ar fi trebuit să alerg spre ea, dar sunt prins aici, lipsit de orice putere, disperat să-i aud vocea, amintindu-mi cum
ne-am luat în grabă rămas-bun de dimineaţă. Am sărutat-o măcar înainte să
plece? Care au fost ultimele cuvinte pe care i le-am spus în timp ce ieşea pe uşă?

- Să mai încercăm o dată la Violet si la Jane. Să le spunem măcar că tu eşti bine.

Mama zice că au încercat să mă sune imediat ce au văzut ştirile, dar nu a intrat
decât mesageria vocală, probabil pentru că activasem apelarea repetată pentru numărul lui Ann. Când au vorbit cu Violet, era acasă, lângă telefon. Nu reuşise să dea de copiii ei şi nu voia să le răspundă robotul când sunau. Connor se dusese să-l ia pe Patrick de la scoală.

îi lasă încă un mesaj lui Jane, care

probabil a fost chemată la postul de ştiri.

Privim cerul plin de funingine acoperind ecranul.

Privim cum se prăbuşeşte Turnul de Nord.

Tata îşi trece braţul pe după mama. Eu simt că-mi pierd minţile, păşesc înnebunit dintr-o parte în alta.

Toţi continuăm să sunăm. *Convorbirea t dumneavoastră nu poate fi procesată. Abonatul nu poate fi contactat, vă rugăm încercaţi mai târziu.*

Toţi oamenii ăştia... şi familiile lor...

Ann. „Unde eşti?”

Sună telefonul meu şi sărim toţi trei. îl smulg de pe masă, aproape scăpându-l din mână.

- Ann? Umerii mi se prăbuşesc de uşurare. Dumnezeule! Slavă Domnului! îmi curge nasul şi mi-l şterg de mânecă. Te iubesc! Te iubesc atât de mult!

Abia o pot auzi din cauza bâzâiturilor din fundal, spune ceva despre un telefon cu fise, oamenii aşteaptă, a mers pe jos până-n Brooklyn, a traversat podul, e bine.

E bine.

Convorbirea se întrerupe şi-mi las capul să cadă. Uşurarea e atât de puternică, încât aproape că mă dărâmă.

- E bine. Cu respiraţia tăiată, cu vocea spartă, le spun: E bine. Oh, Doamne,

oh, Doamne, este bine. Credeam c-am pierdut- o... credeam...

Suspin, ascunzându-mi cu braţele faţa descompusă.

CAPITOLUL 10

Evelyn

Iunie 1951

Mă trezesc în timpul nopţii, nu pentru că Jane plânge, ci pentru că nu plânge. Trebuie să mă asigur că poate să plângă, că poate să respire, aşa că mă trezesc tresărind din câte un coşmar frenetic cu o nevoie f disperată de a mă duce să verific ce-i cu ea. Şi-n noaptea asta e la fel. Somnul îmi ocoleşte corpul, care încă mă doare după naştere, mintea îmi galopează. Mă trag încet de lângă Joseph şi traversez tiptil holul, simţindu-mă tot mai încărcată de resentimente la adresa lui de fiecare dată când mă trezesc noaptea să o hrănesc. Iar m-am ridicat, iar bântui ca o fantomă prin casă, în timp ce el continuă să doarmă dus, întins pe burtă, somnul netulburat al taţilor, neafectati de sarcină, de această flintă minusculă, plină de nevoi şi care nu ştie decât să consume. După patru ani petrecuţi în apartamentul nostru îngust, aproape că uitasem cât de mare e locul

ăsta; camerele noastre sunt separate de cele ale oaspeţilor, trei dormitoare întregi, un loc gândit pentru a creşte o familie. Cu mobila întinsă, ca o schiţă pentru o viaţă bună.

Pensiunea mă fascina când eram mică. Găseam un anumit confort în harababura de aici, în piesele de mobilier dispersate, cu imprimeuri florale, aici totul era moale şi pluşat. Praful de pe biblioteca din birou, granulele de nisip din foaier, totul mirosind vag ca şi cum ar fi fost cândva ud. Felul în care lumina pătrundea ca o ceaţă prin ferestre, invitându-te să te cuibăreşti într-un fotoliu.

Usitele ciudate care deschideau debarale » I
şi spaţii de depozitare joase, de înălţimea unui copil, dar care, dacă ştiai să dai laoparte cutiile şi pânzele de păianjen, se conectau la pasaje înguste. Joseph, eu şi Tommy ne jucam de-a v-aţi ascunselea când nu era lume multă, ne înghesuiam în spaţiile strâmte, cu urechile ciulite să auzim zgomot de paşi. îmi strângeam genunchii
cu braţele, închideam bine ochii si-mi »
f I
doream ca pensiunea să fie casa mea.

Mă strecor în camera lui Jane, vizavi de celălalt dormitor, care e gol, cu excepţia mesei de călcat şi a suportului pentru uscat rufe. Fusese gândit iniţial pentru fraţii şi surorile lui Joseph,

bebeluşi doriţi, dar care nu au sosit, aşa că mama lui folosea, în schimb, spaţiul pentru apretarea cearşafurilor. Joseph a spus că e mai bine să lăsăm al treilea dormitor aşa cum e, deocamdată, că o să putem să-l umplem şi să-l decorăm când o să avem mai multi copii.

„Mai mulţi copii.” Strecoară mereu vorbele astea la sfârşitul câte unei propoziţii, ca şi cum ar fi ceva de adăugat pe lista de cumpărături. Mai mult unt, mai mult lapte, mai mulţi copii. Romanţează ideea de familie mare încă de dinainte să avem primul nostru copil, de dinainte să cunosc durerile înfiorătoare ale naşterii, groaza de a auzi cum cordonul ombilical e înfăşurat în jurul gâtului fetiţei. De dinaintea sânilor umflaţi, a nopţilor care se contopesc în zile, a ceţii care mi se aşază peste minte, atât de densă, încât îmi este greu să mai disting prin ea. Legănatul, şi ţinutul în braţe, şi săltatul, şi mirosul ameţitor de nou-născut, şi adâncimea copleşitoare a afecţiunii mele, sentimentul că sunt mereu pe punctul de a izbucni în lacrimi. Cât de mult pot să iubesc acest om micuţ pe care eu l-am făcut, pe care abia l-am întâlnit. Cât de puţin îmi doresc să mai trec încă o dată prin asta, să mă rup în două în timpul naşterii, să mă rup şi mai mult îndeplinindu-mi îndatoririle de mamă, să tai din mine felie după felie, până n-o să mai rămân decât o umbră din femeia

de altădată, de nerecunoscut.

Intru încetişor în camera copilului. 0 lumină slabă difuzată de lampa de pe dulăpior cade asupra ei. Mi se pare amuzant că o persoană atât de micuţă poate avea propriul dulăpior, şi totuşi aşa e. Un dulăpior pe care i l-a făcut Joseph, în timp ce ea creştea în mine. A adorat toate proiectele, să zugrăvească încăperea, să construiască pătuţul. Nu cred că l-am văzut niciodată atât de fericit. De când am venit acasă de la spital, Joseph s-a ocupat singur de toată treaba de la pensiune – pe care am deschis-o abia acum câteva luni, după săptămâni întregi de curăţenie şi reparaţii, cu o pancartă nouă-nouţă care anunţa că „Pensiunea Oyster Shell este acum deschisă!” montată în aprilie, camerele umplându-se pe măsură ce temperatura a crescut. Ceea ce mă lasă pe mine singură cu Jane şi cu zilele şi nopţile pe care le petrec hrănind-o, şi spălând scutece, şi punând prosoape la uscat întinzându-se la nesfârşit în faţa mea. Din când în când, mă încearcă nostalgia pentru viaţa mea de altădată, când orele erau pierdute cântând la pian, când aveam liste cu visuri, cu lucruri pe care eram sigură că le-aş fi făcut până acum, cu locuri pe care le-aş fi văzut. Cât de improbabil pare totul acum, cât de demult par să fi fost toate acestea. Nu am cum să scap din această nouă

realitate, din această viată de mamă care mă consumă cu totul.

Care cere mai mult de la mine decât mi-as fi putut imagina, cea mai tristă fericire pe care am simţit-o vreodată, pentru că Jane e deja mai mare azi decât era ieri, deja e mai puţin a mea. îmi e deja dor de bebeluşul care e acum, sunt disperată să-mi amintesc momente pe care sunt sigură că o să le uit.

Când eram însărcinată, Joseph îşi trecea degetele peste pielea mea întinsă, îşi lipea urechea de burta mea şi-i vorbea în şoaptă bebeluşului, dar manifestările lui de

afecţiune nu reuşeau să mă calmeze. în

i r

timp ce împachetam cutii, se apropia timid si mă întreba: „Cum vă simţiţi?” Si mă

cuprindea în braţe, pe mine cu burta mea tot mai mare. Nu puteam să-i răspund. Mă strângea cu putere, apoi mă lăsa cu gândurile mele, cu norii de furtună care mi se învârteau în minte. Nu aş fi putut niciodată să-mi imaginez tot ceea ce avea să vină si ştiu cu certitudine acum că acele I

nouă luni au fost partea cea mai uşoară.

E tăcere pe hol în timp ce mă apropii de camera lui Jane. înainte să se nască, am luat în calcul mai multe nume, dar, când am ţinut-o în braţe, am ştiut că e Jane. Jane, ca Jane Eyre din romanul pe

care mătuşa Maelynn mi l-a cumpărat din librăria din Boston când mi se făcuse dor de casă. Jane Eyre, o fată independentă şi pătimaşă, care credea în iubire şi o căuta. Nu putea exista alt nume pentru frumuseţea pe care am văzut-o în braţele mele si inima mi s-a umplut brusc când s-a agăţat de mine şi şi- a îngropat faţa în gâtul meu, ca şi cum ar fi fost cel mai sigur loc din lume.

înainte să o am pe Jane, nu puteam să înţeleg de ce toată lumea vorbea despre mânuţele şi picioruşele bebeluşilor, însă acum ştiu. As putea să stau toată ziua cu ea în braţe şi să-i ating pernuţele moi de pe tălpi, să-i privesc degeţelele chircindu-i-se, mânuţele imposibil de mici strângându-se în pumni. Chiar şi la numai o săptămână, poate să aibă propriul dulap şi propria cameră şi poate să ţină întreaga mea lume în mâinile ei micuţe.

Joseph avea dreptate. Sunt fericită că am avut-o, sunt fericită că suntem acasă. Dorinţa mea din copilărie, şoptită în întuneric, împlinită printr-un capriciu al sorţii sau poate din voinţa destinului ori prin simpla putere a voinţei. Băiatul care m-a căutat, toate dăţile când am fost găsită. Dar sunt şi speriată. Speriată pentru că atât de mulţi copii încetează să mai respire, sau mănâncă ce nu trebuie, sau se îmbolnăvesc, sau se lovesc, şi oameni

pe care îi iubim sunt luaţi de lângă noi din motive pe care nu o să le înţeleg niciodată.

Jane doarme pe burtă, cu mânuţele dolofane pe lângă urechi. Mă apropii, îmi pun încheietura aproape de guriţa ei în formă de „0”, aştept să-i simt respiraţia gâdilându-mi pielea. Aştept să o simt de cinci ori până răsuflu şi-mi sprijin bărbia de partea de sus a pătuţului, privind-o, rugându-mă unui Dumnezeu în care nu sunt sigură că cred, oferindu-i la schimb tot ce am ca să aibă grijă de ea.

Joseph

Noiembrie 1953

Doamna Saunders îşi netezeşte cocul
ca r
să se asigure că totul e în regulă şi o dojeneşte:

- Susţine-i capul, dragă!

Evelyn nu răspunde, dar strânge din buze. Thomas plânge în braţele ei. Se ridică şi începe să înconjoare canapeaua, săltându-l. Doar două camere sunt ocupate în seara asta, una de o pereche de tineri proaspăt căsătoriţi care abia dacă au ieşit să ia aer si
a doua de un bărbat în vârstă care a venit să-şi viziteze fiica, aşa că avem aproape întreaga casă numai pentru noi. Dacă ar fi o zi mai caldă, Evelyn ar plimba copilul pe Sandstone Lane, dar

iarna a venit în forţă, se întunecă devreme şi noaptea aduce cu sine un vânt tăios. Jane stă lângă foc şi aruncă cuburi prin cameră.

- Şşşttt, Thomas! E-n regulă, puiule, e-n regulă.

Evelyn îi gângureşte, dar chipul îi e ca de piatră. Un cub o loveşte în gleznă şi ea se întoarce, încruntată.

- Jane, ajunge! Nu mai arunca!

- Evelyn, l-ai hrănit? Aşa plânge un copil când îi e foame.

Vocea doamnei Saunders e stridentă, deşi stă calmă pe canapea, cu mâinile împreunate în poală. Mama ei pare să fi uitat că nu e primul copil al lui Evelyn sau că fiica ei s-a descurcat fără nici un ajutor cu Jane. Când ne-am întors în Stonybrook acum câţiva ani, îi era groază şi să se apropie de părinţii ei.

Evelyn nu mai vorbise cu ei de la înmormântarea tatălui meu si, chiar si atunci, conversaţia lor fusese încordată. Dar, când am păşit iar în foaierul pensiunii, chiar şi cu praful gros de pe mobilă şi scândurile putrezite de pe veranda din faţă, mi i-am imaginat pe copiii noştri alergând pe câmpul din spatele casei, am văzut un pian în camera de lucru şi pe mine şi pe Evelyn explicându-le oaspeţilor cum să ajungă la plajă. M-am uitat la Evelyn, dorindu-mi cu disperare să ştiu dacă vedea şi ea acelaşi lucru ca mine, iar ea şi-a trecut degetele printre ale mele. Pensiunea

Oyster Shell. Casa noastră.

Ne-am dus chiar în acea după-amiază, deşi Evelyn nu prea ar fi vrut, şi le-am bătut la usă ca să-i anunţăm că ne întorseserăm /)
si că intenţionam să rămânem. Veranda era I I
acoperită de frunze, curtea năpădită de buruieni, ciocănelul din alamă pătat. Uşa de la intrare a scârtâit si doamna Saunders a r t
apărut în spatele ei, mijind ochii în lumina puternică. Fusese întotdeauna slăbuţă, dar acum înfăţişarea ei avea ceva aproape straniu, ca si cum si ea fusese dată uitării înăuntrul casei.

Dacă era surprinsă să ne vadă, nu a arătat-o.

- Chiar m-am întrebat ce-o să se-ntâmple cu pensiunea. A stat goală atâţia ani... Tatăl tău e la muncă, dar o să-i transmit mesajul. Ochii i-au alunecat spre burta rotundă a lui Evelyn, dar chipul nu i-a trădat nimic – nici furie, nici bucurie, doar o expresie pierdută când a spus: N-am crezut niciodată că o să te văd însărcinată. Am crezut...

Evelyn a întrerupt-o, răsucindu-se pe călcâie.

- Ei bine, n-ai părut prea interesată de căsnicia noastră, aşa că nu mă aştept să petreci prea mult timp cu copilul nostru, nu- ţi face griji!

Nu am văzut-o prea mult după aceea. Nu venea niciodată pe plaja Bernard şi

doar din când în când vedeam lumina lămpii sau a mucurilor ei de ţigară pe veranda din faţă, după cină. Eram ocupaţi cu pensiunea, cu Jane, cu viata noastră cea nouă care era o stranie reflexie inversă a celei de dinainte.

Apoi, domnul Saunders a murit, de atac de cord la 61 de ani, şi mama lui Evelyn nu avea prieteni sau alte rude spre care să se întoarcă. Soţul ei fusese rareori acasă, nu-i arătase niciodată afecţiune, dar mi-am imaginat că fumul de trabuc care umplea încăperile pe măsură ce el venea şi pleca umpluse casa cel puţin cu un sentiment aparent de companie. După ce el a murit, probabil că s-a simţit suficient de singură cât să-şi înghită mândria şi, când a apărut încă un nepot, un băiat, ne-am pomenit cu ea la uşă. Evelyn, delirantă din cauza epuizării şi disperată să primească orice fel de ajutor, i-a acceptat oferta de încetare a ostilităţilor.

- Da, l-am hrănit. Sigur că da. Plânge tot timpul, fie că a mâncat, fie că nu.

Jane aruncă iar cuburile. Evelyn mijeşte ochii.

- Ar trebui schimbat, insistă doamna Saunders. Mi s-a părut că miroase când I- am luat în braţe.

- E hrănit şi schimbat, ţi-am spus. Plânge doar. Te rog, încetează!

0 bătaie în usa turnantă care se deschide I
spre salon pune capăt conversaţiei şi un domn cu părul alb, unul dintre oaspeţii noştri frecvenţi, bagă capul înăuntru ca să mai ceară prosoape. Evelyn mi-l întinde pe Thomas şi iese în urma lui, iar eu sunt recunoscător pentru diversiune. Thomas se mai calmează. în loc să ţipe, acum scoate nişte gemete joase. Inima îmi încetineşte şi nu mi-am dat seama până în acel moment că o luase la galop – resimt acut stresul lui Evelyn.

în acea noapte, în timp ce ne pregătim de culcare, Evelyn e tăcută, pierdută în gânduri. Se bagă sub pătură şi se întoarce spre mine.

- Am făcut ce trebuia, nu? Când am lăsat- o pe mama să se întoarcă în viaţa noastră?

- Ştiu că poate fi dificilă uneori...

- Tot timpul!

- Bine, tot timpul. Dar nu are pe nimeni altcineva şi, în afară de Maelynn, ea este singura noastră familie. Eu, unul, aş da orice ca părinţii mei să ne poată cunoaşte copiii.

- Şi eu la fel – ştii că i-am iubit pe părinţii tăi. Dar ai mei – părinţii mei sunt diferiţi. Se opreşte, răsucind o şuviţă de păr pe deget. Ştii că nu am plâns după tata? Nici măcar când am rămas singură. Era mereu ocupat la muncă, nu l-am cunoscut niciodată cu

adevărat și nici el nu a încercat să mă cunoască pe mine. Şi încă sunt furioasă pe ei pentru că s-au purtat ca şi cum Tommy ar fi fost singurul care să merite. Când el a murit, a fost ca şi cum... Se opreşte şi oftează. Şi, acum, vine aici şi-mi spune mie cum să-mi cresc copiii? Ca şi cum ar avea ea habar? Ea m-a trimis de acasă. Ce mamă face aşa ceva? Face o pauză, apoi adaugă mai încet: Ce fel de fiică nu plânge când îi moare tatăl?

Deschid gura ca să o liniştesc, dar chiar atunci Thomas începe să urle, treaz în leagăn. Evelyn oftează şi împinge pătura deoparte, ca să se ducă la el.

- Vrei să mă duc eu? o întreb, dar îmi face semn din mână că nu e cazul.

Thomas e un bebeluş mult mai obositor J decât a fost Jane şi văd cercurile negre de sub ochii lui Evelyn dimineaţa, după o noapte lungă în care l-a alăptat şi l-a legănat.

Mă simt vinovat uneori pentru că insist să facem copii, dar am petrecut patru ani lungi în insula dormitorului nostru, copleşiţi de tristete sub aşternuturi. Acei patru ani au devenit o viaţă în sine; moartea lui Tommy ne-a despărţit viaţa în jumătăţi – înainte şi după. Amintirile dinainte sunt un vis înceţoşat, în care noi trei, bronzaţi, ne lăsăm legănaţi de valurile

blânde; partea de după este marcată de şchiopătatul meu, de pierdere, de senzaţia că am fost răzuiţi pe dinăuntru si am reuşit cumva să rămânem

în picioare, ca şi cum nu aş fi fost făcut din aer care să iasă cu viteză din mine. Toţi anii care au trecut nu au schimbat nimic, durerea noastră e încă acolo, adormită, aşteptând să se întoarcă.

După ce ne-am instalat, am cumpărat un al doilea pian, un Baldwin de lemn, şi i-am făcut o surpriză lui Evelyn, i-am pus o eşarfă la ochi şi am condus-o până în birou, unde-l pusesem, lustruit până-l făcusem să arate ca nou. Dădea concerte seara, cu Jane în poala ei, înconjurată de oaspeţii pensiunii, care ascultau cu pahare de whisky în mână, cu ferestrele deschise spre aerul sărat, părând din nou liniştită. Dar, când Evelyn mia spus că era însărcinată a doua oară, era albă la faţă. S-a tras în spate, mi-a împins mâna laoparte când am întins-o spre abdomenul ei. Nu a vrut să discutăm despre nume, nici măcar când sarcina era înaintată. „în caz că.” Dar, în ziua în care l-a născut pe fiul nostru, a fost din nou copleşită de bucurie, zâmbind cum n-o mai văzusem să zâmbească de luni bune. îl ţinea în braţe şi îi mângâia obrazul, cu Jane cuibărită pe patul de spital, lângă ei.

M-am aşezat lângă ei şi am sărutat-o pe frunte.

- Cum ţi se pare Thomas?

Avea lacrimi în ochi când a şoptit:

- Thomas.

Si s-a întins spre mine si eu m-am întins , I J

spre ei toţi. Familia noastră, acum de patru.

Acum, că Thomas e aici, o simt iar pe Evelyn cufundându-se tot mai adânc în sinea ei. 0 privesc acum pe hol, legănând în braţe bebeluşul care plânge, cocoşată de epuizare. Are 28 de ani, dar această a doua sarcină a îmbătrânit-o, halatul strâns pe talie îi ascunde burta lăsată, pe sânii umflaţi i-au apărut linii fine de vergeturi. Se mişcă în cadenţa unei santinele la datorie în timp ce-l leagănă. De data asta, nu alunecă împreună cu mine înspre oaza noastră secretă şi tristă. Alunecă spre un loc din care-mi este tot mai greu să o aduc înapoi. Un loc încordat, îndepărtat.

- Lasă-mă să-l iau eu!

Mă apropii de ea pe hol, precaut.

- Oh, acum, vrei să ajuţi?

Se încruntă şi se întoarce cu spatele la mine. Intru după ea în camera lui Thomas.

- Ce vrei să spui cu asta?

- Foarte convenabil. îi şâşâie zgomotos în ureche. Dormi de n-ai treabă în mijlocul nopţii.

- Am discutat despre asta. Vocea mi-e liniară, simt că merg pe cărbuni

încinşi. Trebuie să muncesc în timpul zilei.

- Şi eu ce fac? se răţoieşte ea, cu vocea ca un tăiş peste urletele lui Thomas.

- Ştiu că zilele sunt grele şi pentru tine. Nu spun că nu, zic eu, ridicând mâinile şi bătând în retragere.

- Las-o baltă! Du-te şi ai grijă să te odihneşti!

îmi face semn să plec şi se aşază în balansoar, cu ochii închişi, strângându-l pe Thomas la piept, prea furioasă ca să se uite la mine.

Am crezut că soluţia era să ne întoarcem aici, că, dacă o să reuşesc s-o aduc lângă mare, o să putem recupera o parte din uşurinţa după care tânjeam, dar, acum, nu mai sunt atât de sigur. Există momente rare când o zăresc pe Evelyn cea de altădată. Momente care-mi dau speranţă că o să-şi regăsească, până la urmă, drumul înapoi la noi. O seară de vară când găteam împreună, cu Jane în scaunul ei înalt, şi nori negri acoperiseră cerul. Dintr-odată, a început să plouă, apoi să toarne de-a binelea, şi Evelyn a dat fuga să strângă cearşafurile de pe sârmă. Am închis aragazul, ca să nu se ardă mâncarea, şi m-am grăbit să o ajut.

Desfăcea cârligele şi strângea prosoapele în braţe, grăbindu-se să întreacă furtuna. Apoi, s-a oprit, udă

până la piele. Şi-a ridicat faţa spre cer şi a râs. Am vrut să râd cu ea, să o prind şi să o sărut, să împărtăşesc cu ea ce simţea, dar m-am oprit în prag.

Mi s-a părut sacru felul în care îi zâmbea ploii. A fost ceva trecător. Dacă aş fi coborât privirea, aş fi ratat totul.

S-a oprit din râs când m-a văzut privind-o, dar mi-a strigat:

- Nu e frumos, Joseph?

Nu mi-am putut lua ochii de la ea, de la picăturile care-i cădeau pe obraji. A alergat spre mine, cu rochia udă leoarcă pe ea. Şi m-a sărutat. Dar acele momente erau copleşite de greutatea pe care o purta, ca rufele îmbibate de ploaie pe o frânghie, pe care apa le trăgea spre pământ.

După o zi plină de cazări întârziate şi o spărtură în acoperiş greu de găsit, piciorul îmi pulsează de durere. Mă întind după pastilele de pe noptieră şi dărâm cartea lui Evelyn, o copie uzată după *JaneEyre* pe care o citeşte pentru a o suta oară, pe podea.

Când mă aplec să o ridic, o foaie împăturită cade dinăuntru. Cuvântul „Visuri” e scris cu litere mari si încercuit într-un nor.

- A trecut ceva timp de când n-am mai văzut asta, spun, ridicând foaia de hârtie şi deschizând-o în palmă. Nu ştiam că le mai ai.

- E o prostie, Joseph. O foloseam pe

post de semn de carte.

Mi-o smulge din mână şi o bagă înapoi în carte, fără să se uite la ce pagină.

- Evelyn Myers, nu te-am ştiut vreodată să spui că visurile sunt o prostie, o necăjesc eu. Cred că ar trebui să continui. Ce-ar fi să faci o listă nouă?

Era o vreme când zâmbea ori de câte ori îi spuneam pe numele de femeie măritată. Un nume pe care am auzit-o repetându-l odată, în timp ce se dădea cu ruj în oglindă, când nu ştia că o aud.

Zâmbeşte acum, dar zâmbetul ei are o umbră de tristete.

- Ei, poate că Evelyn Saunders nu o spunea, dar Evelyn Myers nu are timp de pierdut cu visuri de puştoaică.

- O să fie mai uşor cu copiii, o să vezi!

îi sărut încheieturile degetelor şi-i urez noapte bună. După câteva clipe, mă întreabă:

- Şi dacă am face una împreună? 0 listă de visuri, pentru noi.

- Să mă însor cu tine, să conducem pensiunea împreună, asta e lista mea. îmi plimb un deget pe braţul ei. Să te fac fericită, să avem o familie... sincer să fiu, sunt singurele visuri pe care le-am avut vreodată.

Fata ei se întunecă.

- Nu-mi place când faci asta.

- Ce fac?

- Te porţi de parcă totul e perfect.

Trag aer în piept, de parcă aş fi primit un pumn în stomac.

- îmi răstălmăceşti cuvintele.

- Abia dacă am câteva clipe să fac un dus. Tu te omori încercând să conduci locul ăsta de unul singur. *Asta?* Chiar *asta* e tot ce ti-ai dorit vreodată?

- La naiba, Evelyn! Mă trag de lângă ea. Da. *Asta* e tot ce vreau. Nu înseamnă că e perfect. Dar cei mai mulţi oameni ar fi fericiţi aici.

Stomacul mi se strânge în faţa contradicţiilor ei. Ea a cerut să ne întoarcem acasă, a spus că asta vrea şi, de când am venit, se poartă ca un condamnat la moarte.

- Dar nu şi tu, nu! Pentru tine, nu e niciodată destul!

- încearcă tu să ai grijă toată ziua de copii, să văd cum te simţi.

- Tu ai vrut asta. Ai spus că vrei copii.

îşi ridică faţa spre tavan, înfuriată de incompetenţa mea, se pare, de insistenţa mea asupra realităţii, ca şi cum condiţiile pe care le-am creat ar fi cumva vina mea.

- Nu înseamnă că e tot ce am vrut.

- Bine, atunci, stai tu să desfunzi toalete, şi să freci duşuri, şi să repari acoperişul, iar eu o să mă duc să mă joc pe plajă cu copiii, dacă asta e atât de îngrozitor pentru tine.

Coboară privirea spre mine şi vocea-i e rece.

- Când spui lucruri dintr-astea, mă faci să te urăsc.

Ar trebui să dau înapoi, ştiu cât de greu a fost pentru ea, ştiu că zilele ei sunt lungi şi monotone si abia se târăsc, ştiu că viata cu un copil mic şi cu un nou-născut nu e câtuşi de puţin uşoară, dar sunt prea furios, sunt prea obosit şi m-am săturat să mă simt tot timpul băiatul rău, să fiu cel care trebuie întotdeauna să spună ce trebuie, să facă ce trebuie, să aibă răbdare, să fie înţelegător şi blând, să nu o supere niciodată, să nu întreacă niciodată măsura, să nu ceară niciodată nimic pentru că i-am cerut deja atât de mult – să fiu cu ea, să mergem acasă.

- Greşesc? Sau tu ai partea mai uşoară din povestea asta?

- Tu ai făcut povestea. Asta-i ideea.

- Am fost amândoi de acord. Nu te-am obligat să faci nimic.

îşi strânge braţele la piept într-o atitudine sfidătoare.

- Ei bine, poate m-am răzgândit.

Dau înapoi.

- Ce vrea să însemne asta?

- Nu ştiu.

- Sunt cuvinte foarte mari.

- Ei bine, mă simt ca prinsă într-o capcană.

- Prinsă? repet, nevenindu-mi să cred. Bine atunci, pleacă! Pleacă, dacă aşa simţi! Dacă viaţa asta este atât de îngrozitoare, şi dacă mă urăşti, şi dacă urăşti să stai cu copiii si nu-ti doreşti decât să te duci

undeva unde să cânţi la pian şi să trăieşti într-o lume fantastică şi imaginară în care să nu ai nici un fel de responsabilităţi... pleacă!

- Nu vorbi asa cu mine!

- îţi spun să pleci! Eşti prinsă în capcană? Atunci, pleacă!

- De parcă aş avea cu adevărat opţiunea asta, spune ea, cu vocea încărcată de venin.

- Nu te forţez să stai aici! strig la ea. Nu te vreau aici dacă nu vrei să fii aici.

- Hai, las-o baltă! Nu înţelegi nimic.

- Da, minunat! Ridic mâinile în aer. Spui că urăşti întreaga noastră viată si ar trebui s-o las baltă.

- Cine răstălmăceşte cuvintele acum?

lese ca vijelia să se spele pe dinţi, aruncând cartea pe pat. Mă loveşte în genunchi. Hârtia iese din ea, ademenindu- mă. Aştept să aud apa în baie, despăturesc lista şi arunc o privire, spumegând, înainte să o bag la loc în ascunzătoarea ei. Cuvintele îmi plutesc prin minte, un rând adăugat la sfârşitul listei, cu altă cerneală, proaspătă.

„Să cânt în Orchestra Simfonică din Boston.”

Un vis alungat, o relicvă dintr-un alt timp, readus la viaţă. Rămân treaz mult timp după ce se trânteşte înapoi în pat, îşi trage pătura peste umeri, se întoarce cu spatele la mine şi stinge lampa.

Mă tem din nou pentru ea, mă tem,

prima oară cu adevărat, pentru noi. Mă tem că ar putea să plece, că ar putea să fie mai fericită dacă ne lasă pe toţi, şi că, de data asta, n-o să mai pot s-o găsesc şi s-o aduc acasă.

CAPITOLUL 11

Joseph

Octombrie 2001

 înaintăm de-a lungul coastei, înspre sud, aventurându-ne să tăiem încă un rând de pe o listă scrisă cu ani în urmă. „Atinge cerul!” 0 plimbare cu un avion biplan, deschis, care să ne lase să simţim aerul în timp ce urcăm, plutind peste coroanele arămii ale copacilor, deasupra ţărmului pe care nu l- am cunoscut decât de jos. Mă uimeşte cum, după atâta vreme, ceva întipărit atât de adânc încă poate fi privit ca fiind ceva nou. Evelyn stă lângă mine, în maşină, cu bărbia împinsă în faţă, cu gura deschisă, în timp ce moţăie. însăşi postura îi trădează lupta pe care o poartă şi pe care o pierde. Mi se sfâsie inima de fiecare dată când se r
chinuieşte să-şi închidă nasturii jachetei, sau îşi găseşte cheile în frigider, sau se plimbă noaptea prin casă ca o fantomă, nereusind să

adoarmă. Este o durere nouă
să o văd asa.

Dar nu stau să mă gândesc prea mult la asta. în schimb, privim în faţă, trasând o rută pe care a desenat-o pe hartă cu ani în urmă – *Să dansez un vals; să caut comoara îngropată; să învăţ franceza* rând după rând, ca şi cum am sări de pe o piatră pe alta, ca să ajungem de aici, acolo.

Pentru mine, nu există goană după măreţie, nu sunt ambiţii neatinse care să iasă la suprafaţă, doar o uşurare neaşteptată să ştiu că ce-a fost făcut e făcut. Seminţele au fost plantate, pământul e săpat şi tot ce mai pot să fac acum e să mă bucur de florile care o să apară. Moartea spre care mă îndrept este abstractă, o idee, şi, pe măsură ce ne apropiem, îşi schimbă forma şi alunecă din conştiinţa mea.

E ceva ce am ştiut întotdeauna că o să vină, dar pentru care nu m-am pregătit niciodată. Cum te pregăteşti să încetezi să mai exişti? Şi totuşi, iată-ne ajunşi aici!
Octombrie, cu frunzele aurii care ne scrâşnesc sub tălpi, anunţând ultima noastră toamnă, care va aduce după sine ultima iarnă şi cea din urmă primăvară. Şapte luni în care să memorez ridurile de pe încheieturile degetelor lui Evelyn asemenea inelelor pe care le numeri într-un trunchi de

copac, în care să văd cum i se măreşte burta lui Rain şi să aştept să simt loviturile strănepotului meu sub pielea ei întinsă, în care să simt mirosul de sare al vântului dinspre ocean în timp ce acopăr plantele mai tinere cu pânză groasă de sac, ca să le protejez de îngheţ; şapte luni în care să mă cufund în această viaţă, singurul mod în care ştiu să mă pregătesc pentru moarte.

Evelyn se trezeşte şi priveşte copacii pe lângă care trecem. îi ating coapsa ca să-i atrag atenţia şi îi spun:

- Când ne întoarcem, să o întrebi pe Jane dacă vrea să treacă pe la noi să exersaţi.

Nu se întoarce spre mine.

- Să exersăm? Pentru ce?

Simt un gol în stomac.

- Nu-ţi aminteşti?

- îmi amintesc! Se răsuceşte spre mine, jignită. Dar uită-te la mine, Joseph! Priveşte înjur! Pare o prostie.

- Nu e o prostie.

- Sunt bătrână.

Râd de ea, de afirmaţia pe care nu ar susţine-o niciodată, decât ca să câştige o ceartă.

- Si eu sunt bătrân. Si ce dacă?

- Nu, vreau să spun... îşi caută cuvintele, frustrată. E mult mai mult decât atât. Am avut o viată minunată.

- Nu are nici un sens ce spui.

- E egoist. Totul... Eu sunt egoistă.

Ştirile transmise încontinuu ne fac să

ne
ruşinăm – persoane dragi disperate să primească o încheiere, rugându-se să găsească răspunsuri în moloz, căutând un sens în toată devastarea... în timp ce eu şi Evelyn ne îndreptăm de bunăvoie spre moarte.

- Si, dacă renunţi la visul tău, ce rezolvi?

Clatină din cap.

- Nu ştiu.

Fac o pauză, apoi întreb, cu grijă:

- Mai vrei să mergem până la capăt... cu totul?

E tăcută.

- Nu ştiu.

îi ofer o alternativă:

- Putem să aşteptăm să vedem cum te simţi.

Vocea îi e mai ascuţită:

- Ar fi prea târziu atunci.

- Nu trebuie să ne hotărâm acum.

Nu spune nimic. Insist pentru ultima oară, aplecându-mă periculos deasupra prăpastiei.

- Oricum ar fi, nu onorezi familiile lovite de tragedie dacă renunţi la simfonie.

- Dar să aleg moartea, să hotărăsc să fac asta... Nu e mai rău? mă întreabă ea şi pare chinuită.

Nu răspund imediat.

- Putem să ne răzgândim. Nu trebuie s-o facem.

- *Tu* nu trebuie.

- Nici tu.

O replică slabă, balanţa este evident dezechilibrată, amândoi jucăm un joc pierdut dinainte.

- Toţi acei oameni... nu au avut nici un avertisment, nu au avut un ultim an în care să-şi împlinească visurile. N-au avut timp să-şi sune familiile, să-şi ia la revedere. Şi uită-te la noi! Murim atunci când vrem. Nu e drept.

- Nimic nu e drept în toată povestea asta, spun eu, simţind cum emoţia îmi cuprinde gâtul.

Trecem pe lângă doi stejari masivi care marchează intrarea, cu frunze de un portocaliu-roşcat, şi oprim într-o parcare. Degetele îi tremură pe coapsă, deşi nu-mi pot da seama dacă e din cauza emoţiilor sau a bolii. Teama ei m-a oprit întotdeauna până acum să pun la cale ceva prea îndrăzneţ.

A mai zburat cu avionul, nave mari, comerciale, dar nimic de genul ăsta. După ce ne-am retras, am avut câteva călătorii în doi, am petrecut chiar şi o vacanţă la Disney, când nepoţii erau mici.

Evelyn şi-a dorit întotdeauna să vadă California, soarele şi valurile Pacificului chemând-o încă de când Maelynn s-a mutat acolo, aşa că ne-am dus într-un an, am traversat podul Golden Gate pe bicicletă, ne-am udat tălpile în Oceanul

Pacific, am fost în Sonoma şi am învârtit în pahare strălucitoare vin dens si îmbătător ori cu

aromă de citrice, de flori sau de pământ. Eu îmi aminteam în alt fel California, dar, pentru Evelyn, care visase întotdeauna să o vadă, m-am întors. Până atunci, picioarele ei nu se dezlipiseră niciodată de pământ ca să coboare în cu totul altă parte, eu nu privisem niciodată solul făcându-se din ce în ce mai mic pe măsură ce ea se ridica, lipsită de orice greutate. Mi-a strâns mâna în timpul decolării, dar, odată ce-am fost în aer, şi-a lipit palmele de geam şi s-a uitat, minunându-se, pe deasupra norilor.

Pilotul ne conduce pe pistă şi ne întinde două căşti de piele şi ochelari de aviator. Evelyn îşi strânge la spate părul lung şi argintiu şi îşi pune casca, trăgând-o peste urechi. Fac şi eu la fel şi, împreună cu pilotul, o ajut să urce scara, să treacă peste aripă şi să se aşeze în scaunul din spatele carlingii.

Mă strecor aproape de ea şi-i strâng genunchiul.

- Iubito, dacă e să mă iau după ce văd acum, ai fi fost un pilot extraordinar.

Evelyn râde.

- Mi-am ratat cariera!

Şi îşi trage ochelarii pe ochi în timp ce pilotul porneşte motorul şi huruitul ne forţează să încetăm orice conversaţie. Simt f

vibraţiile în tot corpul. Ridicăm degetele mari ca să dăm de înţeles că suntem gata şi începem să accelerăm pe pistă. Entuziasmul şi frica lui Evelyn îmi bubuie în propriul piept, îi ţin mâna într-a mea, o strâng cu putere în timp ce ne ridicăm încet. Suntem înfofoliţi în haine groase şi suntem recunoscători pentru asta în timp ce începem să urcăm şi aerul ne loveşte ca un bici, cu un bâzâit ca de radio între două posturi, cu volumul dat la maximum. Evelyn ridică braţele deasupra capului, întinzându- se spre cer, râzând cu gura deschisă, şi râsul îi este purtat de vânt.

Lăsăm în urmă întinderi de copaci arămii, urmărim un stol de pescăruşi, pilotul ne arată intrânduri şi golfuri secrete, insulele Thimble sunt o constelaţie îndepărtată. Norii, un cearşaf de bumbac deasupra noastră, marea – o întindere ca de cerneală dedesubt, şi noi, mână-n mână, suspendaţi la mijloc. Când aterizăm, picioarele ni s-au înmuiat şi tremură. Simt că aş putea să strig de încântare, să mă bat cu pumnii în piept, să urc din nou doar ca să pot să sar din acelaşi avion, să ghidez o paraşută în siguranţă până pe pământ. Simt fiorii de încântare ai simplului fapt că trăiesc. Şi îi văd şi în ea. Fata cu ochii sălbatici pe care o vedeam pe plajă, călcând apa şi provocându-mă să sar.

Fata care si-a dorit întotdeauna să

zboare

la Boston si în California. Mi-a fost întotdeauna frică să n-o pierd, m-am temut de ce ar putea găsi acolo, de cine ar putea deveni. Evelyn vrea să mai zboare o dată, pentru ultima oară. Şi o s-o las, pentru că ştiu că, de data asta, pot să mă duc cu ea şi să ne avântăm împreună spre lumină.

Câteva nopţi mai târziu, ne hotărâm să chemăm toată familia la noi, pentru ziua lui Thomas. în dimineaţa respectivă, aproape că anulăm petrecerea.

Evelyn e iritabilă, o doare tot corpul, tremură tare. După prânz, doarme puţin şi pare să-şi fi revenit suficient încât să pară o seară normală, într-un an normal. Ne bucurăm de o masă simplă, dar delicioasă, friptură de vită cu piure de cartofi şi fasole verde. Thomas nu a vrut nimic extravagant pentru ultima lui zi de naştere alături de noi, la fel cum nici eu nu vreau nimic extravagant în ultimul nostru an. Doar timp cu familia.

Violet scoate cutii cu fotografii vechi, pe care nu le-am mai văzut de ani buni, şi ne înghesuim cu toţii la masa din bucătărie, cu boluri de prăjitură cu mere şi îngheţată de vanilie care a început deja să se topească pe margini. Am fost ieri la o livadă de meri, am cules un coşuleţ de fructe pe care le-am lustruit de cămăşi şi le-am gustat din mers – dulci-acrişoare şi perfect de

crocante. Timp de zeci de ani ne-am dus acolo copiii şi nepoţii, i-am privit căţărându- se în pomi şi luându-se la întrecere printre copaci, le-am văzut zâmbetele satisfăcute când îşi afundau plini de satisfacţie dinţii în prima muşcătură şi îşi ştergeau apoi gura cu mâneca hainei.

- Jane, ce păr aveai! Violet chicoteşte când scoate o fotografie din vraf. Uitasem cât de înfoiat era.

- Zici de părul meu? râde Jane. Uită-te la tine cum erai îmbrăcată!

Patrick, singurul dintre copiii lui Violet care e cu noi ca să râdă de maică-sa fiindcă ceilalţi s-au întors la scoală, înşfacă
fotografia din mâna lui Jane.

- Mamă, serios acum, asta-i de-a dreptul jenant.

Violet ridică din umeri.

- Erau anii '60, dragule. Asta era moda, dacă-ti vine să crezi.

Evelyn mă priveşte în ochi şi râde.

- Avem noroc că noi n-am făcut prea multe fotografii când eram tineri. Deşi bunicul v-ar putea spune multe poveşti, copii. Eram mai degrabă răţuşca cea urâtă decât lebăda elegantă când eram mică.

- Nu ai fost niciodată rătusca cea urâtă.

Dar lebăda se cam ascundea în spatele salopetelor şi a mizeriei. Râd înfundat privind fotografiile alb-negru. Uită-te la

asta! Ce tineri eram toti!

I-o întind lui Evelyn. Este una dintre primele fotografii pe care le-am făcut împreună. Tommy, întotdeauna în centrul atenţiei, stătea între noi doi, cuprinzându-ne pe fiecare cu câte un braţ. Eu aveam vreo 13 ani şi eram deja cu un cap mai înalt decât Tommy şi, deşi imaginea s-a mai sters, se vede că eram bronzaţi si că zâmbetele noastre erau largi şi sincere, nu doar o poză pentru fotograf.

Nu pot să nu mă întreb cum ar fi dacă el ar mai fi aici, amintindu-şi clipe de demult şi făcând glume lângă Evelyn. L-am pierdut când mi-am dat seama că a trecut o zi fără să mă gândesc la el şi m-am simţit cuprins de ruşine. „Cum am putut să uit?” Treptat, o zi s-a transformat în două, apoi, trei şi, curând, trecea câte o săptămână în care să nu simt durerea surdă pe care o purtam în suflet. Lipsa lui a devenit praful care acoperea orice suprafaţă, care plutea în aer, fără să fie observat decât dacă era prins într-o rază de lumină şi începea să strălucească. Un moment simplu, ca atunci când Jane a învăţat cum să sară de pe ponton, cum să despice apa cu vârful piciorului. Am schimbat o privire cu Evelyn – *lui Tommy i-ar fi plăcut să vadă asta.* Atât de multe lucruri pe care le-a ratat.

Ce viaţă ne-am fi construit? Nu am fi putut niciodată să ne imaginăm atunci.

Atât de multe s-au schimbat; magazine şi cartiere noi au răsărit acolo unde nu-mi aminteam decât câmpuri goale şi poteci. Ca ferma Hayes, de unde furam pumni întregi de mure sălbatice şi pe unde o tăiam cu bicicleta prin câmp ca să ajungem la scoală. Acolo, sunt acum o cafenea si o pizzerie. N-ar trebui să mă mire, terenul a fost vândut cu mulţi ani în urmă, dar, chiar si asa, din când în când, atunci când cotesc pe alee, mă aştept să o văd acolo. Această imagine a Stonybrookului este atât de vie, şi totuşi nu-mi pot aminti în ce culoare era vopsit hambarul sau dacă murele erau acre ori dulci.

Aproape că-l aud pe Tommy strigând din apă, la Stânca Matelotului, şi-mi simt tălpile întărite pe timpul verii şi, cumva, în acest moment, Stonybrook e la fel, ca şi cum nu ne-am fi schimbat decât noi doi.

Jane răsfoieşte fotografiile, apoi se opreşte şi privirea i se umple de tandreţe.

- Hei... ia uitaţi aici! Rain, Tony, ăsta e viitorul vostru.

Tony îi sărută umărul lui Rain, radiind, şi se uită la poză.

- N-am mai văzut până acum o poză cu Rain bebeluş. Jane, arăţi atât de tânără!

- Eram foarte tânără. Practic, eram şi eu un copil.

- Dă-mi să văd!

Evelyn îi face semn să-i dea fotografia. Rain la doi ani, rotunjoară, cu o claie de cârlionţi negri, ţinută în cele mai subţiri braţe imaginabile. Jane întoarsă din California, cu coama ei sălbatică umplând jumătate din cadru, cu ochii fixaţi asupra fiicei ei, ai cărei pumnişori apar bluraţi, din cauza mişcării.

- Ei bine, revendic toate hainele vechi. Aveaţi stil, nu glumă.

Rain chicoteşte frunzărind fotografiile, până când Jane o trage de lângă ele.

- El cine e? întreabă Connor, întinzându- mi o fotografie peste masă. Un tânăr de vreo 20 şi ceva de ani, aşezat la biroul de la intrare, cu un zâmbet lejer pe chip în timp ce stă tolănit în scaunul meu. Sam. Un nod amar neaşteptat mi se ridică în stomac. Prima şi ultima oară când am angajat un străin să lucreze cu noi, un chip pe care aproape că-l uitasem.

- Doar un vechi angajat. îi evit privirea lui Jane, găsesc altă fotografie din grămadă şi o folosesc ca să le distrag atenţia. îmi place asta, l-o întind lui Ann. Thomas si avioanele lui.

Ann se apleacă spre Thomas şi-l necăjeşte:

- Se pare că le luai foarte în serios.

Thomas mijeşte ochii şi priveşte atent fotografia.

- Asta e un avion de luptă Beli X-5. Ce

mia plăcut să-l construiesc! Mă întreb pe unde-o fi acum.

Evelyn ridică din umeri.

- Probabil în pod, împreună cu celelalte lucruri care au rămas de când eraţi voi mici.

Va trebui să le luaţi la mână împreună, să hotărâti ce vreţi să păstraţi.

- Nu spune lucruri de-astea, mamă! zice Jane, cu ochii în fotografii.

Thomas îşi drege vocea.

- înţeleg acum, să ştii.

Chipul lui e solemn, privirea îi alunecă spre mine şi Evelyn.

- N-am înţeles înainte – si în continuare

nu vă aprob decizia –, dar... îi strânge mâna lui Ann. ... Când am crezut că te-am pierdut... Dumnezeule, nu pot să-mi imaginez. Se uită la ea şi ochii i se umplu de lacrimi. Preţ de-o clipă, am ştiut cum e să... să pierzi persoana pe care o iubeşti mai mult decât însăsi viata.

Mi se contractă gâtul si tot ce reusesc să spun este:

- Mulţumesc, Thomas!

Tăcerea se lasă în jur, un aer solemn care speram să nu ne găsească în seara asta. Totuşi, nu ne împotrivim. Face parte din alegerea noastră.

- Mie-mi place asta, şopteşte Violet, cu lacrimi în ochi.

De cealaltă parte a mesei, Connor se

încordează vizibil în fata emoţiei soţiei lui si

îşi face de lucru cu alt vraf de poze. E o fotografie de la nunta noastră. îmi trec degetele peste suprafaţa lucioasă. Văd movul intens al violetelor din buchetul lui Evelyn, deşi imaginea este alb-negru.

Seara continuă în acest fel, cu noi uitându- ne la fotografii şi depănând amintiri. Nevoia de a fi împreună e tangibilă. O istorie întreagă surprinsă în schimbul de priviri dintre fraţi, un râs, ca şi cum faptul că ne recunoaştem unii în ceilalţi face ca totul să

fie real, păstrează acele părţi pe care ne temem să le pierdem. Evelyn însărcinată, fără nici o dată scrisă pe spate, şi toţi cei de la masă încearcă să stabilească despre care dintre copii era vorba. Fotografii cu doamna Saunders, cu veşnicul zâmbet subţire si cocul strâns, mai întâi bunică,

apoi străbunică. E şi o fotografie neclară cu părinţii mei, în faţa pensiunii, mama cu nelipsitul ei şorţ şi tata, înalt lângă ea, cu un braţ pe după umărul ei. Nunta lui Violet şi Connor, a lui Thomas si Ann... Violet însărcinată în multe poze, cu un copil sau altul. Toţi cei cinci nepoţi făcând o piramidă pe plajă. Eu şi Evelyn dansând la nunta lui Rain şi Tony, prima dintre nepoţii noştri şi

singura pe care o să o vedem

căsătorită. Eu şi Evelyn prinşi cu gurile deschise în timp ce intram într-un restaurant, la petrecerea- surpriză pe care ne-au organizat-o copiii pentru a cincizecea aniversare a nunţii noastre.

56 de aniversări în total, dar cele mai multe dintre ele nu au fost imortalizate într- o fotografie. Au fost zile pe care le-am petrecut marcând ocazia cu mici momente între noi, o atingere, un sărut, un „îţi vine să crezi?” sau „Cum de-am avut atât de mult noroc?” si întrebându-ne unde s-a dus încă f
un an fără voia noastră.

CAPITOLUL 12

Evelyn

Mai 1955

Aleg rochia cloş cu fusta în carouri şi-mi trec mâna peste bluzele din şifonier de parcă aş fi într-un magazin universal, de parcă ar conta, de parcă aceasta va fi hotărârea care va schimba lucrurile. Valiza e deschisă la picioarele mele. Arunc rochia înăuntru şi materialul se revarsă pe lângă, ca si cum mi-ar fi alunecat din mână. *t*
împing geamantanul cu vârful piciorului, ascunzându-l ca să nu se vadă. Apoi, scot în grabă două cămăşi de pe umeraş, abia dându-mi seama de ceea ce fac în timp ce arunc pulovere,

pantaloni, o curea subţire, ciorapii pe care i-am rupt la gleznă când am alergat după Jane prin mărăcini, pantofi cu toc, cu tălpile tocite.

Un freamăt pe coridor. înlemnesc. Câteva clipe trec în tăcere. Mă uit în oglindă, văd holul gol proiectat în spatele meu. Femeia care se uită la mine îmi susţine privirea cu o expresie acuzatoare. Cu şuviţele rebele prinse într-o coadă la spate, cu riduri săpate pe frunte, cu faţa ascuţită şi lipsită de expresie, cu ochi cenuşii marcaţi de oboseală, într-o rochie de casă simplă, care ascunde soldurile lătite si care va fi curând f *li*
acoperită de un şorţ. îmi e milă de femeia asta. Nu o cunosc.

La parter, se aude o bubuitură, urmată de zgomotul a ceva spărgându-se. Voci joase, reţinute, dar furioase. închid capacul geamantanului şi mă las pe vine ca să prind închizătorile, îl împing în spatele debaralei, ascuns în spatele unei perechi de cizme de iarnă pe care nu le-am strâns încă, deşi a venit primăvara. Mă reped spre camera lui Jane şi spre a lui Thomas, unde i-am lăsat jucându-se cu câte un set de Lincoln Logs promiţându-le că mă întorc imediat, şi le găsesc pe amândouă goale.

„La naiba!” Cobor în grabă scara îngustă din spatele casei ce duce în bucătărie – şi o găsesc şi pe aceasta goală. „La naiba, la naiba, la naiba!”

împing uşa turnantă şi intru în sufragerie, unde-l găsesc pe Joseph cu spatele la mine, ţinând-o pe Jane de încheietură şi pe Thomas prins în celălalt braţ, cerându-şi frenetic scuze unor oaspeţi. Când mă apropii, văd că sunt domnul şi doamna Whitaker, prima oară la noi, şi masa lor e acoperită de suc de portocale şi ouă bătute. Părul lui Jane atârnă în şuviţe ude, şi hainele îi sunt fleaşcă, şi are o pată roşie de gem de căpşune pe bărbie. Joseph mă aude intrând şi se răsuceşte pe călcâie cu un amestec de furie si uşurare.

- Ia-i! Acum!

Spumegând, mi-l împinge în braţe pe Thomas, care e tot lipicios, şi-i dă drumul lui Jane, împingând-o spre mine. îi ridic cu un braţ trupul care se zvârcoleşte – la patru ani, e aproape prea mare ca să mai fie dusă în braţe –, în timp ce în celălalt îl ţin pe Thomas, disperată să-i scot cât mai repede de acolo. întregul salon e cufundat în tăcere, fata îmi arde de ruşine.

- îmi cer mii de scuze tuturor... se bâlbâie Joseph, în timp ce ieşim.

în bucătărie, unde n-o vede nimeni, Jane îşi priveşte picioarele goale şi îşi răsuceşte degetele în rosturile dintre plăcile de gresie, în timp ce o bucată de ou îi cade pe obraz, întind mâna după lingura de lemn ca s-o lovesc şi o prind de încheietură, dar faţa lui Thomas se

schimonoseşte, şi el începe să urle. Privirea îmi zboară spre uşă, mă gândesc la oaspeţii noştri din salon care încearcă să-si termine în linişte ce-a rămas

din micul-dejun.

- Sus! Acum, mârâi eu, aruncând lingura pe blatul de bucătărie.

Jane o ia fuga în faţă şi Thomas vine după ea, scâncind când ajunge la scări, deşi, la doi ani, e în stare să le urce. îl ridic nervoasă şi-l lipesc de piept. Rochia mi-e deja udă după ce l-am cărat din salon, gâtul îmi e murdar de gem de pe obrajii lui.

Sus, Jane si-a scos toate hainele si le-a

lăsat într-o grămadă pe covor.

- Jane. în baie, *acum!*

Mă las în genunchi şi-l dezbrac pe Thomas si mă izbeşte mirosul de rahat f

proaspăt. Scutecul de pânză e ud şi greu, şi conţinutul i se scurge pe picioare. Jane trage între buze o şuviţă de păr mânjită cu gem. Ochii mi se umplu de lacrimi.

Testez apa de baie cu încheietura mâinii şi-l curăţ pe Thomas pe măsură ce se umple cada. îi frec bine pe amândoi şi le dau cu şampon pe cap, îmi trec degetele prin părul lor încâlcit şi plin de gem în timp ce ei ţipă şi se trag de lângă mine. Genunchii mă dor pe podea. Ar putea fi orice dimineaţă, ar putea fi orice seară. Cada s-a umplut

acum suficient de mult şi întind mâna să opresc apa. îmi pun degetele sub robinet şi ezit, simt jetul pe piele, închid ochii şi mi-l imaginez curgând şi mai mult, apa ridicându-se din ce în ce mai mult, umplând încăperea, inundând întreaga casă, până când rămânem cu toţii suspendaţi în îmbrăţişarea ei mută, într-o dulce tăcere.

Usa băii se izbeşte de perete si sunt f adusă brusc la realitate de apariţia mamei mele. îmi dau vag seama că baia duhneşte a suc de portocale şi a excremente umane, că hainele pătate şi scutecul plin sunt lângă mine. Apa curge în continuare în cadă, Jane şi Thomas se stropesc, împroşcând totul în jur.

- Ce Dumnezeu...?

Gura mamei rămâne deschisă într-o expresie de uluire. Părul îi e prins la spate, impecabil ca întotdeauna, buzeleîi sunt date cu ruj, fusta îi e apretată şi pantofii sunt lustruiti. Mă văd cum arăt în ochii ei, cu părul nespălat, cu rochia mototolită, pătată de mâncare, cu buzele şi obrajii palizi, închid robinetul.

- Hei, ajunge – nu mai stropiţi!

Mama clatină din cap.

- Nu am cuvinte, Evelyn. Mă rogi să vin să iau copiii ca să poţi să ajungi la programare şi asta găsesc? Joseph e jos, strânge nişte cioburi, şi uită-te la

tine! Ce ai făcut? Sau, mai bine zis – arată cu degetul spre Jane –, ce a făcut împieliţata asta mică?

Ridic din umeri, prea epuizată ca să protestez sau să-i explic. Jane îşi bagă capul sub apă şi Thomas râde.

- Incredibil! pufneşte mama. Ai noroc că mă ai pe mine. Eu n-am avut nici un ajutor când eraţi voi mici. Voi doi, afară din cadă! Haideţi, acum! Plescăie din limbă si le

întinde prosoapele împăturite cu vârfurile degetelor, ca şi cum ar fi prea murdare. Apoi, iese din baie, după copiii de pe care picură apă. îşi bagă capul înapoi şi adaugă: De-asta nu poţi să le dai prea multă libertate copiilor. Devin sălbatici. Eu am făcut greşeala asta şi uită-te la tine! Se opreşte. Nu ai fost niciodată fericită cu ceea ce ai.

înghit cu greu.

- 0 să fac o baie.

- Sper şi eu! pufneşte şi închide uşa în urma ei.

Pornesc iar robinetul cu apă fierbinte, umplu cada până mă opăreşte.

Porneşte robinetele, pune dopul, scoate dopul. Spală hainele, întinde-le la uscat, calcă, împătureşte. Găteşte, serveşte, strânge, curăţă. Fă paturile, strânge paturile. Freacă bine căzile, şterge chiuvetele. Porneşte robinetele, pune dopul, scoate dopul.

La nesfârşit.

Pensiunea Oyster Shell îmi părea mai

mult a mea când locuiam vizavi. Acum, că dorm în dormitorul principal, şi fac biscuiţi pentru oaspeţi, şi împăturesc cearşafurile cu colţurile apretate, locul ăsta nu-mi mai aparţine. Uneori, simt un iz familiar, de mure sau de prosop umed, şi sunt transportată înapoi în timp, dar aceste ecouri sunt trecătoare. Totuşi, Joseph are nevoie de siguranţa unei case uzate, de balustradele netezite de mâinile noastre, de cele ale părinţilor şi ale bunicilor lui. Să stea în fiecare dimineaţă la aceeaşi masă ca să-si bea cafeaua. Nu cred că s-a întrebat vreodată cum cântă Oceanul Pacific şi, dacă a făcut-o, sunt sigură că ar prefera o melodie familiară.

îmi scot de pe mine rochia pătată. Mă cufund în cadă, las apa să curgă.

Minutele trec. Se aude scârţâitul scărilor, mama a luat copiii şi pleacă. Apa mi se ridică până la bărbie şi mă las mai jos, până când gura îmi este sub apă, mă joc cu apa care-mi curge printre degetele de la picioare. în sfârşit, sunt singură. Tânjesc să fiu încă şi mai singură, departe de mine însămi, de toţi şi de tot ce mă apasă, de tot ce se închide în jurul meu.

Apa curge rece acum. îmi ţin respiraţia. Ochii abia îmi ies la suprafaţă. Număr până la zece, văd cum apa se apropie de marginea căzii. Mă aplec să o închid, dar ezit, privind

pierdută locul în care jetul de apă întrerupe suprafaţa calmă. Ascult şi nu aud nimic pe hol. Inima îmi bate pe măsură ce apa se ridică, acum gata să se reverse din cuva de porţelan. îmi întind gâtul spre uşă. Tăcere. Mă ridic, apa mi se scurge pe piele, văd apa retrăgându-se, grăbindu-se să umple spaţiul în care a fost trupul meu. Mă înfăşor într-un prosop uscat, luat direct de pe frânghie.

Porneşte robinetul, pune dopul, scoate... „Şi dacă nu?”

Aud apa căzând pe gresia din baie în timp ce închid bine usa în urma mea.

în dormitor, îmi pun rochia bleumarin, strânsă pe talie. îmi dau buzele cu roşu intens şi-mi şterg părul cu prosopul. Fata cu ochi goi mă priveşte din nou. Se aude un pleoscăit în fundal şi mă întreb dacă, atunci când o să vină, o să fie suficientă apă cât să mă înec în ea sau dacă o să se reverse în stradă, spărgând ferestrele cu puterea unui uragan, purtându-mă spre mare.

Uşa se trânteşte de perete şi intră Joseph.

- Ce s-a întâmplat acolo? mă întreabă, furios. Credeam că ai luat copiii!

îl privesc prin oglindă. Vocea lui pare atât de îndepărtată.

- Sunt la mama acum. Am programare la doctor, ai uitat?

îmi apăs degetul mic pe buze şi şterg

o pată de ruj.

- Ce programare? Joseph se opreşte şi înclină capul spre uşă. Ai lăsat apa să curgă?

îi ignor întrebarea şi-mi iau geanta.

- Am întârziat deja. Mă întorc mai târziu. Mă prinde de cot.

- Trebuie să te tii mai mult de ei...

Nu mă uit în ochii lui.

- Ştii ceva... Aud si eu acum.

- Ce?

întoarce capul şi, în liniştea care s-a lăsat, auzim amândoi sunetul distinct de apă care curge.

- Oh, nu!

Aleargă spre baie în clipa în care apa iese pe sub uşă şi se varsă în holul cu covor de Pluş.

- Trebuie să plec! îi strig, dar Joseph e deja în spatele uşii.

- Poţi să aduci nişte prosoape? strigă el, însă mă prefac că nu-l aud.

Scot pe furiş geamantanul din locul în care l-am ascuns şi cobor în fugă scara din spate, fiecare treaptă trădându-mă cu un scârţâit. Cheile sunt atârnate într-un suport lângă uşă, aşa că le înhaţ cu mâinile tremurându-mi şi mă îndrept cu un mers forţat către maşină, înclinând din cap în clipa în care trec pe lângă o familie care se îndreaptă spre plajă, sperând că valiza e ascunsă de fusta mea amplă. Nu vreau întrebări, conversaţii, motive să mai aştept, să mă întorc, nu acum, când sunt atât de

aproape.

Apoi, o voce-fantomă, a mamei mele – pe care am încercat să o ţin la distanţă, pe care am încercat să o îngrop undeva adânc – împinge limitele conştiinţei mele: „Eu am făcut greşeala asta şi uită-te la tine! Nu ai fost niciodată fericită cu ceea ce ai”, îmi inundă mintea în timp ce deschid nervoasă portiera, arunc geamantanul înăuntru si urc în maşină.

Apoi, Joseph. Şi cuvintele lui mă asaltează, amestecându-se cu ale mamei, mă trag sub valuri, cu un zumzet mut şi o presiune care-mi zvâcneşte în urechi. „Vreau un copil. Vreau să mă duc acasă. Cred că o să te facă fericită, că vom fi amândoi fericiţi.”

Şi, dintr-odată, am aproape 30 de ani, doi copii, un soţ şi o mamă care locuieşte vizavi si viata mea nu e deloc cum am visat că o să fie, deloc cum mi-am dorit. Mă văd la 16 ani, înainte să am copii, înainte să mă mărit, înainte de război. La 16 ani, cu părul liber şi ud atârnându-mi pe spate după ce am înotat, când îmi simţeam pielea întinsă după nenumărate ore petrecute în soare, când alergam pe câmp, şi săream de pe doc, şi împroşcam apa în valuri, când îmi notam toate visurile, cele mai sălbatice visuri, cu certitudinea că aveam să mi le împlinesc. Acea Evelyn ar fi aruncat o singură privire acestei vieţi şi ar fi

înotat până la capătul oceanului, fără să se mai întoarcă.

Bag cheia în contact şi mâinile îmi tremură. Strâng volanul ca să mă liniştesc înainte să dau cu spatele pe alee. Apăs prea brusc acceleraţia şi smucesc maşina, făcând geamantanul să cadă de pe banchetă, cauciucurile scârţâie pe măsură ce mă apropii de Sandstone Lane şi de pancarta cea nouă pe care scrie „Pensiunea Oyster Shell”, care a fost pusă în locul celei smulse din lanţ de uraganul care a lovit cu atât de mulţi ani în urmă, uraganul care încă se resimte, acum, că ne-am întors la viaţa asta. Pensiunea e încă în picioare, şi totuşi Joseph a fost răpit de lângă mine, furat de umbrele furtunii, pentru că nu îl mai văd pe soţul meu. Se trezeşte înainte de răsăritul soarelui ca să repare stricăciuni rămase încă de atunci, şindrilele de pe acoperiş care se crapă sau prin care trece apa ori hambarul atacat de mucegai, şi se ocupă de oaspeţi, împins de sentimentul de vinovăţie că părinţii lui n-au mai apucat să vadă pensiunea redeschisă. Stă noaptea până târziu să facă socoteli şi să ţină contabilitatea, mult timp după ce copiii au adormit şi eu m-am băgat în pat, simţind cum mă dor oasele după o zi de muncă.

Nu mai e acel Joseph care m-a învăţat să fac piatra să sară pe apă sau care îşi răsucea degetele în părul meu în timp

ce stăteam întinşi pe doc, imaginându-ne siluete în nori. E o umbră care se mişcă ,scârţâind prin casă, şi zdrăngănit de chei, şi frânturi de haine pe care le zăresc când trece pe câte o uşă, iar eu sunt cea care ţine copiii în braţe, şi aspiră covoarele, şi împătureşte rufele, si face sendvisuri. Eu sunt cea trasă de rochie, trasă de păr, eu sunt cea cu scuipat pe bluză. Eu trăiesc într- o casă pe care nu o simt a mea, prinsă în oraşul ăsta din care mi-am dorit cu disperare să scap.

„înoată până la capătul oceanului, nu te mai întoarce!”

Conduc fără să mă gândesc şi găsesc autostrada, conduc mai departe, ca să pun cât mai mult spaţiu între mine si conştiinţa mea, care se ţine după mine, câştigând viteză.

în buzunar am o scrisoare de la Orchestra Simfonică din Boston.

Stimată doamnă Myers,

Vă mulţumim pentru interesul manifestat faţă de Orchestra Simfonică din Boston. Avem urgentă nevoie de un pianist pentru concertele de turneu şi organizăm audiţii pe 10 mai...

Dimineaţa trece odată cu marcajele de pe şosea, iarbă şi copaci preţ de kilometri întregi, alte maşini depăşindu-mă în viteză, pete nedefinite de culoare

când trec pe lângă mine.

Pornesc radioul ca să umplu tăcerea. Nat King Cole fredonează acompaniindu-se la pian şi îl închid. Joseph mi-a cumpărat un pian după ce s-a născut Jane. A spus că ştie ce m-ar face fericită. O casă, un pian, copii. Când era micuţă, cântam cu Jane în poală, cuibărită pe un braţ, Bach, şi Mozart, şi Chopin. Muzica mă făcea să mă simt parte dintr-o lume pe care o lăsasem în urmă. Apoi însă, am rămas iar însărcinată, şi spatele mă durea, şi gleznele mi se umflaseră, şi nu am mai putut să mă apropii suficient de clape cât să cânt confortabil, şi Jane nu mai stătea potolită, şi casa era plină de zgomot şi conversaţie, şi o zarvă care era sunet, dar nu muzică, îmi bubuia în urechi atât de tare, încât trebuia să deschid fereastra ca să iasă din casă.

Când Jane şi Thomas au descoperit pianul, zgomotul a crescut – palme lovite de clapele de fildeş, o cacofonie de note false. Bubuitul a început să-mi dea dureri de cap şi să deranjeze oaspeţii, aşa că am acoperit clapele şi le-am lăsat acoperite, pentru ca micuţii să uite că, în spatele plăcii de lemn a pianului era o debandadă pe care o puteau crea cu fiecare lovitură a mânuţelor lor. Le-am lăsat acoperite atât de mult, încât am uitat că exista muzică, muzică frumoasă şi liniştitoare, pe care o puteam aduce la viaţă cu

degetele mele.

Trec pe lângă indicatoare pe care abia dacă le citesc, prin intersecţii pe care nu le înregistrez, tot drumul spre Boston, spre orchestra simfonică, spre o viaţă pe care am dus-o mai demult, o viaţă pe care aproape că am început-o de una singură.

Merg prin Conservatorul din Boston şi simt o senzaţie de plăcere în stomac, emoţia amintirii primei mele lecţii particulare. 0 clădire pe care aş fi cunoscut- o în cele mai mici detalii dacă as fi încercat,
dacă aş fi fost acceptată, dacă aş fi rămas. Oamenii pe care i-aş fi întâlnit, viitorul care s-ar fi ramificat în clipa în care aş fi păşit pe aceste usi. Am acum o a doua sansă la un
nou început, renaşterea acestei posibilităţi e la picioarele mele. Trec pe lângă Colegiul de Muzică Berklee, pe treptele căruia studenţii îsi cară cutiile cu instrumente.

Dorinţele mele sunt admirabile, comune chiar, aici. îmi simt trupul imposibil de uşor şi de nestânjenit, nimeni nu mă trage, nimeni nu se întinde după mine, nimeni nu are nevoie de mine, mâinile şi picioarele mi se leagănă libere în soarele cald de mai. Umbriţi de clădirile din piatră maro de pe ambele părţi, străini trec pe lângă mine fără să-mi arunce măcar o privire. Geamantanul, cu toate implicaţiile lui, e în portbagaj,

parcat pe o stradă laterală din Back Bay.

De unde să încep? Mai sunt ore până la audiţie şi drumul e scurt până la Symphony Hali. Dimineaţa mi se deschide ca o mână întinsă, nu mă caută nimeni, nu sunt responsabilă pentru nimeni, pot să o iau în orice direcţie aleg. Un ceai, *să stau jos* şi să beau un ceai, într-o cafenea, singură – dorinţa mă izbeşte cu putere şi mă ameţeşte gândul că timpul poate fi petrecut astfel, într-un mod atât de frivol. Comand un ceai *latte,* un lux pe care nu mi l-am permis niciodată, o comandă atât de elegantă, europeană, şi lâncezesc întreaga dimineaţă într-o piaţetă cu piatră cubică. Recunoscătoare pentru cana caldă pe care o ţin în mâini în clipa în care vântul se înteţeşte. Spuma pufoasă de lapte ascunde lichidul fierbinte de dedesubt, care-mi arde limba. Studiez femeile de vârsta mea, şi mai tinere, şi mai bătrâne, singure, şi împingând cărucioare, şi în grupuri cu alte femei, şi la braţ cu câte un bărbat, în timp ce trec prin dreptul meu sau navighează printre maşini ca să traverseze, şi îmi imaginez cine ar putea fi, unde s-ar putea duce. încântată să fiu confundată cu cineva care trăieşte aici, > [1] care soarbe ca de obicei din cană, la rândul meu în drum spre o destinaţie.

Cât timp a trecut de când am venit aici prima oară? 15 ani. Maelynn m-a luat de la South Station, cu pantalonii ei bleumarin închişi cu nasturi sus deasupra taliei, ieşind în evidenţă în puhoiul de doamne cu rochii înflorate. Buzele ei date cu ruj fucsia, ochelarii cu rame rotunde pe care şi i-a ridicat pe frunte când m-a văzut. „Ei, ca să vezi! Eşti uşor de reperat într-o mulţime.” Purtam salopeta scurtă de blugi, pe care mama o detesta. Maelynn m-a măsurat din cap până-n picioare, m-a cuprins cu un braţ şi mi-a spus: „Cred că o să ne înţelegem de minune”.

De m-aş putea duce acum la ea, de mi-aş putea găsi din nou refugiul în cel de-al doilea dormitor al ei, pe care-l folosea ca spaţiu pentru scris, camera care a devenit a mea, scăldată în lumina soarelui şi plină de cărţi şi de plante exotice, subţiri ca nişte picioare de păianjen şi atârnând deasupra ghivecelor de lut, cu patul dublu de lângă fereastră, pe care l-a cumpărat special pentru mine. De-aş fi din nou acea fată de 15 ani, pentru care nimeni nu a ales încă nimic, o fată care pierdea după-amiezi întregi lenevind pe covorul turcesc, vorbind cu Maelynn, şi jucându-se cu ciucurii pufoşi, şi urmărind firele roşii până când modelul devenea prea încâlcit, aşa cum un cuvânt repetat de prea multe ori ajunge să nu mai sune a nimic.

Maelynn s-ar supăra dacă ar şti că sunt atât de aproape şi nu trec să o văd. Dar nu am nimic să-i spun, nimic pe care să i-l pot explica. Geamantanul închis în maşină. Eu, pregătită nu doar pentru azi, ci pentru posibile zile care să se transforme în săptămâni şi luni, dimineţi petrecute în acest fel după reprezentaţii cu Orchestra Simfonică din Boston, plimbându-mă şi sorbind din cafea şi observând oamenii, până când conştiinţa mea devine la fel de încâlcită. întrebări pe care nu mi le-am pus, răspunsuri pe care nu le analizez, urmărite şi repetate până când nici ele nu mai înseamnă nimic, nu mai rănesc pe nimeni.

Mi se face răcoare la umbra copertinei în dungi, pe care e scris un nume franţuzesc – Pâtisserie Lola. Mi-am băut tot ceaiul, mai puţin resturile amare, adrenalina începe să- mi scadă, impulsul de a urca la volan e înlocuit acum de nevoia de a merge pe jos până simt că-mi ard muşchii, ca să văd până unde pot ajunge pe propriile picioare. Achit nota şi cotesc pe lângă Newbury Street, urc şi cobor pe străduţe laterale, explorez aleea Boylston până ajung în Copley Square. Amintirea zilelor când mă întâlneam aici cu Joseph, ca să luăm prânzul împreună, se ridică pe neaşteptate. Prima oară când m-a aşteptat, cu valiza în mână. Acum, Bostonul nu mai este al meu, este o

ascunzătoare pe care o împărţim. Trec mai departe, disperată să găsesc în oraşul ăsta un loc care încă să-mi aparţină. Trec pe lângă biserica Arlington, unde neam spus jurămintele. Promisiuni ce mă urmăresc chiar şi atunci când întorc spatele în vântul tăios, ca să nu mai văd.

Ajung la Grădina Publică, înconjor iazul cu gâştele care plutesc leneşe pe suprafaţa apei, mărginit de straturi de lalele. Traversez podul, aglomerat de turişti şi de îndrăgostiţi, şi urmez fâşia de iarbă verde pe Boston Common, coborând pe Charles Street. Unul dintre locurile mele preferate, cuibărit în Beacon Hill, trotuarul de piatră cubică, mărginit de magazine şi restaurante, care şerpuieşte spre râul Charles, pe care bărci cu vele plutesc împinse de vânt – tot ce poţi găsi aici care să amintească de mare. Maelynn m-a adus aici de primul Crăciun petrecut împreună, când îmi era dor de casă, de tot ce mi-era familiar. De chiflele de turtă dulce ale mamei, de bătăile cu bulgări cu Tommy şi Joseph în drum spre scoală, de fumul de trabuc care se ridica
I 1
răsucindu-se deasupra tatei după cină. Maelynn a observat că eram îmbufnată, aşa că am luat tramvaiul până în Park Street şi am băut ciocolată caldă cu sirop şi ne-am plimbat pe lângă vitrine luminate de beculeţe pâlpâitoare şi

felinare înfăşurate în ghirlande. Mi-a cumpărat un exemplar din *Jane Eyre* dintr-o librărie plină de lămpi cu abajururi prăfuite şi fotolii uriaşe şi ne-am plimbat, lovind cu vârfurile ghetelor bucăţele mici de gheaţă şi uitându-ne la aranjamentele din vitrine până ne-au amorţit degetele şi nu mi-a mai fost dor de casă.

Librăria aceea nu mai este acum, a fost înlocuită de un butic cu haine. Strada e liniştită, cei mai mulţi oameni muncesc în timpul săptămânii, şi mă plimb încet, admirând manechinele şi contemplând meniurile până ajung la Charles. Văd debarcaderul şi amfiteatrul de pe cealaltă parte a apei, o scenă pe care în timpul verii se dau concerte gratuite. 0 experienţă pe care eu am ratat-o, întorcându-mă în Stonybrook la sfârşitul fiecărui an şcolar, de care eu şi Joseph nu am profitat niciodată din motive care-mi scapă acum. Nu-mi pot aminti cum ne petreceam timpul, gândurile- mi sunt înceţoşate de durere. Timpul pe care l-am petrecut aici este doar o fărâmă din ce ar fi trebuit să fie, rămasă în mine ca încă ceva ce am pierdut.

Joseph, lângă mine fizic, dar căsătorit cu pensiunea, destinul lui ca o maşină care-l aşteaptă să fugă, cu motorul pornit în faţa ferestrei noastre.

Şi eu simt casa neglijată chemându-mă să mă întorc, chiar în timp ce mă

agăţ de minciuna de a lăsa totul în urmă. Cum stau acum pe malul apei, sunt transportată la pensiunea Oyster Shell din amintirile mele. Bucătăria însemna zdrăngănit de oale, şi miros de drojdie, şi făină care ne urmărea prin uşa turnantă când dădeam buzna, furam un deget de gem proaspăt sau un colţ de brânză. Râsul doamnei Myers era ca mierea când ne alunga lovindu-ne peste fund cu un prosop răsucit, iar în braţele ei moi, ca de cocă, găseam mereu o îmbrăţişare binevenită. Domnul Myers era zdrăngănitul de chei de la curea în timp ce repara scurgeri de chiuvete şi mătura podelele, însemna ciocolăţele învelite în folie de aluminiu pe care mi le strecura în palmă când nu se uita nimeni. Casa părinţilor mei însemna sculpturi de marmură şi mobilă de mahon, rece la atingere; pensiunea era căldura ce se răspândea din focul din vatră. Erau oaspeţi în haine de vară care râdeau şi beau ceai pe veranda din faţă, şi totul avea un zumzet, o strălucire şi un sentiment de apartenenţă după care am alergat mereu de atunci.

Gânduri cu Joseph mi se strecoară în minte şi mi-l imaginez băgând copiii la culcare în seara asta. Aşteptând. îngrijo- rându-se. Panica de care o să fie cuprins. Durerea când o să afle adevărul. Ruşinea îmi arde prin piele. Geamantanul în care am împachetat, o

trapă de scăpare dintr-o viaţă cu care am fost de acord. îl aud pe Thomas scâncind, îi văd faţa schimonosită luminată de lustra de pe hol. 0 văd pe Jane ieşind din camera ei, cu bluza pusă pe dos, cu şireturile pantofilor dezlegate, învârtindu-se ca să-mi arate cum s-a îmbrăcat ea singură. Simt buzele lui Joseph pe umăr, genunchii lui apăsându-mă din spate în timp ce stăm întinşi în pat si mă tine în braţe. îmi simt flit f
capul ameţit, detaşat, plutind deasupra mea. Thomas se întinde spre mine, Jane zâmbeşte, dansând în lumina dimineţii. Corpul lui Joseph apasă în al meu. Velele din depărtare îşi pierd contururile şi abia atunci îmi dau seama că plâng. Clopotul unei biserici din apropiere bate de cinci ori.

„Audiţia.” Inima începe să-mi bată, ca o tobă de otel.

Lacrimile-mi cad mai repede, imaginile devin neclare. Ce proastă sunt! Am lăsat ziua să treacă. Protejându-mi singura şansă aşa cum o mamă îşi trimite pruncul într-un coş pe râu, o speranţă trimisă în derivă fără nici un plan concret, cu slabe şanse de succes. Timpul mi-a trecut cu bătaia unui orologiu, luând cu el audiţia care să-mi spună dacă am ceea ce trebuie, dacă sunt suficient de bună. Audiţia pe care nu sunt sigură că am intenţionat vreodată cu adevărat să o onorez. Nu

pe ei am vrut să-i părăsesc, niciodată pe ei. Am vrut să fug de visul lui Joseph, care l-a înlocuit pe al meu, o ancoră pe care a moştenit-o la naştere. Dar fără el, fără copiii noştri, până şi cea mai captivantă muzică e lipsită de sens. Bostonul e un cântec gol.

Trebuie să plec, să mă depărtez de râu, de fantezia evazivă a unei alte vieţi. Soarele la f
apus mă orbeşte în timp ce mă împleticesc pe cărare, mă duc pe iarbă şi mă sprijin de un stejar înalt, închid ochii şi-mi sprijin fruntea de scoarţa aspră ca să-mi recapăt suflul.

Şi atunci, le văd. Le văd pe toate şi genunchii mi se înmoaie, şi sunt în ele, între violetele care se întind pe malul râului, ca o pernă mov nesfârşită în care mă topesc. Plâng şi mai tare acum, în timp ce florile îmi mângâie urechile şi-mi gâdilă subsuorile. Plâng după tata, după Tommy, după părinţii lui Joseph şi plâng pentru Joseph, care iubeşte o fată pe care am pierdut-o amândoi.

Drumul înapoi spre Stonybrook este o ceaţă de semne de circulaţie şi faruri, pe măsură ce ziua alunecă spre noapte, îmi simt pieptul apăsat de vina că l-am părăsit, că i-am lăsat pe toţi în urmă, ştiind că n-o să pot uita niciodată ce am făcut. înainte să ajung pe Sandstone Lane, mă opresc, ascund geamantanul în portbagaj, îmi trec degetele prin păr şi-mi ling degetul mic ca să şterg

urmele de rimei întinse în jurul ochilor.

Cauciucurile scârţâie pe alee, anunţându- mi sosirea. Ferestrele dormitoarelor sunt luminate în spatele jaluzelelor trase; probabil că oaspeţii s-au retras în camerele lor. Joseph apare la uşa din faţă, o siluetă în strălucirea galbenă a becurilor de pe verandă. Mă îndrept spre el cu un pas care sper să pară nonşalant, dar, când ajung lângă scări, nu mă pot abţine şi-mi arunc braţele în jurul lui.

îi şoptesc în ureche:

- îmi pare rău!

Ochii mi se umplu de lacrimi şi sunt recunoscătoare că faţa mi-e îngropată în umărul lui.

- Unde ai fost? Vocea îi tremură de furie. Am crezut că ai păţit ceva.

E o întrebare pe care va trebui să o evit, un răspuns ar genera şi mai multe întrebări, i-ar roade sufletul, pentru că Joseph nu ar putea niciodată să înţeleagă nevoia unei mame de a fugi.

- Am avut nevoie... Am avut nevoie de o zi.

- Pentru Dumnezeu, Evelyn, ai avut nevoie de-o zi?

Se trage din strânsoarea mea, chipul îi este rece, distant, închis.

- îmi pare rău!

îl trag de mânecă, dar refuză să se uite la mine.

- Unde ai fost? repetă el.

- Am făcut o plimbare, am avut

nevoie de puţin spaţiu, atâta tot. Ar fi trebuit să-ţi spun.

- E întuneric.
- Tu nu simţi niciodată asta?
- Sigur că da! strigă el. Dar nu plec. Pentru că nu poţi pur şi simplu să pleci atunci când e greu. Nu mai avem 18 ani.

Un cuplu ce înaintează pe alee se apropie de verandă, întorcându-se de la o plimbare în lumina lunii. Joseph mă duce înăuntru, în bucătărie, de unde să nu putem fi auziţi, şi mâna lui apăsându-mi pe mijlocul spatelui e singurul element care mă pune în mişcare, mă ajută să-mi păstrez echilibrul, şi ceva se eliberează în mine, ceva de care m-am agăţat în tot acest timp. Puterea iubirii noastre, profunzimea nevoii pe care o simt pentru el explodează în mine asemenea unei vieţi pe care am mai trăit-o cândva, ca si cum o amintire uitată îsi găseste brusc locul, ca senzaţia inexplicabilă de a fi fost exact aici, în acest moment, ca şi cum aş relua paşii pe urmele pe care marea le-a şters de pe nisip. Odată ascunşi în spatele uşii turnante, mă agăţ de el însetată de dorinţă, căutând un limbaj pe care l-am pierdut. Gura mi se deschide şi îmi apăs limba peste a lui. Joseph e luat prin surprindere, dar îmi răspunde, mă întâlneşte acolo, în acest loc natural, primar, în care ne

retrăgeam cândva, cu o viaţă în urmă, pe care-l făceam al nostru.

îşi lasă mâinile să-i alunece pe spatele meu, peste coapsele mele, mă ridică şi eu îmi înfăşor picioarele în jurul lui, iar buzele mele îi sărută gâtul în timp ce mă duce sus, în patul nostru. îmi desface rochia şi mi-o împinge jos de pe umeri. Eu îi deschid nasturii de la cămaşă şi de la pantaloni, iar el îmi acoperă abdomenul gol cu sărutări flămânde. îi trasez cu degetele umerii şi greutatea lui este ancora mea. Geme şi eu mă împing în el până ce cad în mişcarea noastră, mă prăbuşesc atât de departe în el, încât nu mai există nimic altceva. îi strig numele şi sunt liberă, înot până la capătul oceanului cu el lângă mine, până ce trupurile noastre, legănate de valuri, ajung să se odihnească pe ţărm. îl cuprind în braţe în timp ce aşteptăm ca respiraţia şi bătăile inimilor să ni se potolească. îmi împunge gâtul cu nasul şi ştiu că se gândeşte, la fel ca mine, la fata pe care amândoi am crezut că a pierdut-o, la fata care s-a întors ca vijelia, odată cu aerul rece care intră prin fereastra deschisă. Joseph, ai găsit-o din nou. Sunt acasă.

CAPITOLUL 13

Violet

Noiembrie 2001

Mă întorc din alergarea de dimineaţă şi mă enervez când văd maşina lui Connor încă parcată pe alee. îmi scot mănuşile şi- mi îndes căciula şi fâşul în holul nostru prea aglomerat, o adevărată expoziţie de geci, mănuşi şi cizme pline de noroi. Ştiam că Patrick a plecat deja cu autobuzul spre scoală si mă încânta ideea unui moment de respiro într-o casă goală. Plămânii îmi sunt obosiţi din cauza frigului. Mai am doar câteva săptămâni în care să-mi pot urma traseul obişnuit pe plajă şi prin oraş, înainte ca iarna să mă oprească. Nu că ar fi mare diferenţă. De când părinţii mei ne-au spus despre planul lor, lucrurile care în mod obişnuit mă relaxează, cum ar fi sunetul cadenţat al tălpilor mele atingând trotuarul sau calmul oceanului la început de zi, nu-mi mai aduc linişte.

Mai ales că nu scap de ei. Erau acolo, în razele trandafirii rămase din soarele la răsărit, Stânca Matelotului strălucind în lumina dimineţii dincolo de bancurile de nisip tot mai înguste şi părinţii mei, cuibăriţi pe pătura cea mare, pe care o folosim pentru picnicuri pe plajă, fără să

aibă habar că am trecut gâfâind pe lângă ei. Când am mers ultima oară eu si Connor în mod

*

intenţionat să întindem cuvertura pe plajă, înarmaţi cu un termos, ca să privim începutul zilei? îmi muncesc mintea, dar nu găsesc nimic. Dimineţile ne sunt dictate de rutină, de copii, de treburile mărunte care ne consumă, dar rareori de răsărituri de soare.

Vin cu un pahar la chiuvetă, deschid robinetul şi-l văd iar pe tata, prin fereastra de la bucătărie, împrăştiind muici în grădină. Uşa verandei se deschide în spatele lui şi apare mama, care-i aduce o cană de cafea. Se sprijină de balustradă şi io întinde. Rămân să vorbească şi paharul aproape că-mi dă pe dinafară în timp ce-i privesc, încercând să le descifrez limbajul trupului, disperată să găsesc o urmă de neînţelegere între ei, dar, ca întotdeauna, sunt perfect relaxaţi.

Simt mirosul de aer rece şi de transpiraţie de pe mine şi-mi aplec urechea înspre scară. Aud apa curgând. Connor a întârziat si abia acum face dus. Sunt recunoscătoare I I

că nu se învârte prin bucătărie, recunoscătoare că nu trebuie să mă prefac că sunt bine. între timp, părinţii mei încă reuşesc să strecoare clipe romantice în orele dimineţii, în ciuda a tot si toate. Si

dimineaţa lor este cu mult mai romantică decât îmi amintesc eu să fi

avut una de ani buni. Ce trist, ce groaznic să fiu geloasă pe mama în situaţia ei, să mă gândesc la mine – mă urăsc pentru asta –, dar nu pot să nu fac o comparaţie între căsniciile noastre, care sunt una lângă cealaltă.

Ce-ar face Connor dacă m-as dezbrăca ascunsă de abur,dacă as deschide usa de sticlă şi aş intra la duş, în spatele lui? îmi vine să râd. De obicei, mă dezbrac cu spatele la el în lumina difuză a lămpii, conştientă că nuditatea mea este doar o necesitate pentru a-mi schimba hainele, mai degrabă decât ceva care să-l provoace. Dacă m-aş duce acum la el, ar spune „Ies imediat”, sau „Trebuie să fug”, sau, mai rău, „Mulţumesc. Data viitoare, bine?”

Recunoştinţă întreţesută cu milă. Ar recunoaşte încercarea mea, dar nu si-ar dori-o, nu m-ar dori pe mine câtuşi de puţin. Ar ieşi din duş, încă ud, fiindcă trupul meu gol nu-l mai poate face să întârzie la muncă, ci e mai degrabă un decor din baie, ceva ce ai luat cu ani în urmă şi pe care acum abia dacă-l mai vezi.

Mă lupt cu mormane de cearşafuri decolorate îndesate în dulapul de pe hol până găsesc un prosop. Apoi, intru la duşul copiilor, e al lui Patrick acum, fiindcă nu vreau să aştept până termină

Connor şi sper oarecum că o să plece înainte să termin eu. Nu mai suport să fiu lângă el de când ne-au spus ai mei. Mă copleşeşte senzaţia că ocup prea mult spaţiu, că respir aerul nostru comun, că exist lângă el; gândurile mele legate de divorţ sunt o armă ascunsă pe care sunt sigură că o s-o descopere.

Nu că aş avea vreun motiv să mă grăbesc. Nu am nimic de făcut până la programarea lui Patrick la medicul ortodont, de la ora două. Am grijă să nu ating pereţii duşului cu pielea expusă, observ că perdeaua decolorată are urme de mucegai şi acum ştiu cum o să-mi petrec dimineaţa. Patrick e cel care ar trebui să cureţe baia asta, dar el are antrenament la fotbal, şi cursuri de trombon, si mult mai multe teme decât îmi

amintesc să fi avut eu în şcoala generală. Am învătat o lecţie de la ceilalţi trei, si de la

Connor, că veni vorba – dacă vreau să fie ceva făcut trebuie să fac eu.

Rămân mai mult decât e necesar sub apa fierbinte a duşului, trag de timp, îmi rotesc capul pe măsură ce apa îmi relaxează muşchii umerilor. Connor ar trebui să fie deja la muncă, dar, dacă nu pleacă la prima oră, aşteaptă să treacă ora de vârf ca să nu rămână blocat în trafic în drum spre Groton. Există unele avantaje, în special

această flexibilitate de program, când te ocupi de resuscitarea unei afaceri de familie – casa asta nu e singurul lucru pe care l-am moştenit de la bunicii mei. Compania Groton Ship and Engine i-a fost lăsată mamei când a murit bunicul Saunders, cu mult înainte să mă nasc eu. A supravieţuit la limită, schimbând directori şi manageri, până când a venit Connor pe postul de inginer-şef.

E o sursă de nesiguranţă pentru Connor faptul că viaţa noastră e construită pe umerii părinţilor mei, a părinţilor lor, şi că fraţii mei se vaită constant: „Evident că Violet primeşte casa. Violet e preferata!” însă adevărul e că nici unul din ei nu si-a

I dorit casa bunicii. Si nici unul din ei nu si-a

dorit nici compania.

Eu, personal, nu am iubit niciodată casa asta. întotdeauna mi s-a părut că seamănă cu o mănăstire, cu vestibulul din marmură şi uşile ornamentate, întunecată şi cu prea multă mobilă, deloc pe gustul meu. Dar avea mai mult decât suficient spaţiu ca să ne creştem aici cei patru copii, era la o distantă rezonabilă de locul de muncă al lui

Connor şi părinţii mei în nici un caz nu aveau nevoie de ea. Nu avea sens să o vindem şi să cumpărăm ceva mai departe de plajă, doar ca să invităm cine ştie ce familie de străini în enclava noastră, ca să ne invadeze terenul pe care-l avem la comun. Prefer casa în

care am crescut si am încercat să copiez aici confortul ei şi săl fac totodată al nostru. Am înlocuit tencuiala masivă de la ferestre ca să intre mai multă lumină, am găsit mobilă din răchită, materiale uşoare. Dar a fost o casă prea mare pentru noi, chiar şi pe vremea când toţi copiii locuiau aici. Nu puteam niciodată să o ţinem curată, încăperile cavernoase erau pline de jucării, uniformele sportive zăceau agăţate cine ştie pe unde sau aruncate prin colţuri, găseam cotoare de măr mucegăite sub pernele de pe canapele. Bunica ar fi fost îngrozită. Dar haosul lor, zgomotul lor şi dezordinea lor, trei capete roşcovane şi, mai târziu, frăţiorul lor mai mic, o făceau să fie într-adevăr casa noastră. Toate clişeele s-au dovedit a fi adevărate, cel despre vremurile frumoase de altădată, despre cum poate să-ţi crească inima, despre cât de frumoasă poate fi o viaţă împreună.

Mă îngrozeşte acum mai mult ca niciodată apropierea iernii, când toată lumea se ascunde în case si cuibul nostru tot mai gol devine şi mai evident, cu trei dintre cei patru copii plecaţi deja pe drumul lor. Patrick a început să petreacă tot mai mult timp în camera lui, acum că se apropie de vârsta adolescenţei, fraţii lui mai mari nu mai sunt aici ca să-l scoată din

ascunzătoare cu dezmăţul lor, cu dramele din sufragerie sau pur şi simplu din dorinţa de a vedea pe altcineva intrând în bucluc. Iarna, care va conduce spre primăvară, spre iunie, o numărătoare inversă pe care nu pot să nu o aud constant în minte. Ultimul an al părinţilor mei. Nu pot să mă obişnuiesc cu ideea şi acum n-au mai rămas decât şapte luni. îmi frec tălpile, cu putere, curăţând pielea moartă din jurul gleznelor, coatele, într-o încercare de a-mi alunga gândul din minte.

Dar se tot întoarce, oricât de roşie mi s-a făcut pielea. Panica bruscă, senzaţia de cădere care mă trezeşte noaptea. Sentimentul de pierdere care creşte şi devine tot mai pronunţat, ca şi cum durerea ar fi un sunet, un tren care îmi trece printre urechi. în curând, cei doi oameni care au fost mereu reperele mele, pe care m-am bizuit cel mai mult, modelul meu pentru o viaţă bine trăită, pentru dragoste adevărată, nu vor mai fi.

Jane nu-i crede, cel puţin aşa susţine – poate că e doar felul ei de a nu-şi înfrunta emoţiile, aşa cum face mereu. Jane, fiica risipitoare, care cumva primeşte onoarea finalului grandios al mamei, reprezentaţia ei în orchestra simfonică. Deşi eu sunt cea care a fost mereu aici, cea pe care pot să se bazeze, care-i ajută să sune la compania de cablu, care a rezervat

excursia cu autocarul în Marele Canion pentru întreaga familie şi care îşi petrece duminicile plivindu-le grădina.

Eu am fost cea care a insistat pe lângă Thomas, când aproape că nu mai vorbea cu nimeni, l-am spus – deşi urăsc însuşi acest gând şi nu îmi pot imagina casa fără ei sau că nu o să le mai aud vocile răspunzând la telefon –, i-am spus că nu pot să mi-i imaginez nici unul fără celălalt, l-am spus că o să regrete dacă iroseşte puţinul timp care ne-a mai rămas doar ca să-si

J

demonstreze ideea. Că nu ajută la nimic săi pedepsească, asta nu o s-o ţină pe mama sănătoasă, nu o să aline durerea şi nu o să-l facă pe tata să se răzgândească. Fraţii mei nu înţeleg; mă cred nebună, dar ei nu locuiesc vizavi de ai noştri. Ei nu văd ce văd eu în fiecare zi. Florile pe care tata le taie din grădină, orele pe care mama le petrece ţinându-i companie în timp ce el lucrează.

Plimbările pe care le fac împreună, ferestrele luminate care îmi spun în fiecare seară unde sunt, cum se mişcă împreună prin casă. Ştacheta imposibil de ridicată pe care au fixat-o, singurul lucru pe care nu o să-l pot ierta vreodată.

Am sugerat şedinţe de consiliere maritală, dar Connor nu crede în terapie. El e din Southie, un loc în care fiecare îşi vede de treaba lui si nimeni nu-si împărtăşeşte *t* *t* l > *f*

problemele cu un străin. El crede că viaţa noastră este normală, că relaţia noastră a

' r

fost modelată de necesităţile de a conduce

» o afacere şi de creşterea a patru copii. Nu greşeşte, nu e singurul vinovat. Şi eu m-am acomodat cu viaţa pe care ne-am creat-o. Dormeam mai bine pe partea mea, la distanţă de el; canapeaua era mai confortabilă când puteam s-o întind şi să o am doar pentru mine. Am încetat să-i mai povestesc ce făcusem peste zi, pentru că nu voiam să-l plictisesc cu poveşti despre activităţile mele de voluntariat la şcoala copiilor, la bibliotecă, la asociaţiile caritabile, în grădină, despre toate felurile în care-mi umpleam timpul şi care nu atrăgeau niciodată după sine nici o întrebare, l-am pus prânzul la pachet şi cina pe masă când pleca şi când venea şi, la un moment dat, a încetat să mă mai sărute de rămas-bun sau la întoarcere sau poate că eu am încetat să-l mai sărut pe el, şi nu sunt sigură că vreunul din noi a observat până nu a devenit un şablon şi a fost prea târziu ca să mai protestăm. Epuizarea tot mai accentuată cu fiecare copil nu s-a atenuat niciodată, nu ne-a lăsat să ne croim drum înapoi unul spre celălalt.

Dar el nu ştie că, uneori, în acele rare

nopţi în care ne învârtim printre cearşafuri, o rutină pe pilot automat ca s-o facem şi pe- asta, eu mă gândesc la iubiţii mei din liceu. La felul în care ne exploram unul pe celălalt, la nevoia de a dori, de a fi dorit. Nu i-aş spune niciodată asta, nici măcar într-o şedinţă de terapie. Mi-e ruşine, la 45 de ani să am fantezii cu băieţi pe care i-am cunoscut cândva, mai tineri decât este acum fiul meu cel mare, dar îngheţaţi în timp ca aproape bărbaţi, virili şi dorindu-mă.

Nu am rostit niciodată cuvântul cu voce tare. *Divorţ.* Nu până acum câteva luni, când le-am spus părinţilor mei. Nu m-am gândit niciodată serios la asta. Copiii vin pe primul lor, e important să le oferim un cămin stabil şi fericit. Connor e genul de tată care ştie să facă un fluture dintr-un bandaj, să ajute la rezolvarea şirurilor lungi de ecuaţii si să facă pâine prăjită cu o gaură cu ou în mijloc. Nu e genul de bărbat de care să divorţezi. Cunosc femei în oraş ai căror soţi au călcat pe de lături şi încă sunt împreună. Cum aş putea să justific aşa ceva? Până şi logistica – unde ar locui el, unde-aş locui eu, cum ar fi vacanţele, din ce m-aş întreţine, va trebui să revin la catedră, o slujbă care nu mi-a lipsit niciodată şi la care nu sunt sigură că m-aş putea întoarce după o pauză de 23 de ani – şi teama mea cea mai mare, că poate copiii m-ar urî, m-au oprit în loc.

Până în iunie, când părinţii mei ne-au strâns în jurul lor şi au dat pur şi simplu foc înţelegerii noastre tacite – şi anume, că era suficient de bine asa cum era.

Pentru că acum nu mă mai pot ascunde de adevăr. Am un soţ la care

ţin, căruia nu aş vrea să i se întâmple lucruri rele, care îmi doresc să fie fericit. Dar nu am un sot pentru care aş muri sau care ar muri pentru mine. Poate că lui Jane si lui Thomas ideea li se pare bizară, dar nu merit şi eu să găsesc o dragoste ca asta? Nu merită Connor? Nu meritäm toti?

Aud vag un strigăt din hol şi închid duşul. Mă şterg cu prosopul, mă înfăşor în el, îl fixez şi mă duc spre dormitorul nostru. Mă uit pe fereastră, aleea e goală.

Nu am nici măcar un sot care să se asigure că l-am auzit când mi-a spus la revedere.

Dau drumul la *Good Morning America,* pentru ca emisiunea să-mi ţină de urât în timp ce mă îmbrac.

Sunt imagini cu dezastrul rămas din Turnurile Gemene, unde pompierii încă încearcă să găsească ceva printre dărâmături. De când s-au prăbuşit, totul pare şi mai fragil.

Thomas pare să fi găsit o oarecare claritate în urma tragediei, dar eu nu pot să mă gândesc decât la toţi acei oameni şi la ce ar trebui să simţi atunci când pierzi pe cineva, o devastare absolută. Dar, dacă l-aş pierde pe Connor, eu aş merge mai departe. Mi s-ar frânge inima pentru copii, fiindcă şi-ar pierde tatăl, dar eu aş putea exista într-o lume pe care el ar lăsa-o în urmă.

Poate că doar să-ţi doreşti, să crezi în iubire, să aştepţi până-ţi găseşti calea nu este suficient. Nu ar trebui să faci eforturi continue să-l convingi pe celălalt să rămână. Iubirea înseamnă să mergi mână-n mână, să vă urmaţi unul pe celălalt înspre lumină.

Mai târziu în acea dimineaţă, înclin o pungă mototolită de făină[# *] deasupra unei

căni de măsurare, o nivelez cu degetul şi o vărs într-un bol de mixer.

Fac briose dintr-un mănunchi de banane

maro de care mama a uitat, în timp ce ea îmi ţine companie la masa din bucătăria ei, cu o pătură tricotată aruncată pe genunchi. Soarele se arată din spatele unui nor şi umple încăperea cu un sentiment fals de căldură. Luminează cărţile de bucate cu

colţurile întoarse, ceainicul de alamă, şorţurile înflorate atârnate într-un cârlig, lângă cămara plină de cutii de cafea refolosite, conserve de roşii şi pungi de zahăr. Torn aluatul în forme de briose si ling

puţin

de pe degetul mare. Bag formele în

cuptor, mă trântesc lângă ea, la masă,

şi întind pătura peste amândouă.

- Cum te simţi?

E o întrebare pe care ştiu că o detestă, dar nu mă pot abţine să nu i-o pun, sperând să primesc un alt răspuns, unul care să însemne că putem inversa cursul, că o să putem vorbi despre asta peste ani, fără să ne vină să credem, despre cum am evitat tragedia în ultima clipă pentru că nu ne-am pierdut speranţa.

- Binişor.

încearcă să zâmbească, să mă asigure, dar e mai degrabă o

strâmbătură.

Mă lipesc de ea, nu pot să nu alunec iar în rolul de fiică atunci când suntem atât de aproape, una lângă cealaltă. încerc să-mi controlez tremurul din voce când o întreb:

- Ţi-e frică?
- Uneori.

Chipul I se netezeşte şi devine ca de piatră, o expresie ca o mască pe care am mai văzut-o si altă dată, unul dintre simptomele pe care am învăţat să le observ, să le măsor şi care-mi oferă răspunsul real la întrebările mele.

- Dar, scumpo, îmi e mai frică să rămân, să fiu singură, la sfârşit, în mintea mea.

Urmăresc cu degetul o zgârietură pe masa veche de stejar, marcată de urme de furculiţă şi de conturul paharelor umede lăsate prea mult timp pe suprafaţa ei.

- Ştiu. Chiar înţeleg... mai mult decât o să înţeleagă altcineva vreodată. Şi eu sunt îngrozită că o să rămân singură.

- N-o să fii singură. îl ai pe Connor.

Dacă ar fi adevărat, n-ar mai fi nevoie s-o spună. Nimeni nu trebuie să-i dea ei asigurări în legătură cu tata. Ei doi sunt ca lujerul de glicină, el e structura pe care mama a înflorit, mama a dat viaţă unei rame care altfel ar fi fost goală. Eu şi Connor ne-am îndepărtat în cel mai banal mod cu putinţă, pe măsură ce copiii au plecat să-şi construiască

propria viaţă. Nu mai e nimeni care să ne lege în afară de copilul cel mic, care nu mai este mic, care va pleca în curând şi el pe drumul lui. Şi atunci? Mă bântuie conştientizarea a cât de puţine am să-i spun soţului meu când stăm aşezaţi la aceeaşi masă. Nu-mi amintesc când ne-am îmbrăţişat ultima dată.

Fac o pauză şi vocea îmi e tremurată, nesigură.

- încă mă gândesc să plec.

Ridic privirea, căutând reacţia ei. Am nevoie să-mi spună să o fac, să nu o fac, să mă asigure că nu sunt o persoană îngrozitoare pentru că simt asta.

- Mă întreb ce-ar face el. Ar lupta pentru noi? Poate că de asta avem nevoie.

Mama expiră încet, fără să trădeze nimic.

- Eu am plecat cândva.

Ochii mi se măresc. îi joacă mintea feste? Am citit despre momente de confuzie, ştiu că e posibil ca gândurile ei să înceapă să se distorsioneze, ca amintirile să i se amestece.

- Ce tot spui acolo?

- L-am părăsit pe tatăl tău. Sau am încercat. Când Jane si Thomas erau mici, înainte să te naşti tu.

Rămân uluită preţ de doar câteva clipe, înainte să clatin din cap. Cu

siguranţă una din noi nu a înţeles bine.

- Ba nu, n-ai plecat. N-aveai cum. Tu şi tata vă iubiţi atât de mult!

Mama încuviinţează din cap.

- Da, ne iubim. îl iubeam chiar în timp cerni strângeam lucrurile. Dar... simţeam că viata mea nu mai era a mea. Privirea îi este limpede, ochii îi sunt fixaţi într-ai mei. E complet aici, lângă mine, şi luciditatea ei este înspăimântătoare, pentru că înseamnă că totul e adevărat. Eram copleşită de rolul de mamă, de munca de la pensiune, şi nu mă mai recunoşteam în persoana în care mă transformam.

Gura mi se cască din proprie voinţă, nu pot să-mi ascund şocul.

- Dar vă iubiţi...

Zâmbeşte trist.

- Nu era vorba despre tatăl tău. Era faptul că simţeam că viata mea nu era cea la care mă aşteptasem. Parcă mă înecam şi tot cerni doream era mult prea departe de mine. Eram îngrozită că, dacă nu făceam ceva, aveam să rămân pierdută pentru totdeauna.

0 lacrimă îmi scapă din coada ochiului. Sunt uşurată, uluită şi devastată să o aud împărtăşindu-mi ca un ecou gândurile mele cele mai negre, dar ca fiind ale ei.

- Şi eu mă simt asa.

- Ştiu. Tocmai de-asta îţi spun. Pentru că eu *am plecat* şi sunt atât de recunoscătoare că nu am ajuns departe. Nu aş mai fi trăit cea mai frumoasă parte din viaţa mea. Şi nu te-aş fi avut pe tine.

îmi ia mâna şi mi-o strânge într-a ei.

Nu poate fi adevărat... nu părinţii mei. Nu mama mea... Am atât de multe întrebări, nu ştiu de unde să încep, încerc să leg această imagine nouă de cea pe care am avut-o mereu despre căsnicia lor, imaginea pe care am purtat-o mereu cu mine, ca o fotografie subţiată de cât de mult am tinut-o în mână

şi am studiat-o.

- Şi ce s-a întâmplat?

- M-am urcat în maşină si m-am dus la

Boston. Nici nu cred că aveam un plan exact, în afară de un vis vag de a cânta în orchestra simfonică, de a mă distanţa de viaţa care încerca să mă înghită... dar n-am putut s-o fac. Intenţionasem să particip la o audiţie, dar am ratat ora la care era programată proba, din greşeală... sau poate, puţin, în mod intenţionat... Nu ştiu, pur şi simplu, am cedat nervos. Nu mă puteam gândi decât la tatăl tău şi la cum avea să se simtă. Am încercat să-mi imaginez o viaţă fără el şi nu am reuşit să merg până la capăt. Să-l pierd şi să-l rănesc pe el era mai înfricoşător

decât orice am fi putut înfrunta împreună.

Realitatea de a avea la propriu această conversaţie cu Connor îmi întoarce stomacul pe dos. Să-i spun să stea jos, să rostesc cuvintele: „Vreau să divorţez”. Una e să mă gândesc la asta sau să-mi împărtăşesc gândurile părinţilor mei, care ştiu că nu vor spune niciodată nimic. Dar să-i spun lui? Am derulat în minte cu încetinitorul un montaj cu ce o să fie *după* – căsuţa mică, numai a mea, drumuri pe care le fac singură ca să-i vizitez pe copii la facultate –, dar nu-mi îngădui niciodată să- mi imaginez momentul în care cuvintele îmi ies de pe buze, să văd şocul şi durerea de pe chipul lui. Un bărbat care nu merită aşa ceva, care nu s-ar aştepta niciodată la asta, care de 20 de ani este total implicat în această viaţă, creşte copii şi plăteşte facturi, convins că o să ieşim la liman, încrederea pe care am construit-o, prietenia care există dedesubt, ireparabilă. Convingerea că el nu mi-ar face niciodată una ca asta, nu mi-ar cere ceva de neconceput în timp ce eu aş sta în faţa lui fără să am habar de nimic, făcându-mă să arăt ca o proastă.

- îmi pare rău! N-am vrut niciodată să stiti. Nu i-am spus nici măcar tatălui vostru. Mi-a fost atât de ruşine si m-am simtit

vinovată ani în sir.

Vocea îi cedează şi lacrimile încep să-i cadă. îi iau mâna si i-o tin strâns.

- înţeleg, mamă, înţeleg.
- Atunci, trebuie să înţelegi asta...

Mama se trage în spate şi mă priveşte din nou fix în ochi.

- Alegerea de a pleca nu e una pe care să o poţi lua înapoi. Trebuie să fii sigură că nu există alt motiv, mai important, ca să rămâi.

încuviinţez din cap şi mă aplec spre ea, decizia mea se amestecă cu a ei, umerii îi zvâcnesc în timp ce-mi curg lacrimile. Mama mă cuprinde în braţe şi plânge şi ea. Plâng pentru părinţii mei, pentru copiii mei, pentru Connor, pentru tot ce nu pot să înfrunt, tot ce am de pierdut. Plâng după fetiţa cu visuri de iubire şi pentru femeia care începe să înţeleagă ce înseamnă.

CAPITOLUL 14

Joseph

Aprilie 1960

Se aude scrâşnet de roti si o maşină intră
pe alee, cu motorul huruind puternic. Mă uit pe fereastră şi văd Chryslerül lui Maelynn.

Evelyn, care tocmai strângea mesele după ce oaspeţii au servit micul-dejun, îşi şterge mâinile pe sort si se duce la usă. Thomas trage cu ochiul pe după ea.

- Ce faci aici? Ce surpriză! Mama nu e aici, te poţi juca o vreme cu copiii.

După prea multe certuri cu sora ei atunci când vizitele lor se întâmplă să coincidă, comentarii ironice referitoare la călătoriile lui Maelynn sau despre cum n-ar trebui să fie lăsată cu copiii, fiindcă ea nu a avut niciodată copii, Maelynn preferă să ne viziteze doar atunci când putem fi singuri. Mama lui Evelyn încă vine pe la noi, în special când pensiunea e plină şi trebuie să curăţăm camerele celor care pleacă până la începutul după-amiezii, dar nu atât de des ca altădată. Are mai puţină răbdare cu copiii de când ei au crescut şi ea a mai îmbătrânit. îl tolerează pe Thomas, un copil obsesiv de curat şi de ordonat pentru cei şase ani ai lui şi care nu e niciodată prea departe de noi, ascunzându-se după picioarele noastre. Dar scoate oftaturi adânci când o vede pe Jane pe pajişte, desculţă, cu părul desfăcut şi săpând în pământ.

- Evelyn, mi-ar face mare plăcere, dar chiar trebuie să plec.

Zâmbetul îi e larg, vocea încărcată de entuziasm în momentul în care face semn spre bancheta din spate, plină de geamantane.

- Unde te duci? De ce ai atâta bagaj?

- în Los Angeles – L.A. Mă mut, *în sfârşit!*

Accentuează *în sfârşit* ca şi cum aşteptarea a fost de-a dreptul îngrozitoare, deşi e prima oară când auzim despre aşa ceva. Vorbeşte foarte vag despre vizitele ei frecvente în California, se zvoneşte că un bărbat special s-ar afla acolo, dar Maelynn nu ne-a dat nici un detaliu, a bătut doar apropouri în legătură cu existenţa lui. Eu şi Evelyn bănuim că sunt împreună de ani buni, dar Maelynn refuză să recunoască.

- L.A.? Si ce-o să faci acolo?

- Ce contează? Am 50 de ani. Vreau să mă mut, asa că mă mut.

Partea aceasta nu e surprinzătoare. După ce-am plecat noi, singurul lucru care a mai legat-o de Boston a fost şcoala. Evelyn mi-a spus că poeziile ei se vând bine şi că nu o suporta pe directoarea cea nouă, aşa că probabil n-avea să mai reziste mult acolo.

Maelynn îl ia în braţe pe Thomas.

- La revedere, Thomas, să fii cuminte pentru mămica ta! Unde sunt Violet şi Jane? Trebuie să le îmbrăţişez.

Bagă capul în camera în care eu, aşezat la un birou, fac contabilitatea.

- Şi pe tine, Joseph. Haide, vino!

Evelyn se agită de parcă ar fi fost curentată.

- Pleci? Chiar acum? în secunda asta?

- Da, dragă. Nu m-ai întrebat de ce am atâtea bagaje? N-aş avea bagaje dacă nu aş pleca. O să fac tot drumul cu maşina. Vocea îi e uşoară şi parcă râde la fiecare cuvânt. De ce să aştept?

- Nu pot să cred că nu ne-ai spus până acum. Evelyn întoarce capul şi strigă: Jane! Violet! Mătuşa Maelynn e aici!

Mă duc la usă cu senzaţia că m-am ridicat prea repede, luat prin surprindere de această sosire bruscă şi de plecarea la fel de rapidă.

Maelynn o strânge pe Evelyn într-o îmbrăţişare puternică.

- Nu fi prea supărată! Abia m-am hotărât. Viata e o nebunie, nu crezi? Promite-mi că o să vii în vizită!

Vocea lui Evelyn e stinsă, abia o şoaptă.

- Nu am fost niciodată în California.

Jane, de opt ani, dă buzna pe uşă să îşi îmbrăţişeze mătuşa, dându-l laoparte pe Thomas, iar Violet, de patru ani, vine după ea.

Maelynn ridică din umeri, ca şi cum Los Angelesul ar fi la numai o aruncătură de băt.[i]

- Ei bine, un motiv în plus ca să vii. Fetelor, am plecat!

Jane îşi lasă capul pe-o parte şi se uită mai întâi la mine, apoi la Maelynn.

- Unde-ai plecat? Abia ai ajuns.

Maelynn, care are obiceiul să o mai fure pe Jane şi să o aducă înapoi cu una

sau două julituri şi încărcată de secrete, o trage de-un cârlionţ până începe să râdă.

- Da, aşa e. Abia am venit şi acum plec. Mă mut în California. Mama voastră o să vă aducă pe toţi în vizită, nu-i aşa, Evelyn?

- Tare!

Jane îsî îmbrăţişează încă o dată mătuşa, IUI » * cu ochii sclipind la promisiunea făcută – încă o aventură împreună cu ea!

Violet începe să plângă.

- Mătuşă Maelynn, pleci?

- Da, scumpo. Dar să nu fii supărată! E ceva frumos. Acum, hai, dă-mi un pupic!

O ridică pe Violet, iar Violet o cuprinde pe după gât şi îi dă un pupic ud pe obraz. Maelynn ne îmbrăţişează pe amândoi, ne îndeamnă încă o dată să venim în vizită. Apoi, la fel de repede cum a venit, pleacă, eşarfa de pe cap fluturându-i în urmă în timp ce se îndepărtează. Maşina zvâcneşte de câteva ori si s-a dus.

Săptămâni la rând după aceea, Evelyn nu mai vorbeşte decât despre California, despre călătorii şi despre tărâmuri îndepărtate ce trebuie explorate. Este atât de impresionată că Maelynn a început o viaţă nouă, într-un oraş nou, la 50 de ani, doar pentru că aşa a vrut. Pentru mine nu e o dovadă nici de strălucire, nici de curaj. Mie mi

se pare trist şi o dovadă de singurătate să fi construit atât de puţin în jurul tău încât să-ţi poţi face valiza şi să pleci într-o clipită. Dar Evelyn îi dă înainte.

într-o seară, o văd scriind o listă, un obicei pe care l-a reluat după ce a rămas însărcinată cu Violet, când am simţit în ea o schimbare pe care nu am reuşit să o înţeleg pe deplin, o fericire care înflorea asemenea unei plante care creşte printr-un perete de stâncă, rezistentă şi inexplicabilă.

A dat laoparte tot ce era pe pian ca să poată cânta din nou la el mai degrabă decât să fie folosit drept raft pentru poze şi a învăţat-o pe Jane notele şi acordurile de bază. A fost singura dată când am văzut-o pe Jane să stea potolită şi chiar şi atunci ardea de nerăbdare să cânte mai repede, mai tare, să înveţe fiecare cântec. Până si lui Thomas îi plăcea să-şi apese degeţelele grăsuţe pe clape, aşezat în poala ei. Violet, nou-născută, adormea adesea cu faţa îngropată în gâtul lui Evelyn în timp ce o ţinea cu un braţ si cânta cu celălalt. Asa au trecut ani, o nouă epocă de aur, de lejeritate şi mulţumire pe care nu eram sigur c-aveam s-o mai regăsim vreodată.

Evelyn, însufleţind serile cu muzica ei; seara, sufrageria noastră plină de vecini, şi de oaspeţi, şi de vin, şi de voie bună în timp ce ea străluceşte în

centrul atenţiei. Vara, / I f ne grăbim să ne terminăm treburile ca să ne bucurăm de rarele după-amiezi petrecute împreună pe plaja Bernard. Evelyn stă în genunchi lângă Thomas şi strânge un braţ de nisip ca să facă o fundaţie pentru castelul lui, Jane sare prin valurile blânde şi Violet chicoteşte când o învârt spre mare. E ceva de care avem amândoi nevoie, să fim lângă ocean; ne relaxează, ne aminteşte că suntem parte din ceva mai mare. Când sunt departe de coastă, îmi aduc aminte de război, de praf, de arşiţă şi de furie. Am nevoie de calmul răcoros al apei care se prelinge pe ţărm şi de mirosul mării ca să mă simt acasă.

Când Evelyn se duce să se spele pe dinţi, trag cu ochiul la notiţele ei. Pe o pagină nouă a scris: „California”. Dar cuvântul e tăiat şi dedesubt scrie: „Să zbor în California”. Şi apoi şi asta e tăiat şi, jos de tot, nu mai scrie decât: „Să zbor”.

încă trei ani trec în viteză fără să băgăm de seamă. Thomas împlineşte zece ani şi ne chinuim să facem rost de bani ca să putem sărbători. Pe timpul verii, războiul din Vietnam a diminuat veniturile oaspeţilor noştri fideli, iar pensiunea, de obicei plină în sezon, a avut mereu camere goale. Evelyn dă lecţii de pian în oraş de câteva ori pe săptămână şi asta ajută, dar abia dacă ne ajung banii pentru alimente.

în octombrie, hainele copiilor au rămas mici şi maşina are nevoie de cauciucuri noi f

şi Oyster Shell continuă să-şi arate vârsta, cerând un acoperiş nou, o zugrăveală nouă, covoare – parcă toate deodată – şi acum nu mai avem destui bani pentru o petrecere. Eu şi Evelyn stăm până târziu să ne uităm peste facturi, să analizăm şi să reanalizăm dosarele, dar nu găsim nici o soluţie.

- îmi pare rău că ne-am înregistrat la clădiri istorice, reparaţiile costă şi mai mult acum.

0 spune cu ciudă, de parcă eu sunt de vină, de parcă eu am creat standardele în jurul cărora trebuie să funcţionăm acum.

încerc să fiu rezonabil. Registrele noastre acoperă toată masa din bucătărie.

- Ştii că pensiunea merge mai încet după sezonul de vară. 0 să avem mai multi clienti de Crăciun, ca întotdeauna.

îşi dă ochii peste cap.

- Nu vorbesc despre Crăciun. îmi fac griji că fiul tău o să fie dezamăgit de ziua lui – să împlineşti zece ani e ceva important.

- Trebuie s-o spui aşa? Fiul *tău?* Ca şi cum ar fi vina mea dacă o să fie dezamăgit?

- Păi, *tu* ai vrut să redeschidem pensiunea.

îmi îndrept spatele.

- Vorbeşti serios?

- Crezi că să administrez pensiunea asta a fost vreun mare vis de-al meu?

- Cred că glumeşti! îmi masez fruntea ca să mă calmez. Nu contează si ce-mi doresc

I

eu? Doar pentru că nu am visuri mari, aşa ca tine, ce-mi doresc eu nu are importanţă?

Evelyn nu spune nimic.

- Să nu uităm că am stat si în Boston. Am

» încercat. Nu a mers.

- Nu, n-a mers! pufneşte ea, aprobându- mă pe un ton încărcat de sarcasm.

- La naiba, Evelyn! Acum, nu e vorba despre tine. De data asta. Nu mai avem bani. Nu pot să fac să apară bani din pământ doar pentru că vrei tu. Ce-ai vrea să fac?

Ţip. Nu ţip niciodată la ea.

Ceva se rupe şi Evelyn mârâie:

- Poate că ar trebui să nu mai faci promisiuni pe care să nu le poţi ţine.

Se ridică de la masă, trântind scaunul în spatele ei.

- Evelyn! încetează!

Se întoarce spre mine, spumegând.

- Ce?

- Nu poţi să foloseşti asta ca să câştigi într-o ceartă. Nu contează cât eşti de

r

supărată.

înlemneşte, prinsă zgândărind o rană veche, o promisiune pe care am făcut-o cu mulţi ani în urmă şi pe care nu am ţinut-o – să am grijă ca Tommy să fie în siguranţă, să ne întoarcem amândoi acasă.

Cobor vocea.

- Nu poţi.

Se detaşează de furie ca un dop scos dintr-o sticlă.

- Ai dreptate. îmi pare rău! Oftează, dezumflată şi jenată. Zău aşa, Joseph, măcar o dată, nu poţi să lupţi şi tu murdar?

- Nu vorbeşti serios.

Clatină din cap.

- Nu ar fi trebuit să aduc vorba despre el.

- E-n regulă. Amândoi suntem frustraţi.

- Nu, nu e. Nu e în regulă să te atac pentru că am probleme.

- Vino aici!

Se lasă spre mine şi o cuprind în braţe, îngropându-i faţa înfierbântată în pieptul meu. 0 ţin strâns o vreme şi amintiri despre avioane de vânătoare mi se învârt în minte si se concretizează într-o idee, iar o soluţie se formează clar.

îi şoptesc:

- Poate reuşim să facem ceva special care să nu coste nimic.

Cerul este albastru, fără nici un nor, şi

aerul e proaspăt, ca o viaţă reînnoită, copacii explodează în nuanţe de portocaliu şi roşu pe măsură ce ne apropiem de Hartford. Eu şi Evelyn am vrut să fim o vreme singuri cu fiul nostru, care, fiind mijlociul, se pierde adesea între nevoile surorilor lui. Aşa că le-am lăsat pe Jane şi pe Violet cu bunica lor, spre uluirea lui Jane, care e deja aproape adolescentă.

Thomas stă tăcut pe bancheta din spate în timp ce înaintăm printre dealurile aurii, la fel de retras în el ca atunci când este printre surorile lui. La stânga lui este un coş de răchită, cu sendvisuri cu şuncă si caşcaval, cidru de mere şi prăjiturele cu dovleac. Ochii îi alunecă peste peisajul de foc pe lângă care trecem. Dar e ceva diferit la tăcerea lui acum, nu e nici rece, nici distantă. E ceva electric, un fel de nerăbdare – numără fiecare copac, remarcă fiecare detaliu ca si cum totul ar fi un

I

indiciu despre magia ce o să urmeze.

Trecem pe lângă indicatoare care anunţă Aeroportul Bradley şi mă uit peste umăr la Thomas, care se bate nerăbdător cu degetele în picioare.

- Aproape am ajuns, campionule!

îi zâmbesc încântat lui Evelyn; entuziasmul lui Thomas este molipsitor.

Ca tată, e ciudat să ştiu atât de puţine despre fiul meu, mai ales că, atunci când era mic, Thomas era mereu pe

lângă picioarele noastre. Ştiu lucrurile cele mai evidente: îi plac aeromodelele şi vrea să facă o carieră în aviaţie. Oricine ar intra în camera lui si-ar da seama de asta. Mai ştiu şi noţiuni practice, amănunte pe care le observi atunci când locuieşti în aceeaşi casă cu cineva: că nu pune lapte în cereale pentru că nu-i place când se înmoaie prea mult sau că poartă mereu o geacă, chiar şi atunci când abia dacă e răcoare. Dar sunt atâtea altele pe care nu le ştiu, lucruri cu mult mai importante... cum i se pare la şcoală, dacă are mulţi prieteni, dacă a început să observe fetele. Dacă înţelege cât de mult îl iubesc. Dacă i se pare că e diferit de restul familiei si dacă asta îl face să se simtă singur.

Adevărul fie spus, comportamentul lui a fost întotdeauna un mister. Jane seamănă leit cu Evelyn, e îndrăzneaţă şi aventuroasă, iar Violet e ca mine, cu inima pe tavă. Dar Thomas... nu seamănă deloc cu băiatul al cărui nume îl poartă, deşi nu consider că asta e ceva rău. Nu si-a cunoscut niciodată unchiul şi nu m-aş aştepta să copieze personalitatea lui Tommy doar pentru că i- am dat acelaşi nume. Fata lui îmi aminteşte de trăsăturile din copilărie ale prietenului meu şi uneori îşi înclină

capul într-un anumit fel sau face alt gest care mă surprinde. Dar are constituţia pe care o aveam eu la vârsta lui, este înalt şi slab, însă ştiu că se va împlini când o să crească şi ochii căprui sunt tot ai mei, calmi şi neschimbători. Chiar si asa, mă mir cum

acest băiat tăcut şi analitic s-a putut naşte din carnea si oasele mamei lui si ale mele.

Virăm pe o ieşire şi urmăm un drum lateral, pe lângă care se întinde o pajişte maro-aurie. Buickul începe să se zdruncine în clipa în care ieşim de pe şoseaua pavată şi intrăm pe un drum forestier, de pe care cauciucurile ridică praful. Huruim până ne oprim cam pe la jumătatea câmpului şi praful se aşază în jurul nostru.

Ieşim din maşină şi Evelyn se întinde să ia coşul de răchită şi pătura de pe bancheta din spate. Când închidem cele trei portiere, zgomotul răsună tare în peisajul întins. Simt soarele cald pe faţă în ciuda vântului de toamnă şi Evelyn îşi ridică mânecile puloverului de lână.

Thomas priveşte sceptic peisajul deschis.

- Tată, eşti sigur că aici e?

Ridic din umeri, intrând în joc, prefăcându- mă că am îndoieli.

- Asa credeam...

Apoi, îl auzim. Huruitul jos al unui

motor, ca un tunet îndepărtat, apoi ceva mai acut, un şuierat înalt, străpungând cerul cristalin în timp ce un avion de vânătoare argintiu apare pe deasupra vârfurilor arămii ale copacilor. Umbra lui mătură pajiştea, iar Thomas o ia la goană, ţipând şi chiuind.

Evelyn lasă coşul să-i cadă şi pornim după el, cu braţele ridicate în aer. Aripile avionului sunt atât de jos, încât eclipsează soarele. Vântul ne biciuie în timp ce fugim şi avionul se ridică, umbra se îndepărtează dincolo de copaci. Thomas a rămas locului în faţa noastră, ca vrăjit, privind avionul până ce e mai mic decât o lună îndepărtată, până ce dispare, lăsând în urmă doar o dâră albă, ca trasată cu o pensulă, ca dovadă că a fost totuşi acolo. Se întoarce spre noi cu chipul cuprins de uimire, strălucitor.

- Mamă! Tată! Ati văzut?

Evelyn încuviinţează din cap, cu gura căscată.

Un zgomot puternic răsună din nou în spatele nostru, încă un set de exerciţii, de data aceasta trei avioane de vânătoare într- un triunghi. Este un sunet care altă dată mar fi speriat, dar aici suntem feriţi de orice atac, liniştea care ne-a cuprins este un scut chiar şi împotriva ororilor din propria mea minte.

Thomas porneşte la galop, alergând

după bubuitul avioanelor care survolează lungimea câmpului şi apoi dispar. Deschid pătura de flanel într-o rafală de vânt şi mă întind, sprijinit pe coate. Evelyn se aşază lângă mine şi deschide coşul, scoate acoperitoarea de hârtie de pe o prăjitură şi fură o muşcătură – o urmă de glazură îi rămâne deasupra buzei. Iau şi eu o gură din cidrul de mere, încă aburind în termosul de plastic, si aroma de scorţişoară si cuisoare
mă încălzeşte. Ne petrecem după-amiaza în acest fel, întinşi unul lângă celălalt, uitându- ne cum fiul nostru aleargă cu braţele întinse ca nişte aripi, fără să-şi ia ochii de la cer.

Ne uităm la imagini în sufragerie, pensiunea e plină de oaspeţi care au venit în vizită la rude de Ziua Recunoştinţei. JFK a fost împuşcat. O tânără de lângă mine plânge. Rolurile de gazdă şi oaspete s-au dezintegrat în intimitatea pierderii noastre comune. Am rămas toti muţi de uimire,
socati, nu ne vine să credem. Când a fost ales, JFK avea doar cu trei ani mai mult decât am eu acum. La 43 de ani era preşedintele Statelor Unite. Eu am 40 şi conduc pensiunea părinţilor mei. Asta-s eu. E tot ce-am fost dintotdeauna. Probabil tot ce voi fi vreodată. Cum poate el să fie cu doar câţiva ani mai mare decât mine şi, dintr-odată, să fie mort?

Telefonul sună, speriindu-ne pe toţi, şi Evelyn se scuză şi se duce să răspundă

în camera cealaltă. Ies după ea, fiindcă simt că am nevoie de aer.

- Pensiunea Oyster Shell, cu ce vă pot ajuta? întreabă ea, cu falsă veselie. Urmează o pauză şi, când vorbeşte iar, vocea i s-a schimbat, e îngrijorată. Eu sunt Evelyn.

îmi aruncă o privire cuprinsă de panică şi alunecă pe un scaun de la masa din bucătărie. Mă aşez lângă ea, iar Evelyn pune receptorul între noi şi ne aplecăm ca să putem auzi amândoi.

- Evelyn... Am auzit atâtea despre tine... Maelynn te-a iubit atât de mult.

La capătul firului e o voce de femeie, o voce pe care nu o recunosc.

- Aş vrea să nu fie aşa... Vocea se frânge. Dumnezeule, îmi pare atât de rău! Am încercat să mă adun înainte să sun.

Evelyn îşi duce o mână la piept, îşi masează clavicula.

- îmi pare rău, cine sunteţi?

- Numele meu e Betty, am locuit cu... Maelynn era... Vocea i se pierde. Am o veste groaznică. Pauză. A fost un accident. La celălalt capăt al firului se aude un suspin înăbuşit. Maelynn... s-a dus.

Evelyn trage ascuţit aer în piept.

Mă simt pierdut, nu pot să fac nimic ca să o protejez de asta, ultimul lucru pe care credeam că o să-l auzim vreodată.

Betty ne dă detaliile printre suspine şi

îi strâng mâna lui Evelyn. 0 coliziune frontală, cealaltă maşină a trecut pe roşu. Maelynn a murit pe loc.

Celălalt şofer a murit mai târziu, la spital.

JFK asasinat într-o maşină; mătuşa Maelynn ucisă într-un accident de maşină. 0 coloană de maşini. Un foc de armă. Un semafor roşu. Scârtâit de roti. Tragedii diferite, maşini şi oraşe diferite, acelaşi sfârsit.

Bărbia lui Evelyn se încreţeşte; ea încearcă să nu plângă şi se sprijină de mine.

Nu pare posibil ca un om atât de plin de viaţă ca Maelynn să nu mai fie. Mă tem ca nu cumva această veste să o facă să se prăbuşească iar. Vreau să dau mai încet televizorul, să bag glonţul înapoi în ţeavă, să opresc maşinile, să îngheţ orice ne ameninţă liniştea abia salvată.

- îmi pare atât de rău! Betty tuşeşte. Respiră greu în timp ce face eforturi să articuleze cuvintele. As vrea să ne fi cunoscut în alte împrejurări... mătuşa ta, sar putea să te şocheze, dar... a fost iubirea vieţii mele. Şi cred, cel puţin aşa mi-a spus, că si eu am fost a ei.

Betty, bărbatul misterios care s-a dovedit a nu fi bărbat. Iubirea adevărată pe care Maelynn a găsit-o, în sfârşit.

Evelyn râde tare, şi gestul îi întinde

obrajii.

- Sincer, Betty, nu există nimic care m-ar putea şoca în legătură cu mătuşa mea Maelynn.

în seara aceea, le spunem copiilor ce i s-a întâmplat mătuşii Maelynn. Le spunem şi despre JFK şi încercăm să-i ajutăm să înţeleagă. Jane plânge, ştergându-şi furioasă lacrimile care îi cad. Thomas îsi încleştează maxilarul; expresia lui este sumbră, dar controlată. Violet, care are acum aproape opt ani, nu înţelege. îmi pune atât de multe întrebări când o bag la culcare – despre moarte, şi de ce se întâmplă, şi unde ne ducem, şi ce înseamnă. întrebări pentru care nu am răspuns, în afara câtorva vagi învăţături creştine despre rai şi iad, religia în care am fost crescuţi eu şi Evelyn, dar de care ne-am detaşat când am crescut, aşa cum te lepezi de nişte haine care ţi-au rămas mici. îngerii şi fericirea eternă păreau mai degrabă poveşti, nu ceva în care să putem crede, idei care am fi vrut să fie la fel de reale pentru noi ca moartea însăsi.

întrebările ei nu-mi dau pace când încerc să adorm.

Evelyn întreabă, lângă mine, în întuneric:

- Cum a reuşit tocmai mama mea să trăiască mai mult decât toti ceilalţi? Nu

mr i

ar mira dacă ar trăi chiar mai mult decât noi.

Nu spun nimic. Nu aş dori o astfel de soartă nimănui. Să rămâi numai tu, după ce toţi cei apropiaţi au murit, să continui fără cei dragi lângă tine. Cât de singur trebuie să te simţi, cât de groaznic să-ţi tot iei rămas- bun, să exişti în spaţiile pe care ei nu le mai pot umple. Nu-mi pot imagina viaţa mea fără Evelyn, nu am cunoscut niciodată o lume lipsită de lumina ei. Nu aş vrea să trăiesc în bezna pe care ar crea-o absenţa ei. Aşa că, în noaptea asta, o strâng mai tare. 0 ţin de parcă în felul ăsta aş putea fi sigur că n-o să plece niciodată. Dar tot nu pot să dorm. Inima-mi bate cu putere în timp ce stau nemişcat, stomacul mi se strânge. îmi ţin capul pe pieptul ei, îi strâng mijlocul. Ea îmi mângâie părul, îmi sărută fruntea şi-mi spune că totul va fi bine. Dar, oricât ar încerca, nu poate schimba adevărul care mă bântuie.

într-o zi, o s-o pierd şi pe ea.

Câteva nopţi mai târziu, toţi copiii sunt băgaţi în pat, sala de mese e pregătită pentru a doua zi de dimineaţă şi, din locul meu de sub pătură, o privesc pe Evelyn pregătindu-se de culcare. Uşa băii este întredeschisă şi ea e în cămaşă de noapte şi îşi piaptănă părul.

- Faci fată mai bine decât as fi crezut

situaţiei cu Maelynn, îi spun.

Evelyn e mai puternică. 0 văd în postura ei, în lungimea gâtului, în unghiul drept al umerilor. Nu pare să poarte povara lui Maelynn aşa cum s-a întâmplat când a murit Tommy şi durerea a copleşit-o.

- Mi-era frică să nu se întâmple ca data trecută.
- Nu prea am de ales. Eram mai tineri atunci... copiii au nevoie de noi, oaspeţii au nevoie de noi. Nu am timp să mă prăbuşesc.
- Totuşi, poţi să simţi.
- Simt, crede-mă! Vine la mine si se asază
pe marginea patului. 0 credeam invincibilă. Ochii i se umplu de lacrimi, amintindu-şi de mătuşa care i-a fost cea mai bună prietenă. Aş vrea să ne fi spus. Despre Betty. De parcă ne-ar fi păsat? Nu înţeleg de ce a simţit că trebuie să păstreze secretul ăsta faţă de mine... Nu pot să cred că n-o să mai vină niciodată în vizită, că n-o s-o mai vedem niciodată.

Betty ne-a spus că Maelynn nu a pregătit nici un testament, nu a avut nici o ultimă dorinţă. 0 parte din mine crede că a presupus că n-o să moară niciodată sau că nu şi-a făcut griji pentru ce o să se întâmple atunci.

Am hotărât ca trupul să-i fie trimis înapoi în Boston, pentru a fi înmormântat acolo. A fost iubită de

multe eleve, care vor dori să-si
ia rămas-bun. Betty ne-a trimis articolele decupate din ziar şi a făcut aranjamentele, în scrisoarea care a sosit împreună cu obituarul, a scris: „Nu voi veni la înmormântare. Sper că puteţi înţelege. Eu mi-am luat adio de la Maelynn în ziua în care a murit şi nu pot să o mai fac încă o dată. în fiecare zi mă trezesc rugându-mă ca totul să nu fi fost decât un vis cumplit”.

Stomacul mi se strânge când citesc cuvintele ei. într-o zi, aşa voi fi şi eu. Sau, într-o zi, aşa va fi Evelyn. Nici un om îndrăgostit nu rămâne neafectat.

Se aude o bătaie uşoară în uşă, iar Violet, într-una dintre vechile cămăşi de noapte ale lui Jane, prea lungă pentru ea, bagă capul înăuntru. Au trecut ani de când Violet nu a mai venit în camera noastră după ora de culcare, ca să se plângă că sunt monştri sau fantome în şifonier. în ultima vreme însă, moartea pare să-i bântuie visele. Bat cu palma cuvertura, lângă mine, şi Violet se saltă în genunchi şi se apropie. Se cuibăreşte la mine în braţe în timp ce Evelyn stinge lumina în baie şi se bagă sub pătură, lângă noi amândoi.

- Oh, scumpo! Iar nu poţi să dormi?

Îi mângâie părul lui Violet, încă ud după baie.

- Mi-e frică să nu visez urât.

- Atunci, hai să ne gândim la lucruri vesele înainte de culcare, spune Evelyn

şi se trage mai aproape de mine.

îi simt trupul relaxându-se şi mă cuprinde un val de afecţiune. Violet îşi pune capul pe pieptul meu şi mă izbeşte cât de mică este încă, deşi are aproape opt ani. Poate pentru că este mezina familiei, mi s-a părut întotdeauna mai fragilă decât fratele şi sora ei. Sau poate pentru că întotdeauna a părut că duce mai mult în inima ei, ca şi cum ar purta emoţiile întregii case în trupşorul ei micuţ.

- Ce fel de lucruri vesele?

Se uită la mine şi pleoapele i se închid, chiar în timp ce se luptă să rămână trează.

- Ce-ai zice să-ţi povestesc cum m-am îndrăgostit de mama ta?

- îmi place povestea asta! oftează ea şi se trage mai aproape.

Evelyn se aşază şi ea mai bine de partea cealaltă si lasă ochii să i se închidă.

0 surprind zâmbind în clipa în care încep. Violet îmi întrerupe povestea în toate punctele obişnuite, chicotind când menţionez culoarea rochiei lui Evelyn şi punând întrebări despre unchiul Tommy care duc iar la întrebări despre mătuşa Maelynn şi despre ce înseamnă să mori. îi dau răspunsuri simple ca s-o împac, ca să- mi liniştesc mintea agitată, până când ochii i se închid şi degeţelele-i zvâcnesc pe pieptul meu.

Mă trag uşor de lângă Evelyn, care îşi

mută capul pe pernă în absenţa mea, şi o duc în braţe pe Violet în camera pe care o împarte cu Jane. Pe drum, arunc o privire la Thomas şi, prin întuneric, îi văd umflătura corpului sub pătură. Doarme dus. Jane e trează în pat, cu o lanternă, strângând în mână un ziar şi o foarfecă. Şi-a petrecut ultimele zile lipită de televizor sau îngropată în ştiri, decupând articole pe care le pune într-o cutie de pantofi. De pe noptiera ei se ridică fum şi întreaga încăpere duhneşte a miros de tămâie. Ne-am tot certat cu ea, i- am tot spus că nu are voie să dea foc la tămâie în cameră, dar, în seara asta, nu pare să merite efortul.

 înclin din cap spre ea în timp ce o bag pe Violet sub pătură. Când mă aşez pe marginea patului ei, Jane nu mă bagă în nici un fel în seamă, luminează doar cuvintele cu lanterna. Chipul lui John F. Kennedy străluceşte de pe prima pagină, lângă titlul: *Un preşedinte ce nu va fi uitat.* Obituarul mătuşii Maelynn este lipit pe perete, lângă perna ei.

 Se face înaltă, are aproape 13 ani, mâini şi picioare lungi şi atitudine din plin. Nu sunt sigur când au început să se schimbe lucrurile între ea şi Evelyn, amândouă sunt teribil de încăpăţânate. Era o vreme când petreceau ore întregi împreună la pian. La fel ca Evelyn la acea vârstă, erau singurele momente

când Jane rămânea într-un loc, atacând materiale mai avansate, încântându-i pe clienţii noştri regulaţi care observau cât de repede creştea. Era o vreme când îi făcea mare plăcere să ne ajute cu treaba la pensiune, când conducea oaspeţii în camere zdrăngănind cheile în mână sau le arăta drumul spre plajă. însă, în ultima vreme, preferă singurătatea, îi răspunde obraznic maică-sii şi se ascunde în camera ei, absorbită de cercetările despre criza rachetelor din Cuba, sau invazia din Golful Porcilor, sau construirea Zidului Berlinului. Si devorând toate evenimentele curente care se desfăşoară în I jurul ei.

- Hei, Jenny, te culci şi tu curând?

0 bat pe picior până ce, într-un final, catadicseşte să se uite la mine.

- Cum aş putea să dorm? în caz că nu ştiai, lumea noastră se năruie.

Se încruntă, îşi pune lanterna între genunchi ca să o ţină fix şi decupează pagina.

- în cazul ăsta, chiar că trebuie să ne odihnim, ca să putem înfrunta urgia mâine- dimineată.

- Nu e amuzant.

- Nu încerc să fiu amuzant. Dar nu vreau să stai trează şi să-ţi faci griji despre lucruri pe care nu le putem schimba în noaptea asta.

- Asta-i problema. Nimeni nu crede că poate să schimbe ceva. Mergem cu toţii cuminţi, ca nişte vite. Şi ne îndreptăm spre abator.

întotdeauna mă surprinde să constat cât de adultă a devenit, cât de cinică si de întunecată e perspectiva ei asupra vieţii, la numai 12 ani şi jumătate.

- Ştiu că lumea pare înfricoşătoare acum. Şi mi-e şi mie dor de mătuşa Maelynn, la fel şi mamei tale. Dar nu ajută la nimic să-ţi faci tot timpul griji – o să simţi doar şi mai mult că nu poţi face nimic.

- Dar nu putem face nimic, nici unul dintre noi. Mătuşa Maelynn nu a putut face nimic. JFK n-a putut face nimic. Amândoi sunt morti si nici unul nu se aştepta la asta.

- Uneori, lucrurile se întâmplă fără ca noi să putem face ceva. Nu putem decât să ne trăim viaţa cât mai bine şi să sperăm că vom fi pregătiţi.

Lasă jos foarfecă şi ziarul şi se uită lung la mine.

- Dar ea chiar a avut o viată frumoasă si a găsit pe cineva, în cele din urmă, şi totuşi a fost omorâtă. Si fiului lui JFK – să trebuiască să-şi îngroape tatăl în ziua în care a împlinit trei ani? Felul în care a salutat sicriul... nu e drept, tată!

Lacrimile i se adună în ochi si întoarce capul, roşie în obraji.

Gâtul mi se strânge când îmi amintesc de băieţelul cu mâna apăsată pe frunte, cu picioruşele goale cu gropiţe în genunchi, cu haina de lână încheiată la nasturi, un salut sfâşietor al unui copil prea mic ca să înţeleagă. Un ultim rămas-bun adresat unui tată pe care n-o să şi-l amintească, al cărui chip o să-l memoreze din fotografii, aşa cum copiii noştri nu i-au cunoscut niciodată pe părinţii mei. Poveştile despre ei sunt ca nişte legende, n-o să le simtă niciodată căldura trupurilor într-o îmbrăţişare.

- Ştiu că nu e. Nu e drept. Dar, la fel cum nu controlăm noi ce se întâmplă în lume, nu controlăm nici clipa în care plecăm. Tot ce putem face este să-i iubim pe cei din jurul nostru cât timp putem. E tot ce putem face, îi iau din mână foarfecă şi ziarul şi i le pun pe noptieră. Ce-ar fi să le laşi în seara asta? încearcă să dormi! Lucrurile arată întotdeauna mai bine dimineaţa.

încuviinţează din cap şi se întinde îmbufnată pe spate, formând umbre pe pereţi cu lumina lanternei. 0 stinge şi ochii mei fac un efort să se adapteze la întuneric.

Mă aplec şi o sărut pe frunte, un pic mirat când mă lasă.

- Vise plăcute, Jane!
- Noapte bună, tată!

Mă ridic să plec şi, înainte să ajung la

uşă, mă strigă:

- Tată?

Rămân în prag şi ea continuă:

- Nu vreau să fiu aşa obraznică tot timpul cu mama. Uneori, nu mă pot abţine, dar mă simt prost. Te rog, spune-i că-mi pare rău!

- Ar trebui să-i spui tu. Ar aprecia.

- Poate. Am vrut să ştii, ca să nu fii dezamăgit de mine.

- Nu aş putea să fiu niciodată dezamăgit de tine. Si o să-ti spun un secret.

- Care?

- Eşti exact la fel ca mama ta când era mică. Şi ca unchiul tău Tommy. Şi ei doi au fost oamenii pe care i-am iubit cel mai mult pe lumea asta.

Nu spune nimic, şi-a tras pătura până sub bărbie.

- Dar tot cred că i-ar plăcea să audă ce-ai spus adineauri. Ar însemna mult pentru ea.

închid usa în urma mea si străbat coridorul spre dormitor, observând că mocheta pe care am pus-o când ne-am instalat, cu mai bine de zece ani în urmă, sa subţiat şi s-a destrămat pe la margini. Va trebui s-o înlocuim în curând. Deschid usa camerei noastre, simţind apăsarea unei zile grele. Evelyn doarme întoarsă cu faţa spre noptiera ei. în timpul nopţii,

stăm întinşi unul lângă celălalt şi curba taliei ei apasă în mine. Chiar dacă a adormit singură, s-a poziţionat în asa fel încât să fie tinută în braţe.

Cuvintele ei îmi plutesc în minte: „Credeam că e invincibilă”. Sting lampa de deasupra ei şi mă bag sub pătură. Mă apropii de ea şi Evelyn îşi dă bazinul în spate, spre mine. îi sărut pielea netedă de pe umeri.

- Noapte bună, Evelyn! Te iubesc atât de mult!

Murmură nişte cuvinte înfundate, despre care nu pot decât să presupun că înseamnă acelaşi lucru. Gândul îmi intră în minte, frica se transformă într-un jurământ tăcut. „N-o să trăiesc niciodată fără ea. Nici măcar o singură zi.”

Cu asta şi cu trupul ei lipit de al meu, un sentiment de calm mă cuprinde dintr-odată şi, pentru prima oară de ceva vreme încoace, dorm. Dorm si visez la o viată fără de moarte, o eternitate în care să stau întins, cu femeia pe care o iubesc în braţele mele.

CAPITOLUL 15

Evelyn

Decembrie 2001

Unele zile sunt bune, dar azi nu e una dintre ele. Petrec cea mai mare parte a timpului în reprize de somn pe canapea, umerii si gâtul mi-au amortit si mă dor.

Când mă trezesc după-amiaza târziu, Joseph citeşte în fotoliu.

- Joseph?

Mă uit la el si-mi şterg bărbia si buzele umede de salivă.

Lasă în jos colţul ziarului ca să mă vadă. Chipul îi e brăzdat de cute de îngrijorare pe care încearcă să le ascundă sub un zâmbet trist.

- Cum te simţi?
- Bine. Obosită.
- Ştiu.
- Violet a întrebat dacă vrem să facem Crăciunul la ea.
- Drăguţ din partea ei.

Vorbesc în şoaptă şi simt frica strecurându-mi-se în piept, deşi suntem singuri.

- Nu vreau să facem Crăciunul în altă parte.

Am ştiut că totul o să se schimbe când o să afle. Cu toate încercările mele de a mă îngheţa în timp în acest ultim an, imaginea pe care o s-o aibă despre mine o să se schimbe, o să se transforme la fel ca radiografiile mele

craniene. Dar acesta este ultimul nostru Crăciun si nu-l vreau întinat ‚
mai mult decât este deja, cu griji, cu sfaturi bine intenţionate şi oferte de ajutor, cu câte un braţ care să se întindă spre mine de fiecare dată când mă ridic, cu priviri încărcate de milă pretutindeni în jur. Sunt mama lor, bunica lor, nu o pacientă de care
trebuie să aibă grijă, pe care să o monitorizeze si fată de care să manifeste
compasiune. Aşa că, deocamdată, vreau un ultim Crăciun cu familia mea, chiar dacă o să fie doar o iluzie. încă o amintire care să mă includă aşa cum sunt, nu cum vor ajunge să mă vadă.

îmi simt pleoapele grele şi somnul mă ademeneşte din nou în timp ce Joseph spune:

- Nu trebuie să duci totul singură, să ştii.

Nu am putere să mă cert cu el, nu pot să-l mai văd, îmi simt pieptul greu ca o ancoră care mă trage în adânc, unde spaţiul şi timpul încetează să mai existe, unde durerea pe care le-o provoc celor din jur dispare.

Ziua următoare e o zi bună. Ferestrele sunt îngheţate pe margini, este o după-amiază cenuşie care cere ca lumina să fie
aprinsă chiar dacă nu s-a înserat încă, un Ajun ce promite să aducă şi mai

multă zăpadă.
Jane stă cu spatele drept, lumina lămpii se reflectă pe suprafaţa strălucitoare a pianului Steinway la care s-a aşezat, pe băncuţa de mahon. Nu se uită la mine, dar simt că mă aşteaptă să dau semnalul.
Exersăm de luni întregi, iar concertul din ianuarie, care la început mi s-a părut şi prea târziu ca să pot aştepta, şi prea devreme ca să am timp să mă pregătesc, este acum peste numai o lună. Am repetat singură ca să mă prefac că am progresat mai repede când mă întâlnesc cu ea. Deseori, mi se întâmplă ca mâinile mele să refuze să coopereze, să lovesc greşit clapele sau să amestec notele în minte. Clapele mi se par uneori mai apropiate decât ar trebui să fie sau degetele mele – mai groase. Tremuratul mă afectează, par stângace. Joseph a refuzat să mă lase să renunţ, în ciuda protestelor mele. Am acceptat, chiar si cu umilinţa pe care am simtit-o fată de
dorinţele mele egoiste, pentru că aveam nevoie de timpul petrecut singură cu Jane. De după-amiezile deghizate în exerciţii de pian de care pot să mă folosesc ca s-o ghidez înspre un adevăr despre propria ei viaţă, pe care îl ştie, dar îi e frică să-l recunoască. Un concert pentru mine, dar care e, de fapt, un complot pentru a ne aduce pe toţi împreună, cu Marcus

imprimat pentru totdeauna în acest dar pe care-l împărţim, o cărare care o conduce spre el.

Degetele mi se mişcă lejer pe clapele Baldwinului când încep să cânt. Şi Jane mi se alătură la Steinway, dar tot nu-mi iese bine. Prima partitură, cea pe care am exersat-o cel mai des, este accesibilă, graţie memoriei musculare, dar, după aceea, mă încurc, degetele mele nu găsesc la timp notele. Jane se opreşte şi mă aşteaptă răbdătoare după fiecare greşeală să reîncep si să încerc iar.

Din nou o luăm de la început, din nou sunt prea înceată. Interpretarea mea e chinuită, sperie muzica. Ne oprim, o luăm de la capăt. începem. Notele zboară de pe pagină, dar degetele mele nu răspund suficient de repede, ca şi cum semnalele transmise de creierul meu se târăsc prin noroi. Ce-a fost în mintea mea de m-am înhămat la aşa ceva? Mă opresc, o iau de la capăt. încep iar. Sunt în urmă. Nu pot să ţin pasul. Nu pot s-o fac. Jane o ia înainte şi eu mă prăbuşesc.

Ce se întâmplă cu o pianistă care-şi pierde mâinile? Izbesc clapele cu pumnii şi manifestarea urâtă a frustrărilor mele reverberează în toată casa.

- E-n regulă, mamă. Mai avem timp să exersăm. E-n regulă.

Este exagerat de răbdătoare, atât de

înţelegătoare, încât se apropie de condescendenţă, şi mă priveşte cu o expresie încurajatoare pe care o recunosc, pentru că de la mine a învăţat-o, pentru că eu o priveam aşa pe ea când, copilă fiind, se enerva că pianul refuza să scoată muzica pe care o voia.

„Mai avem timp.” Dar dacă nu mai avem?

- Să sperăm că ai dreptate.

Mângâi clapele. Sunt netede şi reci, şi familiare, şi străine sub degetele mele. îi simt privirea, aerul pulsează parcă, simt întrebarea pe care se pregăteşte să mi-o pună: „Cum te simţi?” E o conversaţie de care am început să mă plictisesc, aşa că adaug:

- Ce-ar fi să facem o pauză şi să vedem cum progresează Violet şi Rain în bucătărie?

- Sigur, l-am spus lui Marcus că-i păstrez nişte fursecuri de Crăciun.

Mă aplec spre ea, bucuroasă că mi-a ridicat mingea la fileu.

- Cred că ar prefera să te mănânce pe tine de Crăciun.

- Vai de mine, mamă! Jane îşi acoperă fata cu mâinile. Si te mai întrebi de ce nu-l aduc pe aici?

Ridic din umeri şi spun, înainte să închid pianul:

- Oi avea eu Parkinson, dar nu sunt oarbă... si nici el nu e.

- Nu e *destul* că sunt o femeie puternică şi independentă?

Ea glumeşte, dar eu vorbesc cât se poate de serios.

- Să fii independentă, să fii puternică nu înseamnă că trebuie să fii singură. E important să înţelegi asta. Fac o pauză. De ce ti-e atât de frică să-i dai lui Marcus o şansă reală?

Tonul lui Jane devine defensiv, am luat-o prin surprindere.

- Ştii de ce.

- Nu mai eşti fetiţa care a fugit în California si nici Marcus nu seamănă câtuşi de puţin cu celălalt bărbat. Şi a trecut atât timp de atunci... nu crezi că a sosit timpul să-ti dai voie să iubeşti din nou?

- Uite ce se întâmplă când îţi dai voie să iubeşti! Uită-te la voi doi, cum renunţaţi la tot unul pentru celălalt. Uită-te la Maelynn! Când a găsit, în sfârşit, pe cineva stabil, a murit. Aşa, din senin. Crezi că-i o coincidentă?

- Oh, scumpo! Doar nu crezi aşa ceva!

Mi se pare absurd, dar nu aveam habar că poartă în suflet superstiţia asta, că se teme să fie prea fericită, ca nu cumva să apară reversul medaliei.

- Maelynn a fost mai fericită ca oricând cu Betty. A iubit-o foarte mult, o auzeam în vocea ei de fiecare dată

când vorbeam. Maelynn nu a murit pentru că a iubit-o pe Betty. Sunt atât de recunoscătoare că nu a fost singură în ultimii ani de viaţă. Şi tocmai *datorită* iubirii dintre mine si tatăl tău sunt acum împăcată cu gândul morţii. Pentru că am trăit cu adevărat. E timpul să-ţi îngădui şi tu să ai ceva adevărat. Merită. E singurul lucru care merită cu adevărat ceva.

în bucătărie, Violet şi Rain au început să facă o prăjitură Albă ca Zăpada şi mă întreb dacă am notat reteta asta în caiet. Probabil r
că da. Nu-mi amintesc. Am scris toate reţetele de familie preferate ale copiilor într- un caiet, pentru Crăciun. 0 carte de bucate la care lucrez de câteva luni. Sunt zile în care scriu mic, atât de mic, încât cuvintele sunt imposibil de descifrat, dar nu pot să scriu mai mare, oricât aş încerca. Uneori, îmi este greu să-mi amintesc – paşii se amestecă şi uit ingredientele. în unele zile, mintea mi-e ascuţită şi limpede şi scriu cât pot de mult, până când trebuie să mă odihnesc. Din ce în ce mai des, tremuratul îmi face scrisul indescifrabil, doar nişte zgârieturi şi mâzgăliturі care întinează liniile imaculate. Rup pagini întregi şi marginile rămân prinse în cotor.

Mă aşez la masă şi le urmăresc pe Violet şi pe Rain executând reţeta familiară. Burta lui Rain a început să se vadă sub puloverul de lână. E ca un

balet, felul în care se învârtesc pe lângă ingrediente, fără ezitare în acest peisaj cunoscut în care s-ar descurca şi legate la ochi. Simt cum mă cuprinde oboseala, cum marginile se înceţoşează, dar, momentan, sunt mulţumită să stau lângă ele, să mă bucur de compania lor. Blaturile date cu făină, şorţurile de bucătărie cu imprimeuri festive, zăngănitul vaselor pe măsură ce chiuveta se umple de boluri şi de căni de măsură. Nu sunt sigură când s-a întâmplat, când am descoperit frumuseţea vieţii domestice şi am îmbrăţişat tot confortul pe care aceasta îl aduce. Unul dintre lucrurile mele preferate este să apăs lingura în aluatul tot mai gros şi să aştept momentul în care ai mei dau buzna pe uşă, cu obrajii îmbujoraţi şi cu degetele îngheţate, ca să se încălzească lângă foc. Mormanele de geci dezbrăcate în hol, căciulile şi mănuşile puse pe calorifer, la uscat. Uneori, mă întreb unde a dispărut fetiţa de pe plajă. Fetiţa care se temea de înălţimi, dar îşi dorea cu disperare să zboare. Dacă s-ar mai recunoaşte măcar f puţin în mine.

Joseph coboară scările şi bagă nasul în bucătărie, căutând ceva gustos de furat.

- Arată bine, fetelor. Când putem să le mâncăm?

- Nu până diseară. Toată lumea o să fie aici la sase. Thomas si Ann rămân chiar

peste noapte. Imaginează-ţi!

îi fac cu ochiul.

- S-a schimbat mult fiul nostru.

- Dar tot nu e bun de nimic în bucătărie, aşa că i-am spus să vină la şase, zice Violet, iar Jane încuviinţează din cap, râzând.

Rain îşi bagă degetul în bolul cu aluat şi râde când îi surprinde privirea lui Joseph.

- Bunicule, n-ai văzut nimic.

Zâmbeşte larg, vinovat.

întind mâna spre Joseph, care alunecă lângă mine. îmi place să-i simt palmele aspre, bătătorite de la munca în grădină. îmi place să-l privesc acolo, în sfârşit în elementul lui, păstrând încă mirosul de pământ şi de sudoare când se retrage în casă. Aş vrea să-l mai pot simţi o dată pe pielea lui. Doctorii au spus că e un simptom comun în Parkinson, un indicator timpuriu al bolii care mă cuprinde. Cât de mult îmi doresc să pot simţi mirosul prăjiturii care se coace în cuptor, dulceaţa care umple casa. Momentan însă, îmi ajunge să ştiu că e acolo, cât timp eu sunt încă aici, lângă fiicele mele şi nepoata mea cea mare, urmărindu-le coregrafia de care nu sunt conştiente, alunecând şi împingând şi învârtindu-se una pe lângă cealaltă în timp ce lucrează.

- Mamă, eşti sigură că vrei să te lăsăm să termini tu? Putem să nu mai mergem anul ăsta.

Jane mă studiază cu o expresie îngrijorată. 0 să-l ia pe Joseph să facă nişte cumpărături de ultimă oră, o tradiţie pe care au început-o cu ani în urmă, când pensiunea, plină de familii venite în vizită de sărbători, îl solicita prea mult ca să-i permită să meargă din timp să cumpere cadourile. Are timp, acum, că am închis pensiunea, aşa cum am hotărât când a împlinit 60 de ani, ca să ne putem bucura de viaţă ca doi pensionari, dar tot le place să meargă împreună să vadă magazinele în Ajunul Crăciunului, decorate cu ghirlande şi luminiţe.

Scutur din cap.

- Nu e nici o problemă. Mai amestec puţin şi bag şi ultima foaie în cuptor. Haideţi, duceţi-vă! Când Jane deschide gura să protesteze, insist: Duceţi-vă, sunt bine.

Ezitând, îşi strâng lucrurile şi ies pe uşă într-un amalgam de fulare, mănuşi şi geci pufoase, cu promisiunea că se vor întoarce curând.

După ce au plecat, torn aluatul în forma deja unsă. Trebuie să stea cam o oră la cuptor. îmi notez ora la care au plecat, în caz că n-o să-mi pot aminti. Genul ăsta de detalii m-au ajutat în ultima vreme. Ideea lui Joseph. E plin de idei care să-mi facă viaţa mai uşoară. Unele dintre ele, ca, de pildă, să-mi notez ceva, să etichetez fotografiile sau să fac liste, chiar mă

ajută. Totuşi, pierd cuvinte.

Am obosit amestecând. Trebuie să mă odihnesc, să fiu bine diseară.

Thomas şi Ann vor sosi curând, Tony va veni după ce o să treacă pe la ai lui împreună cu Rain şi o să vină şi Connor, cu copiii. De când am avut discuţia cu Violet, am observat crâmpeie din tandreţea care exista cândva între ei, când îşi dau unul altuia untul la cină fără să fie rugaţi sau pigulesc în treacăt o scamă. Nu e o căsnicie lipsită de iubire, dar ştiu că numai dragostea nu ajunge. Sper că ce i-am povestit o să fie suficient, că o să poată găsi o pârghie ştiind că şi eu m-am simţit pierdută, o cale înapoi spre el. Sunt recunoscătoare că eu si Violet suntem diferite în acest crucial aspect; ea poate fi călăuzită, sfătuită, perspectiva ei poate fi remodelată prin conversaţie, ea poate să înveţe de la alţii. Jane seamănă mai mult cu mine. Nimeni n-arfi putut să ne spună nouă ce să facem, n-ar fi putut să ne salveze de greşelile pe care le-am comis. A trebuit să vedem cum e să fugi.

Jane, care încă refuză să asculte. Care nu vrea să-l invite pe Marcus la noi, care nu vrea să recunoască faptul că se întâlnesc, care o să-şi făurească cel mai lung şi mai greu drum, numai ca să poată spune că a ajuns la capăt cu propriile puteri. L-am cunoscut la postul de ştiri cu ani în urmă. Chiar şi în acele

câteva clipe, Jane a căutat pretexte să ne facă să mai rămânem, să-l privim cum îşi înregistrează segmentul, iar Marcus şi-a întins gâtul ca să se uite după ea de îndată ce s-a oprit camera şi, când privirile li s-au întâlnit, amândouă chipurile radiau, încărcate de afecţiune. A fost sincer

când a spus că-i pare bine să ne cunoască, ne-a întrebat cu interes ce planuri avem pentru prânz, în timp ce trupurile lor vibrau pe aceeaşi melodie, atrase unul spre celălalt în spaţiul dintre ele.

Vorbeşte suficient de mult despre el cât să fi putut să-mi fac o idee despre viaţa lui: că a crescut într-o familie numeroasă din Roxbury, că a petrecut ani întregi ca reporter de război, că nu s-a căsătorit niciodată, mereu punând cariera şi călătoriile pe primul loc. Dar am nevoie *să îl cunosc* si să ne cunoască si el. Va fi *t* *I*
important pentru Jane... după.

Nu vreau să aştepte cât am aşteptat eu, cât a aşteptat Maelynn, ca să-şi dea seama că să iubeşti pe cineva nu înseamnă să te pierzi pe tine însuţi, că poate să-ţi aducă mai mult decât să-ţi ia. Sper că am destul timp.

Au mai rămas patruzeci şi şase de minute. Secundele se târăsc. Aţipesc întruna. 0 să înţeleagă. Dar nu pot să uit de prăjitură. Nu pot să distrug desertul lor preferat. Ar înţelege şi asta. Nu prea pot să mai greşesc acum, totul

are o explicaţie, mi se iartă orice, sunt cocoloşită ca un copilaş care nu poate face nimic rău. Dar nu pot, nu de acest ultim Crăciun. Trebuie să rămân trează.

încerc să mă concentrez la gândurile mele cele mai concrete, mă gândesc la Joseph. La părul lui argintiu, la unghia mare despicată la mijloc de un ciocan scăpat de sub control, la trupul lui solid ca un stejar. Mă simt inundată de un sentiment de vinovăţie când îmi amintesc cum aproape am fugit la Boston, cum aproape am aruncat toţi acei ani petrecuţi alături de el, când acum nu-mi doresc decât să putem trăi mai mult împreună, la fel ca atunci. Când mă gândesc la planul nostru, la tot ce o să lăsăm în urmă şi la certurile pe care le- am avut în legătură cu asta. Eu insistând că nu poate să facă aşa ceva; el hotărât că nu poate suporta să trăiască singur şi că decizia mea o atrage după sine pe a lui. Decizia mea, o hotărâre imposibilă, de neimaginat. Dar alternativa nu este decât un alt fel de sfârşit, încet, debilitant, sigur. Moartea nu e singurul fel de a sfârşi. Dar, într-o seară ca aceasta, când afară ninge şi prăjitura se coace în cuptor, mi se pare că nar fi trebuit să fie niciodată decizia mea.

Gândurile mă trimit într-un somn fără vise. Tresar speriată de un bipuit şi de o uşă care se deschide. Casa se umple de zgomot de voci şi de sunet de paşi.

Apoi, îmi amintesc. Au venit ai mei. Bipuitul se aude de la cuptor? Am gătit ceva? Sunt buimacă de oboseală, dar rezist somnului care mă trage înapoi. E o sărbătoare, pentru cineva sau pentru ceva. îmi amintesc acum. Ai mei sunt în vestibul, în sufragerie, intră pe uşa turnantă în bucătărie. Trebuie să fiu aici.

Connor intră în bucătărie, urmat de patru pămătufuri de păr roşu. Patrick, înalt şi slab, pe punctul de a deveni adolescent. Ryan, cu câteva smocuri de barbă care fie arată o încercare de a şi-o lăsa să crească, fie denotă o lene cruntă, studenţească. Shannon, încrezătoare şi efervescentă, cu silueta minionă a lui Violet şi... cine e ea, fiica cea mai mare, cu pistruii decoloraţi de iarnă, cu faţa rotundă şi veselă? îmi cercetez mintea, căutând detalii... un indiciu.

E încă la facultate sau a terminat? Unde locuieşte? Mintea-mi e goală. Intru în panică şi caut cu disperare un nume pe care nu pot să-l găsesc. Mă forţez să le zâmbesc când intră. E o sărbătoare pentru ceva.

Ajunul Crăciunului. Asta e. Ajunul Crăciunului.

- Mamă, arde ceva aici?

Violet dă fuga la cuptorul care încă bipuit şi deschide repede uşa. Un fum gros iese dinăuntru.

- Oh, nu!

„Prăjitura, prăjitura, am uitat de prăjitură!”

Violet o pune pe blat. E arsă pe deasupra. Connor deschide larg fereastra cea mai apropiată şi aerul rece năvăleşte în încăpere.

Gâtul mi se strânge, ochii mi se umplu de lacrimi.

- îmi pare rău, am crezut...

Dar nu pot să termin.

Violet se întoarce spre mine, îmi vede ochii, lacrimile ruşinate.

- Oh, mamă, nu! Nu, e-n regulă. Putem să dăm laoparte partea arsă. E-n regulă.

Mi se încing obrajii.

- Arunc-o! E distrusă.
- Molly, ia un cuţit!

Molly! Molly, care lucrează în Providence. A venit cu trenul, aseară. Desigur.

Violet îmi aruncă încă o privire încărcată de milă.

- Mamă, sincer, e-n regulă.

Molly mă cuprinde cu un braţ.

- Hei, avem o scuză să punem mai multă friscă.

t

Mai târziu, deschidem cadouri şi spunem poveşti în jurul focului. Bem lichior de ou şi mâncăm fursecuri în formă de Moş Crăciun, de oameni de zăpadă şi de clopoţei. Jane cântă *Have Yourselfa Merry Little Christmas* la pian. Şi sunt transportată cu ani în

urmă, când Joseph şi copiii mi-au făcut o surpriză si mi-au cântat acelaşi cântec în dimineaţa
de Crăciun.

- Mai am un cadou, le spun, după ce agitaţia s-a potolit şi toată lumea e acum întinsă pe canapele sau pe jos. Dintr-o pungă mare de cadouri scot mai multe pachete ambalate şi-i fac semn lui Ryan să dea câte unul fiecăruia dintre verişorii lui. Mai am câte unul pentru Jane, Violet şi Thomas. Mi-a luat ceva timp să le fac şi nu sunt perfecte, spun eu, ezitând când ei încep să le desfacă. Sper că e de ajuns, că, dacă le dau ceva pe care să-l poată păstra, să le amintească de mine, o să compenseze tot ce le răpesc. A trebuit să rup câteva pagini, dar... Ei bine, o să vedeţi.

Nu se aude decât sunetul de hârtie sfâşiată, apoi se aşterne tăcerea. Rain, Molly şi Shannon, împreună pe canapea, se apleacă peste copertele caietelor cu reţete, strângându-le cu putere în mână.

- Bunico, asta e... Nu pot să cred că ai făcut asta pentru noi.

Ann şi Thomas stau unul lângă celălalt şi dau paginile cu grijă.

- Mamă, e incredibil, spune Violet, trăgând un suspin pe nas. Cum ai... Când ai făcut asta?

- Oh, nu, Vi, nu citi ce scrie pe prima pagină! spune Jane, necăjind-o, în timp

ce- şi şterge lacrimile de la propriii ochi.
înăuntrul fiecărui caiet, am scris: „Sper ca aceste retete să vă aducă întotdeauna acasă, să vă aducă bucurie, să vă amintească tuturor de zilele pe care le-am petrecut gătind şi mâncând laolaltă, împreună, lângă mare”.

în acea noapte, stau întinsă în pat, cât se poate de trează, în timp ce Joseph doarme lângă mine. Ceasul de pe noptieră arată 3.00. Este în mod oficial Crăciunul. Imagini cu Crăciunurile altor ani îmi trec prin minte, picioruşe goale răsunând pe hol, trupşoare strecurându-se în toate spaţiile goale dintre mine şi Joseph, cu ochii strălucindu-le de bucuria magiei Crăciunului. Aerul din jurul nostru e rece, nasul mi-a îngheţat, dar căldura de sub plapumă este suficient de reconfortantă cât să cheme somnul adânc. Dar nu pot să dorm. Sunt bântuită de declinul mintii mele. Ce o să mai uit? Dacă nu o să-mi amintesc după câteva clipe? Şi totuşi, bucuria simplă de a face prăjituri cu fiicele mele, toate îmbrăţişările pe măsură ce intrau pe rând în casă... Câţi astfel de ani o să pierd? Câţi astfel de ani o să-i răpesc lui Joseph? Ar putea să trăiască mai mult decât mine. Sau eu aş putea să trăiesc mai mult decât el. Aşa merg lucrurile. Dacă nu-ţi faci un plan. Dacă nu fugi.

îmi întipăresc în memorie felul în care buzele lui stau deschise, felul încet şi zgomotos în care respiră. La început, când ne-am căsătorit, dormea pe burtă şi mă băgăm în el. Mi se părea ceva cât se poate de firesc felul în care ne înfăşuram unul în jurul celuilalt, contopindu-ne într-o singură formă. Acum, stă întins pe spate şi câteva şuviţe de păr i s-au lipit de creştetul capului. Umerii îi sunt încă lăţi, dar mai slabi, mai fragili. Tare aş vrea să mă lipesc de el, dar, în seara asta, ca în majoritatea nopţilor, trupul mă doare prea tare ca să mi-l aranjez după al lui. îmi doresc să mai avem o ultimă oară trupurile agile din tinereţe. Dimineţile în care ne trezeam îmbrăţişaţi si pe care le

>1 , , I lăsam să alunece în după-amiezi.

A devenit mai greu în ultimii ani, dar încă facem dragoste când putem. Mă tem pentru acea dată care va fi ultima oară, pentru că nu o să avem cum să ştim, nu în acel moment. Nu o să am cum să păstrez clipa aşa cum aş vrea să o fac.

Momentan însă, suntem doar eu şi Joseph şi aceste prime ore ale dimineţii din acest ultim Crăciun. Cu ninsoarea uşoară f de afară, cu căldura trupului său lângă al meu, acest moment are toată magia de care am nevoie. Mă întind si-i iau mâna. Chiar şi în somn, îşi închide degetele peste ale mele.

Ştiu că alerg, dar nu sunt sigură

înspre ce. Singura mea speranţă este că, oriunde voi ajunge, într-o zi, cumva, ne vom reîntâlni.

Mă trag spre noptiera mea, aprind lumina şi scot un caiet din sertar şi, cu stiloul, creez o plasă de siguranţă, o cale de a-l ajuta să scape de acest jurământ de care singur s-a legat. Pentru că nu sunt sigură decât de un singur lucru – nu pot să-l las să mă urmeze.

Nu pot face asta cu el lângă mine.

CAPITOLUL 16

Joseph

Mai 1969

Evelyn e lângă blatul din bucătărie şi bate nişte ouă în timp ce-i explică lui Violet cum să cearnă făina. Eu încerc să repar un ochi de aragaz, care nu se mai aprinde.

Violet trăncăneşte în timp ce întinde aluatul unei cruste de plăcintă pe care o face pentru petrecerea de Ziua Eroilor.

- Tot îmi trebuie o rochie nouă. N-o să port ceva din ce-a rămas de la Jane.

La 13 ani, a început să se opună poziţiei de soră mai mică, nu mai vrea lucruri rămase de la Jane, iar camera pe

care o împart a devenit un focar de tensiune de ambele părţi.

Fiindcă ştie că mama ei stă si fierbe în casă de una singură atunci când nu e cu noi, Evelyn a invitat-o să ne ajute cu pregătirile. Doamna Saunders stă sprijinită de tejghea şi o urmăreşte pe Violet cu ochii mijiţi.

- N-o întinde atât de subţire, că o s-o rupi.

Thomas, care are 15 ani, stă la masă şi învaţă de zor pentru examene. Thomas învaţă tot timpul şi ţine neapărat să doarmă bine noaptea ca să se ducă să alerge la prima oră a dimineţii. E hotărât să se înroleze în forţele aeriene şi să devină pilot de vânătoare. îl încurajăm să se vadă cu prietenii, să invite fete în oraş, dar el insistă că trebuie să rămână concentrat. Am inima îndoită. Am văzut ce înseamnă războiul. Ştiu ce poate să facă, ce înseamnă cu adevărat. Dar e singurul lucru despre care Thomas vorbeşte cu entuziasm, singurul lucru despre care putem să-l mai facem să vorbească zilele astea, şi nu mă îndur să încerc să-l fac să se răzgândească.

Jane cotrobăie prin frigider şi acoperă blatul de bucătărie cu tot felul de ingrediente pentru sendvişuri. Lucrurile au fost deosebit de tensionate între ea si Evelyn în ultimele luni. Jane detestă că are oră de venit acasă şi că nu poate să asculte muzica la maximum. în cea

mai mare parte a timpului se închide în camera ei şi ascultă ştirile de la radio. Vine acasă mirosind a bere, bolborosind incoerentă, şi se furişează afară după ce-i interzicem să mai iasă. în cea mai mare parte, este comportament tipic de adolescent, îmi dau seama, şi, sincer, relaţia mea cu Jane a fost întotdeauna bună. E deşteaptă şi ia note mari, e independentă ca mama ei şi am avut întotdeauna încredere că, până la urmă, o să ia deciziile corecte.

Recent însă, Jane ne-a anunţat că vrea să- şi ia un an de pauză înainte de facultate, să se mute în Boston la toamnă, după ce face 18 ani. 0 să închirieze un apartament împreună cu o prietenă şi o să încerce să-şi găsească de lucru la un ziar sau la vreun post de radio. Ca să aibă experienţa vieţii, zice, înainte să-şi aleagă drumul. Nu suntem tocmai încântaţi; eram siguri că Jane îsi va dori să se ducă la facultate si
i ȷ
am strâns bani pentru asta. Chiar şi aşa, lui Evelyn îi e greu să-i dea drumul, ştiind că, peste numai câteva luni, o să facă greşeli fără să mai aibă plasa de siguranţă sub ea. Aseară s-au certat în legătură cu ceremonia de absolvire a lui Jane. Am dat peste ele, fiecare ţipând la cealaltă din uşa camerei.

Jane sprijinită de toc, întoarsă spre maică-sa.

- E o prostie şi o pierdere de timp. 0 să- mi iau diploma fie că mă duc, fie că

nu.

Evelyn i-a răspuns cu voce joasă şi ameninţătoare, cu braţele strânse la piept.

- Nu asta e ideea. Ai muncit ca să ajungi acolo. Care-i alternativa? Te duci să bei ceva cu prietenii?

- Nu mă duc! a ţipat Jane. Tu ai văzut ce se întâmplă în lumea asta? Tu şi toţi ceilalţi... vă concentraţi la lucruri fără importanţă.

- Ce se întâmplă în lume nu are nici o legătură nici cu tine, nici cu discuţia asta. Ai atât de mult potenţial...

- Uite, exact despre rahaturi de genul ăsta vorbesc! Nu-ţi pasă de nimic care înseamnă cu adevărat ceva, nu ţi-a păsat niciodată.

- Jane, ajunge! am strigat eu, ajungând mai târziu, în clipa în care ea trântea uşa şi Evelyn intra nervoasă în dormitorul nostru.

Când ne-am dus seara să încuiem, Evelyn a constatat că-i lipseau bani din geantă şi fereastra dormitorului lui Jane era deschisă. Patul ei era gol.

As vrea acum să aduc asta în discuţie, dar

să o cert pe Jane în faţa tuturor, în special în faţa bunicii ei, n-ar face decât să înrăutăţească lucrurile.

- Avem ceva ce am vrea să vă spunem tuturor. Thomas, Jane, ascultaţi?

Thomas ridică privirea din caiete, transmitându-ne în mod tacit că ne acordă r atenție.
t

- Oarecum, mormăie Jane, cu capul în frigider.

- Am angajat pe cineva care să ne ajute în sezonul aglomerat. Ca să vă puteţi relaxa, să fiţi nişte adolescenţi normali, să vă simţiţi bine vara asta, înainte ca Jane să
» I 1
plece.

Evelyn le-a dat vestea, o bucurie pe care vrem să le-o facem şi la care ne gândim de câteva săptămâni, însă vocea ei e încordată, nu a uitat de cei zece dolari lipsă.

- Ce? Pe cine? întreabă Jane, cu gura plină.

- Este student la Drept, la Yale. îl cheamă Sam. A ajuns la noi prin profesorul Chen, îl mai ţineţi minte? întrebarea ei este
i »
întâmpinată de priviri goale din partea copiilor. Ar trebui. A stat ani buni la noi. în orice caz, a început un program de recomandări prin tot statul pentru credite la cursul lui si ne-a întrebat dacă vrem să
I
participăm. Un student lucrează aici, unde primeşte cazare şi masă, şi, la sfârşit, scrie un referat despre asta. Nu ştiu exact cum merge. Tot ce ştiu e că reprezintă un ajutor în plus pentru noi. Ştiu că o să fie puţin diferit, dar sperăm ca, în felul ăsta, să ne mai eliberăm şi

să avem mai mult timp liber ca familie, ţinând cont că e ultima vară pe care o petrecem împreună, spune Evelyn şi entuziasmul i se simte în voce. începe de Ziua Eroilor.

Jane înghite încet ultima muşcătură înainte să răspundă:

- Aţi angajat un străin care să locuiască aici fără să ne spuneţi şi nouă? Nemaipomenit! Foarte frumos. îşi aruncă cu zgomot farfuria în chiuvetă. Sunt în camera mea.

- Jane... strig după ea, dar e deja la jumătatea scării şi singurul ei răspuns e să trântească usa.

Sam începe să lucreze la noi de luni. Vine cu trenul din New Haven şi-l iau de la gară. Este din Madison, Wisconsin, îmi spune în maşină, şi e încântat de ideea de a petrece o vară lângă ocean. Este înalt şi slăbuţ, genul ăla de constituţie care trădează că nu a dat în brânci cu munca fizică, muşchii braţelor îi sunt nedefinit! sub tricoul alb, dar are o anumită încredere în sine si încă ceva ce te face să crezi că s-ar tine destul de bine într-o bătaie.

Pe drum, povestim fiecare pe scurt despre noi, îi spun cum eu şi familia mea conducem pensiunea de generaţii, el îmi povesteşte că şi-a petrecut ultimele veri în diferite părţi ale ţării,

căutând noi experienţe care să-i lărgească perspectiva şi încercând să trăiască puţin în vacanţele dintre anii de la universitate.

- Vara trecută am lucrat pe Missouri, încercând să văd ce-a văzut Mark Twain când a fost şi el acolo şi a lucrat pe vapoarele cu abur. Şi el era tot din Hartford, stiati? Si-a crescut familia chiar aici, în
Connecticut. l-am citit toate operele vara trecută.

Vorbeşte simplu, fără aroganţă, şi zâmbetul lui lejer îmi aminteşte de cineva, dar nu-mi dau seama de cine. Poate de Tommy, dar nu tocmai, şi mă face să mă simt de parcă l-aş cunoaşte. Are o faţă frumoasă într-un mod evident, magnetică, şi o parte din mine îşi doreşte să fi ştiut acest amănunt înainte să-l aduc în casa mea, la fetele mele adolescente.

Stă întins pe scaun, lângă mine, de parcă ar fi maşina lui, de parcă ar fi cel mai firesc lucru din lume să se afle aici, cu braţul scos pe fereastra deschisă, şi, când cotim spre plaja Bernard, spune:

- îmi dau seama de ce n-aţi plecat niciodată de aici.

îl plac pe dată.

Evelyn şi Violet decorează veranda cu steguleţe roşii, albe şi albastre când ne aud sosind. Peluza e plină de mese îmbrăcate în alb, pe care sunt aşezate carafe de limonadă şi de ceai cu

gheaţă, iar în iarbă sunt porţi şi ciocane de crichet. Sam îşi scoate singurul geamantan din portbagaj şi flutură mâna în semn de salut, iar Evelyn şi Violet ne ies în întâmpinare.

- Toate astea pentru mine?

îi face cu ochiul lui Violet înainte să-i strângă mâna lui Evelyn, pe care o ţine o secundă prea mult într-a lui. Violet chicoteşte şi îşi trece degetele prin cârlionţi, îşi potriveşte tivul rochiei de vară şi, dintr- odată, pare ceva mai mare decât mi-ar plăcea, încântată de atenţia pe care i-a acordat-o în treacăt.

- Nu aşa îşi întâmpină toată lumea noii angajaţi? spune Evelyn, făcând un gest larg în jur. Iartă-ne, n-am mai făcut asta până acum!

Sam râde cu poftă.

- Crede-mă – privirea lui zăboveşte asupra lui Evelyn –, deja e mai bine decât în orice alt loc în care am lucrat până acum.

Şi nu poate fi soţia mea femeia aceasta care roşeşte la comentariul lui, pe al cărei piept apar pete de roşeaţă. Mă gândesc să zic ceva, să-i spun să aibă grijă la cum vorbeşte, dar, nu, e doar imaginaţia mea. Cu siguranţă nu asta a vrut să spună, cine ar fi atât de îndrăzneţ în prima zi de muncă? Un compliment nevinovat, o referire la plajă, la petrecere, la această frumoasă zi de vară. Acest străin aruncat în sanctuarul nostru ne dezorientează. Un

copil. Mai chipeş decât ar fi poate sănătos, obişnuit cu o lume în care uşile îi sunt deschise, unde poate face femeile să se simtă frumoase doar cu o privire.

îl conducem înăuntru, unde-l găsim pe Thomas, aplecat peste cărţile lui. Sam îşi lasă capul într-o parte şi citeşte cotoarele.

- Ecuaţii matematice... Frate, am urât chestiile astea. Până când mi-am dat seama că e ca atunci când câştigi o dispută, că seamănă, de fapt, foarte mult cu ceea ce fac eu acum. Spui ceva si îti susţii
ideea cu argumente, punct cu punct, până nu mai rămâne nimeni care să fie de altă părere.

Thomas ridică privirea spre el, cu umbra unui zâmbet pe buze.

- Eu sunt Sam, apropo. Scuze că te-am întrerupt!

- Nu, e-n regulă, e... Da, şi eu tot aşa le văd. Ce chestie! Thomas lasă creionul jos. Thomas.

- Să-mi spui dacă ai nevoie de un partener de învăţat, te ajut cu plăcere. Deşi, la cum pare, adaugă el, lovind copertele cărţilor cu încheietura degetelor, cred că ai situaţia sub control.

- Mulţumesc, apreciez, spune Thomas, încheind cea mai lungă conversaţie pe care l-a auzit vreunul din noi să o aibă de săptămâni întregi.

îi facem lui Sam un tur scurt, cu Violet în frunte, si-l lăsăm o vreme să-si desfacă bagajul şi să se instaleze în camera lui. Violet pleacă să termine decoraţiunile pentru mese, din bucăţele de lemn şi scoici adunate de pe plajă, şi ne întoarcem în bucătărie, să tăiem roşii şi salată, pe care o să le punem mai târziu pe burgeri, când Sam reapare.

- Cu ce vă pot ajuta? întreabă el, în timp ce Jane coboară scările într-o bluză care lasă să i se vadă prea mult din burtă.

Se opreşte brusc în clipa când îl vede.

- Sam, ea este fiica noastră cea mare, Jane. Ce-ar fi să mergeţi voi doi afară şi să aşezaţi scaunele? spune Evelyn, luându-mă prin surprindere.

Mă pregătesc să o aud pe Jane protestând şi sper să nu ne luăm la ceartă în faţa lui Sam, cel puţin nu din prima zi.

- Sigur, spune Jane, atât de amabilă, că mă nelinişteşte, şi Sam iese în urma ei.

- Chiar crezi că e o idee bună? o întreb, uitându-mă după ei în timp ce Jane îl conduce pe Sam spre magazie.

- Sam e la facultate. Poate că el o să reuşească să o convingă.

Un beneficiu al acestui angajat temporar care mie mi-a scăpat, dar care, evident, nu a trecut neobservat de Evelyn. îi privesc împreună în timp

ce tăiem legumele. Jane îşi dă capul pe spate şi râde, un sunet pe care abia dacă mi-l mai amintesc, pregătind petrecerea cu care deschidem sezonul de vară, ultimul pe care o să-l petreacă împreună cu noi. Sam gesticulează animat în timp ce desfac împreună scaunele pliante, strânse şi înţepenite ca toţi anii de resentimente ai lui Jane, deschizându-le unul câte unul si asezându-le la soare.

Intrăm în ritm mai repede decât mă aşteptam. Sam şi Evelyn se ocupă împreună de mai toate operaţiunile de recepţie, iar eu îmi fac de lucru în spate, aranjând camerele şi ocupându-mă de proiecte pe care le-am tot amânat. Clienţii regulaţi mă opresc pe coridor să-mi spună cât de minunat este Sam, cât de amabil şi de serviabil, cât de bine îi face să se simtă. Prezenţa lui are efectul scontat, ne micşorează considerabil volumul de muncă, însă acum nu ne bucurăm numai de ajutorul lui. Jane taie pepenele lângă Evelyn în bucătărie, rămâne pe la recepţie, răspunde la telefon si notează mesaje si stă de vorbă cu Sam. Violet, amorezată, apare peste tot, părând să-i anticipeze nevoile, arătându-i cum să zgâlţâie clanţa debaralei în care păstrăm lenjeria atunci când se blochează sau unde este calendarul pe 1970, pentru oaspeţii care doresc să se întoarcă vara viitoare,

sau cum să întindă corect cearşaful pe pat.

Până si Thomas taie lemne afară când îl vede pe Sam formând o stivă şi îl aud punându-i întrebări despre Yale, despre cursuri şi despre profesori, despre viaţa în campus. Faptul că eu n-am fost la facultate nu m-a deranjat niciodată până acum. Ştiu suficient cât să mă pot descurca printre registre, dar, când îl auzi pe Sam vorbind, ai impresia că e un fel de deşteptare, că înveţi mai multe despre tine decât despre altceva, acea cunoaştere adâncă pe care am invidiat-o întotdeauna la Evelyn şi la Tommy. Regretele mă cuprind pentru prima oară, o oportunitate pe care am ratat-o.

Un rând de mâini angajate pe timp de vară se transformă în patru, prin participarea neaşteptată a copiilor noştri, şi avem mai mult ajutor decât ne trebuie – nu sunt chiar atât de multe de făcut în pensiunea asta condusă de obicei de numai doi oameni. Organizăm grătare pentru oaspeţii şi vecinii noştri si toată curtea e învăluită de mirosul îmbietor de carne si fum. Sam îi arată lui Evelyn cum să marineze pulpe de pui în mirodenii Cajun, ceva ce a învăţat în New Orleans, si simţim cum ne ia foc limba.

Mergem pe plajă cu şezlongurile

deasupra capului la reflux, ne aşezăm pe fâşia de nisip şi rămânem acolo până ce apa ni se ridică deasupra genunchilor. Petreceri cu scoici coapte încă pe jumătate în coajă şi homari prăjiţi în unt se transformă în seri dansante, şi perechile se retrag în colţurile mai întunecate ale plajei. Dimineţile aduc cu ele dureri de cap şi amintiri jenante.

Focuri de tabără pe nisip, noaptea târziu, vocile noastre ajungând până la Stânca Matelotului, râsete şi lichior la pâlpâitul flăcărilor, chipuri luminate de lună şi de foc, valuri înspumate rostogolindu-se în întuneric.

într-o după-amiază, eu şi Evelyn stăm întinşi sub cerul presărat de nori. Jane îl împinge pe Sam sub apa crescută, reapărând pe umerii lui, provocându-i pe Thomas şi pe Violet la o bătaie. Violet, care nu e un adversar pe măsura lui Jane, cade repede şi urât şi, după a doua rundă, iese la suprafaţă scuipând apă şi gâfâind şi declară că jocul s-a terminat. Se întoarce bosumflată pe plajă şi se înfăşoară într-un prosop.

Sam o trage pe Evelyn în locul ei, prinzând-o de mână ca să o ridice. Jane bodogăneşte că trebuie să stea pe umerii lui Thomas, dar Sam o asigură că e cinstit să schimbe echipele.

Evelyn se uită la mine, clatină din cap ca şi cum nu ar avea de ales, dar râde şi se duce fără prea multe fasoane.

împreună în valuri, Sam se scufundă ca să o ridice, picioarele lui Evelyn sunt pe după gâtul lui numai o clipă, dar mă şochează intimitatea gestului, părţi din trupul lui Evelyn pe care numai eu le cunosc sunt lipite de ceafa lui, costumul de baie e ud, şi fricţiunea, şi pielea dezgolită, înainte ca Jane să se prăbuşească peste ea. Pieptul mi se strânge şi simt o emoţie pe care nu pot să o definesc în timp ce privesc de pe mal.

Evelyn

Sam intră în bucătărie fără cămaşă pe el, cu părul ud după înotul de dimineaţă. Fac cafea pentru oaspeţii noştri. Violet, Jane şi Thomas încă dorm la etaj, Joseph s-a dus în oraş să cumpere vopsea pentru veranda care a început să se cojească.

- Cafea.

Vine parcă alunecând lângă mine, ridică recunoscător o cană. Miroase a sare si a transpiraţie şi e suficient de aproape încât părul de pe braţele lui să-mi atingă pielea.

Mă trag puţin înapoi, prea conştientă de corpul lui.

- Tu ai făcut cocktailuri cu whisky.

Vara asta cu Sam nu seamănă cu nici una de până acum. Libertatea pe care se pare că poate să ţi-o aducă un

angajat, valva pe care am tinut-o atât de strâns închisă în toti
J >
aceşti ani s-a eliberat brusc. Un instrument
/
dintr-odată acordat. Cu câtă uşurinţă
las în J /
seama altcuiva sarcini pe care am presupus în mod greşit până acum că nu le putem îndeplini decât eu sau Joseph. Sezonul nostru cel mai aglomerat trece ca o briză fără ca vreunul din noi să se simtă epuizat, pe punctul de a ceda. Noutatea

redescoperită a plajei în luna iulie, fără să fim nevoiţi să dăm fuga înapoi, fără să ne simţim vinovati că am lăsat treaba *f* *i*
nefăcută. Clipe de bucurie trăite între o sarcină şi alta, felii de pepene mâncate pe veranda din spate, o plimbare la răsărit, singură pe plajă, privind cerul cum se îmbujorează, aşa cum mi-am imaginat întotdeauna că ar putea fi, dar cum nu a fost, de fapt, niciodată.

Până si Jane s-a schimbat, nu mai e retrasă, a lăsat garda jos. Suntem eliberaţi de greutatea muncii care ne aştepta în fiecare dimineaţă. Avem, în sfârşit, posibilitatea să fim iresponsabili, spontani, fiindcă ştim că nu mai suntem doar noi doi la cârma corăbiei. Pot să nu mai rezist, să nu mă mai agăţ cu disperare de lucruri pe care nu le pot controla. Pot să ies seara în loc să mă bag în pat devreme, să fiu nesăbuită,

să mă simt tânără, *să fiu* tânără, să mă bucur ca o adolescentă de o vară fără sfârşit, să mă las pradă visării.

- Un om pe Lună. îmi zâmbeşte larg, vine din nou lângă mine. Trebuia să bem pentru asta.

Walter Cronkite la televizor într-o transmisie ce a durat 27 de ore. Imaginile alb-negru, neclare, pe care le-am urmărit în sufragerie, uralele şi strigătele noastre ieşind prin ferestrele deschise în aerul lipicios al verii, paharele pe care le-am umplut şi discurile care s-au învârtit. Abia dacă mai auzeam comentariile, din când în când cineva ne spunea să tăcem, dar, peste numai câteva clipe, râsetele şi clinchetele de pahare începeau iar. Neil Armstrong în costumul spaţial, steagul american ridicat parcă de o rafală de vânt, un astronaut împlinind un vis ce părea imposibil. Un om, la fel ca noi. A mers pe Lună. Viitorul nu mai are limite, nu mai suntem ţinuţi în loc de cer. Lumea e din nou un loc magic, mistic.

- încă mi-e greu să cred, spun, întorcându-mă şi sprijinindu-mă de blat, cu faţa spre el.

- Oh, haide!

Soarbe din cană, cu ochii fixaţi asupra mea, necăjindu-mă, citindu-mă, văzându-mă într-un fel care mă tulbură.

- Ştiam că era doar o chestiune de timp.

- Da, sigur, spun cu prefăcută indiferenţă. NAŞA se concentrează de ceva vreme la proiectul ăsta.

Caut ceva specific, ceva cu care să-i arăt că nu sunt atât de uşor de impresionat, că o aterizare pe Lună nu e decât un detaliu într- o lungă listă de lucruri incredibile pe care le- am văzut.

- Trebuia să se întâmple mai devreme sau mai târziu.

- Sigur, aprobă el, râzând. Dar, zău aşa, Evelyn, tare greu mai eşti de impresionat. A întors din nou mingea, conversaţiile cu Sam sunt ca un meci de tenis căruia încerc să-i fac fată la fiecare servă. Nici n-are rost să mai încerce omul.

îmi face cu ochiul și simt fluturi în stomac.

- Mă duc să fac duş. Mă găseşti acolo dacă ai nevoie de mine.

Căldura pe care o simt între picioare mă uimeşte, mi-l imaginez gol, cu apa şiroind pe el, aşteptându-mă. Alung imediat gândul din minte, l-aş putea fi mamă. Aşa vorbeşte Sam cu toată lumea. L-am văzut făcând femei în vârstă să roşească, cliente vechi care trec pe la recepţie să întrebe cum să ajungă la plajă sau să ceară prosoape în plus pe care nu le folosesc niciodată. în jurul focului de tabără, la lumina tăciunilor, povesteşte despre femeile cu care s-a culcat, le prezintă nu ca pe cuceriri, ci parcă invitându-ne să ni-l

imaginăm făcând asta.

Să-mi imaginez cum ar fi să experimentez un alt trup, transpirat şi insistent, peste al meu.

Sam are 23 de ani, îmi spun, şi aşa sunt oamenii în ziua de azi, mai liberi decât eram noi când vine vorba despre sex, promiscui acum de când a apărut pastila anticoncepţională şi deschişi, o simplă ajustare a aşteptărilor noastre, nimic mai mult.

Atunci, ce anume mă face să vreau să cobor la parter, să sper că e treaz, să-l surprind singur, să mă lăfăi în căldura atenţiei lui? Conversaţiile mereu cu dublu » I
sens mă ţin trează noaptea, gândindu-mă la felul în care i-am răspuns, la ce-aş fi putut să-i spun, la diferite moduri în care aş fi putut să mă gătesc, să-mi umflu penele. Felul în care mă imploră să cânt de când a descoperit că ştiu să folosesc pianul, o pasiune pe care o avem în comun.

- Te-aş putea asculta cântând toată ziua, mi-a murmurat odată, trecând prin birou.

Ca şi cum acest hobby al meu ar fi un fum sexy care-mi iese de pe buzele întredeschise. Ceva de care merită să mă reapuc pentru că aşa spune Sam, pentru că el mă face să simt că nu-i prea târziu, pentru că el înţelege singurul lucru pe care a trebuit întotdeauna să-l explic, fără să fie nevoie să spun un singur cuvânt.

Joseph

Ziua în care Jane împlineşte 18 ani cade într-o duminică de la sfârşitul lui august, o ultimă zvâcnire a verii care pare deopotrivă infinită si trecătoare. Doamna Saunders e
lângă mine în bucătărie, trece şerveţele de pânză prin inele decorate cu stele de mare. Sam şi Evelyn aranjează mesele afară, Violet şi Thomas au primit sarcina să întindă rufele, să împăturească prosoapele si să măture veranda, Jane încă doarme în
camera ei.

- Nu ştiu ce-o să ne facem fără Sam după Ziua Muncii, spun, privindu-l cum, împreună cu Evelyn, recuperează o faţă de masă furată de vânt, o ţin de ambele capete şi o prind cu cârlige.

- Serios? Eu o să mă bucur să-l văd plecat. îşi bagă nasul unde nu-i fierbe oala, dacă mă-ntrebi pe mine, spune doamna Saunders şi privirea îi rămâne o secundă prea mult aţintită asupra soţiei mele, care

este afară, fix în momentul în care Evelyn îl împinge pe Sam cu un gest jucăuş, înainte să înceapă iar să ruleze şerveţele.

în mod obişnuit, îi ignor criticile, adeseori nefondate şi încărcate de invidie, dar, când o aud acum, mai multe imagini îmi vin brusc în minte. Cum Sam o dădea pe Evelyn cu cremă

de soare pe spate în dimineaţa în care eram urcat pe scară, să repar acoperişul. Cum îi arăta cum să amestece vodcă, suc de ghimbir şi lămâie punându-şi de fiecare dată mâinile peste ale ei. Cum stăteau lipiţi unul de celălalt pe băncuţa de la pian, cântând pe rând. Cum îşi scoate slipul pe sub prosop şi-l atârnă la uscat în timp ce-şi aşteaptă rândul la duşul de afară, gol cu excepţia prosopului înfăşurat pe talie.

Mă surprind prea des privind pe fereastra bucătăriei, până când o simt pe doamna Saunders privindu-mă la rândul ei, atenţia mea fiind o confirmare pe care nu am avut intenţia să i-o dau.

Jane se opreşte la jumătatea scării, deja îmbrăcată în costumul de baie, evident dezamăgită că eforturile ei au fost irosite pe taică-său şi pe bunică-sa.

- E în spate, spun eu, arătând peste umăr cu degetul mare, nerăbdător să-i despart pe cei doi de afară. La mulţi ani, Janey!

Zâmbeşte larg şi spune:

- 18 ani, în sfârsit!

Şi coboară scările aproape dansând. Mă sărută pe obraz, spre uluirea mea, apoi iese în grabă pe uşa cu plasă, în lumina strălucitoare a dimineţii târzii.

- Mă întreb de ce-o fi atât de încântată că a împlinit 18 ani, spune sec doamna

Saunders, în timp ce Jane îi sare în spate lui Sam, arătând şi puţinul pe care reuşea să-l mai ascundă costumul micuţ de baie.

Şterg în tăcere paharele de vin de seara trecută. Nu ştiu cum să reacţionez fără să mi citească toate gândurile pe care nu vreau să le rostesc.

Muncim grăbiţi toată dimineaţa, nerăbdători să ajungem pe plajă, şi curând nisipul e plin de trupuri întinse pe prosoape îmbibate în ulei de bebeluş, prietenii lui Jane fac cercuri largi în apă, fumul ţigărilor lor plutind spre mare. Sam îşi trage scaunul de cealaltă parte a lui Evelyn, cu Jane la stânga lui.

îi aud vorbind, fragmente înflăcărate despre o comunitate din California, o călătorie pe care voia să o facă în Maroc, un fel de pelerinaj pentru iluminare spirituală, mişcarea antirăzboi, dar sunt la două scaune distanţă, prea departe ca să mă implic într-o conversaţie care nu-mi este destinată. încerc să mă gândesc la ceva interesant cu care aş putea să contribui, ceva ce a spus cândva Maelynn despre călătoriile ei, poate, dar nu găsesc nimic.

Ziua alunecă în noapte, petrecerea se întinde pe peluza noastră, oaspeţii, ca întotdeauna, sunt bineveniţi să ni se

alăture, să-şi umple farfuriile cu salată de cartofi şi aripioare de pui, să-şi toarne gin în limonadă. Băuturile sunt turnate si împărţite, împărţite şi turnate, iar o persoană pe care nu o recunosc face un foc în spate când se lasă întunericul. O trimitem pe Violet la culcare, în ciuda protestelor ei, şi, ceva mai târziu, pe Thomas, care e furios să fie trimis la somn cu sora mai mică, în loc să rămână cu adulţii. Evelyn începe să strângă farfuriile, deşi dansează în timpul ăsta, vrafurile se strâng în bucătărie, dar lăsăm spălatul lor pentru altă dată.

întunericul dă alcoolului o senzaţie de

I

sălbăticie sau poate că alcoolul face întunericul să pară sălbatic, creează sentimentul că orice, că totul se poate întâmpla în seara asta.

N-o mai văd pe Jane şi mă uit numaidecât după Sam, dar l-am pierdut şi pe el în mulţime. Evelyn stă lângă foc şi discută animat cu vecina noastră Linda si mă simt ruşinat de uşurarea pe care o simt când o văd. Când mă aşez lângă ele, Linda se ridică şi pleacă undeva, fără să se mai întoarcă. Mintea începe să mi se înceţoşeze, îmi dau seama că trupurile se mişcă de jur împrejurul nostru, dar pe Evelyn o văd clar în faţa mea. Mă întreabă dacă mai vreau o bere şi dacă pot să-i umplu şi ei cana, dacă tot mă duc. Nu-mi mai

trebuie încă o bere, dar fiica noastră cea mare a împlinit 18 ani şi am ajuns până aici, prin spaţiu, şi timp, şi suferinţă, şi copii, să creştem unul până la maturitate, împreună, şi cu siguranţă voi bea în cinstea asta.

Mă plimb prin mulţimea tot mai mică şi rămân prins în conversaţii din care încerc să scap pentru a ajunge la masa plină de sticle în mare majoritate goale, să iau o bere si să amestec nişte vodcă cu suc de ı t
lămâie verde pentru Evelyn.

După tufişuri, Jane şi Sam stau la nici jumătate de metru unul de celălalt, în vizorul meu, dar fără ca ei să mă vadă.

- Acum, că vara aproape că s-a terminat... începe Jane. Pare agitată, vorbeşte încet. Ştii, am 18 ani acum.

Simt un gol în stomac. Nu vreau să aud asta, mă simt împărţit între impulsul de a interveni şi cel de a dispărea, îmi amintesc cum e să fii adolescent, vraja primei iubiri care te ameteste, dar simt si nevoia unui
* I * f
tată de a-şi proteja fiica, de acum mare.

- Ştiu. Sam o bate pe braţ. La mulţi ani, puştoaice!

Simt un val de uşurare si sunt totodată surprins că nu profită de o fată atât de evident amorezată, care s-a ţinut după el toată vara, pe care ar putea cu uşurinţă s-o aibă înainte să plece, fără să-l mai vadă cineva vreodată.

- Nu sunt o puştoaică, spune ea cu voce seducătoare, trăgându-l spre ea.

- Sigur, zice Sam, dându-i braţele laoparte.

- Aş putea veni cu tine, să ştii. La Paris. Aşa cum ai spus.

Este disperată, vorbeşte neclar şi e aproape prea târziu acum, trebuie să plec, trebuia să fi plecat deja. Nu poate să mă prindă aici, nu m-ar ierta niciodată că am auzit ce tocmai a spus.

- Hei, eşti minunată. Mi-a plăcut să-mi petrec vara asta cu tine. Dar noi doi nu suntem...

Nu-i pot vedea faţa, dar o aud suspinând, aud cum respiră prea repede – e o Jane pe care nu am mai văzut-o niciodată până acum, învinsă.

- Eşti încă atât de tânără. Ştii?

Ea suflă cu putere şi se înclină spre el.

- Nu sunt chiar atât de tânără.

- Cât de mult ai băut?

Pare enervat, ca şi cum afecţiunea ei e o insectă sâcâitoare.

- Suficient cât să ştiu că nu sunt prea tânără pentru tine.

îşi ridică bărbia spre a lui şi îl sărută.

Sam se trage brusc înapoi.

- Jane, te rog, opreşte-te, bine? Te faci de râs. Se uită în spatele lui şi spune: Dacă te- aş fi dorit, ai fi ştiut.

îi simt cuvintele ca pe un pumn, sunt gata să ripostez, dar, înainte să spun ceva, să fac ceva, Jane dispare în fugă, plângând tare, şi Sam se pierde în

întuneric. Mă gândesc să mă duc după Jane, dar ce să-i spun? Probabil că taică-său e ultima persoană pe care vrea să o vadă acum.

Zdruncinat si trezit din ameţeala alcoolului, îmi fac de lucru strângând pahare şi sticle goale lăsate pe jos, înainte să mă întorc. îmi reproşez că nu am intervenit, că nu am protejat-o de umilire, de suferinţă. Strâng la gură sacii plini de gunoi şi-i car la tomberon, orice numai să mă calmez, să-mi potolesc tremurul mâinilor înainte să dau ochii cu Evelyn, fiindcă sunt sigur că ar citi totul pe chipul meu şi nu ştiu la ce-ar folosi să-i spun ce-am auzit.

îmi alung cu forţa scena din minte şi-mi fac drum cum pot mai bine printre umbre; cerul de deasupra este o întindere neagră care nu reflectă nimic, stelele au fost înghiţite de nori. Când mă apropii din nou de focul de tabără, pajiştea e aproape goală. Sam a reapărut lângă Evelyn, stau singuri, împreună, lângă foc, şi tresar cu putere când îl văd. Flama de furie pe care am simţit-o când a respins-o pe Jane îi ia locul altceva, ceva mai rău, pentru că nu ştiu cum se face, dar, când mă apropii de ei, am senzaţia că-i întrerup, că-i deranjez. Un val de căldură mă cuprinde brusc, stomacul mi se strânge... e un sentiment pe care nu pot să-l explic, dar care ştiu că e adevărat. Soţia mea, care mă iubeşte,

nu mă vrea acolo.

îi dau paharul lui Evelyn, dar rămân în picioare lângă ea.

- Nu stai jos? mă întreabă ea, arătând spre un scaun deschis, în faţa lui Sam. Genunchii lor sunt prea aproape, mai că se ating.

Râsul care a încetat când am apărut eu. Zâmbetul ei care s-a pierdut în timp ce mi se adresa, o invitaţie sterilă, făcută din politeţe. Felul în care el nu se uită deloc la mine, aşteptând răspunsul, prezenţa mea deranjându-le distracţia.

- Berea e caldă. Ridic sticla drept răspuns şi simt un nod în gât. Cred că o să mă retrag.

Se uită la mine într-un anumit fel.

- Vrei să vin si eu?

întreabă din obligaţie, fiindcă aşa e de aşteptat într-o căsnicie. Se uită fix la mine şi citesc în ochii ei speranţa că o să spun nu.

- Nu, rămâi! Focul o să mai dureze puţin, răspund.

Mă urăsc pe mine însumi şi-l urăsc pe el şi aş vrea să o iau pe sus şi s-o întind în patul nostru, să-i văd pielea înroşindu-se de plăcere, să simt atmosfera încărcată dintre ei între noi doi, dar nu o fac. Pentru că ceva cumplit din mine se teme că ar închide ochii şi s-ar gândi la el.

- Bine. Atunci, noapte bună, spune ea, prea uşor, schimbându-şi deja poziţia corpului în aşa fel încât să nu

mă poată vedea.

Mă întorc întrebându-mă dacă nu cumva, deşi am totală încredere în ea, fac o greşeală. Dacă nu-i sugerez o cale pe care să o poată urma, o şansă să mă despice în două. Dar este o alegere pe care trebuie să o facă ea, este un mod de a şti cu certitudine dacă dragostea ei pentru mine a fost mai mult decât o conjunctură în viaţa noastră, fiindcă am crescut împreună, fiindcă drumurile noastre au fost mereu întrepătrunse.

în timp ce plec, Sam pune lemne pe foc, alimentând flăcările.

Evelyn

Simt mirosul de fum pe haine, în păr, când mă ridic, cu capul învârtindu-mi-se. Nu ar fi trebuit să rămân afară, ar fi trebuit să mă duc la culcare, împreună cu Joseph. Nu ar fi trebuit să mă pun niciodată într-o astfel de situaţie. Băutura, focul si luna care-si arată chipul de după nori îmi amintesc că lucrurile sunt periculoase atunci când totul e posibil, când nu mai există limite pentru unde poate ajunge un om.

Mă îndepărtez împleticindu-mă de cărbunii încinşi, singură în întuneric.

Am adormit aici, ghemuită în cenuşa propriei ruşini? Cine a plecat primul? Cât era ceasul? Cerul nu e trandafiriu la orizont, luminile sunt stinse în casă. îmi dau laoparte părul de pe faţă şi-mi

şterg buzele, îmi simt gura uscată. Lovesc cu genunchii un scaun pliant când trec pe lângă masa cu băuturi, goală acum, şi aproape că mă împiedic de Jane, care stă ghemuită lângă tufişuri, strângând în mână o sticlă de gin.

- Jane? şoptesc eu. Ce mai cauţi aici?

Râde, un sunet crud, sec.

- Nu credeai că mai e nimeni, nu?
- Cât de mult ai băut?

Mă uit la sticlă şi sper că nu fiica mea a băut-o aproape pe toată. Nu că aş fi în poziţia de a-i ţine predici.

- De ce mă întreabă toată lumea asta?

Strânge sticla în braţe ca şi cum ar trebui să o absolve de vină, ca un bandit care se declară nevinovat în timp ce ţine în mână geanta cu bani.

- Hai, vino! Să te duc la culcare.

încerc să o ridic, dar îşi trage braţul din mâinile mele.

- Nu mă atinge! ţipă şi se trage în spate, intrând mai mult în tufişuri, prinzându-şi cârliontii în rămurele.

- Jane, te porţi ridicol. Hai înăuntru!

Capul îmi bubuie, privirea mi-e neclară.

- Eu mă port ridicol? Uită-te la tine! Cel puţin, eu mă port potrivit vârstei mele.

Mă priveşte cu ură, cu dezgust, cu furie şi cearta asta e ultimul lucru de

care am nevoie acum.

- Bine, atunci, dormi aici. Doamne!

Nu pot s-o protejez la nesfârşit, să duc mereu muncă de lămurire ca să nu facă alegeri greşite. N-o să moară dacă o să doarmă în iarbă, poate o s-o mai trezească la realitate.

- Da, foarte bine, pleacă! E un exerciţiu bun.

Bolboroseli bete pe care nu pot să le descifrez, pe care nu am energia să le analizez. Mă cheamă patul meu, soţul meu între cearşafuri, aşteptându-mă. Ruşinea pe care o simt se învârteşte în capul meu, mă ameţeşte, şi îmi vine să vărs chiar în timp ce închid ochii.

Joseph

în mod normal, organizăm o petrecere de Ziua Muncii, ca un rămas-bun pe care ni-l luăm de la vară înainte ca sezonul să se încheie si lucrurile să se domolească la

pensiune. Dar pare strident, opulent, după o

vară în care am tinut-o într-o continuă J sărbătoare.

Fără prea multe discuţii, hotărâm să lăsăm vara să se stingă încet, cu un weekend liniştit. Şcoala începe mâine pentru Violet şi Thomas şi cei doi îşi petrec ziua cu Evelyn, alegând haine şi rechizite. Sam îşi face bagajele în camera lui, în timp ce eu îmi beau singur cafeaua în bucătărie. M-am oferit

să-l conduc la gară, însă un prieten îl duce cu maşina la aeroport. Se pare că a primit aprobarea universităţii să lipsească de la primele săptămâni de cursuri ca să facă nu ştiu ce excursie în Europa, dar n-am mai stat să ascult detaliile. îl evit cât pot de mult de la ziua lui Jane, ies din cameră atunci când intră el. Sam, care poate să lipsească cu săptămânile de la cursuri la o universitate de elită, care călătoreşte fără să fi muncit pe bani toată vara. Care a stat la noi ca parte dintr-un experiment, un proiect de cercetare, orăşelul nostru fiind doar încă o casetă pe care să o bifeze pe lista lui de escapade. Ca să guste din viaţa simplă, ca să aibă încă o poveste pe care să i-o spună lângă foc soţiei altui bărbat.

Eram sigur că va trebui s-o alung pe Jane din camera lui Sam toată dimineaţa, dar nu a coborât din dormitorul ei. A devenit imposibilă, e posacă şi ostilă, se ceartă constant cu Evelyn din motive pe care, ca un prost, credeam că vara petrecută împreună le-a rezolvat. Face comentarii răutăcioase când intră într-o încăpere, îi enervează pe toţi cei pe care-i întâlneşte, o ignoră pe maică-sa când aceasta o roagă să o ajute. Nu ştiu dacă plecarea iminentă a lui Sam e motivul pentru care se poartă aşa sau e din cauză că el a respins-o – sau poate

amândouă dar, în săptămâna care a trecut, a încercat la fel de mult ca mine să se ţină cât mai departe de el.

Sam apare pe uşa turnantă a bucătăriei, cu geamantanul în mână, pe care-l ridică în semn de explicaţie.

- Ah! Aşadar, eşti gata? îl întreb, încuviinţează din cap. Mă aplec peste balustradă şi-i strig lui Jane: Jane, Sam pleacă!

Nu primesc nici un răspuns, nu se aud nici măcar paşii ei apropiindu-se de uşă.

- Poate că doarme încă. 0 să-i transmit că i-ai spus la revedere.

- Chiar te rog, zice el. Mulţumesc, Joseph, pentru tot!

- Da. Sigur. Nu am putere să-l privesc în ochi. Te conduc.

Un Camaro roşu aşteaptă pe alee cu motorul pornit. Sam urcă de parcă totul s-ar petrece într-un vis şi rămân privind în urma lui până ce maşina dispare la orizont, urmele de cauciucuri si sunetul motorului în

depărtare fiind singurele dovezi că el a fost vreodată aici.

CAPITOLUL 17

Joseph

Ianuarie 2002

Copiii si nepoţii îsi petrec dimineaţa

căutând mostre si suveniruri în Faneuil

Hali şi Quincy Market, în vreme ce eu şi Evelyn ne furişăm înainte de reprezentaţia cu Orchestra Simfonică din Boston ca să ne vizităm primul apartament, garsoniera micuţă din South End. O luăm pe linia portocalie din State Street, Evelyn aşezată pe un scaun de plastic lângă uşă, în timp ce eu strâng în mână bara de metal de deasupra ei, şi ieşim din metroul aglomerat pe Mass Ave., la câteva străzi distanţă de blocul în care am locuit cândva. Păşim

I

încet pe trotuarul care ne este familiar într- un mod ciudat, ca un vis confundat cu o amintire sau ca o amintire confundată cu un vis, trecem pe lângă locuri pe care le recunoaştem, cum arfi Wally's Café, un club de jazz nou-nouţ pe vremea când aici era casa noastră – acum, vechi de jumătate de secol –, şi pe lângă altele pe care nu le ştim, ca, de pildă, o benzinărie Shell şi un local Dunkin' Donuts.

Intrăm pe Tremont, şi clădirea noastră din piatră maro e încă acolo, aşa cum mi-o amintesc. Treptele din piatră conduc spre o uşă masivă din lemn de stejar, care se deschidea într-un hol îngust, apartamentul nostru – primul pe stânga. Scara de incendiu din fier care urca pe laterala clădirii, ferestrele curbate si intrările cu

arcadă tipice pentru apartamentele ieftine

de închiriat. O saltea subţire şi o masă lipită de perete, întreaga clădire plină de familii şi de cupluri tinere şi sărace. Anii pe care eu şi Evelyn i-am petrecut mai mult singuri, tineri căsătoriţi absorbiţi unul de celălalt, ascunsi ca într-un cocon, ca să ne ferim de durerea de care nu puteam niciodată scăpa.

Tot restul însă s-a schimbat. în locul pieţei de vizavi, de unde ne cumpăram laptele, este acum un magazin de băuturi alcoolice, cu bare la ferestre. Asfaltul e crăpat şi distrus pe alocuri. în faţa clădirii e un suport de biciclete, cu un cadru ruginit, fără roţi, prins acolo cu un lanţ. Clădirea e aceeaşi, dar e ca si cum ar fi fost luată si transportată în alt timp. Ceea ce presupun că s-a şi întâmplat. Strada pe care mi-o amintesc eu nu mai există, deşi e greu de crezut că ceva atât de viu în amintirea mea a dispărut.

Stăm împreună în faţa apartamentului, cu umerii şi coapsele lipite, pe o bancă de care nu-mi amintesc. E prea frig ca să rămânem mult, vântul îi flutură părul lui Evelyn. Cât de îmbătătoare erau pe atunci buclele ei castanii, cum mă afundam în ele când primele raze de soare pătrundeau printre jaluzele şi cum trăgeam în piept mirosul ei, cum moliciunea trupului ei gol mă lăsa complet lipsit de puteri. Mă ţinea

deasupra ei, îmi mângâia spatele şi-mi spunea că se simte în siguranţă sub greutatea trupului meu. Ore petrecute printre cearşafuri, nimic între noi în afară de aerul încărcat de electricitate. Mi-o amintesc pe Evelyn cărând cumpărăturile prin intrarea abruptă, cu piciorul pus în prag ca să ţină uşa deschisă şi cu cheia între dinţi în timp ce intra în casă. Insista că se descurca atunci când mă ofeream să o ajut, dar nu se împotrivea, îşi dădea părul laoparte de pe faţă, în timp ce eu râdeam, îi luăm din braţe pungile de hârtie pline până la refuz şi intram după ea.

îmi amintesc toate astea în timp ce stăm cuibăriţi unul în celălalt în fata apartamentului nostru. Nu vorbim la început, dar, în ciuda frigului, e cea mai caldă tăcere, suntem amândoi suspendaţi în trecut, aducem mulţumiri unui loc ce a fost cândva refugiul nostru. Evelyn zâmbeşte doar câteva clipe şi mă întreb peste ce zi o fi dat, aş vrea să pot să dau timpul înapoi, să începem iar de aici, se retrăiesc toată această viată alături de ea.

Se foieşte pe bancă şi e încruntată, iar zâmbetului mulţumit i-a luat locul o nemişcare melancolică.

- Ce s-a întâmplat? o întreb.

Ridică din umeri.

- Astăzi, concertul... Ar trebui să fiu entuziasmată, dar... nu ştiu.

- Ce? '

- După ce se termină, ce-o să mai fac apoi?

Vocea îi e şoptită şi încărcată de frică, de parcă ar fi un copil.

- Apoi...

Mă opresc, pentru că ştiu la ce se referă, că vine un punct când zilele pe care le-am lăsat în urmă le depăşesc cu mult pe cele care urmează, când nu o să ne mai rămână decât amintirile.

- 0 să ne bucurăm de fiecare zi care ne-a rămas.

Nu mai spune nimic.

- Ai emoţii?

- Acum ori niciodată, nu?

Glumeşte, dar sună forţat. îşi întinde degetele înmănuşate în faţă şi le priveşte cu suspiciune, ca pe nişte străini. Doctorii au spus că ideea de a cânta la un asemenea nivel la viteza cu care-i progresează simptomele este puţin probabilă, aproape imposibilă. A exersat singură toată săptămâna şi Jane a venit de aseară, ca să mai strecoare o ultimă repetiţie privată. Mi-am făcut de lucru prin sufragerie prefăcându-mă că citesc, cu inima strângându-mi-se la fiecare moment de tăcere care semnaliza o greşeală, o clipă de confuzie, o înfrângere. Apoi, muzica se auzea iar şi-mi ţineam răsuflarea, asemenea cuiva care

urmăreşte un monitor
cu bătăile unei inimi, aşteptând să o ia razna. 0 să repete şi cu orchestra simfonică ceva mai târziu şi mă rog ca, măcar azi, mâinile să-i dea ascultare.

Evelyn îşi pune capul pe umărul meu, privind oamenii trecând pe lângă noi, viaţa mişcându-se în jurul nostru, oraşul tras de propriul flux. Mă întreb cum ar fi arătat viaţa noastră dacă am fi rămas aici, dacă, într-o altă lume, aceasta ar fi o reprezentaţie de adio în onoarea unei cariere de-o viată si nu doar un premiu de consolare strecurat înainte de ultima tură. Umbra unui vis adevărat. Dacă n-am fi avut niciodată copii, dacă Evelyn ar fi văzut lumea, mă întreb dacă la un moment dat ar fi încetat să-i mai fie dor de casă, dacă acea viaţă ar fi fost destul pentru ea.

- îţi aminteşti când te-ai mutat aici, după ce-a murit Tommy? o întreb.

îmi răspunde cu un murmur.

- Mi-a fost atât de frică. Credeam că n-o să te mai văd niciodată.

Chiar şi acum, dacă închid ochii, simt fluturii din stomac, ca atunci când, cu geamantanul în mână, am aşteptat-o să traverseze strada si să mă observe.

- De ce aduci vorba despre asta? Se întoarce spre mine, ezitând. Credeam că vrei să-ţi aminteşti clipele fericite... să retrăim cele mai frumoase amintiri.

îi trec degetele printre ale mele şi-i mângâi încheieturile cu degetul mare.

- Vreau să-mi amintesc tot ce a fost

între noi, întreaga viaţă.

Mă opresc încercând să-mi articulez gândurile, sentimentele pe care acest pelerinaj le-a adus la suprafaţă, nostalgia după acei doi copii aflaţi la începutul vieţii.

- Cel mai bun mod în care mă pot gândi să-mi iau rămas-bun este să-mi amintesc totul... cum ne-am îndrăgostit, cum am avut copii, nepoţi, totul... chiar şi acele zile în care ne-am pierdut. Nu doar zilele cele mai fericite, deşi sunt si astea.

Buza de jos începe să-i tremure.

- Dar au fost şi zilele acelea grele. Zilele în care am fost pierdut, în care am crezut că o să te pierd pe tine. Când totul se prăbuşea, iar eu nu aveam nevoie decât de tine.

0 lacrimă i se rostogoleşte pe obraz şi mâna i se strânge peste a mea, o atingere atât de tandră, încât nu vreau să-i dau drumul niciodată.

- Acelea au fost zilele când te-am iubit cel mai mult.

Evelyn

Sala Simfonică e puternic luminată şi animată de conversaţiile persoanelor elegant îmbrăcate. Trag cu ochiul din culise pe măsură ce oamenii îşi ocupă locurile, şi singura dovadă a nopţii reci de ianuarie care se aşterne afară este semiluna ce se zăreşte prin fereastră, deasupra statuilor de marmură,

înnegrite de cerul nopţii. Candelabre strălucitoare împodobesc plafonul sofisticat ca nişte pomi de Crăciun invers aşezaţi, cu globuri ce sclipesc precum stelele. Trupul îmi vibrează de nerăbdare, totul este clar şi precis. Zumzetul locurilor ocupându-se, foşnetul partiturilor aşezate pe pupitrele de pe scenă, aşteptând. Riscul acestui gest atât de îndrăzneţ mă străbate, mă simt ca o balerină pe sârmă, e atât de uşor să alunec, să cad.

. Suntem aici de ore întregi, urmărindu-i pe ceilalţi pianişti şi aşteptând instrucţiuni, dar j l t i t l r
*

nu am avut decât o singură ocazie să repetăm. Dirijorul ne-a arătat semnele, pe unde să intrăm, unde să ne oprim ca să ne înclinăm. Eram prea agitată ca să reţin ceva. Până şi repetiţia numărului nostru a fost o ceaţă. A mers destul de bine, nu

„ , perfect, am făcut câteva greşeli care s-au aprins ca nişte becuri roşii în mintea mea. Fiica mea cea mare, primul meu copil, care mi-a oferit braţul când am urcat pe scenă prin partea stângă, care m-a dat cu ruj şi cu fixativ în culise. Care este atât de talentată, încât ar putea să cânte singură, dacă ar vrea. Eu sunt cea care are nevoie să împartă notele cu ea, o partitură gândită pentru doi. Am nevoie de Jane ca să continue numărul dacă eu mă încurc. Fără ea, riscul de eşec, de umilire, de regret copleşitor este prea

mare. Fără ea, visul ăsta e de neatins.

- Se pare că sala e plină, spune ea, trăgând cu ochiul din spatele meu. Eşti gata?

- Vom afla numaidecât.

Trag adânc aer în piept şi expir încet.

- Ascultă! Jane îmi ia mâinile şi le lipeşte de pieptul ei. Ştiu că ai emoţii. Şi eu am. Dar ăsta e momentul, se întâmplă, visul tău devine realitate. Nu irosi seara asta pe emoţii! Bucură-te de ea! Este ceva uimitor si
sunt atât de mândră de tine si atât de
mândră că eşti mama mea – ochii i se umplu de lacrimi în timp ce rosteşte aceste cuvinte – şi sunt aici lângă tine, bine?

îmi arunc braţele în jurul ei, îndatorată acestei fiice incredibile, acestei femei în toată firea care stă lângă mine acum, amintindu-mi cât de departe am ajuns.

- Uf, bine. îmi tamponez ochii. Hai să ne distrăm!

Am auzit pentru prima oară concertul nostru când Joseph m-a adus să văd Orchestra Simfonică si am rămas marcată
de aranjamentul dual al lui Mozart. Avea un fel de veselie în el, era liniştitor, dar si
jucăuş, asemenea cuiva care saltă printre amintirile unei întregi vieţi. Un sentiment de a fi trăit cu adevărat: deschiderea grandioasă, dramatismul şi

notele de melancolie, finalul graţios, care dă de gândit.

Un adio perfect.

Joseph

Când ne ocupăm locurile, în faţă şi pe mijloc, observ placa aurie solitară în onoarea lui Beethoven, singurul artist considerat demn de o astfel de cinste. Uitasem complet povestea până când Evelyn le-a repetat-o azi-dimineaţă nepoţilor, o curiozitate pe care să o poată aduce cu ei în clipa în care vor intra pentru prima oară în sala impunătoare. Ţevile orgii sunt singurul amănunt pe care mi-l amintesc, şi acum, că le văd iar, tot mă minunez de magnitudinea lor si mă simt doar un biet muritor la
picioarele tronului zeilor.

Pe scenă strălucesc două piane Steinway – versiuni extinse ale modelului mai mic de la noi de acasă. La clape sunt două scăunele goale şi stomacul mi se strânge de mândrie şi emoţie, ştiind că Jane şi Evelyn se vor aşeza în curând acolo. Evelyn nu a reuşit decât o singură dată să cânte acasă toată partitura până la capăt, fără greşeală, fără să se oprească. Tremurul i s-a înrăutăţit, încheieturile îi sunt rigide şi umflate, nu are răbdare. O să poată să mă vadă aici, chiar în faţa ei, trimiţându-i toată forţa mea, sau o să fie orbită de reflectoare?

Zgomotul din sală s-a înteţit pe măsură ce scaunele goale se umplu în jurul nostru. Mulţumită relaţiilor lui Marcus la *The Boston Globe,* suntem aşezaţi în primele rânduri. Ridic gâtul să văd mulţimea tot mai mare şi mă uit la ceas – mai sunt opt minute până începe spectacolul.

Jane şi Evelyn sunt în culise de la repetiţia de după-amiază. Violet şi Connor, Rain şi Tony stau de-o parte şi de cealaltă a mea, împreună cu restul nepoţilor şi cu Thomas si Ann.

îl văd pe Marcus pe culoar, îmbrăcat elegant la costum şi cravată, şi-i fac semn să vină lângă noi. Când ajunge la rândul nostru, mă ridic si-i întind mâna.

- Mă bucur atât de mult că ai putut veni!

- N-aş rata aşa ceva, spune el cu un zâmbet larg, în timp ce-şi ocupă locul.

Evelyn a trebuit să o convingă pe Jane că nu se putea să nu-l includă şi pe el, după tot ce-a făcut. Deşi modul în care Jane si-a ascuns zâmbetul când a capitulat şi felul în care Marcus îşi întinde acum gâtul spre scenă, aşteptând-o să apară, îmi spun mai multe despre povestea lor.

- Sper c-o să ni te alături la cină, după concert. Măcar atât putem face ca să-ţi mulţumim pentru tot efortul, pentru toate astea. înseamnă enorm

pentru noi; sincer, nu-ţi putem mulţumi îndeajuns.

- Mi-arface mare plăcere, acceptă el.

0 linişte se aşterne în sală si orchestra urcă pe scenă, cu instrumentele în mână.

Dirijorul flutură bagheta şi muzica delicată şopteşte. Un bărbat îmbrăcat în smoching iese pe scenă şi se înclină.

- Bun-venit tuturor la o seară foarte specială aici, la Orchestra Simfonică din Boston, o sărbătoare unică a talentelor noastre locale, a unor muzicieni incredibili cu rădăcini chiar aici, în grădina noastră. Nu pot să încep altfel decât mulţumindu-i sponsorului nostru din această seară, *The Boston Globe.* Face o pauză pentru aplauze, după care anunţă spectacolele viitoare şi felurile în care pot fi încurajate alte reprezentaţii ca aceasta, apoi continuă: Vă rog să le întâmpinaţi cu căldură pe primele noastre invitate din această seară. Un duo mamă-fiică, din Connecticut. Amândouă au venit în Boston în adolescentă si s-au îndrăgostit de oraşul nostru, aşa că vă rog să le faceţi să se simtă ca acasă în această seară.

Publicul erupe în aplauze.

- Fără alte adăugiri, le invităm să interpreteze un duet rar, „Concertul pentru pian numărul 10” al lui Mozart,

pe Evelyn şi Jane Myers!

Mă aplec în faţă pe scaun şl abia dacă mai respir. Evelyn şl Jane apar în rochii negre, la fel ca restul muzicienilor. Evelyn se sprijină de braţul lui Jane, deşi nu pot să-mi dau seama dacă de nevoie sau din cauza emoţiilor. Este atât de micuţă si de fragilă lângă Jane, care e cu un cap mai înaltă decât ea. Mi se strânge stomacul. Se aşază pe băncuţele de la pian, îşi netezesc fustele şi aşteaptă semnalul. Muzica începe blând, apoi devine mai animată, violoniştii ţin ritmul la unison. Inima îmi bate cu putere, le aştept să înceapă, abia dacă aud muzica de preludiu care le acompaniază.

Apoi, Jane îşi ridică degetele deasupra clapelor şi Evelyn face la fel, amândouă într- o sincronizare perfectă cu instrumentele, una cu cealaltă, pianele lor distincte şi totuşi parte din ceva mai mare. Orchestra se pierde în fundal şi soloul lor răsună clar şi limpede, umplând aerul cu vibraţiile cele mai dulci. Le-am ascultat repetând acasă, în timp ce spălam vase sau citeam ziarul, dar să le văd aici e ca si cum as auzi concertul pentru prima oară. Evelyn este învăluită de muzică pe măsură ce orchestra se ridică în jurul ei şi rămân uimit de ceva ce nu am înţeles niciodată pe deplin până în acest moment. Ochii mi se umplu de lacrimi, frica dispare. Violet îmi strânge mâna,

are obrajii uzi. Dacă pe scenă mai sunt alte instrumente sau alti oameni, eu nu-i văd, Jane şi Evelyn plutesc deasupra tuturor, degetele lor dansează cu precizie pe muzica de mai jos. Mi-e greu să cred că, după toţi aceşti ani, Evelyn cântă cu Orchestra Simfonică din Boston. Soţia mea, iubirea mea, visele ei trasate cu cerneală, ochii ei mereu aţintiţi asupra norilor. Ea e muzica mea.

Termină într-un mod spectaculos şi totul începe să se învârtească în jurul meu. Jane şi Evelyn se îmbrăţişează şi păşesc spre marginea scenei, chiar deasupra noastră, pentru a saluta publicul. Sunt sufocat de mândrie. Cu ani în urmă, mi-era greu să-mi imaginez că ele două o să mai stea vreodată în aceeaşi încăpere, cu atât mai puţin împreună pe o scenă. 0 relaţie pe care o consideram cândva distrusă s-a reparat. Evelyn e vibrantă, mereu în centrul atenţiei, şi Jane radiază lângă ea. Evelyn priveşte publicul şi, când mă caută şi-mi întâlneşte privirea, pieptul îmi izbucneşte în flăcări. îşi ridică bărbia spre strălucirea reflectorului, ca si cum s-ar încălzi la soare, zâmbetul îi e
luminos şi publicul aplaudă frenetic.

Am grijă să absorb fiecare detaliu, să nu pierd niciodată sentimentul care radiază din ea şi să păstrez în mine pentru totdeauna fericirea de a sta în fata ei, de a fi bărbatul pe care l-a ales.

Evelyn

Scena strălucind în luminile rampei, orchestra înălţându-se în jurul meu şi Jane în mijloc, inima întregului moment. Mă desprind de trupul meu şi-mi las în urmă mâinile care tremură, mintea înceţoşată; fiecare notă sună perfect în urechile mele, întreaga sală e umplută de muzica în care mă împletesc. E mai mult decât mi-aş fi putut imagina, mai mult decât toate listele, şi toate visurile, şi planoarele, şi răsăriturile, si călătoriile, si tot ce am crezut vreodată c

I * ,

o să mă facă să mă simt întreagă. Sunt deopotrivă gherghetul şi ţesătoarea, aţa şi cusătoreasa şi tapiseria în sine, o tapiserie de stele, diafană, celestă, al cărei frumos cântec transformă frica în durere, până când simt că aş putea exploda în toate culorile curcubeului – si asa, *asa* te simţi cu j r ' J *i* adevărat atunci când zbori.

Iar acolo, aşteptându-mă pe pământ când se termină totul, când eu si Jane ne , ,
înclinăm în faţa publicului, este familia noastră, în primele rânduri, strălucind, aplaudând şi aclamând, şi ochii mei îl găsesc pe Joseph şi dintr-odată ştiu că a fost aievea si că el a fost martor la tot, la f '
întreaga viaţă pe care am avut-o împreună şi la această seară, când, în sfârşit, am atins cerul.

CAPITOLUL 18

Evelyn

Septembrie 1969

Nu ştiu cum am ajuns atât de departe cu Jane, când au devenit lucrurile atât de tensionate. Nu a existat nici un incident anume pe care să-l pot identifica, nici o ceartă în care să fi întrecut măsura, nu mi- am pierdut niciodată cumpătul cât să-i spun ceva crud, să am pentru ce să-mi cer scuze. Am avut o discuţie mai aprinsă când a absolvit liceul, în primăvară, dar nu asta nea dat peste cap. Nici faptul că asculta Rolling Stones la maximum, sau că şi-a lăsat părul să-i crească până la mijloc, sau că venea acasă după ora stabilită cu ochii roşii şi în compania unor persoane dubioase, deşi probabil că ea aşa crede. Am avut încredere că o să depăşească faza asta, că o să experimenteze şi o să facă greşeli, dar că o să-şi găsească până la urmă drumul. Eu am avut o mamă care n-a fost de acord cu alegerile mele. Ştiu cum este să te simţi neînţeleasă, mama mea practic m-a izgonit pentru că nu m-am potrivit modelului de fiică pe care şi-l dorea. Şi nu a fost nici faptul că-şi dorea cu disperare să plece de acasă imediat ce împlinea 18 ani. Şi eu am fost tânără, m-am simţit prinsă în

capcană, am ars de nerăbdare să fiu liberă. A fost mai subtil, mai greu de definit.

Cred că nici măcar Joseph nu înţelege. Nam reuşit niciodată să o spun în cuvinte; a observat tensiunea, dar a preferat să bată apa la suprafaţă, să ia partea cea mai bună de la fiecare din noi, să se balanseze precaut între taberele noastre, cu negocieri de pace. Jane nu se purta cu el cum se purta cu mine; el nu era ţinta dispreţului ei. El nu a judecat-o şi nu a reacţionat exagerat, aşa cum am făcut eu, lărgind şi mai mult prăpastia dintre noi. El era sigur, imposibil de provocat, şi nu pretindea niciodată că ar fi altceva decât era.

Iar ciocnirile noastre constante mi-au scos la suprafaţă cele mai adânci îndoieli şi nesiguranţe. A fost felul în care a început să vadă lumea, să se concentreze la partea ei întunecată, la război, corupţie şi scandal. Curiozitatea ei a început să devină obsesie, nemulţumirea ei s-a transformat vertiginos în furie şi, cumva, eu eram în centrul a tot, o mamă banală, o trădătoare fiindcă am renunţat la visurile mele ca să conduc o pensiune lângă mare, complet detaşată de tragediile pe care le vedea strigând de pe primele pagini ale ziarelor. Eram întruchiparea problemei, cea care puteam opri totul schimbând doar canalul, care mă îngropam în

preocupări domestice ca să nu simt nimic.

Mă încovoiam sub greutatea judecăţii ei, mă simţeam rănită când mă privea cu dezaprobare, când îmi spunea că nu înţeleg, că nu-mi pasă, că sunt la fel ca toţi ceilalţi. Mă despica şi mă lăsa sângerând, pulsând şi cuprinsă de ruşine, aşa că mi-am înfipt ghearele în singura putere pe care o aveam. Să fac reguli, să pedepsesc, să interzic şi, de fiecare dată când trântea usa si mă vedeam în oglindă, eram urâtă, slăbită şi în pragul nebuniei. Dar să fiu de acord cu ea, să recunosc faptul că eram exact aşa cum mă vedea ar fi însemnat să dispar complet. Asa că mi-am scos ghearele si ea a sfâsiat zidurile până a putut să fugă. Şi, când a plecat, a luat cu ea o parte din mine.

Jane s-a mutat la Boston cu aproape un an în urmă, imediat după ce a împlinit 18 ani, şi nu a prea păstrat legătura cu noi. încercăm să ne ducem să o vedem, dar găseşte întotdeauna pretexte să ne spună că nu putem. Nu a venit de Ziua Recunoştinţei, pretinzând că are de lucru. Nu am mai văzut-o de la Crăciun. Când a venit acasă, era mai slabă decât atunci când a plecat, cu părul aproape până-n talie. Era distantă şi se purta ciudat, abia dacă a mâncat, pe mine m-a ignorat şi a dispărut imediat după cină ca să

prindă un tren.

De când Jane s-a mutat de acasă, eu si Joseph suntem ca două roti dintate într-un mecanism decalibrat, ne poticnim şi ne împotmolim, nu ajungem nicăieri. Tot ce-a rămas nespus este palpabil în mişcările noastre atente, suntem ca două corăbii care-şi lasă reciproc spaţiu când trec una pe lângă cealaltă – dă zor să se spele pe dinţi ca să poată să iasă din baie înainte să intru eu, eu mă grăbesc să fac cafeaua înainte să se trezească el si-l las să o soarbă singur în bucătărie – şi nu ştiu cum să repar ceva ce nu e tocmai stricat.

De vara trecută, de când l-am cunoscut pe Sam, deşi mă urăsc pentru asta, agitaţia mea iese constant la suprafaţă, bătând în sticla vitrinei în care este expusă căsnicia noastră model, diorama unei vieţi frumoase. Nu pot explica de ce, iar acum, de când Jane nu mai vorbeşte cu noi, > * bătăile se aud şi mai tare, stârnind dorinţe vechi pentru ceva nou. îndemnându-mă să mă iau de Joseph, arătându-şi dinţii. Stăm întinşi în pat, încă o noapte în care abia dacă ne atingem, trupurile ne sunt extenuate si conversaţiile tensionate. Mă întorc cu spatele după ce sting lampa şi nu mă pot abţine să nu mormăi:

- Zicem mereu că o să facem ceva, că o să mergem undeva, apoi pensiunea se umple şi nu mai facem nimic.

Se întoarce pe spate, cu ochii pironiţi în tavan. începe să-şi piardă răbdarea.

- Dacă vrei să călătoreşti, du-te! Eu nu pot să mai port conversaţia asta.

- Nu-mi place deloc când faci asta. Când pretinzi că aş putea, pur şi simplu, să-mi fac bagajele şi să plec, ca şi cum ar fi cu adevărat o opţiune.

- Nu te-am oprit niciodată.

- Spun doar că viaţa ni s-ar putea termina într-o clipă... şi cum ne-am petrecut-o?

E o conversaţie pe care el n-a înţeles-o niciodată, bătăile unui ceas pe care numai eu le aud. Peste câteva luni, o să împlinesc 45 de ani şi mi se pare imposibil să fi ajuns deja la jumătatea vieţii, când am senzaţia că abia am început. îmi imaginez 50 de ani, apoi 60, 70 şi senzaţia copleşitoare că orice merita făcut ar fi trebuit să fie făcut deja îmi cuprinde gâtul, sufocându-mă.

Joseph îşi aprinde iar lampa şi se ridică în capul oaselor.

- Ce vrei de la mine? Spui că vrei să vezi lumea. îţi zic să-ţi rezervi o călătorie
undeva, dar nu e suficient.

Mă joc cu marginea păturii.

- Nu vreau doar o vacantă. Nu-i vorba despre asta.

- Atunci, despre ce e vorba?
- Vreau să simt că am trăit.

Joseph râde crud şi se trânteşte înapoi pe pernă.

- Ei bine, înseamnă că sunt eu prost, pentru că mie mi se pare că avem o viaţă grozavă.
- E o viaţă bună, şoptesc.

Joseph ridică vocea:

- Oh, pe toţi dracii, Evelyn! Poate că pe mine nu mă vrei, de fapt, ce crezi? Poate că eu nu sunt suficient pentru tine.

0 deschidere, şansa mea să-l liniştesc, săl asigur. Să-i spun că vara trecută a fost o ceaţă, că nu am fost noi înşine – cu siguranţă eu nu am fost. Să-i spun că mă simt uşurată că s-a terminat, că Sam a plecat. Dar nu reuşesc să scap de sentimentul de vină rămas în urmă din acea noapte. Ar trebui să-i spun, dar nu o fac. Explicaţia ar adânci şi mai mult prăpastia, lăsând în urmă doar nelinişte si r i nesiguranţă.

Mă îngrop în pernă, ascunzându-mă de această aşchie pe care a scos-o la suprafaţă, de acest adevăr care nu este tocmai adevărat.

- Nu spune asta!

Trage adânc aer în piept, în mod clar încercând să se calmeze.

- Avem responsabilităţi. Avem pensiunea, copiii.
- Ştiu, spun încet.
- încerc să-ti ofer ce vrei.

Vorbele sunt frumoase, vocea – tăioasă.

- Ştiu. Dar tu ce vrei?

Mă trag spre el, implorându-l să-mi mărturisească ceva nou, disperată să nu fiu singura cu ochii aţintiţi spre orizont, singura care să trimită semnale de salvare.

- Ştii ce vreau.

întrebarea l-a făcut să se încordeze. Dorinţele mele sunt un afront personal pentru el, o insultă la adresa vieţii pe care ne-am construit-o.

Predictibilitatea lui mă aprinde, ca o cremene lovită de oţel.

- Mereu spui asta. Dar, în adâncul sufletului tău, *trebuie* să vrei mai mult.

- Viaţa pe care o avem aici, noi doi, familia pe care o creştem, *ăsta* e visul meu. E plictisitor pentru tine, ştiu. Eu sunt plictisitor, felul în care te iubesc. Spumegă. Eşti atât de obsedată să-ţi doreşti mai mult, încât nu vezi ce ai chiar în fata ta.

îmi bag braţele sub mine, mă depărtez de spaţiul rece dintre noi, nu am cum să-l fac să înţeleagă. E un impas între noi. Trăsăturile pe care mi-aş dori să le găsească fermecătoare, sexy, admirabile sunt în ochii lui defectul meu cel mai mare, bariera spre mulţumirea mea.

E prima oară când nu văd o cale de a o scoate la capăt. Casa de la malul

mării unde ne-am construit viata a devenit ,
câmpul nostru de luptă. Niciodată nu a fost Joseph cel pe care am vrut să-l părăsesc, dar nu suport să fiu a doua lui soţie, o amantă pe lângă pensiunea lui, încătuşată de moştenirea lui, de fantomele părinţilor lui, de sentimentul de datorie deghizat în tărâmul făgăduinţei.

Evelyn

Iulie 1970

Azi, împlinesc 45 de ani şi nu pot decât să mă uit la scaunul gol pe care ar trebui să stea Jane, cu buzele strânse într-o linie subţire. Fără nici o explicaţie, fără să dea măcar un telefon, nu a venit si am senzaţia că a aruncat o săgeată aprinsă în castelul nostru, cu intenţia de a mă răni, ca să-mi demonstreze cât de puţin îi pasă, şi priveşte acum flăcările din depărtare.

După ce strângem masa, mama face câteva comentarii despre cum *nu e surprinsă* că Jane nu a venit si cum ar fi trebuit *să-i*
,
înăbuşim comportamentul ăsta încă din faşă. Trag cât pot de adânc aer în piept şi-l suflu concentrată, fixând-o cu privirea.

Iese fără să aştepte să o conducem, iar Violet şi Thomas dispar în camerele lor. Nu mai spun nimic tot restul serii,

îmi fac de lucru frecând oalele şi alungându-l pe Joseph când încearcă să mă ajute.

- Te rog, Joseph! îmi şterg fruntea cu mâna plină de spumă, dându-mi părul laoparte din ochi. Lasă-mă în pace!

- îmi pare rău, voiam...

- Ştiu. Dar nu pot controla felul în care risc să izbucnesc în momentul ăsta, aşa că te rog să pleci şi, când o să vin la culcare, îţi promit că o să fiu bine.

Mă lasă la chiuvetă să-mi vărs nervii pe o tavă de pe care crusta de caşcaval refuză să se dea dusă. Pe fereastră, îl văd spălând cu furtunul şezlongurile lăsate afară de familia din Jersey, înainte să se retragă la culcare. Vin în dormitor ceva mai târziu, mai calmă, dar mohorâtă, târşâindu-mi picioarele. Nu mă pot concentra, pasta de dinţi îmi cade de două ori de pe periuţă în chiuvetă si mă dau bătută. 0 arunc în sertar şi mă bag în pat lângă Joseph, care şi-a împins cearşafurile la picioare, în căldura înăbuşitoare a aerului de vară.

Gândurile îmi aleargă în timp ce fixez ventilatorul din tavan si întrebarea care mi se formează în minte mă surprinde, mă sperie nesiguranţa care se ridică la suprafaţă ca o ghicitoare, ca un test.

- Joseph, de ce mă iubeşti?

- Ştii de ce te iubesc.

E un răspuns rapid, dat prea uşor.

- Nu, nu ştiu. Suflu încet si controlat aerul
din plămâni, concentrându-mă să rămân nemişcată, calmă. 0 lacrimă îmi scapă pe obraz. Sincer, chiar nu înţeleg.

Mă întorc spre el, nefericită şi egoistă şi simţind că nu merit să fiu iubită. 0 mamă
pe punctul de a-şi pierde propria fiică, ca şi cum o fiică ar fi ceva ce poate fi pierdut, ca un set de chei, când tot ce mi-am dorit, tot ce am încercat a fost să fiu genul de mamă pe care am vrut întotdeauna să o fi avut.

Se împleticeşte în răspuns, luat prin surprindere.

- Te iubesc pentru că eşti singura femeie pe care am iubit-o vreodată, singura pe care o voi iubi vreodată.

- Nu mi-ai răspuns la întrebare. Nu mi-ai spus de ce.

Sunt de-a dreptul patetică acum, ca un câine care cerşeşte să fie mângâiat, dornică să mi se spună că sunt fetiţă bună. Vreau să-mi confirme că merit toate şansele pe care mi le-a dat. Am nevoie să o aud, să ştiu că nu l-am păcălit cumva să alerge după mine, să mă aştepte, să aibă atâta răbdare cu mine si încredere infinită în
această persoană egoistă care s-a dovedit nedemnă de iubirea lui. Ca si cum viata
mea în Stonybrook nu a fost decât un preludiu pentru tot ce aşteaptă să se

întâmple, ca şi cum aş fi aşteptat doar ca adevăratul meu potenţial să fie descoperit, ca un diamant scos din pământ. 0 poveste pe care oamenii să o spună într-o zi, despre femeia care a avut cândva pensiunea de acolo, dar care a plecat în lume, să facă mult mai mult. Nu povestea care se proiectează în mintea mea, o nenorocită bătrână şi tristă, legănându-se singură pe veranda asta, care a alungat toate lucrurile adevărate şi bune pe care le-a cunoscut vreodată.

- Sunt atât de multe motive pentru care te iubesc. Aş putea să le enumăr, probabil, dar adevărul este că nu mă pot abţine. N-am putut niciodată. Te iubesc pentru că ai lumina asta în tine...

încep să plâng şi Joseph îmi mângâie părul.

- Oamenii sunt atraşi spre tine, eu am fost întotdeauna, eşti o forţă magnetică. Eşti o visătoare si o luptătoare si ai mai

mult suflet decât orice alt om pe care l-am întâlnit vreodată.

Nu pot să o accept, chiar dacă eu am cerut-o, această afecţiune debordantă pe care trebuie să o astup cu ceva înţepător.

- Atunci, de ce fiica mea mă urăşte?

Se trage mai aproape şi mă cuprinde cu un braţ.

- Nu te urăşte. E doar o adolescentă care

încearcă să-şi găsească drumul.

- Dar eu sunt o persoană adultă. N-ar fi trebuit să o las să plece fără să-mi iau rămas-bun, cum a făcut mama cu mine... Mă urăsc pentru asta. Nu ar fi trebuit să las certurile noastre stupide să se transforme în ceva mai mult. Vreau să mă duc s-o văd, dar refuză să stea de vorbă cu mine, îmi închide telefonul. Ce-ar trebui să fac?

- Ce-ar fi să mă duc eu să o văd în weekendul ăsta? Poate cu mine o să vorbească. 0 să-i spun că trebuie să vă rezolvaţi problemele, că nu poate să te ignore. Poate că ea se crede adultă, acum, că are 18 ani, dar asta nu înseamnă că nu este fiica noastră.

încuviinţez din cap, obrazul ud mi se sprijină pe pieptul lui.

- Şi spune-i că o iubesc, da? Spune-i că o vreau în viaţa mea. E primul meu copil, pentru Dumnezeu! Cum poate să nu ştie cât de mult o iubesc?

„Cât de mult te iubesc şi pe tine”, vreau să spun. „Şi ţie vreau să-ţi spun că-mi pare rău.” Dar n-o spun. Jane e singurul liman la care pot ajunge în timp ce mă balansez pe această coardă întinsă între noi.

- 0 să-i spun. 0 să-i spun, zice şi mă lipeşte de el, ca şi cum aş fi o copilă supărată pe care încearcă să o liniştească, murmurându-i vorbe blânde, rugându-se unor zei falşi să o tină în siguranţă.

Joseph

Conduc spre Boston, cu adresa lui Jane în buzunar. Nu am mai fost niciodată acolo, dar Jane a scris-o pe o hârtie şi a lăsat-o pe comodă, în loc de rămas-bun. 0 parte din mine se teme de ce o să găsesc, simt un nod în stomac în momentul în care ajung la apartamentul din Brighton, la periferia Bostonului. Mirosul de marijuana se strecoară pe sub uşa de la intrare, dându-mi o stare de nelinişte.

Bat si o voce înfundată îmi strigă:

- Intră!

Apăs clanţa şi mă simt ameţit, camera e plină de fum, ca o ceaţă. 0 fată pe care nu o cunosc stă pe canapeaua lăsată, fără sutien, doar într-un maiou si chiloti.

- Vai de mine, îmi cer scuze, mormăi, ferindu-mi privirea. Cred că am greşit adresa. O caut pe fiica mea, Jane.

Fata mă priveşte cu ochii mijiţi, deranjată de lumina care pătrunde prin uşa deschisă.

- N-ai greşit, omule. Jane locuieşte aici. E la muncă... cred. Ar trebui să se-ntoarcă în orice clipă. Stai jos! Poţi să rămâi s-o aştepţi.

Se dă ceva mai încolo pe canapea, fără să facă nici o mişcare să se acopere.

- Nu, e-n regulă, protestez eu, răsucindu- mă pe călcâie ca să plec.

Spune-i ca tatăl ei a trecut pe aici.

închid uşa în spatele meu, simţind că nu am aer.

înfrânt, cobor treptele întorcându-mă la maşină şi aproape că dau peste Jane. Amândoi sărim speriaţi. întind mâna şi o iau de cot, speriat până aproape de paranoia de ce am găsit, cuprins de o teamă iraţională că o să fugă când o să mă vadă.

- Ce dracu', tată?

Se trage din strânsoarea mea.

- Am văzut-o pe colega ta de apartament. Am văzut drogurile. Vii acasă.

Râde – si e un sunet ciudat.

- Relaxează-te! Ea este Sheri. Nu e colega mea. Doar o prietenă care stă o vreme la noi. Dar nu-ţi face griji. Eu am un serviciu, vezi?

îmi indică ţinuta ei, nişte pantaloni foarte scurţi şi un tricou foarte decoltat. 0 privesc fix, cu chipul lipsit de expresie.

- Sunt barmaniță.

Cobor vocea, încercând să mă calmez.

- Nu mă simt confortabil cu asta, Jane.

- Oh, sigur! Cu mama poţi să trăieşti, spune ea, pe ton batjocoritor. Dar cu *asta* nu te simţi confortabil.

- Povestea asta dintre tine si mama ta...

- Nu ţi-a spus niciodată, nu? îşi înclină capul într-o parte, provocându-mă. Du-te acasă! Hai, du-te şi întreab-o

ce s-a întâmplat de ziua mea!

Nu am aflat niciodată ce s-a întâmplat după ce m-am dus să mă culc. Evelyn n-a deschis niciodată discuţia, Sam a plecat. în mintea mea, vara aia ciudată a fost exorcizată de căderea frunzelor. Decizia conştientă pe care am luat-o în seara aia, oricât de mult a durut, a fost să am încredere în ea. Să o las. Să o las să mă aleagă pe mine. Să-i demonstrez că viaţa noastră împreună era ceea ce-şi dorea cu adevărat. Prezenţa ei în patul nostru mai târziu în acea seară a fost răspunsul meu, coapsele ei reci lipindu-se de ale mele când s-a băgat în aşternut, mirosind a fum şi atentă să nu mă trezească în timp ce mă prefăceam că dorm.

- Ce tot spui acolo?

- I-am văzut împreună, da?

Lacrimile îi lucesc în ochi, dar are maxilarul strâns, este furioasă.

îmi păstrez vocea calmă. Evelyn mi-ar fi spus dacă s-ar fi întâmplat ceva. Sunt sigur de asta.

- Ce crezi că ai văzut?

- Ce *cred* că am văzut? Eram chiar acolo. Plânge acum, lacrimi de furie pe care încearcă să şi le oprească. Sam i-a cerut să fugă cu el la Paris. Avea o mână pe genunchiul ei şi stăteau foarte apropiaţi şi ia spus că pot să plece acolo, să bea vin, să cânte şi *să facă dragoste!*

Scuipă ultimele cuvinte ca pe o

otravă.

0 şarjă de gheaţă îmi străpunge inima. Nu pot să vorbesc, nu pot să răspund. Nu se poate. Evelyn mi-ar fi spus. Nu a plecat, a venit în pat, trebuie să fie ceva ce Jane nu a înţeles, ceva ce n-a văzut. Dar nu pot să înţeleg nimic, nu pot să cred că Evelyn mi-ar fi ascuns asta. Decât dacă.... decât dacă... dacă o parte din ea ar fi vrut să se ducă.

- Ai ştiut, nu-i asa? Ai ştiut si ai rămas cu ea...

Se trage înapoi, îngrozită.

Nu pot să-i explic, să găsesc cuvintele să-i spun că am ştiut, într-un fel. Nu despre propunerea lui Sam sau alte detalii, dar că am simţit energia dintre ei când eram prin preajmă. Păşeşte în apartamentul ei cu ochii întunecaţi.

- Atunci, eşti la fel de rău ca ea.

Și închide usa.

Evelyn

Iulie 1973

Mâncarea a fost întotdeauna partea mea preferată la orice sărbătoare, singura pe care pierderea suferită nu a distrus-o. Când la masă e linişte pentru că toată lumea mănâncă, e mai greu să-ţi dai seama că unele voci lipsesc.

Joseph face încercări disperate să pornească o conversaţie, pe fundalul zgomotului de furculiţe lovind farfuriile la cina pe care am dat-o de ziua mea.

- Thomas, cum e la facultate?

Thomas a ales să rămână în New York si să facă nişte cursuri de vară pentru a absolvi la timp, jonglând cu două specializări, în afaceri şi în finanţe.

- E o provocare.

Un răspuns care nu spune nimic.

Mă uit la el, singurul meu fiu. Cât de puţin seamănă cu cel al cărui nume îl poartă, deşi îmi dau brusc seama că Thomas, în primul an de facultate, are acum vârsta pe care o avea Tommy când ne-am luat ultima oară rămas-bun, în gară. Thomas stă la masă asemenea unei guri de aer, necesară, stabilă, dar fără nimic care să atragă atenţia. îşi taie friptura cu precizie în bucăţele exacte, pe care le duce elegant la gură. Nu l-a învăţat nimeni să fie atât de manierat. Aici, e disciplină mascată în politeţe. Tommy îşi ţinea cuţitul ca pe un fierăstrău, mai mult rupea carnea şi o arunca în gură printre hohote de râs, ştergându-şi apoi buzele cu dosul palmei. După aceea, zâmbea sau făcea cu ochiul, cu mâncarea îndesată într-un obraz, şi atunci i se ierta orice.

Tommy nu a îmbătrânit odată cu noi în mintea mea, dar în imaginea pe care o am despre el tot pare, cumva, mai mare decât mine. Deşi eu am depăşit cu mult vârsta pe care a avut-o el vreodată. îngheţat la 19 ani, pare mai bătrân decât mă simt eu în seara asta,

la 48. Lipsa fratelui meu a devenit un bâzâit surd, o vibraţie joasă ce nu mai iese la suprafaţă. Aş putea s-o aud dacă aş asculta cu atenţie, dar, în cea mai mare parte, e mascată de bătăile inimii mele. Am început să pierd mai întâi imaginea feţei lui, detaliile exacte, precise. Pistruiul era pe obrazul stâng sau pe cel drept? Ochii erau mai mult gri sau albaştri?

Au urmat apoi lucrurile pe care-mi aminteam că le spunea. Oare le spusese vreodată cu adevărat? într-o seară, când copiii erau mici şi prindeau licurici în timp ce soarele se topea la orizont, în minte miau răsunat cuvintele: „Licuricii masculi au, fiecare, propriul model de lumină, ştiaţi?” Dar cine le spusese, cu mulţi ani în urmă? Fusese Joseph? Tommy? Eram toţi trei copii pe atunci, aşezaţi pe docuri, simţind aerul răcorindu-se în jurul nostru când licuricii au început să pâlpâie peste dune.

Ceva legat de felul în care masculii atrag femelele, nu-mi puteam aminti. „Licuricii masculi au, fiecare, propriul model de lumină, stiati?”
* > J

Era caraghios, nu avea nici o importanţă, dar voiam să-mi amintesc. Voiam să asociez în mintea mea o voce acelor cuvinte. Le-am auzit mai întâi rostite de Tommy, apoi de Joseph, dar nici una din variante nu suna cum trebuia. Oare eu le spusesem? Fusese

ceva ce aflasem singură?

- îţi place? încearcă Joseph din nou.

Thomas ridică din umeri.

- Plătesc pentru a avea o provocare.

Bietul Joseph – oricât ar încerca, nimic nu-l face pe Thomas să se deschidă zilele astea. Visul de a deveni pilot era singurul lucru despre care-l puteam face să vorbească înainte; era obsedat să afle ce anume ţinea avioanele în aer, cum erau construite, cine testa modelele noi. Acum, nu-l mai putem face să vorbească despre mai nimic. Nu de când doctorii i-au descoperit murmurul cardiac. Forţele aeriene l-au respins, n-o să poată lucra niciodată în armată.

După controlul medical, am găsit posterele din camera lui, care acopereau toţi pereţii cu avioane şi elicoptere, când am aruncat gunoiul. Fuseseră rupte cu pizmă, sfâşiate; într-un mod atât de violent, atât de necaracteristic pentru Thomas, încât m-am speriat. Nu-mi doream decât să le iau pe toate, să le întind şi să le presez sub cărţile cele mai grele, să lipesc bucăţile între ele şi să i le pun înapoi pe pereţi. Să-i repar visurile, să le fac iar reale. Dar nu puteam. Şi nu a vrut să vorbească despre asta, oricât am încercat. în schimb, s-a retras în camera lui şi şi-a împins limitele până în punctul în care risca să cedeze. Să intre la facultate. Să înveţe mai mult, să

muncească mai mult decât oricine altcineva, mai mult decât muncise el până atunci. S-a îndepărtat şi mai mult de noi, s-a înscris la Universitatea din New York si a

»

plecat câteva luni mai târziu.

Joseph oftează.

- în cazul ăsta, presupun că trebuie să profiţi de ce-ai plătit.

Mi-e dor de Thomas mic, bebeluş, agitându-şi pumnişorii rotofei ca să-i şterg, de Thomas cu obrăjorii rotunzi şi ochii mari. Avea nevoie de mine pentru orice când era mic. Acum, nu mai are nevoie de mine pentru nimic.

Este aici în seara asta doar pentru că ştie că m-ar fi durut dacă n-ar fi venit. A văzut ce a însemnat pentru noi toţi de fiecare dată când n-a venit Jane. Nu e crud, deşi mi-e greu să intuiesc ce simte, de cele mai multe ori. înţeleg ce a însemnat pentru el murmurul cardiac, pentru viitorul lui, pentru viaţa lui, dar şi-a găsit calea, un drum nou în New York. Şi totuşi, nu-l pot face să vorbească fără să aştepte să fie întrebat. Nu-l pot face să râdă altfel decât din politeţe.

Joseph încearcă acum cu Violet, a cărei rochie galbenă, strălucitoare, contrastează cu atitudinea ei din seara asta, neobişnuit de retrasă, aproape sobră.

- Si tu cu cine ieşi în oraş în

weekendul
ăsta?

- Foarte amuzant, tată.

Violet îşi încreţeşte nasul spre el. Are 17 ani acum si nu-si dă câtuşi de puţin seama
de cât de frumoasă s-a făcut. Joseph spune că seamănă cu mine şi poate că din punct de vedere fizic e adevărat, avem siluete asemănătoare şi acelaşi păr. Dar ea se simte bine în pielea ei într-un fel în care eu nu m-am simtit niciodată si personalitatea e toată a lui Joseph; amândoi sunt mai buni şi mai generoşi decât am fost eu vreodată.

- Nu am vrut să fiu amuzant. Vreau să-i cunosc şi eu pe băieţii ăştia. Singurul pe care l-am întâlnit a fost... cum îl chema? David?

- Ah, David? împunge agitată cartofii din farfurie. Doar pentru că am ieşit de câteva ori nu înseamnă că era *Alesul.*

Violet nu se sfieste niciodată să-si arate
afecţiunea faţă de băieţii pe care-i place, deşi încearcă să se sărute la adăpostul verandei din fată. E amorezată de fiecare în f
parte, îşi pune capul pe umărul lor, le mângâie braţele cu vârfurile degetelor. Apoi, le găseşte câte un defect fatal şi nu se mai întâlneşte cu ei. Curând, alt băiat bate la uşa noastră. Pe Joseph îl îngrijorează că vin şi dispar atât de repede. îi spun că ar trebui să ne bucurăm că nu e prea serios implicată

cu nimeni la vârsta ei. Poate că o s-o putem proteja puţin mai mult de inima frântă de prima iubire, de sentimentul că a fost folosită. Dar şi eu îmi fac griji. Ce anume caută?

Thomas rânjeşte, ridicând ochii din farfurie.

- Vi, trebuie să înţelegi că lumea nu aşteaptă să-ţi întindă ţie pe tavă un prinţ din poveşti.

- Oh, da? Şi tu câte iubite ai avut?

Thomas o priveşte chiorâş si muscă din friptură.

Ridic din sprâncene.

- Fratele tău are dreptate. E minunat să ai standarde ridicate, scumpo, şi ai tot timpul din lume să te hotărăşti, dar vrem să fim siguri că ceea ce cauţi tu... există.

Violet se îmbufnează.

- Tata a fost prinţul tău din poveste.

Aproape pufnesc în râs. Joseph, care-şi face de lucru până târziu ca să mă evite, căruia îi las farfuria cu mâncare acoperită cu folie în frigider ca s-o reîncălzească după ce eu si Violet am terminat de mult cina. Care urcă în dormitor mult după ce s-a întunecat, epuizat, şi adoarme fără să-mi spună mult mai mult decât *noapte bună.* Corpul meu e mai obişnuit acum cu spaţiul dintre noi decât cu căldura atingerii lui, conversaţiile noastre se limitează la

probleme concrete legate de pensiune, oaspeţi care vin mai devreme, prosoape care trebuie albite, cumpărături care trebuie trecute pe listă. Se trezeşte înainte să se lumineze şi se îmbracă pe întuneric, iar eu rămân sub pătură, prefăcându-mă că dorm, întrebându-mă cum am ajuns să ne îndepărtăm atât de mult.

Îndrept furculiţa spre Violet ca să-i atrag atentia.

- Au fost mult mai multe în căsnicia noastră, nu doar părţile de poveste. Iar noi am avut noroc că ne-am găsit atât de tineri şi am rezistat atât de mult. Sunt asigurări false, vreau să-i arăt calea, dar să nu o îngrijorez, fiindcă fiica noastră incurabil de romantică nu ştie dedesubturile relaţiei dintre noi. Nu e întotdeauna uşor.

Thomas, care în mod clar s-a săturat de conversaţia asta, schimbă subiectul:

- Mai ştie cineva ceva despre Jane?

Nu am mai văzut-o pe Jane de trei ani. Ultima oară când am primit o veste de la ea a fost o scrisoare trimisă de la o adresă din San Francisco, în care ne spunea că s-a mutat din Boston în California. E atât de ciudat, absenţa ei de la masă e la fel de evidentă ca prezenţa ei. Sărbătorile par o mascaradă fără ea, parcă am juca doar rolul unei familii fericite.

Clatin din cap.

- îmi pare rău, mamă, murmură Violet.

- Eîn regulă, scumpo.

Dar nu e. Nu pot să nu mă uit întruna la scaunul gol al lui Jane. Mi-e dor de fiica mea. Ştiu că încearcă să-şi găsească propriul drum în lumea asta, dar nu înţeleg de ce pentru asta trebuie să ne alunge pe noi din viaţa ei. Să mă alunge *pe mine.* Nu ştiu dacă drumul pe care a apucat-o va fi suficient de drept încât să se poată întoarce acasă, dar nu vreau să vorbesc despre asta, nu cred că aş putea să nu încep să mă întreb cu voce tare ce-o fi cu ea.

Ce face? E în siguranţă? A mâncat? Lucrează? Are destui bani? Când o s-o văd iar? O panică instinctivă, ca atunci când era nou-născută şi îmi puneam mâna lângă guriţa ei, verificând obsesiv dacă respiră.

Joseph s-a dus să o viziteze o dată, când locuia încă în Boston.

Nu mi-a spus prea multe când s-a întors acasă, mi-a relatat doar cele mai simple informaţii: locuia într-un apartament împreună cu cineva, lucra într-un bar, părea să fie bine. Dar umerii îi erau aplecaţi de grijă şi nu a vrut să-mi răspundă când i-am cerut detalii. M-a durut să văd că nu pot trece de suprafaţă, sunt convinsă că mă învinovăţeşte pentru că ne-am despărţit atât de urât de Jane. Şi de atunci se poartă ciudat. Evităm amândoi conversaţiile ca să *f*

nu ne certăm, dar simţim tensiunea în fiecare clipă.

Thomas o să plece mâine-dimineaţă cu trenul, înapoi la New York. Violet mai are doar această ultimă vară acasă, înainte să plece la facultate, o vară de întâlniri şi sărutări pe veranda din faţă. în curând, o să fie amândoi plecaţi. Nu ştiu dacă atunci absenţa lui Jane o să doară mai puţin sau mai mult, când o să rămânem din nou doar eu şi Joseph. în pensiunea plină de străini, dar atât de goală.

După cină, Thomas va sta din nou în camera lui din copilărie. Violet ne îmbrăţişează pe mine şi pe Joseph înainte să se retragă.

Mă întreb dacă Thomas o să-şi privească pereţii goi şi-o să se gândească la ce era odinioară acolo. Mă întreb dacă în noaptea asta o să viseze avioane de vânătoare si J paraşute sau dacă şuierul locomotivei trenului spre Manhattan o să fie cântecul de leagăn care să-l adoarmă.

CAPITOLUL 19

Joseph

Februarie 2002

Azi e ziua mea, cea în care împlinesc 79 de ani si ultima. Si tot ce-mi doresc e să fiu f I

înconjurat de familia mea, să creez încă o amintire fericită pe care ei să o păstreze. A fost furtună noaptea trecută, ceva obişnuit pentru luna februarie, şi totul e acoperit de zăpadă. Rain sugerează să ieşim cu săniile şi, deşi ea nu poate să participe din cauza burticii tot mai pronunţate, se oferă să ne aducă ciocolată fierbinte în vârful dealului.

Evelyn se hotărăşte să rămână în casă. Se teme să iasă în frig, deşi, cu ani în urmă, ea ar fi fost prima, făcând potecă pentru noi, ceilalţi.

- Eşti sigur că e o idee bună? întreabă Evelyn. Mă tem să nu te loveşti.

- Să mă dau cu sania în ziua în care împlinesc 79 de ani pare la fel de logic ca tot restul lucrurilor din acest an.

Nu se împotriveşte. Nu ne aşteptam să vină şi Thomas, şi Ann, dar mi-au făcut o surpriză şi au apărut la uşă cu doi colaci pentru zăpadă abia cumpăraţi, împăturiţi în bagaje, pe care i-am umflat cu pompa înainte să o luăm împreună spre dealul Breyer.

- Dă-te tu primul, tată! E ziua ta! mă îndeamnă Thomas, si ceilalţi îl susţin.

îmi salt genunchii pe sania noastră veche şi simt cum mă cuprind emoţiile. Au trecut ani, zeci de ani, de când m-am dat cu sania cu copiii mei, dar Tony mă împinge zdravăn înainte să am prea mult timp să mă gândesc şi aerul

îngheţat care îmi izbeşte faţa în timp ce zbor pe deasupra întinderii de zăpadă trezeşte ceva în mine. Mă simt invincibil, asa cum mă simţeam cândva când săream de pe Stânca Matelotului, tânăr din nou şi liber. Scot chiote în timp ce sar peste hopuri.

Urcatul pantei înapoi e partea care-mi aminteşte ce vârstă am de fapt. Mă dau de două ori înainte să capitulez în faţa durerilor şi să rămân în vârf, ajutând-o pe Rain să toarne ciocolată fierbinte, aburindă, dintr-un termos de plastic roşu care a văzut multe zile de iarnă ca aceasta, când mergeam la săniuş sau să patinăm pe iazul Gooseneck de îndată ce îngheţa. Se sprijină de mine şi îi privim împreună. Părul creţ care-i iese de sub căciula tricotată este leit al maică-sii,
dar are un echilibru si o armonie interioară J
care sunt doar ale ei.

Ne ciocnim paharele de polistiren şi Rain mai presară câteva bezele mici pe suprafaţa spumoasă. Connor şi Violet se înghesuie pe vechea noastră sanie de lemn împreună cu Patrick, care e aproape prea mare ca să mai fie prins dându-se cu sania cu părinţii. Tony, mereu copil în adâncul inimii, chiar şi acum, căsătorit şi viitor tătic, le face vânt, apoi sare în spate ca să se dea cu ei. Thomas şi Ann alunecă pe colacii lor si Ann ţipă si chicoteşte când se

ciocnesc şi se rostogolesc la capătul pârtiei. Thomas cade pe spate în zăpada afânată, cu un râs adânc, din stomac.

Este o zi perfectă. Doar că simt că Evelyn pierde ceva de fiecare dată când îi aud râzând. Vreau să împart fiecare clipă cu ea.

A doua zi dimineaţă, mirosul puternic de cafea mă întâmpină când cobor în bucătărie. Evelyn nu bea, deşi face uneori pentru mine, când se trezeşte devreme şi bântuie prin camere înaintea zorilor, însă azi nu e una dintre acele dimineţi.

Evelyn e în pat, cu plapuma trasă până sub bărbie, fortându-se să mai doarmă.

în ultimele seri, s-a aşezat pe vasul de toaletă, cu gura deschisă, în timp ce eu am periat-o pe dinţi. îmi strânge cu putere braţul în timp ce mergem prin casă, paşii îi sunt înceţi şi nesiguri. Am prins-o de două ori când era gata să cadă, o dată în timp ce traversa sufrageria şi o dată când ieşea de la dus, si inima mi s-a strâns de teama a ceea ce ar fi putut să se întâmple dacă nu aş fi fost în apropiere, groaza mi-a cuprins pieptul când am ajutat-o să-şi recapete echilibrul. Uneori, chipul i se întinde ca o mască, trăsăturile şi expresiile îi sunt învăluite într-o linişte

dezarmantă.

Tremurul i s-a extins la ambele mâini; concertul a fost ultima oară când a cântat la pian. Conversaţiile se repetă de parcă ar fi noi. Anxietatea îi creşte în timp ce se târăşte pe podeaua de lemn, devine aproape palpabilă când anticipează că trebuie să se ridice.

îi spun în gând, fără să rostesc cuvintele: „E-n regulă, nu mai e prea mult, iubirea mea”.

Cu voce tare îi spun: „Sunt aici, cu tine. Mai avem patru luni de petrecut împreună”.

în cele mai multe zile, nu vrea să vadă pe nimeni. Nu poate suporta să vadă cum oamenii o examinează, îi evaluează regresul, simptomele, starea de spirit.

Privirile schimbate şi frunţile încruntate, îngrijorarea pe care copiii şi-o exprimă faţă de mine de îndată ce ea nu poate să ne mai audă.

Probabil că s-a trezit Thomas. Sau poate că Jane, Violet ori Rain, care vin să ia micul- dejun cu noi în dimineaţa asta, au ajuns înaintea mea si au făcut cafea. Thomas si Ann au dormit azi-noapte în camera lui, înghesuiţi în fostul lui pat. Nu-mi amintesc nici o ocazie de-a lungul anilor în care să fi rămas peste noapte. Dar, de când au căzut Turnurile Gemene, e altfel. Thomas o cuprinde pe Ann pe după talie când stau pe canapea; i-am

prins sărutându-se în timp ce usa turnantă de la bucătărie se închidea.

Ann pare mai naturală învăluită de afecţiunea lui, vine la masă cu părul umed, care, atunci când se usucă, are o tentă ondulată pe care n-am mai văzut-o. Petrec mai mult timp aici în weekenduri si si-au luat mai multe zile libere de sărbători ca să fie cu noi, când, de obicei, ies pe uşă înainte să servim desertul.

Thomas ne-a fost de mare ajutor să organizăm totul, să punem la punct detaliile pentru atunci când n-o să mai fim. L-am numit executor testamentar, pentru că poate cel mai bine să-şi separe emoţiile de realitatea a tot ceea ce vine odată cu moartea. Hârtiile, şi telefoanele, şi programările, şi împărţirea lucrurilor. Natura ireală a ceva atât de intim ca moartea combinată cu aspectele publice, formele legale pe care trebuie să le împărţi cu alţii. I- am spus că nu vrem să fim îngropaţi. în schimb, vrem să ne fie împrăştiată cenuşa pe ţărmul oceanului, să plutească deasupra bancurilor de peşti mici, să fie cărată pe spatele crabilor, să vină şi să plece adusă şi luată de valuri, în locul în care am fost dintotdeauna si în care vom fi mereu. Asa cum părinţii mei sunt cu noi în balustradele tocite ale pensiunii, în

blaturîle de bucătărie date cu făină şi în draperiile decolorate, deschise spre briza verii. Cum este Tommy în prima baie a sezonului, în apa încă rece, sau în nepoţii noştri care sar de pe Stânca Matelotului, cum e în vântul care urlă si în ' r cerul înstelat nesfârşit de deasupra noastră. Cimitirul nu e locul în care îi simţim, e doar un loc în care se odihnesc.

**

Thomas a insistat să ştie mai multe despre *cum* o să se întâmple şi i-am împărtăşit detaliile cât am putut mai bine, în ciuda rezervelor pe care le are. Stocurile de pastile, locul în care sunt actele importante şi testamentele, planul pe care l-am gândit cu un an în urmă şi care părea atunci doar o ipoteză, dar pentru care, acum, că se apropie momentul, mă surprind căutând metode alternative, fiindcă sunt atâtea feluri în care poţi să dai greş cu pastilele şi îmi doresc cu disperare o cale sigură şi în acelaşi timp paşnică. Nu găsesc un răspuns, aşa că-mi alung gândul, e o punte pe care o s-o traversez când o să ajung la capătul drumului. Aleg să am încredere într- o moarte bună lângă Evelyn, aceeaşi încredere care m-a împins să mă duc după ea din Connecticut în Boston şi apoi să mă întorc, convingerea că singura viaţă bună era o viaţă petrecută cu ea.

Violet face mai multă mâncare decât e nevoie, ne umple frigiderul, ne face cumpărăturile, ne ia reţetele. Jane o sună în fiecare dimineaţă ca să întrebe cum se mai simte mama ei şi trece pe la noi de câteva ori pe săptămână. Cântă la pian pentru Evelyn şi muzica dintre ele îi aduce o alinare pe care eu nu i-o pot oferi. Copiii noştri ne înconjoară, ne ajută să nu ne scufundăm, să rămânem pe linia de plutire de la o zi la alta.
Felurile în care fiecare dintre ei se face util sunt ofrandele lor de pace şi mă simt cuprins de o recunoştinţă care se luptă cu ruşinea.

Thomas poartă un tricou decolorat de la NYU şi o pereche de pantaloni de trening în timp ce-şi bea cafeaua la masa din bucătărie; preţ de ani întregi, eu şi Evelyn am fost convinşi că nu are în garderobă decât costume si cravate. Violet face aluat pentru clătite, Rain presară rozmarin, boia şi sare grunjoasă peste nişte cartofi tăiaţi în cuburi – reţeta de cartofi prăjiţi de casă a lui Evelyn –, iar Jane taie fâşii de bacon pe care le întinde pe o foaie de hârtie de copt.

- Bună dimineaţa, fetelor! 'Neaţa, Thomas! îl bat pe spate când trec pe lângă el. Ann încă doarme?

împătureşte ziarul şi-l lasă deoparte.

- Da. Mama?

îmi torn nişte cafea, mă uit prin

fereastra îngheţată la grădina mea, la lemnele uscate şi la ramurile răsucite care se iţesc prin zăpada proaspătă.

- Da, e obosită după toată agitaţia de aseară.

Thomas face o pauză şi mă priveşte fix, ca şi cum ar vrea să spună ceva, dar, în schimb, continuă cu:

- Ne-am distrat ieri, cu sania. Nu-mi amintesc când am făcut ultima oară asta.

- Mă bucur că aţi venit. Deşi sunt sigur că o să regret azi entuziasmul de ieri.

îmi masez piciorul ca să-mi eliberez tensiunea din gambă.

- Tată, voiam să discut cu tine şi cu mama, zice Thomas. Eu si Ann ne-am gândit mult la ce putem face şi cum vă putem ajuta.

Sorb din cafea, desfătându-mă cu căldura care-mi atinge palmele.

- Ne-ai fost deja de mai mult ajutor decât îţi dai seama. Eşti aici şi petreci timp cu noi... e tot ce ne dorim. Ştim că eşti ocupat şi că e greu pentru tine să vii tot timpul aici.

- Păi, tocmai despre asta am discutat, învârte în mână cana aproape goală. Nu mai vrem să fim atât de departe.

Ridic din sprâncene, surprins, şi el continuă:

- Starea mamei se înrăutăţeşte rapid, nu-i asa?

Rain, Violet şi Jane se opresc din ce

fac, ca să asculte.

Deschid gura ca să-i liniştesc, dar o văd întipărită pe chipul lui – încruntarea, certitudinea. 0 văd pe toate cele patru chipuri. Văd şi ei, în sfârşit, ce a încercat Evelyn să le spună de la bun început.

- Eu si Ann ne-am uitat la câteva case din

Stamford, ca să putem fi mai aproape de tine si de mama. Si de Jane, si de Vi – si de t / ' r f
toată lumea. E important pentru mine. Şi pentru Ann. Vrem să ajutăm.

- Thomas, e foarte frumos ce spui, dar nu trebuie să vă dezrădăcinaţi din cauza

noastră.

- Vrem să o facem. Nu vrem să fim atât de departe de familie. Nu vrem să mai ratăm nimic. Nu o facem doar ca să ajutăm... o facem pentru noi. Sincer.

Simt un nod în gât şi încerc să-l alung, ştiind că Thomas nu se simte în largul lui cu aceste manifestări de emoţie.

- Asta mă bucură tare mult, fiule. Si mama ta va fi fericită.

- De ce o să fiu fericită?

Evelyn îşi târăşte picioarele pe scări, păşind apăsat şi cu un zâmbet firav pe faţă. Puloverul de lână îi înghite umerii osoşi, aplecaţi. Se pare că a pierdut bătălia cu somnul. Thomas se uită la mine, dar flutur precipitat dintr-o mână, îndemnându-l să-i spună.

- Eu si Ann vrem să ne mutăm în

Stamford, să plecăm de la oraş. Vrem să fim mai aproape de familie.

Evelyn cască gura, nu-i vine să-şi creadă urechilor.

- Dar voi iubiţi NewYorkul.

- Vom continua să lucrăm acolo. O să facem naveta. Sincer, e uimitor că am rămas atât timp acolo. Cei mai mulţi dintre oamenii pe care-i cunoaştem s-au mutat de mult în suburbii.

Evelyn clatină din cap, cu un zâmbet larg.

- Nu pot să cred. Serios, Thomas?

- E timpul. O să venim mult mai des pe la voi dacă n-o să trebuiască să ne mai facem griji pentru trenuri şi pentru cum să ne întoarcem în oraş noaptea târziu. Mai ales când o să fie un micuţ cu noi, cât de curând, înclină capul spre Rain, care îşi atinge instinctiv abdomenul rotunjit şi se

luminează la fată. Ne-am săturat să ratăm
totul. Trebuie doar să găsim o casă.
- înseamnă că suntem doi. Sau, mai bine zis, trei.
Rain se uită la burta ei umflată, acoperită cu un şorţ în dungi.
- Eu şi Tony trebuie să ne mutăm din apartamentul ăla înghesuit după ce se naşte copilul.
- Rain, poţi să stai aici. Casa o să fie... goală curând, spune Evelyn. Eu şi bunicul tău am mai discutat despre asta, speram ca într-o zi să-ţi poţi creşte familia aici, cum am făcut noi. Ştim cât de mult îţi place şi, ei bine, voi doi cunoaşteţi locul ăsta mai bine ca oricine. Dar n-am crezut niciodată că Tony ar fi de acord.
- Ah, da, orgoliul lui de sicilian.
- N-ar fi pomană, poţi să-i spui asta. Ştiu că-i place să reuşească de unul singur, dar, sincer, tot încercăm să ne hotărâm ce să facem cu ea. E prea departe ca Thomas şi Ann să facă naveta de aici, iar Jane şi Violet au deja casele lor. E plină de atâtea amintiri şi numai gândul că grădina ar ajunge în mâinile unui străin... Se opreşte, încercând să-şi stăpânească entuziasmul. Ne-aţi face o favoare, Rain. Te rog! Măcar vorbeşte cu el.
- Serios? Rain are lacrimi în ochi. Doamne, ar însemna totul pentru noi! Ador grădina... ştii cât de mult iubim

amândoi locul ăsta. 0 să vorbesc cu el.

- Şi, Thomas? Evelyn se întoarce spre el. Nu ai idee cât de mult mă bucur că tu si Ann o să fiţi mai aproape, că o să fiţi mai mult pe aici. Nu credeam c-o să apuc să văd... Nu-şi termină gândul, îşi drege vocea si se adună. Si ştii că puteti sta aici ori de câte ori vreţi până se aranjează lucrurile.

Copiii noştri, toţi laolaltă din nou. Ceva se strânge în pieptul meu.

Ar trebui să fim aici. Ar trebui să fim cu ei, să petrecem împreună cu ei până în ultima clipă care ne este dată. Dacă este prea târziu?

„Dacă nu este?”

Thomas îşi coboară ochii în podea.

- Mulţumesc... As vrea să fi făcut asta mai demult.

Lacrimile-i cad si se grăbeşte să si le şteargă.

- Ce-ai vrea să fi făcut mai demult, dragule?

Chipul lui Evelyn e vesel, curios, firul ultimelor minute s-a rupt.

Toată culoarea se scurge de pe faţa lui Thomas.

- La ce oră aveţi trenul? întreabă ea, binedispusă. Tatăl tău poate să vă ducă la gară după micul-dejun.

Vocea lui Thomas e răguşită, ochii i s-au înroşit pe margini.

- E prea târziu, nu-i aşa?

Evelyn se târăşte până la masă şi se aşază lângă el. îl bate pe mână în timp ce Thomas se prăbuşeşte şi umerii încep să-i tremure.

- Sunt sigură că mai sunt şi alte trenuri.

îi întâlnesc privirea lui Jane, care îşi şterge o lacrimă de pe obraz.

Rain îi ia mâna. Doar Violet a mai văzut-o pe Evelyn aşa; îmi zâmbeşte trist, dându-şi seama de ceea ce se întâmplă. Noi doi am mai fost martori la astfel de momente, ştim deja, simţim cum se strecoară inevitabilul.

Evelyn arată spre pregătirile pentru micul- dejun, acum abandonate.

- Arată foarte bine, dar, dacă nu vă supăraţi, cred că eu o să-ncerc să mai dorm puţin. Nu mă simt în stare să mănânc. Dar să-mi păstraţi ceva, bine?

Se ridică încet, şi Thomas sare să o ajute, dar Evelyn clatină din cap. 0 privim cum urcă singură scările. Nesiguranţa şi remuşcările mă cuprind când rămân singur cu copiii tăcuţi, fiecare cufundat în propria tristeţe. Oare chiar o să putem merge până la capăt? Putem să-i mai privim o ultimă oară si să ne luăm rămas-bun?

- Cât de des se întâmplă? întreabă Jane, cu vocea spartă.

- Mai des decât as vrea.

*

- Dumnezeule!
- Ne aşteptam la asta.

încerc să-mi păstrez vocea calmă, dar

îmi tremură.

- Dar asta... să o văd aşa... patru luni, bâiguie Jane? Mai avem patru luni cu ea? Chiar aşa e, tată? Vocea îi alunecă. Doar atât o să ne dea?

„Patru luni.” Inima mi se strânge în piept. „Răzgândeşte-te!” Putem să ne răzgândim.

- Cum pot să încep măcar să-i spun tot ce vreau să-i spun? Cum poate oricare dintre noi...? Doamne, am irosit atâţia ani supărată pe ea, şi acum...

- Asta a fost demult, Jane. Ati avut atâtea momente frumoase împreună, nu poţi...

- 0 să fiu mai mult aici. Orice are nevoie, da? Vocea i se blochează în gât. Dar tu, tată? N-o să înţeleg niciodată.

- Poţi să-l laşi în pace? spune Violet. Nu e uşor nici pentru el, să ştii.

- Atunci, explică-mi tu!

Are ochii sălbatici, teama şi realitatea se ciocnesc.

- Dacă mama ar fi păţit ceva când eram mici? Ai fi terminat totul atunci, când eram copii?

- Sigur că nu! mă bâlbâi, încercând să-i explic. Aş fi fost devastat să o pierd pe mama voastră şi nu sunt sigur cum m-aş fi descurcat. Dar fireşte că as fi fost acolo pentru voi.

Jane ridică nervoasă braţele.

- Si de ce e diferit acum? Si acum renunţi la atât de multe!

Rain îşi priveşte genunchii, tăcută.

Continui să înşir motivele noastre învăţate pe dinafară, dar vina răsună în fiecare cuvânt.

- Voi nu mai sunteţi copii acum. Nu aveţi nevoie de mine asa cum ati fi avut

atunci.

Aveţi viata voastră, familia voastră.

Pensiunea e închisă. Mama voastră e prietena mea cea mai bună, tot ce am... Mă încurc în cuvinte, încercând să o fac pe

Jane să înţeleagă, să-i fac pe toţi să înţeleagă ceva ce până şi mie mi-e greu să înghit. ... în afară de voi. Sincer, nu ştiu ce as fi făcut si am noroc că nu a trebuit să

aflu. Dar, Jane, noi ne-am trăit viaţa împreună. Nu ne-a mai rămas decât certitudinea că unul din noi o să plece şi incertitudinea momentului. Aşa că e timpul nostru să fim împreună, atât cât putem garanta.

- Jane, opreşte-te! mă întrerupe Thomas. Tu nu înţelegi pentru că n-ai fost niciodată îndrăgostită.

- Oh, mai du-te dracului!

Mijeşte ochii şi îl străpunge cu o privire încărcată de venin.

- Nimeni altcineva nu ţi-ar fi spus-o.

- Thomas... încerc să-l previn.

- Am putea să nu ne certăm acum? intervine Violet, frecându-şi fruntea.

- Tată, nu poţi s-o laşi să facă asta! Ascult-o, nu e în stare să ia o astfel de hotărâre, spune Jane.

- Poate că trupul şi mintea i se pierd, dar ştie exact ce face, spun eu, dregându-mi vocea. Amândoi ştim.

0 aud pe Evelyn mişcându-se la etaj, sunetul paşilor ei pe covor, zgomotul

înfundat al uşii noastre închizându-se.

încerc să-mi alung din minte toţi anii pe care mi-i imaginez fără ea, însă un gând rămâne. Nu pot să o salvez. N-am putut niciodată.

CAPITOLUL 20

Joseph

August 1973

Eu şi Evelyn planificăm un drum până în California, ca să o vedem pe Jane, să punem capăt tăcerii dintre noi, să o convingem să vină acasă, în ciuda temerii lui Evelyn că va refuza să ne vadă. Dar, în dimineaţa zborului, Violet se trezeşte strângându-şi abdomenul cu ambele mâini, zvârcolindu-se de durere, si unul dintre noi trebuie să o ducă la spital.

Biletele sunt cumpărate şi am intrat deja în economii, nu avem nici o şansă să reprogramăm. Trebuie să luăm o hotărâre rapidă.

- Mă duc eu, tu rămâi cu Violet, spune Evelyn. Jane e supărată pe mine, trebuie să îndrept lucrurile.

- S-ar putea să fie mai dispusă să stea de vorbă cu mine, spun eu.

- Dar e bătălia mea, nu a ta.

- Crede-mă, bine? Nu vrea să te vadă.

Evelyn se opreşte, rănită. Nu mai

spun nimic si asta o răneşte cel mai mult. Dar
ceea ce nu ştie ar face-o să sufere si mai tare. Nu-i spun ce mi-a povestit Jane în Boston, despre adevăratul motiv pentru care nu mai vorbeşte cu mama ei, despre motivul pentru care a plecat atât de furioasă. îndoiala mi s-a strecurat în inimă după ce Jane mi-a spus ce a auzit. Erau, oare, mai multe lucruri pe care nu le ştiam? Mă doare că Evelyn nu mi-a spus niciodată ce s-a întâmplat, chiar dacă a ales să rămână cu mine. A păstrat secretă propunerea clandestină a lui Sam. De ce? Ca să mă protejeze sau pentru că o parte din ea s-a gândit serios să plece? Evelyn nu se poate duce în California, nu poate fi cea care să o aducă pe Jane înapoi, când Jane e încă atât de supărată pe ea, când sunt atât de multe lucruri pe care le-a înţeles greşit. Şi nu-i pot spune lui Evelyn, pentru că acum secretul ei e al meu, pentru că a creat o păpuşă Matrioşca de lucruri pe care nu le- am spus.

Evelyn ridică mâinile, capitulând, îşi îndreaptă atenţia spre Violet şi mă lasă pe mine să plec.

Pornesc de la vechea adresă a lui Jane si J mă împotmolesc iar şi iar. Petrec zile întregi discutând cu hipioţi pe stradă, arătându-le fotografia ei şi încercând să-i dau de urmă, până ce,

într-un final, o găsesc. Spre deosebire de cum fusese în Boston, găsesc uşa întredeschisă şi o împing. Măsor repede din ochi apartamentul meschin. Salteaua e pe jos, acoperită cu o singură pătură destrămată şi fără cearşafuri. Cutii cu mâncare pe jumătate goale sunt înşirate peste tot. Un pisic cu o ureche ruptă şi blană în petice se strecoară prin moloz cu autoritatea unui animal sălbatic care nu le aparţine, dar care locuieşte aici dinaintea lor. Fumul care umple încăperea ca o ceaţă îmi creează un déjà-vu. Jane în alt apartament, furioasă, sfidătoare, cu trei ani înainte. Mi se învârteşte capul.

Jane, în colţ, moţăie lângă un hipiot drogat.

Respiraţia îmi e întretăiată, inima-mi galopează, vocea-mi e joasă.

- Pleacă de lângă ea!
- Tată? Ce dracu'?

Jane se trezeşte brusc si îşi strânge braţele pe lângă corp.

- Hei, omule, e-n regulă.

Hipiotul ridică mâinile şi-mi zâmbeşte. Are dinţii galbeni.

Sângele îmi bubuie în urechi. Mă simt de parcă aş fi sub apă, purtat de un curent puternic, încercând să respir în timp ce mă cuprinde panica.

- Mergem acasă.
- Ce tot spui acolo? Nu plec nicăieri.
- Nu ai de ales. Să mergem!

Ochii mi se opresc pe urmele de pe

braţele lui Jane, de pe umerii ascuţiţi şi picioarele ca nişte paie.

- Nu poţi să-mi mai spui ce să fac.

Scutură din cap, părul îi e sălbatic.

Vreau să o înşfac şi trupul îmi tremură de furie.

- Puţin îmi pasă! Eşti fiica mea şi te-ai apucat de droguri acum, Jane?

Vocea mi se opreşte în gât când o spun, când văd şi înţeleg pentru prima oară cât de departe de noi a fost cu adevărat.

- Ne prostim şi noi.

- Doar nu crezi asta! Fac un pas în faţă, încerc să-mi stăpânesc furia, încerc să par calm, controlat. Vii acasă! Haide, să mergem!

Ea râde.

- De ce-as veni?

Se întoarce spre bărbat şi îl cuprinde cu braţul, interiorul cotului ei e roşu şi plin de înţepături. Individul îmi aminteşte de o pisică sălbatică, e soios, numai piele şi os, cu părul murdar şi încâlcit. Mă priveşte cu ochii mijiţi, sprijinindu-şi capul de al ei.

Mă întorc spre el cu pumnii strânşi. Durerea îmi pulsează în picior, vocea mi-e un mârâit şi sunt cuprins de o furie totală. Furie pentru piciorul însângerat de copil care iese dintre dărâmături în Sicilia, pentru stomacul despicat al lui Tommy, pentru tumoarea mamei mele, pentru şrapnelul care mi-a sfâşiat gamba, pentru braţele lui Jane pline de

urme, pentru ochii ei goi. Fac un pas spre el, cu pumnii ridicaţi.

- Ai noroc că nu-ţi tai gâtul, nenorocitule! Nu ştiu ce i-ai făcut...

- Tată, opreşte-te! ţipă Jane.

Mă întorc spre ea, cuprins de disperare.

- Am două bilete de avion, Jane. Vino acasă! Ne e dor de tine. Mama ta nu poate să doarmă... e atât de îngrijorată din cauza ta.

Se ridică cu greu, împinsă de furie.

- Nu am mai vorbit cu ea de ani în sir. Si

nici măcar nu e aici. Cât de îngrijorată poate să fie?

Mă poticnesc.

- Violet a făcut apendicită... nu a putut so lase.

Jane râde spart.

- Ce convenabil! Scumpa ei Violet are nevoie de îngrijiri.

- Chestia asta trebuie să înceteze între tine si maică-ta. Nu ştii cât de mult te

iubeşte? Cât de mult te iubim amândoi?

- Cum poţi să mai stai cu ea? Cum poţi să mai ai încredere în ea după ce s-a întâmplat?

- Nu s-a întâmplat *nimic,* Jane.

- Aşa ţi-a spus ea?

Nu-i spun că n-am confruntat-o niciodată pe Evelyn. Nu-i spun că, în momentele mele cele mai negre, mi-o

imaginez sărutându-l, părăsindu-mă, şi că atunci durerea aproape că mă scoate din minţi, groaza că într-o zi ar putea să o facă.

- Sunt aspecte într-o căsnicie greu de explicat... trebuie să ai încredere în celălalt. Tu ai auzit ce a întrebat-o Sam, dar n-ai auzit ce i-a răspuns ea. în mod evident, nu a fugit cu el.

- Nu ar fi întrebat-o dacă n-ar fi crezut că avea o şansă. Pe toţi dracii, e atât de jenant şi de scârbos! Nu pot să cred că nu-ţi dai seama!

- Alegerile pe care le facem sunt cele care contează. Ce s-a întâmplat cu mama ta... nu e un motiv să o alung din viaţa mea, să mă port ca şi cum nu ar mai exista.

Jane nu pare să asculte, de parcă puţin iar păsa. în spatele ei, drogatul îşi desenează ceva pe braţ, un tatuaj grosolan.

Mă cuprinde un val de greaţă, întreaga scenă dispare din faţa mea, nu mai văd nimic.

- Vino acasă! Jane, te rog! Vino acasă!

O pierd, mă agăţ cu disperare de marginea unei stânci.

Zâmbeşte şi arată ca un schelet, cu faţa trasă, cu ochii înfundaţi.

- Aici e casa mea. Oamenii de aici mă înţeleg, în sfârşit.

- îţi injectezi heroină... Cuvântul mi se blochează în gât şi pierd şi aerul pe

care-l mai aveam. încerc să ajung la ea. Nu poţi să vezi nici măcar ce e în fata ta.

- Nu mă atinge! Chipul lui Jane e lipsit de expresie şi ea se trage în spate. Trebuie să pleci.

- Nu plec fără tine.

- Ai auzit, omule, e timpul să te cari.

Nu îl aud. Nu o văd decât pe Jane. Vreau să o prind în braţe, să o strâng cu putere, să o trag departe de locul ăsta. Vreau să-i simt capul greu pe umărul meu în timp ce o duc în braţe acasă şi o bag în pat, unde e cald şi sigur.

- O să te iau cu forţa de aici dacă e nevoie.

îi prind încheietura.

Şi-o smulge din mâna mea şi urlă:

- Ţi-am zis să nu mă atingi!

întind iar mâna spre ea şi ţipă de parcă ar fi atacată.

Ridic mâinile.

- Nu face asta!

- Dacă încerci să mă duci undeva, o să fug. Jur pe Dumnezeu! N-o să mă mai găseşti niciodată.

- Jane...

Numele ei, ultima mea rugăminte. Nu mai am argumente, nu mai am speranţă, nu am nici un mod de a o forţa să plece, nu am cum s-o prind, cum s-o feresc de ea însăşi. Mă priveşte cu ochi reci. Oferta mea pare săracă, lamentabilă, dar e tot ce mi-a rămas.

Această amintire, o trapă de scăpare, un adevăr pe care sigur l-a uitat.

- Poţi oricând să vii acasă. Oricând.

r

CAPITOLUL 21

Evelyn

Martie 2002

Afară, vântul foşneşte printre ramurile copacilor, pământul e moale şi umed în ultimele zile în care zăpada se topeşte. Pe măsură ce se apropie primăvara, nu mai rămân decât petice mici de gheaţă în colţurile mai umbrite ale curţii, unde vegetaţia e ofilită, iarba e îngălbenită şi presărată cu beţe şi frunze care au rămas îngheţate din toamnă. Joseph munceşte în grădină, deşi e abia martie, categoric prea devreme, mai ales că e foarte posibil să mai ningă. Dar, când ne-am trezit azi-dimineaţă, am văzut vârfuri verzi iţindu-se din pământ şi Joseph şi-a mâncat în grabă micul-dejun, fără să-şi termine măcar cafeaua, şi s-a dus să le facă loc, să dea laoparte resturile rămase în urma iernii. Mă întreb dacă si-i *f* imaginează pe Rain şi pe Tony în genunchi, unul lângă altul, în pământul săpat în fiecare primăvară de aici înainte, când grădina o să înflorească iar, plină de culoare si de viată.

Nu m-am mişcat din locul ăsta, încerc iar să-mi scriu scrisorile, descurajată de faptul că Joseph le-a terminat deja pe ale lui. Plicuri puse bine în buzunarul banchetei de pian, la loc sigur, pentru după. A fost ideea mea: să le lăsăm copiilor ceva să citească atunci când n-o să mai fim, cu speranţa că o să le aducă măcar un pic de alinare. Dar mi-e greu să mă hotărăsc ce să spun. Ţinând cont de situaţie, cum să încep să-mi iau rămas-bun, cum să includ tot ce o să aibă nevoie să audă după ce noi n-o să mai fim? Mai ales când e alegerea noastră să-i părăsim. Să plecăm, când sunt atât de mult mai multe motive să rămânem. Sentimentul de vinovăţie si de nesiguranţă mă învăluie f f wj I
din nou. Mă întreb de ce am făcut alegerea asta... o alegere la care încă putem să renunţăm. Vreau să regândesc totul, să iau totul în calcul din nou, să-l fac pe Joseph să înţeleagă, până nu e prea târziu.

Nu doar mesajul îmi dă de furcă. Pierd cuvinte, nume; ideile se dizolvă înainte ca pixul să atingă pagina. Un nou tip de singurătate, pe care nu mi l-am imaginat niciodată; sunt prinsă în labirintul minţii mele, dar ameninţarea e reală si mă învăluie
ca o ceaţă stranie, iminentă, mă bântuie. Anotimpurile se schimbă şi timpul trece prea repede şi am rămas în urmă, mă chinuiesc să ţin pasul, să

apăs butonul cu care să opresc ceasul, să dau înapoi şi să o iau de la capăt, să am o alegere care să-mi permită să rămân aşa cum eram, nu aşa cum sunt. Ce aş putea spune în aceste scrisori ca să-i alin pe ei, când eu sunt atât de speriată?

Pendula bate nouă dimineaţa, deşi mâine » ¹ t
la aceeaşi oră va fi zece. 0 găselniţă ciudată ca să profităm mai mult de lumina zilei si care-mi aminteşte de cât de efemeră este percepţia noastră asupra lumii. 0 furie amară mă podideşte în valuri în ultima vreme, puternică şi bruscă, de parcă ar fi nişte contracţii fizice de durere. Cum timpul este fals şi construit, cum poate să se schimbe doar pentru că aşa spunem noi şi cum putem pierde atât de frivol un ceas, în timp ce dormim. Oricât de mult încerc să rămân aici, în acest moment, clipa o să-mi alunece printre degete ca făina, precum cel mai fin nisip.

încerc să mă concentrez asupra unei amintiri ca să rămân alertă, un truc pe care mi l-a spus Joseph, ca să pot să-mi controlez mintea. După concertul cu orchestra simfonică, am sărbătorit la restaurantul ăla italian aglomerat din Hanover Street. Fac eforturi să recreez cu ochii mintii cât de frumoşi si de imperfect I f I t
de perfecţi erau cu toţii. Cum le străluceau zâmbetele în lumina lumânărilor, cum ceilalţi clienti din

restaurant se auzeau doar J J
ca un zumzet înfundat în timp ce noi eram închişi în coconul nostru de râs si
> I
conversaţie. Jane lângă Marcus, în sfârşit, asa cum trebuie. Totul e o ceată de clinchet t t
de tacâmuri si chelneri cu cravate si sorturi
> '''
negre învârtindu-se printre mese, dar Joseph – clar ca lumina zilei, mângâindu- mi dosul palmei cu degetul mare, trecându- şi degetele printre ale mele.

Această viaţă, împreună. A fost destul. A fost totul.

- Ştii cât de mult te iubesc, nu? Cât de recunoscătoare sunt că te-am avut pe tine ca mamă?

Ochii lui Violet se umplu de lacrimi în timp ce stăm una lângă cealaltă pe canapea, cu focul arzând în vatră, cuibărite sub o pătură tricotată, depănând amintiri, povestind. Avem des astfel de conversaţii în care copiii mei mă asigură de dragostea şi de recunoştinţa lor şi eu le răspund la fel, ca într-un cântec de leagăn: „Te iubesc, te iubesc, o să te iubesc mereu. Cât de norocoasă am fost că ati fost ai mei”.
t
- E abia martie, scumpo, o necăjesc. Mai ai câteva luni până să-ţi iei la revedere.

Râde si îsi şterge ochii.
J '' '
- Vreau să mă asigur. Trage adânc aer în piept şi pe chip îi apare o

expresie contemplativă. Crezi că o să fiţi împreună după? Tu şi tata?

îmi învârt verigheta între încheieturile umflate.

- Nu ştiu ce să cred. E plăcut să speri, presupun. Dacă ar fi după mine, am rămâne împreună aici. Privesc în ochii lui Violet. Dar nu am opţiunea asta, nu aşa cum aş vrea să fie. Am avut o viaţă plină şi frumoasă. Nu aş fi putut să cer mai mult.

- Ştii, am discutat cu Thomas şi cu Jane si avem o idee.

Violet zâmbeşte – e un zâmbet şmecher, viclean chiar.

- Bine... spun eu, ezitând.

- Să dăm o petrecere! anunţă ea si ochii îi sclipesc.

Râd, fiindcă nu mă aşteptam la asta.

- O petrecere?

- 0 petrecere. Doar cei din familie, doar cei care ştiu. Tu şi tata aţi spus, atunci când a început totul, că vreţi ca acest an să fie o sărbătoare, nu-i aşa? Şi nu putem să mai stăm aşa, plângând. Râde şi îşi şterge ochii. Aşa că, da, o petrecere. Ca să sărbătorim viata.

- Vrei să ne organizezi înmormântarea înainte să fim morti?

Râdem iar şi sunt surprinsă de cât de mult îmi place ideea, de cât de plăcut ar fi să fiu acolo, să nu ratez nimic, mai ales asta.

- O *petrecere.* Nimic trist. Şi nimeni n-o să aibă voie să plângă, spune Violet şi îşi pune mâna în dreptul inimii.

- Tu ai spus-o, o necăjesc şi apoi o strâng în braţe. O petrecere e o idee perfectă.

- Cât mai curând? mă întreabă Violet, privindu-mă atent, cu expresia din nou îngrijorată.

- Ce zici de mai, când grădina o să fie înflorită? spun eu, sperând că par încrezătoare, sperând că o să pot opri avansul simptomelor cu simpla putere a voinţei. Ceva pe care să-l aşteptăm cu nerăbdare.

- în mai, e de acord Violet.
- 0 petrecere.

Mă sprijin de ea, recunoscătoare pentru fiica mea, pentru acest dar, o lumină spre care să înot când simt că obosesc, care să- mi dea putere. Gândul de a sărbători ceva, chiar si acum.

CAPITOLUL 22

Evelyn

August 1973

în noaptea în care trebuie să aterizeze avionul cu care se întorc Joseph şi Jane, mă învârtesc agitată prin vestibul,

sufocându-mă în căldura de august, privind obsesiv pe fereastră, sperând să văd un taxi în timp ce oaspeţii trec pe lângă mine, fără să observe agonia mea. Stau de veghe la uşă, atât de hotărâtă în concentrarea mea, încât sunetul brusc al pneurilor de-a lungul aleii mă sperie.

Taxiul se opreşte la marginea trotuarului şi uşa din spate se deschide. Joseph coboară cu geanta lui de piele în mână. Aştept ca Jane să iasă şi ea în noaptea apăsătoare şi umedă de vară, în întunericul animat de bâzâitul cicadelor, dar nu se întâmplă nimic. Maşina bâzâie, valurile se sparg în depărtare, aerul şi copacii sunt nemişcaţi. Joseph închide portiera în spatele lui şi taxiul se îndepărtează, dispărând în umbre, se mai aude scrâşnetul monoton, tot mai slab, pe măsură ce înaintează pe alee, apoi... nimic.

Stomacul mi se strânge. L-am mai văzut o dată arătând exact aşa, coborând singur dintr-o maşină. Data trecută, i-am fugit în întâmpinare, sub un cer albastru de vară. Data trecută, mi-am aruncat braţele pe după gâtul lui. Data trecută, m-a frânt.

Joseph rămâne ca o statuie în stradă, cu geanta atârnându-i în mână. Nu se uită la ferestre după mine, nu întoarce capul după taxiul care se retrage, nu pare să înregistreze în vreun fel faptul

că a ajuns acasă.

Stă în mijlocul aleii, cu umerii plecaţi, uitându-se la cochiliile sparte de sub picioarele lui. îmi apăs palmele pe rama de metal a uşii de plasă – vreau să o deschid, să fug la el, dar nu sunt sigură că m-ar vedea, nu sunt sigură că ar recunoaşte braţele mele pe după gâtul lui. Aşa că aştept, înlemnită.

Ridică privirea şi o întâlneşte pe a mea; chipul lui nu trădează nimic. începe să înainteze cu greu pe alee şi balamalele ruginite scârţâie când îi deschid. Intră în casă aşa cum pătrunde o adiere de vânt pe o uşă deschisă, goală şi fără ţintă, aducând fiori reci.

Dispare la etaj şi-l găsesc aşezat pe marginea patului nostru, cu geamantanul neatins la picioare. Rămân pe hol, mă tem să-mi fac simţită prezenţa. Se apleacă să-şi dezlege şireturile şi îşi scoate pantofii. Fiecare mişcare pare greoaie şi dureroasă.

Arată mai bătrân, obosit si încercat de viață.

Tăcerea îmi bubuie în piept. Pare să nu observe, ca şi cum s-ar mişca pe sub apă.

- Joseph, îl strig în şoaptă, temându-mă să fac zgomot ca să nu-l sperii. Ce s-a întâmplat?

Se uită la mine ca si cum abia atunci mi-ar observa prezenţa.

Coboară privirea şi îşi aliniază pantofii, vârf la vârf şi călcâi la călcâi,

înainte să vorbească.

- Se droghează. Cu droguri grele. Heroină.

Mă simt de parcă am primit un pumn, încep să respir mai repede.

Forţele mă părăsesc pe măsură ce-mi povesteşte ce a văzut. Apartamentul mizerabil. Salteaua de pe jos, drogurile şi resturile împrăştiate peste tot, ţipetele vecinilor şi mirosul de putrezeală şi murdărie.

Cum Jane era aproape de nerecunoscut. Bărbatul care a dus-o în California, cu ochii injectaţi şi un zâmbet bolnăvicios. Urmele de ace, roşii, recente, în încheieturile ambelor coate.

- Şi nu am putut să fac nimic. Se trage de păr. Nu am putut s-o conving să vină acasă.

îmi simt mâinile şi picioarele de parcă ar fi făcute din cărămidă în timp ce traversez încăperea şi mă aşez lângă el. îl mângâi pe spate, prefăcându-mă calmă chiar în timp ce stomacul mi se strânge.

- Nu e vina ta. Nu e un copil... nu putem să o forţăm să facă ceva ce nu vrea... oricât
de mult ne-am dori.

Se trage brusc de lângă mine. Vocea îi e ca de gheaţă.

- Tu n-ai văzut locul ăla. N-ai văzut-o pe ea. Aici, nu e vorba că e copil sau adult. Am dat-o în bară. Am pierdut-o.

Nu se mai întoarce niciodată.

Am senzaţia că am primit o palmă.

- Doar nu dai vina pe mine, nu?

Nu se uită la mine, nu-mi răspunde.

Mă bâlbâi, îmi pierd controlul.

- Te rog, spune-mi că nu crezi că e vina mea, pentru că deja mă simt răspunzătoare si nu as putea trăi dacă ai crede asta. N-as

putea.

Cedează, lovindu-şi mâinile de genunchi.

- Nu e vina ta.

Sar în picioare, împinsă de ruşine.

- Ba da, este. Aş fi putut să fac mai mult, ar fi trebuit să încerc să repar lucrurile, înainte să plece, cât încă era în Boston. Să mă duc? 0 să mă duc singură. Plec chiar acum.

Joseph clatină din cap.

- N-o să folosească la nimic... Eu sunt tatăl ei. Era treaba mea să o protejez. Şi nam putut. N-am putut să fac nimic.

- Nu e vina ta.

- Trebuie să fie vina cuiva. Jane nu mai e, da? Nu se mai întoarce acasă si trăieşte cu un nenorocit care nu e în stare să întreţină decât dependenţa de droguri.

Are vocea răguşită, de parcă a plâns în avion. Simt că e iar pe punctul să izbucnească în lacrimi si simt cum bila mi se ridică în gât.

Tuşeşte, epuizat.

- Felul în care s-a uitat la mine... n-ai

mai recunoaste-o.

Nu ştiu ce să spun. Mintea mea e ca un câmp minat, plină de sentimente de vinovăţie şi de scene pe care mi le imaginez – cu Jane, slabă şi epuizată, cu un ac în braţ. Nu pot să înţeleg. îi văd chipul ca prin ceaţă, o combinaţie a oamenilor pe care i-am cunoscut, e fiica mea, dar nu e, aşa cum, în vise, feţele nu se potrivesc cu oamenii care ar trebui să fie.

- Crede că m-ai înşelat.
- Ce?

O zvâcnire în piept, un cuţit apăsat la gâtul meu, în întuneric.

- Cu Sam, în acea vară.
- *Ce?*
- V-a auzit vorbind, după ziua ei.

E atât de absurd, că aproape izbucnesc în râs.

- Ce crede că a auzit?
- L-a auzit propunându-ţi să fugi cu el la Paris, să călătoriţi, să beţi vin şi *să faceţi dragoste.*

Vocea îi e amară si încordată când rosteşte aceste cuvinte. Stomacul mi se strânge când îmi aduc aminte. Mâna lui Sam pe genunchiul meu, aerul verii

îngreunat de alcool şi de fumul care vine de la foc.

- A auzit, cumva, şi ce i-am răspuns?

îmi înalţ cu mândrie capul, ca să înfrunt o acuzaţie la care nu m-am aşteptat niciodată.

- Nu. Dar i-am spus că nu s-a întâmplat nimic.

- *Tu* crezi că te-am înşelat? Tensiunea

care mocneşte între noi de când a plecat Jane mă izbeşte cu forţă. Un zid de foc în r

care păşesc, abia mai putând să respir, cu inima bătându-mi de să-mi spargă pieptul. *Oh, Dumnezeule!* Ai crezut asta ani întregi, nu-i asa?

- Nu. Nu am crezut.

Vocea lui e calmă, fermă.

- N-am făcut asa ceva. N-as face-o niciodată.

- De ce nu mi-ai spus?

Vocea mi se ridică o octavă, nevenindu-mi să cred.

- Pentru că era atât de ridicol! l-am spus că e complet deplasat, că se purta incredibil de necuviincios si că sunt o femeie măritată, fericită, iar el e doar un copil. Nu s-a întâmplat nimic.

- Dar de ce a crezut că poate să-ţi propună aşa ceva?

îi simt durerea acum, aud întrebarea nerostită.

Mi se pune un nod în gât.

- Nu ştiu.

- Trebuie să fi crezut că avea o sansă.

- Nu avea *nici o* sansă.

- Dar trebuie să fi existat ceva de care s-a legat. Faţa îi e plină de cute, expresia – îndurerată. Am simţit, să ştii.

- Ce-ai simtit?

Obrajii mi se încing la auzul adevăratei acuzaţii.

- Ceva între voi.

Simt un val de greaţă, ceva îngropat îşi sapă cu ghearele drumul spre suprafaţă.

- Vezi, de-asta n-am spus nimic. Nu voiam să-ţi imaginezi lucruri care nu existau. Mi-era atât de frică să nu stârnească întrebări... să nu te facă să pui totul la îndoială.

- Arfi trebuit să-mi spui.

- îmi dau seama acum.

îi ating cotul şi el nu reacţionează, ca şi cum as face o ofertă de pace cadrului de la pat.

- Ce a fost, atunci? între voi doi?

- Nimic, insist eu.

- Nu mă insulta, te rog!

- Nu a fost nimic romantic, Joseph. îţi jur!

Mă fâstâcesc, încercând să înţeleg vara aceea ciudată a cărei amintire am reprimat- o atât de eficient, încât aproape că am uitat- o.

- A fost... Dumnezeule, cât e de umilitor!

Nu spune nimic, îşi ţine privirea aţintită asupra pantofilor.

- I se părea că sunt *cineva.* Că sunt

interesantă. Vorbea cu mine despre călătorii şi despre muzică şi era... nu ştiu, plăcut, să pretind că eram şi altceva în afară de mamă. Mai mult decât administrator de pensiune. Mă făcea să simt că nu era prea târziu.

- Şi pentru mine eşti interesantă. Aş putea să vorbesc şi eu cu tine despre toate astea.

Vocea îi e aspră.

- Nu pot să-ţi explic. Nu ştiu cum să-l fac să înţeleagă fără să-l insult, fără să sap un sânt si mai adânc între noi, unul care să mă

I I » f

îngroape de vie. Eram diferită în preajma lui. îmi plăcea cine eram sau mă prefăceam că sunt cumva cum as fi vrut să fiu. Nu ştiu. f »

Dar nu a fost *niciodată* mai mult de atât. Trag aer în piept, adunându-mi puterile. Sam a interpretat greşit întreaga situaţie. Ideea de a te părăsi era atât de îndepărtată de tărâmul posibilităţilor, încât nu ţi-am spus niciodată, pentru că, spunându-ţi, totul ar fi devenit cumva probabil. 0 situaţie pe care eu am creat-o. Dau înapoi, fiindcă vreau s-o spun bine. Şi poate că aşa a fost, dar nu cu intenţie. Am fost atât de îngrozită şi de ruşinată că a crezut că poate să-mi facă avansuri! Am repetat de nenumărate ori în mintea mea toate momentele în care am interactionat cu el, analizând ce am

I •

făcut, cum altfel ar fi trebuit să mă

port. îmi pare atât de rău! Ar fi trebuit să-ţi spun. Nu voiam să fac din ţânţar armăsar. Dar ai I
dreptate. Meritai să ştii.

Senzaţia de umilire mă învăluie iar, un metronom al ruşinii care numără anii trecuti
de când nu am mai vorbit cu fiica mea.

- Dumnezeule, Jane chiar crede că te-am înşelat? A crezut tot timpul ăsta? *Dumnezeule!*

- Cred că e doar o parte din problema cu care ne confruntăm în cazul ei.

- Ce pot să fac?

Mă mănâncă nasul, lacrimile ameninţă să se pornească.

- Nu ştiu.

Mă simt secătuită, tăcerea se întinde între noi precum distanţa pe care a străbătut-o ca să se întoarcă acasă învins, anii pe care i-am trăit împreună în timp ce el purta în suflet acest secret.

- îmi pare atât de rău, Joseph! Sper că o să poţi să mă ierţi, cumva.

- Nu s-a întâmplat nimic, spune el, fără căldură. Nu e nimic de iertat.

- Dar ar fi trebuit să-ţi spun, n-ar fi trebuit să ai îndoieli în legătură cu aşa ceva.

- îmi pare rău că nu te fac să te simţi interesantă...

0 scuză care pare un capăt de funie, un bărbat rănit care nu mai are nimic de pierdut.

- Nu, nu, nu! Nu-mi răstălmăci vorbele! Clatin din cap, mă bâlbâi. Ţipă la mine, trânteşte uşa, spune-mi să dorm pe canapea în noaptea asta! Fă ceva!

- Nu sunt supărat pe tine, Evelyn.

Vocea lui e un oftat, nu mai are putere să lupte.

- Ar trebui să fii. *Eu* sunt supărată pe mine.

- Au trecut multi ani de atunci.

Lacrimi fierbinţi mi se scurg pe obraji.

- Mi-e atât de ruşine... chiar ai crezut că

aş putea fi cu altcineva? Că m-aş putea gândi măcar la asta?

- Am vrut să ai o opţiune, să poţi să pleci, dacă asta doreai.

Bărbia îmi tremură de efortul pe care-l fac ca să tin totul sub control.

- îmi pare atât de rău!

- Aş vrea să fi putut să-ţi împlinesc nevoia asta. Nu ştiu, am fi putut...

- Ce? Să vindem pensiunea? Tăcerea lui e un răspuns.

- Şi mie îmi pare rău.

Nu mai e nimic de spus. Stăm în semiîntuneric, fără să ne atingem. în cele din urmă, ne forţăm să ne băgăm în pat, epuizaţi de regrete şi de ruşine, dar nici unul din noi nu doarme.

Evelyn

Noiembrie 1975

împăturesc prosoape înălbite în timp cerni fac în minte o listă cu ce ne trebuie pentru Ziua Recunoştinţei. Cei mai multi dintre oaspeţii pe care-i avem la pensiune au venit să-si viziteze familiile din oraş, asa
că nu oferim o cină completă, dar fac pâine de dovleac la micul-dejun, cu unt întins peste suprafaţa sfărâmicioasă, şi pun cidru fierbinte, cu mirodenii şi felii de portocală, în foaier în fiecare seară. Sărbătorim si noi în familie, cu mama, Violet şi Thomas. Thomas vine acasă pentru o zi, iar Violet, acum la Universitatea Tufts, are câteva zile

libere de la scoală.

Le aştept cu disperare vizita. De când Thomas s-a angajat la o firmă din Manhattan, abia îl mai vedem şi, deşi Violet e în primul an de facultate, încă mă aştept să o văd în camera ei, cu gleznele încrucişate în timp ce stă întinsă pe burtă în pat, răsfoind o revistă. A fost mai uşor să încep să mă gândesc la *camera lui Violet* şi nu la camera *lor* şi, uneori, în mintea mea, pot să mă conving că acolo e un singur pat, nu două, care stau goale şi perfect făcute, ca nişte morminte. Scrisorile pe care le-am trimis, banii, mesajele telefonice – toate rămase fără răspuns. Nopţile în care am plâns până la epuizare, chinuiţi de această nouă realitate, de acest coşmar din care

• »

vrem să o salvăm pe Jane, dar nu putem. Uneori, e singurul mod în care pot să trec pe lângă camera lor. E prea greu să plâng după ea în fiecare zi, să ştiu că în orice clipă am putea primi un telefon care să ne îngenuncheze.

Joseph stă la masa din bucătărie şi se uită pe registre, verificând rezervările, când sună telefonul. Se uită la mine, care am braţele pline de rufe şi, fără tragere de inimă, întinde mâna după telefonul de lângă el.

- Mulţumim că aţi sunat la Oyster Shell. Cu ce vă putem ajuta?

0 pauză.

- *Jane?*

Joseph se îndreaptă brusc şi calendarul cu rezervări îi cade în poală.

Scap prosoapele din mână şi mă uit la el, nevenindu-mi să cred. După doi ani de tăcere de la călătoria lui Joseph în California – să fie cu putinţă?

Vocea îi cedează:

- Sigur că poţi, scumpo. Sigur că poţi... Altă pauză. Nu, nu, nu-ţi face griji, plătim noi, ne ocupăm noi de tot.

Vocea lui Jane se aude înfundat la celălalt capăt al firului.

- Bine. Ne vedem curând. Te iubim!

Pune telefonul la loc în furcă si rămâne uitându-se la el, ca şi cum ar fi vorbit cu o fantomă. Ochii îi sunt plini de lacrimi când îi întâlnesc pe ai mei, buzele depărtate într-o expresie şocată.

- Jane vine acasă.

Sare în picioare şi răstoarnă scaunul în grabă şi sar şi eu, împrăştiind rufele pe jos. Mă cuprinde în braţe şi mă strânge cu putere, în timp ce simt toată forţa părăsindu-mi picioarele.

- Eşti sigur?

îl strâng la rândul meu, nu-mi vine să cred că poate fi adevărat.

- Da. Vine acasă.

îmbrăţişarea lui mă umple. Preţ de doi ani, de când s-a întors din California, de când am vorbit despre Sam, a fost precum vântul. Tăcut, cu excepţia zgomotului pe care-l face foşnind prin frunzele casei. Ibricul de cafea

umplându-se. Apa curgând la duş. Paginile ziarului. Zdrăngănitul cheilor. Scârtâitul scărilor. Motorul maşinii.

N-am putut să spun sau să fac nimic ca să-l aduc înapoi, nici când am încercat să leg conversaţii, nici când l-am lăsat în pace, nici atingerile mele blânde nu au avut nici un efect. Acum însă, mă ridică şi mă învârte prin aer, făcându-mă să ameţesc.

- Jane vine acasă!

- A spus şapte şi un sfert, nu?

Trag de pieliţa din jurul unghiilor, un obicei urât, cauzat de stres, un tic nervos pe care l- am căpătat după ce a plecat Jane. Mă uit la ceas. Nu e nici şase încă şi suntem aproape acolo.

- Şapte şi un sfert.

Joseph îşi relaxează strânsoarea de pe volan ca să-mi ia mâna, nu atât ca să mă liniştească, ci mai degrabă ca să nu-mi mai rup cuticulele.

- încetează! O să fie bine.

încuviinţez din cap, dar îmi simt gâtul uscat. Nimic în toată povestea asta nu e bine.

Afară, e atât de întuneric, încât ar putea fi miezul nopţii. în noiembrie, soarele apune devreme, anunţând apropierea înceată a frigului iernii, care o să ţină până la primăvară. îmi închei nasturii hainei de lână – radiatorul e stricat pe partea scaunului de lângă şofer, ventilatorul suflă aer rece până când îl închid. Joseph a spus că o să-l

repare, dar a fost cu gândurile în altă parte; probabil a uitat. Nu aduc vorba.

La radio cântă Eagles, *Desperado,* iar versurile sunt atât de potrivite cu situaţia, încât simt un nod formându-mi-se în gât.

Joseph nu e atent la cuvinte, muzica trece în mod pasiv prin timpanele lui, aşa că analizez singură ironia, până ce se termină cântecul.

Trecem de un panou care semnalizează Aeroportul Bradley, şi Joseph schimbă banda, anticipând ieşirea. îmi bag degetele sub mine, în egală măsură ca să-mi opresc ticul nervos si ca să mă încălzesc. A trecut J atât de mult timp de când nu mi-a mai luat mâna într-un gest de afecţiune. A trecut atât de mult de când nu m-a mai sărutat lung şi spontan, de când nu m-a mai luat în braţe pe la spate, ca să-mi sărute gâtul în timp ce spăl vasele rămase după cină. E ca si cum din California nu s-ar mai fi întors decât o umbră, un trup gol care doar seamănă cu el.

Ne învârtim prin parcare până găsim un loc. Am ajuns cu o oră mai devreme.

Am plecat de acasă cu mult înainte să fie nevoie, după ce ne-am petrecut după- amiaza agitându-ne şi învârtindu-ne de colo-colo. Amândoi încordaţi, neputând să ne găsim locul, nerăbdători să ajungem acolo, să o vedem pe Jane. Acum, că suntem aici si

vedem avioanele alunecând pe piste, sunt îngrozită. Dacă nu m-a iertat pentru toţi anii de tăcere? Dacă mă consideră vinovată pentru cum a ajuns viaţa ei? Apoi, în minte îmi apare o imagine care mă face să mă ruşinez – pielea ei roşie şi marcată de semne. „Dacă încă se droghează?” în timp ce ne îndreptăm spre terminal, încep să trag iar de cuticule.
Joseph îmi ia mâna şi îşi trece degetele printre ale mele. De data asta, îmi mângâie încheieturile cu degetul lui mare şi mă mai liniştesc, respiraţia îmi încetineşte.

Ne oprim sub un semn pe care scrie „Sosiri” şi aşteptăm, în timp ce minutele se scurg cu încetinitorul. Joseph mă cuprinde cu un braţ şi mă sprijin de el, recunoscătoare. De fiecare dată când apare un grup de pasageri, inima mi-o ia la galop, dar, de fiecare dată, e doar o mulţime de străini. Mă uit la ceasul de la mâna lui Joseph. *Şapte şi douăzeci şi cinci.* Alt grup trece prin porţi. Oameni de afaceri. 0 familie cu tricouri identice, pe care e scris cu litere strălucitoare „California”, deasupra podului Golden Gate. însoţitoare de zbor în uniforme albastre. Apoi, în depărtare, în spatele mării de mâini şi picioare care se agită, o văd.

Jane are o geantă zdrenţuită aruncată pe un umăr. Războiul din Vietnam s-a

terminat, dar ea arată de parcă ar veni direct de la un protest. Părul îi e lung şi sălbatic, tricoul vechi şi blugii ponosiţi – şi Joseph avea dreptate. E mai slabă decât am văzut-o vreodată, braţele şi picioarele îi sunt ca nişte scobitori. Mă pregătesc ca Jane să-l salute mai întâi pe Joseph, să fie rezervată sau chiar rece cu mine. Se uită în jur, dar încă nu ne vede, capul i se învârte agitat, cu o expresie neliniştită. Ne grăbim spre ea şi Joseph o strigă. Se întoarce şi ne vede croindu-ne drum prin mulţime, spre ea. Când ne apropiem, respiraţia mi se opreşte în gât. Acolo, ţinând-o de mână, ascunsă în spatele genunchilor ei, e o fetiţă.

Când ne vede, Jane ridică fetiţa pe şold şi o ia la fugă spre mine, mă strânge cu putere cu micuţa – *copilul lui Jane?* – prinsă neputincioasă între noi.

- Mamă... îmi pare rău! îmi pare atât, atât de rău!

Plânge în hohote şi umerii i se cutremură.

O mângâi pe păr. Inima ameninţă să-mi spargă pieptul şi lacrimile mă îneacă atunci când îi spun:

- Şi mie-mi pare rău. îmi pare rău!

Nu miroase a ţigări, sau a alcool, sau a marijuana, sau a alte substanţe, doar uşor a transpiraţie şi a încă ceva, un iz necunoscut mie, urme din vechea ei

viaţă pe care n-o so cunosc niciodată.

Fetiţa este indubitabil a lui Jane, este leit imaginea copilaşului pe care l-am purtat eu însămi pe sold cu o viată în urmă -

imposibil, dar adevărat. Le îmbrăţişez pe amândouă, prea uluită ca să pot vorbi.

Jane se trage în spate, adunându-se.

- Mamă, tată, ea e Rain. Nepoata voastră.

Fetiţa ne priveşte din spatele unei cortine de cârlionţi, cu faţa lipită de umărul lui Jane.

Nepoată. Rain. Câţi ani are? *Nepoata* mea... Am o nepoată.

- Jane! Dumnezeule, Jane!

Joseph, cu lacrimi în ochi, întinde blând mâna, cu palma ridicată. Rain i-o loveşte timid cu a ei, zâmbeşte.

- Jane, sunt... Toate cuvintele pe care le- am repetat s-au şters în clipa în care am văzut-o pe fetiţa lui Jane. Mai puţin acestea: Suntem... atât de bucuroşi că eşti

acasă!

Le ducem la maşină şi, în drum spre casă, teama mea reapare. Rugăciunile ni s-au împlinit, fiica noastră s-a întors la noi, vie şi în siguranţă. Şi, mai mult decât ne-am fi imaginat, avem o nepoţică, de paisprezece luni, un miracol, un dar, poate chiar motivul din spatele întoarcerii lui Jane.

Dar nu am idee încotro să o luăm de aici.

CAPITOLUL 23

Evelyn

Aprilie 2002

Ies din casă clătinându-mă pe picioare, mă sprijin de pereţi până ajung pe verandă şi mă îndrept spre banca mea, ca să mă aşez lângă Joseph. Stă în genunchi, cu spatele la mine, smulgând vrejuri îngălbenite şi tulpini uscate, ca să facă loc lăstarilor verzi. Aerul e încă rece, briza încă aminteşte de iarnă, în ciuda soarelui de primăvară.

Se întoarce spre mine în timp ce calc printre resturi.

- Te-ai odihnit?

Mă întreb cât am dormit. Nici măcar numi aduc aminte când m-am întins în pat.

- Am visat-o iar pe mama.
- Vrei să vorbim despre asta?

învârt între degete nasturii puloverului când briza se înteteste. Nu vreau să-i cer

ajutorul lui Joseph.

- Am văzut-o cum era la sfârsit, cât de

speriată trebuie să fi fost... Nu pot să-mi imaginez cum ar fi să trec prin asta fără tine. Ea n-a avut pe nimeni.

- Te-a avut pe tine.
- Abia dacă mai ştia cine eram.

Toate vizitele la căminul de bătrâni, când nu ştiam în ce an al minţii ei intram în clipa în care deschideam usa sau dacă avea să mă recunoască măcar. Se pierduse prin cartier de şase ori; când a fost găsită pe străzi, după miezul nopţii, în toiul iernii, susţinând că trebuia să ducă cuiva o felicitare pentru ziua de naştere, nu am mai avut de ales. Ultimii patru ani de viaţă şi i-a petrecut acolo, în mirosul ascuţit al soluţiilor de curăţat care acoperea duhoarea de putrefacţie şi care mă făcea să vreau să mă răsucesc pe călcâie de fiecare dată când păşeam prin uşile duble, automate. în fiecare zi, realitatea ei se muta în alt punct din timp, unde cei dragi pe care îi pierduse erau încă în viaţă, unde rănile vechi erau proaspete şi chinuitoare şi, uneori, doi oameni care nu existaseră niciodată împreună se întâlneau în mintea ei. Camerele severe, tăcute cu excepţia sonorului monoton al unui televizor sau, din când în când, a unor gemete incoerente, privirile goale de pe chipurile rezidenţilor, felul în care timpul nu părea să treacă niciodată de

la un minut la altul, de la o zi, de la o săptămână sau o lună la următoarea. Viaţa pe care o trăise fiecare din ei, poveştile din oasele lor. Uitarea. Aşteptarea. îi aşteptau pe cei dragi. Aşteptau ca masa să le fie adusă în poală, să fie hrăniţi cu linguriţa.

- Eu tot cred că ai fost o alinare pentru
ea. Mă vede chinuindu-mă cu nasturii. Ţi-e frig? ’

Clatin din cap în timp ce un nor se îndepărtează şi razele soarelui mă învăluie.

Visul tot nu-mi dă pace.

- îmi pare rău pentru ea... a fost atât de singură, întreaga ei viaţă.

Nu i-am văzut niciodată pe părinţii mei să fie afectuoşi unul cu celălalt, nu ca părinţii lui Joseph. Doamna Myers îi săruta obrajii ţepoşi domnului Myers, el o răsucea prin sufragerie într-un record de învârtituri. Eu rareori îi vedeam pe mama şi pe tata în aceeaşi cameră, mai puţin în timpul meselor, îi vedeam atingându-se doar ca să- şi dea unul celuilalt chibriturile pentru ţigări. Şi felul în care mă certam mereu cu ea, felul în care am părăsit-o când a murit Tommy... Oare ea era cea care refuza să iasă din camera ei sau eu nu mă gândeam la durerea ei îngrozitoare – o mamă forţată să-şi îngroape copilul –, eu, care nu i-am deschis uşa nici măcar o dată, nici ca să-mi iau rămas-bun?

- în visul meu, striga după ajutor şi eu nu am salvat-o, doar pentru că era supărată pe mine şi ţipa la mine.

0 altă lacrimă îmi scapă şi o las.

Joseph e tăcut, mă ascultă în timp ce smulge iarba ofilită, creând o grămăjoară lângă el.

- Am fost furioasă pe ea atât de mult timp... mereu mă critica. Dar poate că era singurul fel în care ştia să atragă atenţia oamenilor. Nu ştiu...

Ridic din umeri şi obrajii mi se îmbujorează de ruşine. Tot timpul am crezut că m-a dat laoparte, dar poate că eu am fost cea care n-a avut nevoie niciodată de ea. Eu eram în siguranţă, la mal. l-am avut pe Tommy şi pe Joseph, după aceea pe Maelynn şi apoi copiii. Ea era prinsă în casă asemenea unui spirit neliniştit, plângându-şi fiul, abandonată de fiica ei, ignorată de soţ, plutind în derivă, aşteptând să o observe careva.

- Mă doare că a trebuit să o pierd ca, în sfârşit, să o înţeleg, zic şi ultima noastră conversaţie îmi răsună în minte. N-am putut să fiu lângă ea înainte să fie prea târziu.

Joseph încuviinţează din cap.

- Nu are rost să te pedepseşti singură. Uneori, durează până vezi lucrurile aşa cum sunt cu adevărat.

încerc să-mi amintesc visul care deja începe să se fragmenteze şi să alunece

din mintea mea. Detaliile se pierd, dar o aud strigându-mă, strigând după ajutor. Simt valurile rostogolindu-mi-se peste picioare în timp ce ea pluteşte dusă de apă, tot mai departe.

Joseph îşi continuă treaba şi eu stau pe bancă, pierdută în gândurile mele rătăcite. Azilul mamei, cât de puţini bărbaţi vedeam acolo! Camere după camere de femei care îşi pierduseră soţii, prietenii, familiile şi, adeseori, minţile. Ce e mai rău să pierzi: pe cei dragi sau capacitatea de a le recunoaşte chipurile? Un val de recunoştinţă mă inundă pentru că eu nu va trebui să trăiesc ani în şir fără Joseph sau fără amintirile pe care le-am ţesut împreună, din cea mai călduroasă lână.

- Ti-e frică? îl întreb.

J

Puterea iubirii pe care o simt pentru el este aproape de nesuportat, încheieturile lui strâmbe, felul în care îşi masează piciorul ca să alunge durerea surdă după o zi lungă, slăbiciunea lui pentru partide de înot pe timp de noapte, fiecare detaliu intim pe care-l port cu mine, iubirea pe care o simt chiar şi pentru pământul de sub unghiile lui. Dacă am fi mai tineri, m-aş întinde pe iarbă şi mi-aş pune capul în poala lui, cu ochii aţintiţi la nori, sau mi-aş strânge picioarele pe după talia lui şi mi-aş îngropa faţa în gâtul lui, şoptind:

„îţi este frică?” Astăzi însă, a fost chinuitor şi numai să ies din casă, doar ca să-l întreb, cu voce stinsă, de acolo de unde stau.

Lasă săpăliga deoparte şi îşi freacă palmele una de cealaltă. Se ridică nu fără efort şi vine să se aşeze lângă mine, pe bancă. încă un junghi de dorinţă, tânjesc să mă aşez din nou în poala lui. Femeile din azilul de bătrâni. Ani trăiţi fără cei dragi lângă ele – dar trăiţi. Să faci planul e una, dar să-l duci până la capăt...

- Ai îndoieli? mă întreabă blând.
- Tot timpul. Tu nu?

Nu e nevoie să-mi răspundă ca să ştiu că avem aceleaşi temeri; repercusiunile deciziei noastre atârnă greu între noi.

De cealaltă parte a grădinii, fereastra deschisă a unul dormitor din casa lui Violet mă readuce la realitate. Nu pot să port conversaţia asta cu familia noastră atât de

aproape, să discut ceva de neconceput.

- Crezi că o să semene cu ceva?
- Sper că o să ni se pară că adormim, dat fiind modul în care o s-o facem.

Pastilele din noptieră, somnifere luate lună de lună pe reţete prescrise ca să mă ajute să dorm, să mă simt confortabil, de doctori care nu m-au auzit spunând decât că durerea este insuportabilă. Care nu au auzit ce se ascundea dedesubt, faptul că va veni o

zi când ceea ce voi pierde va fi mai mult decât ceea ce voi păstra.

- Şi dacă nu e nimic după?

- în cazul ăsta, n-o să ne dăm seama de diferenţă.

Mă gândesc la vorbele lui şi-mi dau seama că are dreptate. Nu avem cum să ştim sigur.

- Crezi că există raiul?

Joseph ridică din umeri.

- Nu ştiu ce mi-ar putea oferi raiul mai bun decât viaţa pe care am avut-o.

Ridic din sprâncene.

- Poate una în care să nu freci veceuri?

Joseph râde, apoi zâmbeşte trist.

- Sper să fie un ocean acolo. Şi un soare care să ne încălzească după baie.

Mă sprijin de el.

- Nu m-ar deranja dacă ar fi tot aşa, de la început.

Joseph îmi dă o şuviţă de păr după ureche şi sunt din nou tânără, suntem cei doi copii de odinioară, îmbrăţişaţi chiar pe această pajişte.

îmi întâlneşte privirea şi are lacrimi în ochi.

- Aşa cum am spus, viaţa asta cu tine... a fost raiul pentru mine.

înghit cu greu cuvintele care mi se ridică în gât: „Nu vreau să mor, nu încă, niciodată. Am iubit viaţa mea, am iubit viaţa noastră, vreau să rămân”.

Sunt recunoscătoare că am ales să

aşteptăm până după primele luni de primăvară, ca să nu ratăm florile galbene de forsiţia, azaleele, brânduşele mov.

- Te-ai gândit unde o să pui răzorul pentru copilul lui Rain? îl întreb.

Rain e acum în ultimul trimestru de sarcină. N-o să mai dureze mult. Un alt junghi, un alt fel de regret.

- E ceva spaţiu lângă gladiolele lui Jane. M-am gândit că ar fi frumos ca florile ei să fie lângă cele ale nepotului.

- Jane o să fie bunică. Si-atunci, noi ce suntem?

- Nişte oameni foarte bătrâni, spune el, şi eu râd.

- Uită-te la ea, Joseph!

Grădina e la începutul frumuseţii care o să vină pe măsură ce aprilie o să se prefacă în mai, mai în iunie şi o să se aprindă într-o explozie de culori şi de viaţă. Mă ajută să- mi amintesc numele lor; uneori, când le pierd, mă gândesc la florile lor şi numele îşi găsesc drumul înapoi spre mine. Vreau să văd florile care o să-l reprezinte pe copilul lui Rain, vreau să văd copilul crescând şi plantându-şi propria grădină. Vreau să trăiesc aici pentru totdeauna, să mă rostogolesc printre petalele moi şi să mi le apăs pe nas. Ce efect secundar crud... să pierzi mirosul fursecurilor din cuptor, mireasma dulce a unei pajişti. Dacă aş fi ştiut, m-aş fi întins în grădină în fiecare dimineaţă şi aş fi tras în piept

mirosul de caprifoi şi de trandafir. Aş fi umplut dulapurile din bucătărie cu prăjituri proaspete, cu brioşe şi biscuiţi. M-aş fi dus pe plajă şi aş fi tras în piept aerul sărat şi mirosul apăsător al ţărmului şi al algelor.

M-aş fi întins lângă Joseph, m-aş fi învăluit în mirosul pielii lui, de săpun, transpiraţie şi apă de colonie. Dar nu poţi să ştii. Uneori, lucrurile astea îţi sunt luate fără avertisment şi nu le mai poţi recupera.

- Vrei un ceai cu gheaţă? îl întreb.

E prea târziu pentru cafea, dar pare momentul perfect pentru două pahare pline cu gheaţă, două felii de lămâie, două paie şi suficient ceai cât să bem în tihnă până trece după-amiaza.

- Sună grozav. Pot să-l fac eu.

- Nu, Joseph, lasă-mă pe mine! Mă întorc imediat.

înainte să se poată împotrivi, îmi apăs mâna tremurândă pe coapsa lui şi mă împing, ca să mă ridic de pe bancă.

Străbat cu grijă poteca şi trec pe lângă margaretele lui Violet şi lujerii verzi de lavandă ai lui Thomas, care vor înflori spre sfârşitul verii, îndreptându-mă spre verandă.

Sunt acolo, aproape am ajuns la trepte, când lovesc pământul. Văd cerul albastru ca o ceaţă deasupra mea şi o durere albă şi fierbinte mă izbeşte peste spate, peste şold şi cot. lin jet cald de urină mi se prelinge pe picior.

Joseph e deasupra mea, eclipsează soarele, mă întreabă dacă sunt bine, dacă pot să mă ridic, dacă simt că s-a rupt ceva. Pot să mă ridic, dar durerea radiază ca o arsură. Joseph mă ridică încet în picioare şi mă ghidează înăuntru, îmi verifică coatele, julite şi sângerând după ce m-am lovit de pietrele din grădină. în mod miraculos, asta e lovitura cea mai rea. Se uită uimit la mine, cu frica întipărită pe faţă. Nu am mai căzut până acum. Am fost aproape, m-am împiedicat când am ieşit de la duş sau am calculat greşit un prag, dar m-am echilibrat întotdeauna sau m-a prins Joseph. Niciodată n-am păţit asta.

- Am făcut pe mine, Joseph, am...

Suspinele îmi zguduie trupul în timp ce el îmi trage pantalonii murdari peste coapse. Plâng în vreme ce el mă ţine dreaptă, o păpuşă în braţele lui.

CAPITOLUL 24

Joseph

Mai 1977

Violet se admiră într-o oglindă aurită. Are braţele învelite în dantelă şi îşi înclină capul ca să-şi pună o pereche de cercei cu perle.

Domnişoarele de onoare, prietene de la Tufts şi din Stonybrook, plutesc în jurul ei, în rochii de un albastru-deschis, închizând nasturi, aranjând detalii şi umflând fuste într-o scenă ce-mi aminteşte de *Cenuşăreasa,* o poveste pe care am învăţat-o pe dinafară după sutele de ori în care m-a implorat să io citesc, în acele seri în care încă încăpea în braţele mele şi care par acum deopotrivă recente si rămase cu o viată în urmă.

Jane, prima domnişoară de onoare, e în genunchi în faţa lui Rain, care e la rândul ei îmbrăcată într-o rochie de acelaşi albastru deschis. S-a mai împlinit şi, deşi tot slabă a rămas, e departe de scheletul ambulant care a venit acasă cu un an în urmă. Părul îi e îmblânzit şi strâns la spate, ochii îi sunt limpezi şi strălucitori, încrederea de sine îi creşte pe măsură ce ruşinea dispare. Jane prosperă, distrasă de rutina în care e prinsă, schimbă paturi, freacă băi, confirmă rezervări. Dar sentimentul de vinovăţie pe care-l simt eu e încă greu şi apăsător, pentru acei ani pierduţi, pentru că nu am putut să-mi protejez fiica, să-i preîntâmpin cea mai adâncă durere.

Mi-a mulţumit o dată, la câteva luni după ce a venit acasă. Stăteam la masa din bucătărie în timp ce Rain mânca nişte căpşune tăiate. Fără să se uite la mine, în timp ce ştergea suc roşu de pe

bărbia fetiţei, Jane mi-a spus:

- Mulţumesc că ai venit în California! Că ai venit după noi, amândouă.

I-am spus că-mi pare rău că n-am făcut-o mai devreme. A cedat atunci, ne-a povestit despre timpul petrecut acolo, despre bărbatul pe care l-a urmat până în cealaltă parte a ţării, despre durerea pe care a confundat-o cu iubirea, despre toate felurile în care a măcinat-o şi despre cum a supt viata din ea.

Despre cum s-a născut Rain, atât de mică şi de nouă, şi despre acele părţi din ea care s-au trezit după ce a avut-o, aşteptând să fie reînnoite. Despre ruşinea care a ţinut-o departe de noi încă mult timp după ce s-a născut fetiţa. Despre dorul şi nevoia de familie care au adus-o în cele din urmă acasă, I-am luat mâna şi Evelyn i-a luat-o pe cealaltă si am stat asa, în tăcere, cuvintele t r
pulsând între noi fără să schimbe nimic, fără să repare nimic. Tot ce puteam face era să o iubim, să iubim femeia care era
acum, care se târâse afară din iad împreună cu fiica ei, care se agăţa acum de noi. Un colac de salvare pentru fata care a fost cândva, pentru femeia care va deveni într-o zi.

în camera miresei, Rain, acum în vârstă de doi ani, cu o coroniţă de flori pe cap şi cu o fustă bufantă, exersează cum să împrăştie petalele în timp ce

mama ei se agită să-i aranjeze părul. Buclele lui Violet sunt prinse la spate într-un coc jos şi, când îi întâlnesc ochii verzi în oglindă, nu pot să nu observ cât de mult seamănă cu mama ei în ziua nunţii noastre. Evelyn era cam de aceeaşi vârstă, fragedă şi radioasă, cea mai strălucitoare lumină din orice încăpere.

- Cum arăt, tati?

îmi zâmbeşte larg şi se învârte graţioasă, precum balerinele din cutiuţele muzicale pe care le răsucea întruna când era mică.

- Eşti frumoasă, scumpo. Eşti frumoasă.

Clipesc repede şi sper că pot să mă stăpânesc măcar până o conduc la altar. 0 strâng în braţe şi îi sărut obrazul, apoi plec să-l văd pe Connor. în biserică e zumzet de discuţii şi anticipare, lumina pătrunde în curcubeie prin ferestrele cu vitralii. Evelyn sa asigurat că toţi invitaţii şi-au găsit locurile şi eu trec pe lângă ea, pe hol. Este îmbrăcată într-o rochie bleumarin, strălucitoare, şi părul îi e coafat şi prins într- un stil pe care nu l-am mai văzut de ani buni, e dată cu pudră trandafirie în obraji şi are un ruj roz pal. Fisura dintre noi s-a lipit, s-a închis ca si când numai asta ar fi

aşteptat, cu o viteză uluitoare. Orice neînţelegere şi orice dificultate dintre noi au dispărut atunci când fiica noastră s-a întors sănătoasă acasă. Şi o nepoată, o tandreţe cu totul nouă. Mâna ei micuţă e un balsam.

Frumuseţea lui Evelyn mă opreşte în loc, chiar şi în agitaţia de dinainte de ceremonie, si mă lasă fără suflare, îmi aminteşte de I

clipa când a coborât prima oară din tren. Momentele principale ale vieţii noastre împreună mi se rotesc în minte într-o buclă infinită, luminând fiecare clipă care ne-a adus de acolo aici, de aici înapoi acolo, şi mă minunez încă o dată. Doar că o iubesc mult mai mult azi decât am iubit-o atunci.

îmi atinge cotul.

- Cum e?

- E atât de frumoasă! Nu pot să cred că se mărită azi.

- Ştiu. Fetita noastră cea mică a crescut.

- Seamănă foarte mult cu tine, ştiai?

Zâmbeşte, timidă.

- Ţi se pare?

- Da. Nu ştiu dacă pot s-o dau altcuiva.

- Dacă e cineva care să o merite, acela e Connor.

- E un băiat bun, nu-i asa?

- Este.

îmi îndreaptă papionul şi mă loveşte jucăuş peste bărbie şi tot trupul mi se

înmoaie la atingerea ei.

- Nu ştiu când a trecut timpul. Unde s-au dus toate?

Evelyn clatină din cap şi ridică uşor din umeri, dar zâmbeşte necontenit – un zâmbet visător şi copilăros, care-mi aminteşte de săruturi scăldate în soare pe o plajă pustie.

- Jane e cu ea?

- Da. Şi Rain. împrăştie petale prin toată camera.

- Vai de mine! Râde. Să sperăm că rămân şi pentru ceremonie.

Râsul ei îmi umple inima şi mă face să vreau să-i mărturisesc absolut toate lucrurile pe care le iubesc la ea. Ridurile din jurul gurii, pometţii tot mai ascuţiţi, coapsele din ce în ce mai moi. Toate felurile în care a îmbătrânit marchează fiecare an petrecut împreună, dovada de pe trupul ei este harta care-mi spune că sunt acasă, pistruii şi cicatricele pe care le-am sărutat de atâtea ori, pe care le-aş putea urma cu ochii închişi, singurele pe care mi-am dorit vreodată să le cunosc. 0 iubesc atât de mult şi astăzi simt că explodez dacă nu i-o spun iar şi iar. Dar nu o fac, pentru că „Te iubesc” a devenit o rutină, punctul de la sfârşitul unei propoziţii mai degrabă decât explozia de afecţiune care erupe atunci când este spus prima dată. îmi trebuie cuvinte mai puternice decât „Te iubesc”. îmi trebuie o emoţie cu totul

nouă ca să descriu
I
profunzimea cu care ţin la femeia căreia i- am dedicat viaţa mea şi care, la rândul ei, mi-a dat-o pe a ei.

- Du-te să vezi ce face mirele! Eu mă duc la locul meu. Este aproape timpul.

Se ridică pe vârfuri ca să mă sărute şi degetele ei rămân pe braţul meu chiar în timp ce se întoarce. Se pare că şi ea, la fel ca mine, cade victimă romantismului care pluteşte azi în aer.

Connor e în capătul holului, în cealaltă parte a bisericii. Bat uşor la uşă şi-mi strigă să intru. Tatăl lui şi cei trei fraţi îl înconjoară, toţi cu păr roşcovan şi accent puternic de Boston, toţi versiuni ceva mai robuste, mai înalte, mai chele sau mai mustăcioase ale mirelui. îi strâng mâna şi simt o schimbare în el, de la băiatul care se hârjonea cu fraţii lui la bărbatul gata să se dedice întru totul unei femei. îl direcţionez afară pe uşă, fraţii şi tatăl lui îl urmează îndeaproape. Ceremonia e o ceaţă de lacrimi şi aplauze. Violet radiază şi Connor tremură în clipa în care-i pune inelul pe deget. îl studiez în timp ce rosteşte jurămintele, recunosc expresia de totală neputinţă de pe chipul lui. 0 cunosc bine; e aceeaşi expresie pe care am avut-o şi eu când m-am însurat cu Evelyn. E cea pe care o am ori de câte ori se uită în ochii mei, când mă topeşte complet, fără cel mai mic efort.

în sala aglomerată în care se ţine petrecerea, Violet şi Connor sunt anunţaţi ca soţ şi soţie într-un ropot de aplauze şi aclamaţii şi, după ce dansează primul lor dans, invită pe toată lumea să li se alăture, îi fac semn lui Evelyn să mergem, deşi, în trecut, ea ar fi fost cea care ar fi tras de mine în timp ce eu aş fi încercat să opun o oarecare rezistentă. De când s-a întors Jane, nimic nu mai pare atât de serios încât să nu pot să dansez cu soţia mea.

Evelyn îşi lipeşte obrazul de pieptul meu. Violet şi Connor se leagănă lângă noi, privind unul în ochii celuilalt, pierduţi în propria lor conversaţie secretă, într-o poveste de dragoste numai a lor, pe care urmează să o descopere.

îmi amintesc din nou viata de tânăr căsătorit. Toate vorbele pe care le-am rostit fără nici un sunet, zilele, săptămânile, lunile în care ne-am ascuns în aşternuturi. Mă făcea să mă simt atât de lipsit de orice putere. Chiar şi acum, sunt slab în faţa ei, strivit sub greutatea iubirii mele şi a dorinţei de a petrece ani fără număr lângă ea. Să putem să luăm totul de la început – tineri şi noi. Să ne descoperim încă o dată unul pe celălalt. Ne-am cunoscut când eram copii, suntem fiecare singura iubire a celuilalt. Mă sperii să mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă ea ar fi explorat lumea, dacă ar fi plecat

din Connecticut altfel decât împinsă de durere, dacă ar fi cunoscut pe altcineva. Dacă cineva i-ar fi frânt inima sau, si mai rău, ar fi iubit-o la fel de mult cum o iubesc eu. Dacă s-ar mai fi mulţumit cu mine dacă ar fi avut alternativă.

Evelyn oftează la pieptul meu, ridică bărbia şi priveşte lumina care-i înconjoară pe Connor şi Violet.

- Mai ştii cum e? şopteşte ea, ridicând privirea spre mine.

- Dacă mai ştiu? Privesc adânc în ochii ei, care-şi schimbă mereu culoarea. Nu am uitat niciodată.

îşi apasă buzele peste ale mele şi-i mângâi spatele, o trag mai aproape.

- Speram c-o să spui asta.

Sclipirea din ochii ei în timp ce dansăm, zâmbetul ei mulţumit îmi dau curaj să întreb:

- M-ai mai fi ales? Dacă ai fi avut ocazia să faci toate lucrurile pe care ţi-ai dorit să le faci? Tot eu as fi fost?

Nu spune nimic, trupurile noastre se lasă purtate de curentul celorlalte perechi de pe ringul de dans, toate pierdute în propriul ritm dulce.

Nu sunt sigur că m-a auzit, dar, înainte să o întreb din nou, vorbeşte:

- Sunt lucruri pe care să-mi doresc să le fi făcut în viata asta? Pe care nu le-am făcut

şi probabil că nu le voi face niciodată? Lucruri pe care aş vrea să le pot schimba? Da. As minţi dacă as spune că nu am regrete. Dar tu, copiii noştri, totul legat de viaţa noastră împreună... asta e o alegere pe care aş face-o de fiecare dată. Ai fost tu întotdeauna. Chiar si când mi-era frică. Ai fost mereu tu.

Spune ultima parte în şoaptă, ca şi cum ar vorbi cu ea însăşi. Şi ne legănăm împreună pe ringul de dans până ce cântecele şi oamenii din jurul nostru se topesc în cea mai frumoasă, cea mai dulce melodie, ca valurile care se sparg pe ţărm... până când nu mai e decât Evelyn în braţele mele pe măsură ce apa vine şi pleacă, pleacă şi vine, estompând şi totodată măsurând timpul.

Joseph

Septembrie 1983

Am stabilit să închidem definitiv pensiunea după Ziua Muncii, care marchează sfârşitul verii în Stonybrook, când umbrelele în dungi dispar de pe plajă si căsuţele sezoniere îsi închid obloanele pentru iarnă. Discutăm despre asta de ani întregi, ne îngroşăm contul de economii şi ne imaginăm cum o să fie viaţa de pensionari, discutăm dacă o să

putem cu adevărat s-o facem, dacă o să avem curajul să închidem uşile. Am rezistat mai mult decât orice altă afacere pe care o ştim, mai bine de 30 de ani. Mai sunt câteva pensiuni în apropiere şi am văzut cum, în mod inevitabil, toate şi-au schimbat proprietarii, am văzut pensiuni transformându-se în case private şi case private transformându- se în pensiuni. Cele mai multe afaceri de familie de genul ăsta rezistă cam zece ani, înainte să fie vândute sau să se închidă. Energia se consumă repede pentru că presiunea e constantă asupra unui administrator de pensiune – îţi împărţi viaţa cu străinii, eşti disponibil, serviabil şi invizibil în acelaşi timp. Dar să vindem pensiunea aceasta, cu şindrilele ei de cedru la fel de albite şi de îmbătrânite ca mine, nu a fost niciodată o opţiune.

Acum însă, copiii noştri au propria viaţă. Thomas şi Ann s-au logodit, Violet e însărcinată cu al treilea copil, iar Jane e din nou fiica pe care o ştiam, îndrăzneaţă şi aventuroasă, dar nu sălbatică, nu pornită pe o cale spre distrugere. Timp de opt ani, ea şi Rain au locuit cu noi, ajutându-ne să cazăm oaspeţii, să servim micul-dejun, să schimbăm aşternuturile. îmi lipseşte sunetul picioruşelor lui Rain pe coridor sau să o văd pe Jane bându-şi cafeaua la masa din bucătărie, dar sunt mândru

de cât de departe a ajuns. Are propriul apartament, o slujbă stabilă la o bancă din oraş şi urmează cursuri de jurnalism la colegiul comunitar. Mi se pare un moment la fel de bun ca oricare altul pentru a mai da o pagină. Spre deosebire de părinţii mei, care au fost forţaţi să închidă, să plângă după pensiune aşa cum alţii deplâng pierderea cuiva drag, visul nostru nu a fost măturat de o vijelie. Când o să închidem, o să fie alegerea noastră, nu pentru că am fost învinşi de muncă, ci pentru că am ales să ne petrecem timpul aşa cum vrem, să dăm voie casei noastre să devină nimic mai mult sau mai puţin decât un cămin.

Ultimul oaspete a plecat, camera a fost predată, maşina a dispărut de mult de pe aleea din faţă. Evelyn îmi ia braţul, îl trece după al ei şi mergem împreună până în capătul aleii. Este o zi perfectă de septembrie, briza adie uşor, norii alunecă leneşi pe cer.

- Faci tu onorurile? mă întreabă Evelyn, întinzându-mi cleştele, şi dau jos de pe lanţ pancarta decolorată pe care e scris „Pensiunea Oyster Shell”.

Ne uităm unul la celălalt. Stâlpul e gol, pancarta este în mâinile mele.

Evelyn mă întreabă:

- Si acum?

Si râdem amândoi.

Mă cuprinde în braţe şi-mi odihnesc bărbia în părul ei. Dintr-odată, lumea

noastră e atât de tăcută, suntem doar noi doi.

începe, precaută:

- Trebuie să înţelegi *ceva...* pasul ăsta este un dar şi nu vreau să-l iroseşti plictisindu-te.

Nu spun nimic, simt o mare nesiguranţă. Mă strânge mai tare, cerând un răspuns.

- Dar ce-ar trebui să fac acum?

Ridică din sprâncene.

- Orice vrei. Asta e frumuseţea.

f

Ei îi e uşor să spună. Ea are alte visuri, alte dorinţe în afară de mine. Liste întregi. Mă întreb, nu pentru prima oară, dacă o iubesc mai mult decât mă iubeşte ea, dacă sunt îndeajuns pentru ea. De ce o iubesc atât de mult? Pentru că ea e tot ce nu sunt eu si tot *f ce* mi-aş dori să pot fi. 0 invidiez. Chiar şi în zilele cele mai negre, a simţit mai mult decât am simţit eu vreodată, s-a adâncit mai adânc în sinea ei ca să se poată naşte iar.

As vrea să am mai multe de oferit, un secret interesant pe care să-l mărturisesc. Sunt lucruri care-mi plăceau la viaţa noastră liniştită, cum ar fi cafeaua fierbinte după un duş dimineaţa sau apa rece învăluindu-mi trupul în prima baie a verii. Dar eu nu sunt un visător. Şi, deşi ea ar vrea să fie altfel, eu nu sunt nefericit. Oamenii par să ştie întotdeauna ce cale ar fi trebuit să urmeze, dar eu nu am făcut

niciodată altceva decât să mă las dus de curentul în care mă găseam.

Am reînviat visul părinţilor mei, m-am descurcat fără ei în toti aceşti ani. împreună, eu şi Evelyn am respirat aerul încăperilor prăfuite, le-am privit înflorind, animate de discuţii vesele, ne-am crescut copiii şi ne-am ocupat de oaspeţii pensiunii, la fel ca ei. Am trăit în umbra amintirii lor.

Nu era loc pentru altceva şi nu era nevoie de altceva. Pentru mine, a fost întotdeauna îndeajuns. Abia dacă aveam timp chiar şi pentru prieteni, deşi făceam eforturi să fim sociabili; Evelyn era întotdeauna sufletul petrecerilor, în timp ce eu mă chinuiam să fac doar conversaţie. Nu am găsit niciodată o legătură ca aceea pe care am avut-o cu Tommy. Relaţiile au venit şi au trecut odată cu fazele vieţii noastre. în afară de Maelynn, legăturile lui Evelyn cu alte femei s-au pierdut între programe încărcate şi promisiuni de a se întâlni care se evaporau odată cu trecerea anotimpurilor. Dar, aşa cum am spus, nu sunt nefericit. Şi totuşi, nu pot răspunde la întrebarea lui Evelyn.

- Mă asculţi?

- Da. Te ascult. Nu am nimic de spus. E atât de greşit să vreau să-mi petrec timpul cu tine?

- 0 să te plictiseşti de mine dacă nu facem altceva decât să petrecem timpul împreună.

- Suntem căsătoriţi de 38 de ani. Dacă nu m-am plictisit încă de tine, nu cred că o să se întâmple vreodată. Mâinile ei în jurul meu nu mai sunt reconfortante, asa că ies

din strânsoarea lor. Hai să ne întoarcem! Vreau să găsesc un loc pentru asta.

Ridic pancarta în semn de răspuns, ceva de făcut, pentru moment.

Strigă în urma mea:

- Gândeste-te, bine?

Ce vreau eu, Evelyn? Să mă baţi dacă ştiu. Vreau timp cu ea, cu oamenii pe care-i iubesc. Vreau timp cu oamenii pe care i-am pierdut. Vreau să mă întorc la început. Vreau să o iau de mână în valuri, cu inima bătându-mi cu putere în piept. Vreau să-mi spună încă o dată *da.*

CAPITOLUL 25

Joseph

Mai 2002

Aud uşa de plasă deschizându-se cu un scârţâit în spatele meu. Evelyn apare într-o rochie înflorată, cu mâneci lungi, cu buclele lungi şi argintii strânse la baza gâtului, deja pregătită de petrecere. Sunt aici de la micul- dejun,

împrăştiind muici prin grădină, plantând câriumărese roşii şi luptându-mă cu o infestare de afide, încercând să termin cât mai multe înainte să fie nevoie să mă fac prezentabil. Aerul e răcoros, dar activitatea mi-a pus sângele în mişcare şi mi-e destul de cald la soare.

Se apropie pe potecă, cu ceva ascuns discret sub braţ.

- Cum sunt florile lui Violet?

- Sunt bine. îndrept vârful sticlei cu spray spre dosul frunzelor infestate – bietele margarete au devenit masă pentru paraziţi. Să sperăm că asta o să rezolve problema.

Se aşază pe bancă şi, în lumina dimineţii, cearcănele de sub ochii ei sunt mai evidente, vineţii şi translucide. îşi bagă mâinile în buzunarele puloverului şi îmi spune:

- Cât îmi place momentul ăsta din an!

Momentul culminant al primăverii, când grădina e înflorită, un caleidoscop de culori, când bujorii sunt ca nişte nori trandafirii, când totul e verde si strălucitor si trăieşte » II
din nou. 0 pasăre colibri se învârte pe lângă o floare de caprifoi, anemonele chinezeşti tremură la cea mai uşoară adiere, soarele se ¡teste de după norii subţiri. Multe zile t t ı r
petrecute aşa, cu ea ţinându-mi companie, citind sau scriind în caietele ei în timp ce eu muncesc. Uneori, o surprind cu privirea aţintită asupra violetelor şi nu asupra paginilor din

poala ei şi mă întreb încotro i-a alunecat mintea. M-a văzut aşteptând-o disperat în capătul aleii? Sau era în momentele de la început, cu petale în buzunar, cu flori în păr?

îşi dă capul pe spate, lăsându-se încălzită de soare.

- Ce dimineaţă frumoasă!

- Frumoasă, o aprob eu.

Uitându-mă la ea, romantismul zilei, entuziasmul petrecerii mă cuprind şi pe mine. După toţi aceşti ani, e încă incredibil de frumoasă.

- Am o surpriză pentru tine.

Scoate de la spate o cutie sculptată din lemn şi o pune pe genunchi.

Mă apropii de ea, luat prin surprindere.

- Nu ştiam că ne facem cadouri.
- Nu ne facem.

Evelyn bate cu degetele în capac.

- 0 am pusă deoparte pentru tine de multă vreme. Am aşteptat momentul potrivit.

Las capul într-o parte, intrigat, şi mă scutur cât pot mai bine de pământ, ştergându-mi mâinile pe blugii tociţi. Evelyn bate cu mâna locul de lângă ea şi mă aşez.

- Am început să-ţi scriu scrisori când erai plecat la război şi, ei bine, cred că nu m-am mai oprit.

Ridică uşor capacul cutiei şi văd că e plină până la refuz de plicuri şi numele meu e scris cursiv pe fiecare dintre ele.

- Sunt scrisori pentru clipele în care am vrut să-ţi spun cum mă simt sau când am vrut să-ti mărturisesc ceva si câte una

pentru fiecare piatră de hotar pe care am depăşit-o pe drumul nostru.

- Evelyn...

Nu pot decât să-i şoptesc numele, simţindu-mă copleşit.

- E o sărbătoare, nu?

Zâmbeşte larg şi eu rămân fără cuvinte.

Gândurile ei cele mai intime de-a lungul a 60 de ani prinse în aceste pagini, aşteptându-mă.

- Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru asta...

Din nou, cum mi se întâmplă adesea, aş vrea să am cuvinte mai puternice decât „Te iubesc”. Trece cutia de pe genunchii ei pe ai mei si o întreb:

- Vrei să fii lângă mine când le citesc?

- Nu ştiu... Sincer, nu-mi amintesc ce scrie în ele. Nu le-am recitit niciodată. Le- am păstrat doar pentru tine, să ţi le dau într- o zi.

O cuprind pe după umeri, caut în van răspunsul pe care-l merită un astfel de gest.

- La început, le-am scris pentru că erai departe şi voiam să-ţi spun atât de multe, dar apoi Tommy... şi nu am mai vorbit. Dar nu m-am putut opri din scris. Mă ajuta să- mi organizez gândurile. Apoi, pe măsură ce au trecut anii, a devenit un mod de a capta viaţa noastră împreună, ca nişte instantanee făcute în timp. Nu am fost niciodată sigură când să ţi le dau, nimic nu a părut suficient de important până acum, însă azi, la petrecerea asta, mi

se pare momentul perfect.

Se apleacă peste mine şi ia din cutie scrisoarea de deasupra. Plicul s-a îngălbenit, e fragil la atingere, numele meu scris cu cerneală s-a decolorat.

- Citeşte-le în orice ordine vrei, doar să începi de aici. Asta e prima pe care am scris-o.

- Le putem citi împreună?

Evelyn încuviinţează foarte încet din cap şi simt cum mi se înmoaie picioarele când îmi dau seama că, după toţi aceşti ani, chiar dacă îi cunosc locurile cele mai intime, chiar dacă i-am mângâiat pântecul în timp ce copiii noştri erau cuibăriţi înăuntru, chiar dacă i-am smuls firele de păr crescute răzleţ în bărbie, îmi dau seama că asta – scrisorile acestea atât de intime pe care mi le arată – o face să se ruşineze.

întorc plicul şi rup cu grijă sigiliul.

Hârtia dinăuntru s-a îngălbenit şi ea şi o scot din ascunzătoare. în colţul din dreapta sus e trecută data: *15 iunie 1942.* Anul îmi ridică un nod în gât, a trecut atât timp de atunci. Era în perioada în care ne-am înrolat, înainte să ştim ce e războiul, când Tommy era atât de plin de viaţă, neînfricat şi nestăpânit, nerăbdător să fie erou. înghit cu greu şi citesc în tăcere.

Dragă Joseph,

Tu şi Tommy tocmai aţi plecat şi

sunt iar pe plaja Bernard, de data asta singură. Am vrut să o iau la fugă după tren. Am vrut să vă implor să nu plecaţi. Am vrut să fac orice, numai să nu stau acolo şi să privesc cum dispăreţi. Mi-e frică, Joseph. Mă tem că n-o să te mai văd, că războiul ar putea să te schimbe. Mă tem că o să te întorci si n-o să mă mai iubeşti.

y

Să mă iubeşti. Nu-mi vine să folosesc cuvântul ăsta, ca şi cum, dacă-l folosesc prea mult, o să-l iei cumva înapoi. Mi-ai spus că mă iubeşti. Mă iubeşti! Acum, că ştiu, nu suport gândul că ai putea să te opreşti vreodată. îmi pare rău că n-am putut să-ţi spun şi eu. Sunt furioasă pe mine însămi, am regretat din clipa în care ai plecat. Vreau să ştii că te iubesc şi eu. Te iubesc cu disperare, de ani în şir, sperând ca într-o zi să simţi şi tu la fel. Şi acum, că mă iubeşti şi tu, ai plecat. Te rog, întoarce-te la mine, ca să pot să-ţi spun! Te iubesc. Te-am iubit întotdeauna şi n-o să încetez nicicând. Sunt a ta.

Pentru totdeauna,

Evelyn

Ochii mi se umplu de lacrimi când

ajung la capătul paginii şi sunt readus brusc în prezent. Evelyn se sprijină de mine în grădină, în alt deceniu, în alt mileniu. Au trecut atâtia ani de când a scris rândurile acestea, fata inocentă, încă nefrântă, aşteptându-mă pe plaja Bernard. Toate încercările prin care am trecut de atunci, războiul, pierderile şi viaţa pe care am creat- o în locul în care a început totul.

Cât de tânăr şi de sigur de lume eram atunci, cum ea era răspunsul la orice. „Team iubit întotdeauna si n-o să încetez nicicând. Sunt a ta.” Cu câtă disperare îmi doream să aud aceste cuvinte când eram pe front, câtă nevoie aveam să le aud când m-am întors. Cum gândul că şi ea simţea la fel, chiar şi acum, 60 de ani mai târziu, mă aduce în genunchi. Afecţiunea pe care i-o port e aproape prea mult de suportat, tandreţea iubirii ei mă luminează din interior, îmi umple toate spaţiile goale cu cea mai pură lumină.

Evelyn

Grădina sclipeşte în lumina şirurilor de beculeţe, potecile sunt mărginite de lumânări şi felinare. Tony şi Rain s-au ocupat de mâncare, paste cu chifteluţe rulate manual, cu un sos făcut după reţeta bunicii lui, pâine cu unt şi usturoi

şi salată stropită cu ulei de măsline şi oţet balsamic trimise de familia lui din Sicilia. Vin roşu

*

lăsat la decantat pe masă alături de carafe de apă cu gheaţă şi limonadă cu căpşune, lângă buchete de flori proaspăt culese.

Parcă ar fi o nuntă, un bar mitzvah, o petrecere de Revelion, o deschidere spre ceva nou, ceva ce urmează după noaptea în sine, pentru că acesta este motivul pentru care suntem aici, ameţiţi de veselie, de lumini, de flori şi de stele, toţi împreună.

Violet se apropie şi-mi întinde un pahar înalt cu şampanie.

- 0 să ai nevoie de asta.

- Fără discursuri! spun eu, convinsă acum că o să fie.

Violet ridică din umeri si zâmbeşte şmechereşte.

- Nimic trist, aşa ai spus! o avertizez, acceptând băutura, ştiind că seara asta deja este mai mult decât aş fi putut să cer şi că nu pot să promit că n-o să mă prăbuşesc dacă o să aud lucruri dulci spuse de copiii mei.

- Nu ţi-am promis că n-o să fie discursuri. Mă sărută pe obraz şi se duce cu alt pahar la tatăl ei.

Joseph mă găseşte şi mă cuprinde cu braţul pe după talie în clipa în care Thomas îsi atinge paharul cu un cutit si toti ne f I

întoarcem spre el.

- în primul rând, aş vrea să le amintesc tuturor că pariurile sunt deschise – arată spre nepoatele şi nepoţii lui – pentru toţi cei care vor să ghicească dacă sau cât de des o să plângă mama voastră în seara asta.

Violet îl plesneşte peste braţ.

- Hei, tu ai zis că vrei o atmosferă lejeră, o necăjeşte el.

- Nu pe seama mea! zice Violet, dar zâmbeşte cu gura până la urechi.

Connor vine lângă ea, îi întinde un pahar şi Violet îi strânge braţul în semn de mulţumire.

- Voi doi nu semănati deloc cu alti părinţi

pe care i-am cunoscut şi nici cu alţi oameni pe care îi cunosc. E greu de explicat cum e să fii crescut de doi oameni atât de îndrăgostiţi unul de celălalt. Cu adevărat făcuţi unul pentru celălalt. Când eram de vârsta lui Patrick – ridică paharul spre nepotul lui cel mai mic –, muream de ruşine, sincer vă spun.

Toată lumea râde.

- însă acum, înţeleg ce dar a fost întotdeauna. Să fim crescuţi aici, în acest loc. Să vă avem pe voi să ne călăuziţi. Nu

doar să ne ajutaţi să ne găsim calea când lucrurile n-au mers aşa cum speram, ci să ne susţineţi în orice am hotărât să facem. Pe Jane să-şi urmeze

cariera în jurnalism, pe mine să mă mut la New York, pe Violet şi pe Connor i-aţi ajutat tot timpul cu cei mici şi niciodată nu v-aţi impus visurile voastre asupra noastră. Pentru că aţi închis pensiunea atunci când nici unul dintre noi na vrut să preia frâiele. Dar aţi păstrat totuşi acest loc ca să avem unde să ne întoarcem, această casă care să ne aducă laolaltă si să ne păstreze vii amintirile. Un loc unde o să ne putem întoarce oricând şi unde o să ne simţim aproape de voi, de amândoi. Nu o spun suficient de des, sunt sigur... Vocea îi cedează si as vrea să fiu suficient de aproape cât să-l cuprind cu braţul, dar nu are nevoie de mine acum, Ann e acolo, lângă el, strângându-i mâna. Dar vă iubesc pe amândoi şi tot ce am bun în viaţa mea – se întoarce spre Ann – vă datorez vouă.

Violet îsi tamponează ochii cu un şerveţel şi spune:

- Bine că ai păstrat atmosfera lejeră.

Thomas, cu lacrimi în ochi, îi întâlneşte privirea lui Ryan şi spune:

- Abia primul discurs şi suntem în grafic. Violet râde si-l loveşte din nou.

- Presupun că e rândul meu, spune Jane. Dă pe gât restul băuturii din pahar. Mamă, tată, de unde să încep? Toată lumea ştie că am avut momentele noastre, nu e nevoie să ne amintim chiar totul. Dar v-am făcut

viata ,interesantă, nu? Presupun că nu puteam să fim toti ca Violet.

Violet ridică mâinile.

- Mulţumesc pentru asta!

îi aruncă o privire lui Thomas, care ridică paharul în semn de salut.

- Voi doi sunteţi oamenii mei preferaţi de pe această planetă. Ochii îi strălucesc în timp ce vorbeşte şi surprinde privirea fiicei ei. îmi pare rău, Rain, şi tu. Şi bebeluşul ăla, dacă tot facem liste. Arată spre burta lui Rain, peste care rochia stă extrem de întinsă. Dar voi doi... Se întoarce iar spre noi. Dumnezeule, m-aţi salvat de un milion de ori, într-un milion de feluri, şi nu vă pot spune cât vă sunt de recunoscătoare. Cât de norocoasă mă simt că am ajuns până aici, când viaţa mea ar fi putut fi atât de diferită. Anii în care eu si Rain am stat cu voi... nu vă pot mulţumi îndeajuns. Nu vă pot explica nici ce a însemnat pentru mine să simt atâta siguranţă, să împart copilăria ei cu voi, să vă am aici ca să-i citiţi poveşti la culcare, să o duceţi la şcoală în primele zile si să o alinaţi la fiecare dintisor pierdut.

Vă mulţumesc că m-aţi ajutat să-mi găsesc iar echilibrul ca să-mi pot construi propria viaţă, ca fiica mea să fie mândră de mine. Când am avut-o pe ea, am înţeles atât de multe despre noi,

mamă. Se întoarce spre mine şi ochii mi se umplu de lacrimi. Şi-ţi mulţumesc pentru felul în care ai fost mereu lângă mine, deşi am fost prea încăpăţânată ca să văd. Şi, tată, tu ai fost mereu stânca mea, locul în care puteam să aterizez, şi nu m-ai lăsat să uit că puteam oricând să mă întorc acasă. Iar asta va fi mereu şi casa ta, noi vom fi mereu casa ta... Se opreşte şi cred că o să spună „cu sau fără mama”, dar nu o face şi cuvintele rămân plutind nerostite în aer atunci când continuă: Thomas a avut dreptate cu ce a spus despre locul ăsta şi chiar suntem norocoşi că am crescut aici, dar, mai mult decât atât, am fost norocoşi să vă avem pe voi, pe amândoi, aşteptându-ne cu braţele deschise.

Joseph plânge şi el acum şi nu cred că pot să mai îndur, e prea mult, n-o să pot niciodată să le mulţumesc pentru această seară, pentru că m-au făcut să mă simt atât de iubită, atât de norocoasă, atât de copleşită de recunoştinţă. Dar, înainte să pot să protestez, Violet se ridică şi ea, ştergându-şi ochii.

- Şi ar trebui să mai pot spune ceva după asta? Clipeşte agitată şi zâmbeşte printre lacrimi. Am avut o regulă, spune ea, adresându-le câte o privire în parte fraţilor ei. Aşa că, în loc de un discurs lung, pe care, sincer, ştim cu totii că n-as fi în stare să-l

termin, o să spun doar atât. Se întoarce spre noi cu ochii înroşiţi. Vă iubim. Suntem atât de recunoscători că sunteţi ai noştri, că ne-aţi crescut să iubim plaja, să ne iubim unul pe celălalt, şi pentru asta, pentru tot ce ne-ati dăruit, dacă vreodată o să ne simţim

singuri – vocea îi cedează –, când o să auzim valurile, o să putem închide ochii şi o să fim din nou aici, cu voi.

Ridicăm paharele, cu lacrimile rostogolindu-ni-se pe obraji.

- Noroc! spune Joseph. Vă iubim pe toţi!

Nepoţii strâng masa şi cineva dă muzica mai tare, făcând loc de dans pe iarbă. Marcus e aici şi o trage pe Jane după el şi mă întreb ce ştie el, ce i-a spus Jane că se întâmplă în seara asta. Dar felul în care o ţine pe după talie şi modul în care ea îşi dă capul pe spate şi râde îmi oferă răspunsul. Nu e nimic pe care să nu-l ştie despre ea, despre noi.

începe un cântec nou, *Brandy,* de la o trupă numită Looking Glass, iar Violet şi Connor încep să se mişte pe ritm. Li se alătură şi nepoţii, cântând. Thomas, şi Ann, şi Rain, şi Tony vin şi ei, strigând versurile şi dansând, cântând povestea unui marinar şi a fetei pe care a lăsat-o în urmă ca să cutreiere oceanele.

- Uită-te la ei, Joseph!

Vocea-mi e abia o şoaptă. El îmi strânge mâna.

- Ştiu. Cine ar fi crezut că o să fim atât de norocoşi?

Cei trei copii ai noştri şi oamenii pe care ei îi iubesc şi cei pe care ei i-au făcut, toţi aici, în seara asta. Vieţile lor sunt acum singurul fir de urmat; alegerile, şi greşelile lor, şi victoriile, şi regretele, şi oamenii pe care îi vor întâlni, familiile pe care le vor crea, cântecele lor care vor rămâne să vibreze cu mult după ce noi nu vom mai fi.

- Nu ar putea fi mai diferiţi. Râd. Suntem siguri că sunt toţi ai noştri?

Dar adevărul este că niciodată nu s-au asemănat mai mult decât în clipa asta. Pot să-l văd pe Joseph în fiecare dintre ei, în zâmbetul lui Violet, în afecţiunea fată de

fratele şi sora ei, în ţinuta lui Thomas, în încrederea lui liniştită, în devotamentul lui Jane fată de fiica ei.

Violet îi cuprinde cu braţul pe Thomas şi pe Jane şi dansează, cu sora mai mică între ei, înrădăcinaţi împreună, trei oameni total diferiţi, trei ramuri din acelaşi trunchi solid.

- Mă fac atât de fericită, fiecare în parte.

- întotdeauna am sperat că o să fie aşa, spune Jane, sărutându-mă.

- Să mergem şi noi, ce zici?

Ajungem la marginea ierbii şi Thomas se întoarce spre noi cu un zâmbet larg. De obicei, noi suntem cei care se întind să-i îmbrăţişeze, să îşi arate afecţiunea, dar în seara asta nu mai are reţineri, este bucuria întruchipată şi e aici, complet aici, şi el e cel care vine spre noi.

Pentru prima oară, ne trage în braţele lui larg deschise.

CAPITOLUL 26

Evelyn

Noiembrie 1992

Sandstone Lane e învăluită în cea mai densă noapte când intrăm în cartierul nostru. Farurile maşinii emit o strălucire stranie. Cauciucurile scrâşnesc pe stratul subţire de zăpadă ce s-a depus pe alee. îl văd pe Joseph în lumina emanată de bord, cercetând peisajul întunecat.

- Probabil că furtuna a dărâmat un stâlp de curent pe undeva.

- Aşa se pare.

Nu pot să mai schiţez nici un gest, atât de obosită sunt după o zi întreagă petrecută înclinând din cap, îmbrăţişând persoane bine intenţionate

si acceptând condoleanţe.

înmormântarea mamei mi-a părut o petrecere ciudată şi sumbră, la care majoritatea invitaţilor au fost prietenii şi copiii noştri – toti îmbrăcati în negru si Ir / t >
vorbind încet, dar nimeni sfâşiat de durere, nici o emoţie puternică abia stăpânită. Preotul a ţinut o predică generică, despre cum toţi ne întoarcem în pământ, în timp ce eu stăteam lângă el, simţind cum mă dor picioarele şi întrebându-mă cum a reuşit mama să trăiască atât de mult fată de alţii.

t r

Ce tradiţie ciudată e acest fel în care ne J
luăm rămas-bun, îngenunchind lângă un sicriu, mişcându-ne încet, încercând să facem cât mai puţin zgomot în timp ce vorbim despre trivialităţi, sumbri şi cerniţi. Ciudat cum propria mortalitate priveşte goală şi crudă din pădurea de chipuri care pândesc în jur. Şi pare prea târziu, detaşat de experienţa reală a pierderii, felul în care amintirea totuşi rămâne, junghiurile ascuţite care urmează: un miros familiar, un cântec la radio, o amintire apărută din senin în timp ce spăl vasele.

Joseph bagă maşina în garaj şi aştept în timp ce el dispare în întuneric şi caută bâjbâind o lanternă. Fasciculul de lumină apare după un clic şi intru în urma lui; îmi simt trupul împovărat şi totodată gol. Căutăm lumânări şi

chibrituri prin dulapuri şi le luăm cu noi sus. Casa asta e prea goală cu doar noi doi în ea. Aprindem fitilurile înnegrite şi camera e învăluită de o lumină galbenă şi pâlpâitoare, iar noi ne dezbrăcăm şi ne spălăm pe dinţi în penumbră. Joseph aprinde focul în sobe prin casă şi eu mai scot nişte pături din dulap pentru cazul în care căldura o să se disipeze peste noapte.

Ultima mea vizită la azilul în care a fost mama se transformă într-un val de vinovăţie şi tristeţe, mă trage dedesubt. Holul care duhnea a miros de cauciuc, a naftalină şi a clor, genul de loc unde nu poţi niciodată să te simţi acasă, ultima conversaţie pe care am avut-o cu ea.

A început prin a se plânge de Maelynn, de cât de sălbatică şi egoistă era întotdeauna; cum nu venea niciodată să-si viziteze r
propria soră. în mod clar, în mintea ei, în acea zi, Maelynn era vie şi sănătoasă. Aşa cum erau şi Tommy, uneori, şi tatăl meu. îi invidiam naivitatea. Aş vrea să pot şi eu să nu-mi amintesc, să cred că toţi cei pe care i-am iubit vreodată sunt doar plecaţi pe moment, poate în altă cameră, sau prea ocupaţi ori egoişti ca să vină în vizită. Ar fi trebuit s-o las în pace, ar fi trebuit să plec, dar n-am putut. Mă obosiseră prea mult ţipetele ei, boala ei, obosisem să fiu raţională, calmă şi răbdătoare, să nu muşc niciodată din

momeala ei.
Vocea mi-a coborât şi i-am răspuns într-un mârâit, dinţii de fier ai resentimentelor mele îngropate deschizându-se brusc, ca o capcană.
- De ce m-ai mai trimis la ea, dacă ţi se părea atât de îngrozitoare? Te săturaseşi de mine? Voiai să fie numai Tommy cu tine, ca să poţi să pretinzi că eu nu existam?
A închis ochii şi i-a strâns cu putere, ca şi cum ar fi simţit o durere profundă, dar, când i-a redeschis, am citit ceva nou în ei.
- Asta crezi tu? Luciditatea ei m-a readus la tăcere şi am uitat să mai respir. Dacă am fost dură cu tine... a fost din cauză că mă temeam pentru tine. îmi aminteai atât de mult de ea...
S-a pierdut iar şi mi-a fost greu să respir normal, coerenţa ei mă debusola în egală măsură ca ţipetele sau momentele în care mintea îi aluneca în neant.
- Nici tu, nici ea nu aţi fost niciodată mulţumite de ce aveaţi lângă voi. Am crezut... am crezut că Maelynn era singura persoană care putea să te facă să înţelegi. A clipit şi s-a uitat ciudat la mine, ca şi cum ar fi încercat să-si dea seama cine eram. Nu am ştiut ce altceva să fac, Tommy. 0 parte din mine a sperat că, dacă o s-o întâlnească, Evelyn o să o vadă aşa cum era. Cealaltă parte din mine se

temea că avea se îndrăgostească de ea, la fel ca toţi ceilalţi. Dar, cel puţin, dacă se întâmpla asta, ar fi fost împreună cu cineva care să o înţeleagă, care să fie lângă ea într-un fel în care eu nu am putut niciodată să fiu.

Chiar si în confuzia ei, am înteles-o cu

r f >

perfectă claritate, dar nu mi-am dat seama că plângeam decât atunci când lacrimile sărate mi-au ajuns pe buze. Atât timp în care am fost asa furioasă...

i

- Am...

- Am crezut că am făcut o mare greşeală, că ai luat de la ea doar părţile cele mai rele. M-ai părăsit când a murit Tommy... dar uite, eşti aici acum! Cel puţin, tu vii să mă vezi.

Un zâmbet îi întinde puţin buzele.

M-am gândit să-i explic de ce nu venea Maelynn, dar nu avea nici un rost, la ce bun să-i amintesc că cineva era mort de ani întregi când ar fi trebuit să-i amintesc din nou data viitoare? în schimb, am zis, bâlbâindu-mă:

- îţi mulţumesc că mi-ai spus!
- Ce ţi-am spus?

A clipit, dezorientată, şi o umbră de adâncă neîncredere i-a apărut pe chip. Şi, uite-aşa, nu mai era acolo. M-am ridicat, dându-mi seama că venise timpul să plec, simţind lacrimile înţepându-mi ochii.

Mama a mormăit ceva si s-a întors cu

t

spatele la mine. Apoi, s-a răsucit brusc, întinzând degetul arătător cu încheieturile umflate.

- Tu. Ce cauţi *tu* aici?

Nu puteam fi sigură cine eram atunci pentru ea. Trupul îi tremura, privirea agitată îi fugea dintr-o parte în alta, mă cerceta. Mi- am cerut scuze că am deranjat-o, am asigurat-o că greşisem camera şi am ieşit în grabă. Ultimul lucru pe care l-am văzut au fost ochii ei îngroziţi în timp ce închideam încetişor uşa. Imaginea ei tremurând sub pături, atât de mică şi de singură, mi-a rămas întipărită în minte.

Mă bag în pat cu un oftat şi Joseph se bagă sub plapumă lângă mine şi mă întreabă:

- Eşti bine?

Îmi sprijin capul pe cot, întoarsă spre el. în ziua în care am lăsat-o tremurând în camera ei, lacrimile m-au podidit când m-am văzut singură în maşină. în timp ce mă spăl la chiuvetă, văd în oglindă că ochii înconjuraţi de riduri seamănă cu ai ei. Si, când rulez coca de biscuiţi asa cum m-a învătat doamna Myers, mâinile mele au pete de bătrâneţe. Cât de puţin am înţeles... dar astăzi am fost terminată, stoarsă.

- Ştiam că e doar o chestiune de timp.

- Ştiu.

- Mă tot gândesc la cum am găsit-o ultima oară rătăcind pe afară. Era atât de speriată, atât de neputincioasă... Mă

opresc şi-mi amintesc cum s-a agăţat de mine ca un copil în timp ce-i puneam un halat de casă peste umerii goi şi osoşi. Dacă ajung şi eu aşa? Dacă ajungi tu?

- Nu ştiu.

Fruntea i se încruntă şi, chiar şi în umbră, îi desluşesc ridurile de îngrijorare de la tâmple.

Mă doare spatele fiindcă am stat în picioare toată ziua; simt furnicături în muşchi şi mă sucesc, încercând să găsesc o poziţie confortabilă.

- Nu vreau să uit, nu vreau ca unul din noi să ajungă la un azil de bătrâni. Vreau să rămânem aici, ca acum, pentru totdeauna.

Joseph se apropie de 70 de ani şi nici eu nu sunt departe, avem dureri, dar sunt tolerabile, zilele sunt încă ale noastre, să le petrecem aşa cum vrem, dar pentru cât timp?

- Din nefericire, draga mea, cred că unul din noi o să tragă lozul necâştigător.

Mă apropii de el, genunchii ni se ating. Lumina pâlpâie în spatele lui, o lumânare se stinge.

- Nu pare drept, nu crezi? mă întreabă.

Nu spun nimic, mă joc cu o gaură pe care am găsit-o în pătură.

- Nu poţi să fii prima care să plece, Evelyn. Aş fi pierdut fără tine... Nu aş suporta să rămân singur în casa asta mare.

- Ei bine, nici tu nu poţi fi primul. Şi eu aş fi pierdută... Nu-mi termin propoziţia. Pieptul mi se umple de teama viscerală de ceva ce pândeşte din umbră, unul din noi prăbuşit peste

un sicriu, târându-se în pat în fiecare seară, singur. Scutur din cap ca să- mi alung imaginea din minte. Crezi că vreunul dintre ei veghează asupra noastră?

- Cine ştie? Joseph ridică din umeri, apoi mă întreabă: Crezi că tatăl tău s-a bucurat să o vadă pe mama ta?

Surprinsă de întrebare, râd.

- Cred că, mai degrabă, i-a plăcut pauza de 20 de ani pe care a avut-o departe de ea.

Imaginea pe care o am în minte cu tatăl meu este vagă, după atâţia ani, dar încă pot să văd mustaţa stufoasă, trabucul strâns între dinţi. Nu pot să mă abţin să-mi imaginez cum îi cade în clipa în care deschide gura, şocat să o vadă apărând brusc, după atâţia ani de singurătate.

Joseph mi se alătură şi râsul nostru în camera întunecată e o eliberare, un nod care se desface.

- Şi Tommy? mă întreabă el.

- Tommy? El e prea ocupat cu fetele ca să bage de seamă. Pun pariu că le face cu ochiul tuturor îngerilor şi le spune că au cele mai frumoase aripi.

- Dar Maelynn?

- Sunt sigură că ea şi Betty merg mult prea repede cu carul lor şi deranjează harpiştii.

Gândul la Maelynn alături de iubirea vieţii ei – o femeie a cărei imagine mi-am închipuit-o doar după vocea pe care

am auzit-o la telefon –, trecând în forţă pe lângă un cor de îngeri, mă face să râd până- mi dau lacrimile.

- Si părinţii mei?

I I I

Joseph abia reuşeşte să pronunţe

I ti Ir

cuvintele printre hohote.

- Ei au încercat să pornească o pensiune si acolo, dar nimeni nu doarme în rai, asa că

> r r t

au tot locul numai pentru ei şi-şi petrec zilele giugiulindu-se în fiecare cameră.

Joseph mă lipeşte de el şi-mi îngrop capul sub bărbia lui.

- Da, aşa ar fi paradisul pentru mine.

Ne cufundăm în tăcerea liniştită care urmează, cu imaginile pe care le-am creat învârtindu-mi-se în minte. Flacăra lumânărilor e tot mai joasă şi Joseph îmi mângâie părul cu vârfurile degetelor.

- Ştii... Maelynn şi Tommy, ei n-ar fi vrut să îmbătrânească. Nu ar fi putut să suporte.

înghit cu greu.

- Dar tot nu e mai uşor, nu?

- Nu, nu este. Tace o vreme, apoi întreabă: Ce-o să se aleagă de noi?

- Dacă avem noroc, o să trăim într-o căsuţă între nori, unde să putem sta îmbrăţişaţi si să ne sărutăm si să nu ne

lift >

despărţim niciodată.

- Sper să fie aşa.

- Si dacă nu e?

- Atunci, nu vreau să-mi mai pierd timpul întrebându-mă.

îşi mută corpul peste al meu şi mă sărută, îmi trec degetele peste umerii lui, îl lipesc de mine. Mâinile lui explorează aceeaşi cale pe care au bătut-o preţ de atâţia ani, doar că suprafaţa s-a schimbat cu timpul. Face dragoste cu mine blând şi îi ofer aceeaşi dragoste în schimb, tandră şi sinceră, încerc să nu mă gândesc la case printre nori, sau la caruri, sau la harpe, sau la toate lucrurile pe care n-am fost niciodată îndeajuns de sigură să le cred. Mă gândesc, în schimb, la pielea lui pe pielea mea, la buzele lui peste buzele mele, la repetiţia liniştitoare a ritmului corpurilor noastre. Mă gândesc la acest ritm în timp ce stăm întinşi unul lângă celălalt, respirând adânc, într-o îmbrăţişare largă. Mă gândesc la acest ritm în timp ce adorm, cuibărită lângă el. încerc să nu mă gândesc la care, la foc, la întuneric, la ţărână, la tot ce ne aşteaptă când ritmul se opreşte.

CAPITOLUL *TI*

Joseph

Mai 2002

Avea o zi bună.

Nu s-a foit prea mult noaptea trecută.

Când m-am trezit, am fost surprins să o găsesc cufundată într-un somn adânc. Mam lipit de ea şi am rămas aşa până am simtit că e trează. S-a întors si s-a cuibărit

la pieptul meu, m-a sărutat de bună dimineaţa. Am făcut micul-dejun. Clătite. Un răsfăţ pe care-l rezervăm, de obicei, pentru nepoţi. Dar Evelyn a avut chef de clătite si nu ne mai refuzăm nimic acum. Nu când suntem atât de aproape. A întins pe una gem de căpşune, a spus că vrea să încerce. Să facă ceva ce n-a mai făcut niciodată, chiar dacă era ceva mărunt, o prostioară. A muşcat şi a râs, a ridicat din umeri. Mi-am pus şi eu gem de căpşune pe clătită.

A tras un pui de somn pe canapea în timp ce eu am muncit în grădină. După o oră, am intrat să mă spăl, mi-am curăţat noroiul de sub unghii şi m-am şters pe un prosop de vase. Am îngenuncheat lângă ea, lângă canapea. Mi-am întrepătruns degetele cu ale ei, I-am ridicat mâna la buze.

Din gură îi curgea salivă, l-am şters-o cu degetul mare. Salivează des când doarme şi o dată i s-a întâmplat chiar şi în timp ce era trează, în mijlocul unei conversaţii. A luat totul în glumă, a spus că-i era foame – glumea ca să-şi mascheze ruşinea.

îi şoptesc în timp ce încă doarme:

- îmi pare că n-ai apucat să faci tot ce ţi- ai dorit.

Tremurul accentuat, braţele atât de slabe, cele două piane rămase mute în birou. Amintirea ei atât de vie în mintea mea, bronzată, înotând înaintea mea în timp ce neîntrecem spre Stânca Matelotului.

S-a mişcat la atingerea mea. S-a trezit cu un zâmbet, ca si cum ar fi coborât dintr-un vis extrem de plăcut. Am întrebat-o:

- Ce te-ar face fericită azi? Putem să facem orice vrei.

- Ce vreau eu? Pare atât de mulţumită. Ochii ei gri-verzui sunt blânzi şi visători. Eu am tot ce mi-aş putea dori. Am făcut totul.

- îmi pare rău... am spus, timid.

- Pentru ce?

- Am senzaţia că n-am fost destul pentru tine.

- Cum poţi să spui asta? Şi-a trecut degetele prin părul meu. Am cântat cu orchestra, nu?

- Mai erau multe pe listele tale, multe altele pe care n-ai apucat să le faci.

- Nu numai despre liste era vorba. Listele au fost doar un punct de plecare, un mod de a simţi că trăiesc. A zâmbit. Anul ăsta a fost mai mult decât aş fi putut să cer vreodată. Si nu s-a terminat.

-     Nu, nu s-a terminat.

Am început să plâng, ştiind că, prea curând, avea să se termine, totuşi.

Evelyn a ridicat din sprâncene şi mi-a spus:

- Să fiu cu tine, ăsta a fost visul meu cel mai mare.

M-a sărutat si lacrimile mele sărate s- au J scurs între buzele noastre.

Am stat împreună în grădină, înconjuraţi de flori. Aerul dimineţii era cald, cerul senin, de un albastru nesfârşit, o zi perfectă de mai. Faţa ei s-a îmbujorat pe măsură ce temperatura a crescut. Pielea ei atât de delicată, subţire ca hârtia. Am hotărât să plantăm narcise galbene pentru copilul lui Rain. Urma să se nască în vreo două săptămâni.

Evelyn s-a dus la violete, cu pas sigur. A cules una şi şi-a pus-o după ureche. Era un gest pe care-l făcea când era tânără, învârtindu-se în poiana cu flori de câmp. A zâmbit şi a ridicat braţele spre cer. Nici măcar nu-i tremurau când a spus:

- Ce grădină frumoasă ai făcut pentru noi, Joseph!

Avea o zi bună.

Accident vascular, aşa i se spune uneori.

Atac cerebral.

O lovitură a sortii. O lovitură... Mintea mea nu poate să cuprindă clipa în care

braţele iau căzut, trupul i s-a prăbuşit între violete. Cuvintele i s-au năruit sub limbă, picioarele i s-au prăbuşit sub trup. Faţa ei fără expresie.

Evelyn cocoţată pe blatul de bucătărie, trăgându-mă spre ea să mă sărute. Evelyn cu părul lung şi ud, întinsă pe spate, pe ponton. Evelyn cu Violet pe coapsă, dansând în bucătărie. Evelyn la pian, cu spatele drept şi concentrată. Evelyn amestecând aluatul de prăjituri cu o lingură de lemn. Evelyn înotând înaintea mea în valuri. Evelyn înfăşurată într-un prosop, după duş. Evelyn în rochia violet, coborând din tren. Sărutându-mă. Strângându-mă în braţe. Trupul ei lipit de al meu în patul nostru. *Evelyn.*

Ambulanţa. Spitalul. Lipit de ea în patul ajustabil, sărutându-i obrajii. Strângându-i mâna. Copiii au fost acolo imediat... sau poate că a durat o vreme. Nu sunt sigur cum a trecut timpul. Bătăile unui ceas. Bătaia miezului de noapte.

Nu era destul timp. Nu aveam destul timp. Trebuia să avem mai mult timp. încă o lună împreună. Apoi, să plecăm împreună, fiecare în braţele celuilalt. îi amorţise braţul,

* J f* mi-a spus. Nu simţea atingerea mea. Nu a simţit când am prins-o şi nu a putut să spună ce încerca să spună. Nu a putut să mă vadă.

Trebuia să avem mai mult timp.

Avea o zi bună.

Am făcut o grădină frumoasă *împreună,* Evelyn.

Asta voiam să-i spun înainte să cadă.

Am făcut grădina asta împreună. Şi e frumoasă.

CAPITOLUL 28

Joseph

Decembrie 2000

E tăcută în maşină, în timp ce ne întoarcem de la doctor. Radioul e închis, căldura iese în valuri din radiator. Drumul înapoi acasă după fiecare consult a fost tăcut, încărcat de îngrijorare, de întrebări, dorinţa de a găsi răspunsuri dublată de teama a ceea ce vor însemna aceste răspunsuri. 0 luăm pe Sandstone Lane; pe plaja Bernard, valurile se opresc într-o pătură proaspătă de zăpadă, nisipul din mijloc e neted şi întunecat, un pod dezolat între crusta de gheată si valurile de culoarea otelului.

- E bine că am aflat acum. Acum, cel puţin ştim. îmi pun mâna peste a ei şi o simt cum tremură sub atingerea mea. O să trecem peste asta. O să fim bine.

Gura i se strânge aşa cum se întâmplă atunci când nu vrea să plângă, dar

câteva lacrimi tot scapă şi-i alunecă pe obraji.

Ştiu că se gândeşte la mama ei, care a avut altă boală, însă o boală care a sfâsiat-o

în acelaşi fel, cusătură cu cusătură. Mama ei care ţipa şi azvârlea cu obiecte în îngrijitoare. Care pierdea şirul timpului, şi al chipurilor, şi al conversaţiilor chiar în timp ce vorbea, care a redevenit copil, singură, timidă şi speriată.

Evelyn nu va fi aşa... atât de mulţi oameni trăiesc ani întregi cu boala asta, o viaţă întreagă, există medicamente, a spus doctorul, lucruri care să o ajute cu simptomele. Un caz atipic, a spus, dar surprins destul de devreme... *stadiul întâi.*

A început cu lucruri mărunte, care nu însemnau mare lucru, ţinând cont de vârsta noastră. Dureri de gât şi de spate. Probleme cu somnul. Lucruri pe care le uita. Evelyn are 75 de ani, eu – aproape 78, trupurile noastre nu mai cooperează ca altădată şi e normal să fie aşa. Mie mi se pun cârcei în picior în timpul nopţii. Nu pot să citesc fără ochelari. Sunt dimineţi pe care le petrec aşezându-mă şi ridicându-mă de pe toaletă. Am crezut că simptomele lui Evelyn sunt fireşti. Şi prietenii noştri se plâng de insomnie, de faptul că-şi pierd cheile, că au tot felul de dureri – nu

erau motive de îngrijorare.

Dar a început să piardă noţiunea timpului, să uite nume si locuri, conversaţii la care fusese prezentă. Adormea în mijlocul zilei şi noaptea bântuia prin casă. Şi apoi, a început să-i tremure mâna stângă.

Doctorii au refuzat să-i dea diagnosticul din prima. Au vrut să elimine mai întâi orice altă posibilitate. Un atac cerebral, Alzheimer, atrofie multisistemică. Fiecare mai cumplită ca anterioara. Am văzut un neurolog specializat în tulburări de mişcare. Atât de mulţi doctori, atât de multe scanări la tomograf. RMN-uri. Analize de sânge. Teste peste teste.

Evelyn m-a pus să-i promit că n-o să le spun nimic copiilor. Nu până nu ştim mai multe, a spus. Nu voia să-i îngrijoreze. Nu înainte să avem răspunsuri. Apoi, nu până când nu eram cu toţii împreună. Nu înainte de Crăciun. Nu de Crăciun. Nu înainte să fie pregătită. îşi ascunde tremurul sub pături, pulovere, mese, îşi bagă mâna sub fund, face orice numai să nu le trezească bănuieli. Din când în când, copiii şi-au exprimat îngrijorarea faţă de mine, mi-au pus întrebări vagi la care am evitat să răspund, caută indicii pentru o ghicitoare pe care nici unul dintre noi nu vrea să o dezlege.

Expresia lui Evelyn când doctorul i-a

spus ce are, cu ce va trebui să lupte până la sfârşitul vieţii a fost una pe care am mai
văzut-o o dată pe chipul ei, când m-am întors acasă singur şi am găsit-o în uşa pensiunii. Un amestec de teamă, furie şi uluire, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că era adevărat. O expresie pe care m-am rugat să n-o mai văd vreodată.

„Pe baza rezultatelor testelor şi a evaluărilor, putem spune cu încredere că ştim cu ce vă confruntaţi. Există
medicamente pe care le putem
încerca...”

Evelyn s-a afundat din ce în ce mai mult în sine pe măsură ce doctorul îi explica şi o mască parcă din fier i-a apărut pe faţă. Doctorul vorbea doar cu jumătate de gură, îmi amintea vag de un păpuşar netalentat.

în felul ăsta, aproape că am putut să mă conving că era un spectacol la care eram doar spectatori. Că vorbea despre altcineva.

Cuvântul *Parkinson* nu avea nici o legătură cu soţia mea.

Boala Parkinson... dar era Evelyn. Evelyn *a mea.* Aceeaşi Evelyn care plutea pe spate în ocean, cu degetele cu unghiile date cu ojă ieşindu-i din apă. Evelyn, netedă şi goală în patul nostru. Degetele subţiri ale lui Evelyn supunând clapele pianului. Nu puteam

să leg cuvântul *Parkinson* de viaţa noastră împreună. Nu se potrivea.

Cauciucurile trosnesc pe aleea din faţa casei noastre, lăsând urme în zăpadă, şi încetinesc blând şi opresc motorul. Tăcerea e şi mai stridentă fără huruitul motorului, bâzâitul ventilatorului si vibraţia roţilor. Nici unul din noi nu schiţează vreo mişcare de a intra în casă.

Ca şi cum, dacă nu coborâm din maşină, tot ce am aflat o să rămână prins înăuntru, ca şi cum putem să oprim totul atât timp cât nu deschidem uşile.

Evelyn vorbeşte pentru prima oară, cu o voce atât de stinsă, încât aproape că nu o aud:

- Nu vreau să trăiesc ca mai puţin decât sunt.

Vocea tărăgănată a doctorului: „Sunt cinci stadii ale Parkinsonului, dar, judecând după simptomele dumneavoastră, avansaţi mai repede decât normal...”

- Ştiu. Mai avem timp până să trebuiască să ne facem griji.

- *Nu pot* să trăiesc ca mai puţin decât sunt.

Mă prefac puternic în faţa disperării ei.

- O să înfruntăm totul pe măsură ce apare.

„Va continua să progreseze...”

Scutură din cap şi iritarea mocneşte în spatele calmului.

- Nu mă asculţi. *Nu vreau* să înfrunt ce o să apară. Cine ştie cât timp o să mai fiu bună pentru tine, pentru oricine?

- Nu vorbi asa!

- Ai văzut cum era mama... Se opreşte. Nu pot să trăiesc aşa. Nu pot.

- Ea avea Alzheimer.

Evelyn se înmoaie.

- E doar alt cuvânt, Joseph. Boala asta o să mă macine în acelaşi fel. Poate chiar mai rău.

- Dar tu eşti mai puternică decât mama ta. Mulţi oameni trăiesc mult timp cu Parkinson... poate cu tratament, cu

medicamente, poţi să lupţi. 0 să trecem peste asta împreună.

Vocea mi se pierde la *împreună.*

- Nu putem să *trecem peste asta.* 0 să fie din ce în ce mai rău şi o să se-ntâmple repede. Ai auzit ce-a spus doctorul. Nu vreau să te fac să treci prin ce o să urmeze.

- Ce tot spui acolo?

- Cred că, poate, o să mai trăiesc anul ăsta... Se opreşte şi, când continuă, vocea îi e doar o şoaptă:... Şi atât.

- Despre ce vorbeşti?

- Un ultim an.

- Nu glumi!

- Nu glumesc.

Căldura începe să se piardă din maşină, îmi văd aburii respiraţiei când expir. Nu ştiu cum să răspund, argumentele cu care încerc să o liniştesc sunt slabe si fortate, »I I f mărginite de o groază pe care nu pot să o stăpânesc. Mă gândesc la tata, la cum era după ce a murit mama, cum privea pe fereastră şi se învârtea ca o fantomă prin camerele pensiunii. Cum durerea l-a răpus după ce ea n-a mai fost, cum moartea milostivă l-a eliberat din iadul însingurat creat de absenta ei.

I

- Nu vreau să trăiesc fără tine.

- E mai bine decât să mă vezi destrămându-mă – oricum, mă pierzi. Nu văd altă cale mai bună.

îmi împreunez degetele în poală, îmi mânuiesc neputinţa ca pe o sabie

boantă.

- în cazul ăsta, o să vin cu tine.
- Nu fi ridicol! Tu nu eşti bolnav.

- Nu-mi pasă. Dacă tu poţi să spui lucruri absurde, pot şi eu.

- Nu sunt absurde. Nu vreau să mă ştie copiii aşa, nu aşa vreau să-şi amintească de mine. Şi nu vreau ca tu să mă vezi... Evelyn se opreşte şi lacrimile încep să-i şiroiască, alunecându-i de pe bărbie pe gât. Nu vreau să se termine asa.

îl mângâi părul şi ochii îmi înoată în lacrimi.

- Iar eu nu vreau să se termine.
- Mi-e frică, scânceşte.
- 0 să fie bine.
- Uită ce-am spus! îmi pare rău!
- Ştiu. Si mie mi-e frică.

0 iau în braţe si inima îmi bate de să-mi spargă pieptul în timp ce consola centrală îmi intră în şold. *Tumoarea mamei. Ochii goi ai tatei.* 0 ţin suficient de strâns cât să-i opresc tremurul, încerc să ne feresc pe amândoi de adevărul care se închide în jurul nostru. Temerile noastre sunt nişte nori negri înainte să izbucnească furtuna.

„Un ultim an.” Cuvintele îmi răsună în minte.

CAPITOLUL 29

Joseph

Mai 2002

Soarele intră printre jaluzelele trase şi strâng din ochi şi mă întorc spre partea ei de pat. Cearşafurile sunt reci unde ar trebui să fie ea, un fir răzleţ de păr cărunt luceşte pe perna ei umflată, pătura e întinsă. Lângă covor, papucii ei au rămas aşezaţi strâmb, usa de la şifonierul ei e întredeschisă. Pe noptiera ei, un pahar cu apă, cu urma buzelor ei păstrată pe margine.

Trei dimineţi m-am trezit fără ea. Ochii îmi sunt înroşiţi si privirea mi-e înceţoşată, aerul e greu şi mă apasă, presându-mă sub el. Privesc cifrele roşii de pe ceasul digital care continuă să se schimbe. Păsările ciripesc dincolo de fereastră, valurile se rostogolesc pe plaja Bernard. Mângâi colţul pernei ei cu degetul mare. Golul total mă cutremură, mă împietreşte. Pustiu.

îmi amintesc cum am sărutat-o pe patul de spital, cum monitoarele bipuiau, fără să înregistreze nimic, dar ea era acolo, trebuia să fie, cu ochii închişi, cu trupul cald. Cum m-am urcat

lângă ea, cum am ţinut-o în braţe şi i-am mângâiat faţa. Cum i-am spus: „Te iubesc, te iubesc, întoarce-te, nu mă părăsi, te iubesc. întoarce-te! Iubirea mea, viata mea, te iubesc”.

Cum am simţit-o că se duce, copiii erau lângă mine atunci, toţi îi ţineam mâinile, braţele, o îmbrăţişam si o linişteam, ştiind
că nu mai era nimic altceva de făcut decât să o asigurăm de dragostea noastră, să o alinăm, să-i sărutăm fruntea şi obrajii, să-i spunem: „E-n regulă dacă trebuie să pleci.
Da? E-n regulă, iubirea mea. E-n regulă. Sunt aici. Suntem aici”.

Cum mi-a strâns uşor mâna si am înţeles
că m-a auzit, că a ştiut că suntem toti acolo, lângă ea.

Apoi, s-a dus.

Noaptea trecută, în somnul meu agitat şi chinuit, am visat că era luată de ocean şi striga după mine acoperind mugetul valurilor. Eu călcam apa, disperat, îi auzeam ţipetele ascuţite, dar nu am putut ajunge la ea. A apărut din nou, pe fundul oceanului, plutind liniştită, cu ochii închişi, cu părul mişcat de curent, şi i-am prins mâna ca să o trag la suprafaţă, dar s-a scufundat şi mai adânc şi m-am băgat sub apă după ea, dar am scăpat-o. M-am trezit strigând, dar nu avea cine să-mi

răspundă. Acum, stau întins, treaz, convins că totul nu a fost decât un vis crud, şi îmi imaginez curbura trupului ei lipit de al meu, căldura ei radiind sub pătură. Mă rog să-mi fie dată încă o viaţă întreagă împreună cu ea. Aceasta nu a fost destul de lungă.

Copiii au venit şi au plecat în fragmente înceţoşate, dar nu înţeleg când îmi vorbesc. Sunt sub apă, sunetele sunt înfundate, mă scufund după Evelyn. Plutesc singur printre valuri, în derivă. Farfurii sunt împinse spre mine, dar am uitat cum să înghit şi le refuz. Trei zile au trecut fără permisiunea mea, dându-mi doar vag seama că soarele răsare şi întunericul se lasă din nou. Timpul încetează să mai existe, la fel şi eu.

Chiar e cu putinţă să nu mai fie?

Am planificat împreună detaliile, cu aproape un an în urmă. Am ales casa funerară din oraş, am lăsat instrucţiuni ca buchetele să fie proaspăt culese din grădina noastră, am cerut să cânte cineva la pian *Vil Be Seeing You,* melodia lui Billie Holiday. Trebuia să fim incineraţi şi cenuşa să ne fie împrăştiată de familia noastră pe plaja Bernard. Totul a fost o listă parcă ireală, o logistică ipotetică de care m-am simţit complet detaşat. Nu trebuia să o văd niciodată luată de mare.

Nu m-am mai îmbrăcat, nu m-am mai spălat pe dinţi, nu m-am mai bărbierit.

Sunt învăluit în duhoarea durerii mele, am un gust amar pe limbă şi obrajii ţepoşi.

Astăzi însă, stau sub apa fierbinte a duşului şi o las să mă ardă în timp ce imaginile mi se învârtesc în minte. îmi apăs fruntea de perete. Pârâiaşe de săpun îmi înţeapă ochii până ce apa se răceşte şi pielea mi se face ca de găină şi tremur. Prosopul ei e agăţat lângă al meu şi rezist impulsului de a mă înveli în el; vreau să mă înfăşor ca într-un cocon în mirosul ei floral,
dar vreau şi să-l păstrez acolo, împăturit şi aşteptând-o.

Mă îmbrac în costumul pe care l-am purtat în ziua în care ne-am căsătorit. Era pus în pod, lângă rochia ei de mireasă şi rochia mov pe care o purta în ziua în care a coborât din tren. Atâtea haine au venit si s-au dus de-a lungul anilor, băgate în cutii pentru a fi donate sau îndesate în tomberoane umplute până la refuz, dar de acestea nu ne-am îndurat niciodată să ne despărţim. Sacoul e învechit şi larg la umeri, dar încă mi se potriveşte, în mare.

Dacă mă priveşte, cred că i-ar plăcea să mă vadă din nou îmbrăcat în el. Si eu o s-o mai văd o dată, pentru ultima dată, azi în rochia ei preferată. Nu ştiu dacă o să pot suporta. întotdeauna a fost atât de frumoasă în violet.

Un nasture de pe mânecă atârnă şi,

fără ea, aşa o să rămână. Un ruj de-al ei zace culcat pe-o parte, răsturnat pe comodă, şi îl pun la loc. îmi ridic privirea şi sunt şocat să văd în oglindă un bătrân îmbrăcat în costumul meu, cu pielea lăsată, cu trupul aplecat şi ofilit. Nu-l recunosc. Privesc în altă parte, caut un adevăr alternativ, dar mâna pe care o găsesc învârtind nasturele este pătată şi brăzdată de vene umflate. Mă aştept să-i găsesc degetele micuţe trecute printre ale mele, dar sunt goale, urâte şi transpirate şi le ascund în buzunare. Pielea ei, catifelată ca petalele florilor, de mâine va fi cenuşă. Cenuşă împrăştiată pe plaja pe care căutam scoici în genunchi, pe care ne-am sărutat pentru prima oară, unde copiii noştri au învăţat să înoate, unde am stat unul lângă altul pe scaune pliante în timp ce după-amiezile aurii alunecau spre amurg. Umerii, abdomenul, coapsele pe care le-am sărutat, harta care m-a condus întotdeauna acasă.

Cum o să-mi mai găsesc drumul fără ea?

Ies pe hol cu pasul îngreunat, mâna îmi alunecă pe balustradă, cobor în bucătărie pe treptele care scârţâie. Nu se aud alte scârţâituri în spatele meu, nu se aude clinchet de vase în fata mea. Sorturile ei sunt atârnate lângă cămară, cana ei de

ceai, băută pe jumătate, a rămas lângă chiuvetă, îmi târăsc picioarele prin uşa turnantă spre sufragerie, trec pe lângă pianele tăcute, cu gurile lor căscate, apoi, din foaier, ies pe uşa de plasă pentru a-mi lua ultimul rămas- bun de la ea.

Nu e drept. Nu a fost destul. Nu ar putea fi niciodată destul.

CAPITOLUL 30

Joseph

Mai 2002

Soarele care pătrunde prin fereastră mă încălzeşte, inundă fiecare detaliu al camerei de spital într-o lumină proaspătă. Cârlionţii cad din părul pe care Rain şi l-a prins la spate. E ridicată pe perne, în pat, şi Tony stă pe un scaun de vinii, lângă ea. Jane se leagănă de pe un picior pe altul şi priveşte radiind grămăjoara pe care o ţine în braţe. Primul ei nepot – un cu totul alt fel de dragoste nemărginită.

Marcus a rămas lângă uşă, cu un balon în mână, şi ridurile de la coada ochilor îi trădează afecţiunea în timp ce o priveşte.

Săptămâna trecută, am împrăştiat

cenuşa lui Evelyn, împreună, pe bancul de nisip, privind cum pluteşte luată de vânt ca fulgii unei păpădii. Connor îi mângâia părul lui Violet în timp ce plângea la pieptul lui – căsnicia lor a fost ca un bolovan pe o muchie, a trebuit să cadă ca să găsească un teren solid. Thomas a şoptit sugrumat „La revedere!” în timp ce ne întorceam spre ţărm, cu ochii înroşiţi atintiti asupra I orizontului si cu Ann tinându-l strâns de braţ. Rain a cules un buchet de violete pe care le-a împrăştiat în valuri. Am stat lângă ei, cu picioarele goale şi pantalonii suflecaţi până la genunchi, parte din momentul la care n-ar fi trebuit să fiu niciodată martor, dar am fost acolo, urmele mele micşorate rămase dovadă după ce am plecat, urme ce aveau să dispară odată cu fluxul. Marcus a cuprins-o pe Jane cu braţul, şi ea s-a sprijinit de el, de stabilitatea şi de forţa lui. L-a lăsat să o susţină.

Astăzi, Marcus împărtăşeşte momentul, oferindu-i-l pe deplin.

- E perfectă, şopteşte Jane.

Un moment de cotitură pe care noi nu I- am trăit alături de fiica noastră cea mare, când a fost rândul ei. A fost singură în spital? I-a fost frică? Nu ne-am întâmpinat prima noastră nepoată la venirea ei pe lume, cu feţişoara botită si roz si înfăşată în

hăinuţe de nou-născut, nu am văzut chipul extenuat, dar radiind de fericire al lui Jane, o fericire ce se oglindeşte acum pe faţa lui Tony şi pe a lui Rain. întotdeauna am

încercat să recuperăm tot ce am ratat pentru că nu am cunoscut-o pe Rain decât abia când avea paisprezece luni. Şi acum, fetiţa aceasta, strănepoata noastră, intră în lume în clipa în care eu mă pregătesc să o părăsesc. Ce o să ratez acum, când acest bun-venit va fi atât de curând urmat de un rămas-bun?

- Eve, spune Rain. Am numit-o Eve.

Eve. Cu pielea atât de roz şi de nouă şi ochi atât de ficşi, care nu clipesc. Sunt rupt în două; sunt prins într-un puţ de durere şi Eve e ca apa de ploaie, proaspătă, care cade de sus şi mă revigorează. Mă sfărâmă şi mă vindecă. *Eve.* Cenuşa lui Evelyn purtată de briza oceanului, sclipind în bancurile de peştişori si cuibărindu-se în cochiliile crabilor pustnici, a reuşit să se întoarcă iar la mine.

- Tată, vrei să o ţii?

Jane îmi pune bebeluşul în braţe si mirosul său dulce mă copleşeşte. E înfăşurat în păturica pe care i-a făcut-o Evelyn, un galben pastel, şi stomacul mi se strânge de durerea dorului de ea. Fiecare zi fără ea e o eternitate pustie.

„Uite ce grădină frumoasă am făcut, Evelyn! împreună.”

Acasă, îngenunchez la marginea răsadului şi încep să sap. Sudoarea mi se adună la baza cefei, în căldură. Pământul de deasupra e uscat după mai multe după- amiezi calde de mai,

dar dedesubt e rece şi umed. Bulbii din palma mea sunt tari şi maro, ascund bobocii de soare pe care-i poartă, narcise galbene pentru Eve, primele flori care apar în fiecare an, după ce trece iarna. Fac mai multe găuri, apoi înfig bulbii în pământ. Netezesc partea de la suprafaţă şi îi ud, lichidul rece îi spală, le dă viaţă.

Anul viitor şi în fiecare an după aceea, Rain şi Tony vor sta pe banca asta, Oyster Shell va fi casa lor, o vor ţine pe Eve în braţe sau o vor privi plimbându-se, alergând şi dansând printre flori, atunci când narcisele o să vestească primăvara, cu clopoţeii lor aurii si strălucitori.

Este atâta frumuseţe aici!

înăuntru, clapele de fildeş sunt reci la atingere, dar netede, reconfortante. Mă aşez la pianul Baldwin, unde Evelyn şi-a petrecut atâta vreme, umplând casa noastră cu muzică, cu melodii calde care mau găsit în timp ce lucram în grădină. Apăs o clapă şi se aude un ecou jos. E atâta linişte aici.

Mă ridic si deschid bancheta, unde-si tine partiturile şi unde sunt ascunse scrisorile noastre. Intenţionam să le lăsăm pe blatul din bucătărie în ultima zi, ca să le găsească apoi copiii. Nu sunt sigur că Evelyn a apucat să le termine pe ale ei. Scrisul ei a devenit atât de

mic şi de dificil de citit spre final. Deşi plicurile mele au fost sigilate cu luni în urmă, mă tem că ce am avut atunci de spus nu a fost suficient, nu am ştiut niciodată exact cum să încep să-mi iau rămas-bun.

Caut printre partituri scrisorile ascunse dedesubt, trec de ale mele ca să le găsesc pe ale ei. Patru plicuri albe, unde ar fi trebuit să fie trei. Le iau pe rând – *Jane, Thomas, Violet* – toate marcate cu un scris mic, chinuit. Sub ele, pe al patrulea plic, e scris *Joseph,* cu literele cursive pe care mi le amintesc.

Mâinile îmi tremură când îl deschid. Mă las înapoi pe băncuţă şi citesc:

24 decembrie 2001

Dragă Joseph,

Dacă citeşti asta înseamnă că te-am părăsit mai devreme decât am spus că o s-o fac.

îmi pare atât de rău, scumpule. Vreau să ştii că, oriunde sunt, mi-e îngrozitor de dor de tine. Nu am cunoscut niciodată o lume în care tu să nu exişti si nu vreau să mi-o imaginez nici pe următoarea fără tine.

Dormi lângă mine în timp ce scriu aceste rânduri. Ar trebui să te vezi când dormi, e unul dintre lucrurile mele preferate, chiar şi când ai

părul ciufulit şi gura deschisă. Dacă nu m-as teme să nu te trezesc, te-as săruta chiar acum. Chiar aşa, pe gura deschisă.

Este Ajunul Crăciunului – dimineaţa de Crăciun, mai bine zis. Este toiul nopţii şi, ca de obicei în ultima vreme, eu nu am somn.

Simt cum mă duc acolo unde tu nu mă poţi urma. îmi dau seama că sunt momente în care mă pierd şi asta mă sperie. Dar, într-un mod ciudat, mă şi linişteşte, pentru că-mi dau seama că am luat hotărârea corectă, deşi să vă las pe toţi în urmă e ultimul lucru pe care mi-l doresc. Asta nu e ceva ce să pot depăşi cu forţa voinţei, nu e ceva de care să pot să scap.

Ceea ce mă aduce la ce vreau să-ţi spun. Dacă eu nu mai sunt, nu urma planul până la capăt, te rog! Tu încă ai atât de mult timp, şi copiii nu se aşteptau încă să mă piardă. Sper că pot acum să înţeleagă că nu a fost niciodată alegerea mea cu adevărat. Dar este a ta. Nu face nimic numai pentru că mi-ai promis mie. Ştiu că te simţi vinovat pentru lucruri pe care nu le poţi controla şi mă tem că o să faci cumva să adaugi şi pierderea mea pe lista asta.

Te rog, Joseph, nu o face! Lasă-mă să te liniştesc! Nu are pentru ce să-ţi pară rău. Tu eşti motivul bucuriei mele. Tu eşti viata mea, visul meu cel mai mare devenit realitate. Tu ai salvat familia asta şi, din toate punctele de vedere, m-ai salvat pe mine. Cum aş putea să-ţi mulţumesc pentru că nu mi-ai dat niciodată drumul?

Am avut o viaţă incredibil de frumoasă împreună. Nu aş fi putut să cer mai mult. Şi tot nu ştiu cum să-mi iau rămas-bun de la tine.

Nu făcea parte din plan, ştii doar. Şi poate că asta e ideea.

Nu putea fi un plan, nu cu adevărat.

Te iubesc, Joseph! Te iubesc pentru că m-ai aşteptat, cu atât de mulţi ani în urmă. Şi, oriunde sunt acum, nu trebuie să te grăbeşti

să vii la mine, pentru că o să te aştept acolo întotdeauna.

Cu dragoste,

Evelyn.

Citesc scrisoarea iar şi iar, lacrimile îmi înceţoşează privirea, rândurile se amestecă, mă simt tot mai slab şi pierdut în cuvintele ei, până ce nu pot să mă mai ţin drept. Mă las peste clapele pianului şi casa răsună umplută

de notele apăsate de braţele mele. Zumzetul care urmează tremură prin mine, golindu-mă şi în acelaşi timp umplându-mă cu dulcea lui tristete.

CAPITOLUL 31

Joseph

Iunie 2002

Valurile se retrag de pe picioarele mele goale în timp ce-mi afund degetele în nisipul ud. Weekendul trecut, plaja Bernard a fost plină, ca la fiecare început de sezon, amatorii de ski-jet au înconjurat Stânca Matelotului, muzica s-a auzit răsunând din boxe, puzderie de oameni au venit pe plajă, înarmaţi cu lăzi frigorifice şi strigându-şi prieteni pe care nu i-au mai văzut de la sfârşitul sezonului trecut. Astăzi, plaja a fost mai liniştită, plină de familii din partea locului care-şi reiau ritmul de vară, aducându-şi scaunele pliabile şi făcându-şi cu mâna în timp ce-şi ocupă locurile obişnuite, la distantă suficient de mare unii de ceilalţi pe coasta în formă de semilună.

Fâşia de nisip se întinde în faţa mea, fluxul creşte pe măsură ce soarele începe să se stingă. în dimineaţa asta, am fost trezit de murmurul blând al

valurilor si de ciripitul păsărilor la fereastra mea deschisă. Am lăsat cafeaua pentru o partidă revigorantă de înot până la Stânca Matelotului; trupul mi s-a încordat în apa rece când am sărit de pe doc, pielea mi s-a înroşit când am frecat-o cu prosopul, să se usuce. Au venit şi ceilalţi pe parcursul următoarelor ore, familia noastră ocupând o porţiune din ce în ce mai mare pe plaja Bernard. Marea era la reflux când am ajuns, lăsând să se vadă bancul sclipitor de nisip pe care ne-am târât scaunele şi unde am împărţit apoi sendvişuri înfăşurate în celofan, şi cireşe, şi pungi foşnitoare de chipsuri. Apa s-a îndepărtat de gleznele noastre pe măsură ce dimineaţa s-a transformat în după-amiază, scoţând la iveală prundişul neted şi dur de dedesubt, presărat cu cochilii spiralate ale crabilor pustnici, grupuri de melci maronii şi, pentru ochiul antrenat, din când în când, câte o scoică îngropată, dată de gol de dâra pe care a lăsat-o în nisip. 0 zi neobişnuit de caldă pentru începutul lui iunie, cu temperaturi mai potrivite pentru iulie sau august, anunţând sezonul estival extins care o să urmeze, zilele de vară întinzându- se înaintea noastră ca o mână deschisă.

Stau la marginea apei îngheţate până-mi amorţesc gambele. Un pescăruş singuratic ţipă în timp ce mi se învârteşte deasupra capului. Văd

sclipirea unei sticle şi sper, ca întotdeauna, că sunt mesajele pe care le- am trimis vara trecută si care au reuşit, ƒ I • cumva, să-şi găsească drumul înapoi la noi. Cuvintele pe care n-am apucat să le citesc, ultima ei scrisoare care încă pluteşte acolo, undeva. Dar, ca de fiecare dată, e doar un joc de lumină, doar raze care se răsfrâng în valuri. Soarele a coborât acum, dar pielea mea păstrează căldura acumulată în timpul zilei chiar şi când temperatura scade. Am rămas ultimii pe plajă şi cerul se sfâşie în nori pictaţi în nuanţe de mov şi de roz, care se reflectă în mare. Lumina si sunetele s-au ƒ potolit, totul e calm. Acesta a fost întotdeauna momentul ei preferat din zi.

Mă întorc spre semicercul nostru de pături şi scaune. Rain şi Tony sunt cuibăriţi sub o umbrelă dungată, cu Eve în braţele lui Rain. Jane e întinsă pe o pătură lângă ei, cu Marcus alături, care, ridicat într-un cot, soarbe dintr-un ceai cu gheaţă. Violet şi Connor stau împreună pe şezlonguri, cu tunele pe care le-au săpat cu călcâiele în nisip în faţa lor. Violet râde la ceva ce a spus Connor şi el îşi pune mâna pe genunchiul ei, momente simple care clădesc ceva mai mult, aşa cum picăturile de noroi, când se scurg una peste alta, formează un castel, cum

firele minuscule de nisip creează o fundaţie pe care se poate construi. Thomas şi Ann vin spre noi, oprindu-se să privească un crab-potcoavă adus de valuri în timp ce se întorc de la plimbarea cu ski-jetuL

Soarele coboară mai mult, deja nu se mai vede decât un semicerc deasupra liniei orizontului.

E timpul să plec.

Şi totuşi, pielea mea e încă încărcată de căldură. Norii pictează în nuanţe trandafirii şi oranj de acuarelă cerul senin şi albastru.

0 briză infinit de uşoară dansează pe pielea mea. Trag în piept aerul sărat, mirosul de mosc vindecător al oceanului, care va fi întotdeauna al ei.

îl bat pe Thomas pe umăr, îl trag spre mine.

- Nu trebuie să pleci încă, nu, tată?
- E timpul. A fost o zi perfectă.

Mă ţine strâns. Ann mă cuprinde în braţe şi îşi îngroapă faţa în gâtul meu. Această rară manifestare de afecţiune din partea ei mă ia prin surprindere, mă cufundă mai adânc în realitatea pe care am încercat să o alung de când m-am trezit. Violet îşi muşcă buza si se forţează să zâmbească, vântul îi ridică buclele cârlionţate. Connor are chipul împietrit, resemnat, dar amândoi se ridică să mă îmbrăţişeze. 0 sărut pe Rain pe frunte şi pe Eve pe obrăjorii de îngeraş, apoi îi îmbrăţişez pe Marcus şi

pe Tony. Jane îşi trece braţul printr-al meu, insistă să vină cu mine până la marginea plajei.

Când ajungem la drum, şopteşte:

- îmbrăţişeaz-o din partea noastră, da? încuviinţez din cap, în vreme ce un suspin mi se ridică în gât, şi o strâng cu putere la piept.

Când mă întorc spre drum, îmi simt picioarele slabe, nesigure. Nu risc să privesc peste umăr, deşi simt ochii tuturor aţintiţi asupra mea, trăgându-mă înapoi cu o forţă asemănătoare gravitaţiei cu care luna trage valurile.

Fac un efort şi merg mai departe, întipărindu-mi pentru ultima oară în minte fiecare detaliu din drum, deşi l-aş putea face si cu ochii închişi. Cunosc drumul ăsta

asa cum ştiam fiecare ridicătură si fiecare

rotunjime a trupului lui Evelyn, hărţi uzate întipărite în cele mai adânci unghere ale mintii mele.

Astea sunt dunele acoperite de iarbă înaltă, care se leagănă în bătaia vântului, cândva o ascunzătoare unde Evelyn îmi săruta urechea sub stelele strălucitoare. Aici, poteca dă în Sandstone Lane, cu asfaltul fierbinte care ardea tălpile nepoţilor de fiecare dată când o luau la fugă în picioarele goale spre plajă, după ce aleea a fost pavată. Aici, sunt stejarii cei înalţi în care Thomas a adăpostit cândva un

avion de jucărie. Aici, sunt căsuţele cu acoperişuri din şindrile de cedru, cu iarba aspră din faţă, verandele şubrede şi sârmele pe care atârnă cearşafuri. Aici, e şirul de trandafiri sălbatici care se întinde până la aleea din fata casei noastre, unde era cândva o pancartă din lemn pe care eu am sculptat-o şi Evelyn a vopsit-o, ca să anunţăm lumii că pensiunea Oyster Shell era din nou deschisă. Aici, e scrâşnetul scoicilor care mă anunţă că am ajuns acasă, treptele din faţă unde mama scutura prosoapele, pe unde Tommy năvălea în bucătărie, uşa de la intrare unde o să o văd întotdeauna pe Evelyn aşteptându-mă să mă întorc.

Intru si mă duc direct în birou, unde cele două piane aşteaptă.

Aproape că aud muzica ei ridicându-se să mă întâmpine, un cântec familiar al cărui nume l-am pierdut. îmi trec vârfurile degetelor peste clapele de fildeş. Apăs o notă solitară şi cântecul pluteşte în aer.

Deschid capacul băncuţei şi găsesc scrisorile şi flaconul de pastile ascunse acolo. Intru prin uşa turnantă în bucătărie. Pun scrisorile pe blat, în două vrafuri – câte unul de la fiecare din noi. îmi trec degetul peste scrisul ei, din ce în ce mai deteriorat pe fiecare plic. Al meu e simetric, trasat cu mâini sigure.

îmi umplu un pahar cu apă de la

chiuvetă. E atât de rece, atât de revigorantă în gâtul meu, încât o termin din două înghiţituri. Ating cu degetul pastilele de pe masă. îmi umplu încă un pahar cu apă. Soarele coboară repede.

Nu e destul timp.

Nu e destul timp.

Nu va fi niciodată destul timp.

îmi apăs palma pe flacon, strâng, şi îl deschid răsucind.

Dar încă e destul timp.

Pornesc robinetul si răstorn flaconul, pastilele se rostogolesc şi dispar în scurgerea de la chiuvetă.

Deschid uşa de plasă cu un scârţâit şi Ies pe verandă, apoi cobor în grădină. Florile strălucesc în lumina serii, o tapiserie a familiei noastre, ţesută pe pământ. Narcisele nu au început să înflorească, deşi mi le imaginez în fiecare an de acum înainte, o explozie aurie în pământul dezgheţat, întinzându-se spre cer.

Am crezut că o iubeam pe Evelyn când era lângă mine, dar m-am înşelat. în zilele astea fără ea, când iau adierea vântului drept braţele el atingându-mă în somn, când aud râsul ei melodios şi, când ridic privirea, o văd pe Jane, când pot să o ţin în braţe pe Eve ştiind că strănepoata noastră ar putea să aibă ochii ei, care-şi schimbau mereu culoarea, când mi se cere să povestesc iar cum a coborât din tren si sunt încă aici ca

să le spun despre parfumul ei floral care ma ademenit ca o vrajă, când pot să deschid o fereastră şi să trag în piept aerul sărat al mării care a fost întotdeauna a noastră, să ascult muzica valurilor noastre legănându- mă, alinându-mi durerea şi ajutându-mă să descopăr o pace adâncă, *acestea* sunt zilele în care o iubesc cel mai mult.

Mă întind pe pământ, printre violete, încălcând ultima promisiune pe care i-am făcut-o, o promisiune pe care ea nu a vrut niciodată să o ţin. Şi şoptesc o promisiune nouă, promisiunea unei zile de mâine, fără ea.

Ce grădină frumoasă am făcut, Evelyn! îmi ridic faţa spre soarele la apus şi zâmbesc, absorbind rămăşiţele de căldură.

MULŢUMIRI

J

Am început să scriu *Când te-am iubit cel mai mult* acum mai bine de zece ani, la vârsta de 22 de ani, în vara anului 2013. Drumul meu către publicare a fost lung şi anevoios, iar, pentru asta, privind retrospectiv, sunt incredibil de recunoscătoare, fiindcă m-a pregătit nu numai pentru lansarea acestui roman, ci şi pentru tot ce înseamnă să-ţi construieşti o viată de

scriitor.

în primii cinci ani, această carte a fost un proiect secret, căruia m-am dedicat doar pentru bucuria de a scrie, pentru a vedea unde mă va duce povestea. Ultimii cinci ani au fost petrecuţi urmărind visul de a-mi vedea romanul ieşit în lume. Revizuind si J J contactând agenţi, apoi revizuind din nou şi din nou, zece variante până la versiunea finală, toate în timp ce eram însărcinată, aveam grijă de un nou-născut, eram din nou însărcinată si cresteam apoi doi băieţi mai l f mici de doi ani. Această carte a fost modelată în zorii zilei sau târziu în noapte, în momentele furate în timpul somnului de prânz, în timp ce săream pe o minge de naştere sau cu un bebeluş legat de piept.

Fragmente audio înregistrate în timp ce împingeam un cărucior, replici scrise cu furie în timp ce pregăteam prânzuri, de teamă să nu se risipească. în rare maratoane de scris, datorate bonelor şi bunicilor, care mi-au oferit minunate ferestre neîntrerupte în care să pot petrece cu scenele mai dificile timpul pe care acestea îl meritau. Evelyn şi Joseph au fost cu mine timp de o treime din întreaga mea viaţă, la noi începuturi, când am suferit pierderi, când m-am căsătorit şi când am avut copii, când am suferit respingeri şi am primit validări şi de-a lungul a ani de muncă, de călătorie, de credinţă şi

speranţă, ancorată într-o convingere profundă că această carte îşi va găsi într-o zi locul.

îi mulţumesc impresarei mele, Wendy Sherman. Nu există alt om pe care aş vrea să-l am alături în această călătorie. Wendy, nu ştiu cum faci totul, cum faci ca fiecare client să se simtă atât prioritatea ta, cât şi cel mai drag prieten al tău. Eşti motivul pentru care această carte există în lume, motivul pentru care uşile s-au deschis după atât timp, pentru care toate visurile mele cele mai nebuneşti s-au împlinit. Pare magie, dar eşti doar tu, modul în care ai grijă de mine, şi de cartea mea, şi de viitorul meu. Totul se datorează felului în care munceşti neobosită, în care-mi iei neînfricată apărarea de fiecare dată, făcând în aşa fel încât să pară lipsit de efort. Sunt cea mai norocoasă persoană din lume că te am de partea mea şi abia aştept să mergem mai departe împreună prin această viaţă creativă, să vedem încotro ne poartă şi să descoperim toată magia care urmează. Adresez recunoştinţa mea restului echipei de la Wendy Sherman Associates Literary Management, dar mai ales lui Callie Deitrick, care probabil este cea mai organizată persoană pe care am întâlnit-o vreodată si care a reuşit în acelaşi

timp să mă susţină în mod incredibil şi cu atât de multă căldură pe tot parcursul.

Pentru geniala şi atenta mea editoare, Erika Imranyi. Nu voi uita niciodată clipa când Wendy m-a sunat cu oferta ta. M-am retras pe verandă în timp ce băiatul mai mic lua prânzul în scaunul lui special, cu doar câteva minute înainte de a-l lua pe cel mare de la grădiniţă, şi am plâns în hohote când mi-a spus că îţi place romanul meu şi că vrei să îl prezinţi cititorilor. îti mulţumesc pentru pasiunea pe care ai arătat-o poveştii mele şi pentru că ai văzut *Când te-am iubit cel mai mult* aşa cum am sperat întotdeauna că va fi văzută. Nu aş putea avea mai multă încredere în profesionalismul tău şi sunt uimită de capacitatea ta de a te concentra exact la ceea ce trebuie ajustat, în timp ce mi-ai dat totală libertate să fac schimbările care mi s-au părut potrivite şi adevărate. Mai făcut întotdeauna să simt că eu si

J

această carte suntem cele mai importante pentru tine, chiar dacă ştiu că ai un milion de alte lucruri care îţi ocupă timpul. *Când team iubit cel mai mult* ar fi rămas doar un document Word fără viziunea ta pentru a scoate proiectul în lume, fără încrederea ta în această autoare

debutantă, si cartea este mult mai bună datorită revizuirilor la care ne-am angajat împreună şi datorită fiecărui detaliu personal pe care l-ai adus pentru a construi entuziasm si interes mult înainte
de publicare.

întregii echipe de la Park Row Books şi Harlequin/HarperCollins, sunt atât de norocoasă să vă numesc „ai mei”. Nu voi putea niciodată să vă mulţumesc pentru tot ce ati făcut. Mi-ati schimbat viata, sunteti
motivul pentru care pot să mă numesc autoare, iar pentru asta vă voi fi întotdeauna recunoscătoare. Vă mulţumesc tuturor celor care aţi atins cartea mea pe parcurs, dar în special Lorianei Sacilotto, lui Margaret Marbury, lui Amy Jones şi lui Heather Connor, pentru că au văzut şi au crezut în potenţialul lui Evelyn şi Joseph; lui Rachel Haller, Lindsey Reeder şi întregii echipe de marketing pentru munca depusă pentru a aduce cartea mea cititorilor; şi lui Emer Flounders şi lui Justine Sha pentru că au fost echipa de publicitate de vis pentru un autor debutant; redactorului meu, Gina Macedo, pentru că a surprins fiecare detaliu şi pentru toate notiţele drăguţe; lui Nicole Luongo, pentru că a făcut procesul fără cusur; şi tuturor celor din echipele de vânzări, design şi producţie, care au contribuit la efortul de a face acest roman să strălucească.

Lui Jenny Meyer şi Heidi Gali, care au adus această carte unui public global. Vorbind de visurile mele cele mai îndrăzneţe! Jenny, să te am în echipa noastră este o bucurie absolută, şi numele tău în inboxul meu înseamnă doar lucruri minunate. îţi mulţumesc că ai lucrat din
greu pentru mine şi pentru această poveste, pentru extinderea razei mele de acţiune dincolo de ceea ce am crezut vreodată că este posibil. Relaţiile minunate pe care le am cu editorii mei internaţionali si
numeroasele traduceri ale acestui roman ti
se datorează.

Tuturor editorilor şi echipelor din străinătate care m-au făcut să plâng cu scrisorile lor de dragoste pentru Joseph şi Evelyn, care au primit cartea mea în editurile lor cu atât entuziasm şi au ghidat cariera mea peste hotare... nu voi putea niciodată să exprim ce a însemnat pentru mine. Le mulţumesc lui Darcy Nicholson şi Lisei Krämer pentru că au fost nişte susţinători incredibili ai acestei poveşti – vă mulţumesc pentru pasiunea şi tot efortul vostru de a mă face să mă simt acasă de la mii de kilometri distantă. A fost o bucurie
să lucrez cu fiecare echipă de publicare din întreaga lume şi viaţa mea nu va

mai fi niciodată la fel, datorită vouă.

Lui Lauren Parvizi, Hadley Leggett şi Erin Quinn-Kong, grupul meu de scriere rar ca un unicorn, ceva ce am sperat întotdeauna să găsesc, dar despre a cărui existenţă nu am avut habar înainte, trei femei fără de care nu-mi pot imagina această călătorie nebunească. Fie ca magia să ne găsească pe toate, atât timp cât încă scriem!

Lui Alice Peck, care a văzut un licăr în această poveste înainte de oricine altcineva, care a evidenţiat esenţa specială din ea si m-a învătat să o aduc la lumină.

Nu ar exista pensiunea Oyster Shell fără tine si nici măcar finalul nu ar fi acelaşi. Mulţumesc că ai fost un prieten drag şi bun, că ai fost un refugiu în care povestea mea să înflorească în ceea ce am sperat întotdeauna să fie şi pentru că al văzut-o, cumva, astfel înainte de a fi vreodată. Pentru că m-ai încurajat şi m-ai îndrumat în anii de început şi cei mai vulnerabili ani de editări şi căutări, pentru că ai crezut întotdeauna în ceea ce aveam să devenim.

Lidijei Hilje, editările tale au fost un dar când nu mai ştiam ce să fac. Părea că îmi cunoşti cartea mai bine decât o cunoşteam eu şi totuşi, cumva, ani mai târziu, o păstrezi în mintea ta într-un mod ce mă uimeşte. îţi voi fi întotdeauna

recunoscătoare pentru privirea ta editorială fină şi pentru discuţiile noastre extralungi de pe Zoom. Apreciez prietenia noastră, sprijinul vocal pentru munca mea, sesiunile noastre de brainstorming şi spaţiul sigur pe care l-ai creat pentru a împărtăşi fiecare actualizare pe parcurs.

Lui Sarah Branham, pentru că ai ridicat romanul meu la următorul nivel într-un moment crucial. Ai descurcat puzzle-ul structurii mele ca într-o scenă din *Gambitul reginei,* şi nu voi înţelege niciodată cum ai reuşit, dar sunt uimită de genialitatea ta. îţi datorez mult pentru Sam şi mult din ceea ce s-a întâmplat mai departe, pe calea mea către publicare. Această carte a sărit peste cele mai mari obstacole datorită timpului petrecut împreună şi îţi sunt recunoscătoare pe vecie pentru cât de mult m-ai susţinut.

Celor care mi-au citit cartea în stadiile ei incipiente şi prietenilor mei dragi. Megan Price şi Caitlin Lash, Maelynn a primit numele în cinstea voastră – o glumă care sigur a mers prea departe, şi totuşi am duso până la capăt, pentru că v-am promis că o voi face. Mulţumesc pentru toate şedinţele îl > I noastre de planificare a poveştii şi pentru că m-aţi luat în serios, cu tot cu notiţele r * i mele. Dominika Sillery, eşti cititoarea mea cea mai de încredere din zilele de workshopuri de la început. Mulţumesc

că ai crezut mereu în mine şi în cât de departe puteam ajunge, de la început. Michelle Merklin, îţi mulţumesc că ai citit ciornele atât de repede, în ciuda copiilor şi a serviciului, că ai găsit mereu timp pentru mine. Nu există ceva ce eu să fi scris si tu să nu fi citit de când eram copii – şi nu îţi invidiez efortul depus pentru a parcurge primele încercări. Carolyn Kaleko, mulţumesc pentru provocarea pe care am început-o împreună şi care mi-a dat curajul să scriu un roman. Ai trăit cu aceste personaje aproape la fel de mult timp ca mine, m-ai ajutat la nenumărate scene şi ciorne – cada care a dat pe dinafară a fost ideea ta şi Joseph ar trebui să te blameze cu adevărat pe tine pentru tot dezastrul. Mulţumesc că m-ai pregătit mental pentru cât de grea va fi publicarea – mi-ai setat corect aşteptările pentru a-i putea face faţă în mod corespunzător – şi apoi pentru că ai trecut prin fiecare moment al acestei experienţe împreună cu mine, pentru că nu m-ai lăsat nici o clipă să mă simt singură în timp ce-mi urmam visul.

A fost nevoie de multă muncă de cercetare pentru această carte. Mulţumiri tuturor celor de la Orchestra Simfonică din Boston şi în special lui Kathleen Pendleton pentru organizarea vizitei mele; lui George Mellman pentru turul detaliat, pentru că a răspuns tuturor întrebărilor mele şi mi-a oferit

anecdota despre Beethoven; şi bibliotecarului orchestrei pentru ajutorul acordat în alegerea concertului lui Evelyn şi Jane. Lui Jim şi Mary Brewster de la Captain Stannard House pentru că mi-au permis să îi urmez şi să observ detalii senzoriale şi logistice legate de conducerea unei pensiuni într-un oraş de pe coasta Connecticutului. Cheile lui Joseph zornăie pentru că mi-aţi permis să vă urmez.

Mulţumiri speciale lui Mary Incontro pentru că s-a asigurat că personajele lui Evelyn şi Joseph pe parcursul a 70 de ani par autentice şi pentru că m-a încurajat constant în timpul căutării. Lui Carol Fitzgerald pentru ajutorul oferit în răspândirea informaţiei online şi în alte părţi şi pentru că este o persoană cu care îţi e mai mare dragul să lucrezi. Lui Chelsea Bieker pentru că este un mare iubitor de cărţi şi un prieten, fără ezitare. Lui Dawn Riccio, Kathie Neff, Dennis Neff şi Caity Otoole pentru cele mai multe ore petrecute luptându-se cu prichindeii mei astfel încât eu să pot avea parte de perioade lungi de concentrare şi să-mi pot crea un spaţiu real pentru a scrie.

Şi vouă, cititorilor. Sunt scriitoare pentru că am fost întotdeauna cititoare, îmboldită de uimirea, confortul şi bucuria pe care le- am găsit de fiecare dată în paginile unei cărţi. Există atât

de multe modalităţi de a-ti petrece timpul şi sunt recunoscătoare că aţi ales să vă petreceţi o parte din el în Stonybrook, cu mine.

Profesorilor mei, în special primilor mei profesori de engleză, care m-au încurajat cu notiţe, permise la bibliotecă şi cărţi transmise mai departe. Le mulţumesc tuturor profesorilor mei de la Academia de Arte din Greater Hartford, în special lui Pit Pinegar, lui Christine Palm, lui Maureen O'Brien şi lui Benjamin Zura, care au scris cu dragoste faimosul *„meh“* pe majoritatea poeziilor noastre şi m-au învăţat să accept critici de la o vârstă fragedă. Celorlalţi studenţi din atelierul nostru, mi-am pus la încercare abilităţile timp de patru ani alături de voi. M-aţi făcut mai puternică şi nu m-am simtit niciodată mai în siguranţă să creez si

să împărtăşesc – şi sper că scrieţi cu toţii oriunde vă aflati. Vă număraţi în continuare

printre poeţii mei preferaţi.

Tuturor membrilor apropiaţi ai familiei şi prietenilor mei care m-au susţinut într-o multitudine de feluri. Chiar şi fratele meu, care preferă „să aştepte filmul”, a promis să citească această carte (acesta este un test, Brian… sună-mă dacă vezi asta). Prietenilor care mi-au devenit familie în cei patru ani în care am locuit în Boston; ştiu că Linia

Verde

** I* este

enervantă din cauza tuturor aventurilor noastre acolo împreună şi nu ar fi fost *acasă* fără voi. Vă mulţumesc că m-ati ridicat, că

mi-aţi împărtăşit dezamăgirile, mi-aţi sărbătorit victoriile şi m-aţi încurajat pe tot parcursul. Stiti cine sunteti si viata este mai

dulce şi mai distractivă pentru că vă am alături. Joseph şi Evelyn au fost o insulă, dar, datorită vouă, niciodată nu am fost nevoită să fiu singură.

Când te-am iubit cel mai mult se desfăşoară I într-un oraş fictiv inspirat de un loc foarte real, care este adânc înrădăcinat în sufletul meu. Un orăşel de pe malul mării, din Connecticut, unde, la fel ca Joseph şi Evelyn, familia mea a lăsat urme timp de cinci generaţii, un loc al iubirii, al moştenirii, al apartenenţei şi al copilăriei. Dragi membri ai familiei mele din căsuţa din fată

şi din spate, Stonybrook pare real datorită verilor petrecute în locul meu preferat din întreaga lume, alături de voi. Bunicii mele şi bunicului meu, pentru că mi-au dăruit plaja, pentru că m-au învăţat să o iubesc, pentru că m-au învăţat ce este dragostea. V-aţi întâlnit când aveaţi 15 şi, respectiv, 18 ani, şi acea iubire trăieşte în continuare, mult după ce voi aţi plecat. Tatălui meu, pentru că este persoana

mea preferată când am de împărtăşit veşti bune. Pentru că este cel mai mare susţinător si r i cel mai mare fan al meu şi pentru că a crezut întotdeauna că nu există limită în ceea ce pot să fac. Mamei mele, căreia îi datorez dragostea mea pentru lectură, toate drumurile la bibliotecă, orele petrecute pe canapea împreună, când citeam cu voce tare, cărţile audio ascultate în dubită.

Părinţilor mei, pentru că m-au lăsat să merg la Şcoala de arte la 14 ani, ca să studiez scrierea creativă, pentru că au venit la lecturile mele, pentru că niciodată nu au crezut că nu merită efortul. Pentru că mi-au oferit o copilărie la malul mării şi pentru zilele de vară lipsite de activităţi programate, în care am fost lăsată să citesc în hamac si să-mi urmăresc fanteziile si hobbyurile, să mă joc în păduri şi în pâraie, să scriu în caietele mele mici. Pentru libertatea de a-mi imagina, de a explora, de a-mi da seama cine vreau să fiu, pentru că m-au lăsat să cred că pot realiza orice îmi propun.

Băieţilor mei, Teddy şi Jordan, cele mai mari realizări ale mele, de departe. Sper că veţi cunoaşte o dragoste ca aceea dintre Joseph şi Evelyn şi sper să ştiţi că puteţi veni mereu acasă. Sunteti a cincea generaţie pe plaja noastră, şi nu a existat nici o bucurie mai mare decât să împărtăşesc locul meu cel mai

special cu voi – cu excepţia, desigur, de a fi mama voastră.

Lui Jonathan – am început să scriu această carte când eram împreună de doar şase luni, iar acum suntem căsătoriţi de opt ani şi împreună de mai bine de un deceniu. Relaţia noastră a cunoscut întotdeauna această carte şi sunt uimită de sprijinul tău continuu si neclintit fată de visul meu.

Fiecare poveste de dragoste pe care o scriu o scriu datorită ţie. Noi suntem cei norocoşi. întotdeauna am fost.

Pe timp de război, gospodăriile erau încurajate să cultive plante comestibile în propriile grădini, pentru a suplimenta sursa de alimente, (n.tr.)